

Jag beräknar utgifterna under anslaget till (1 776 000 + 255 000 =) 2 031 000 kr. Eftersom anslaget genom den i det föregående förordade kostnadsredovisningen beträffande läkemedel för krigsutrustningen kommer att tillföras ca 110 000 kr. och inkomsterna i övrigt beräknas öka med ca 320 000 kr., bör de sammanlagda inkomsterna tas upp med (1 101 000 + 110 000 + 320 000 =) 1 531 000 kr. Anslaget bör alltså för nästa budgetår föras upp med (2 031 000 — 1 531 000 =) 500 000 kr., vilket innebär en minskning med 175 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	125 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	33 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 600
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 861 400
Summa kr.	2 031 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Överskott på förrådstitel	1 420 000
2. Inkomster av särskilda läkemedelsleveranser ...	111 000
Nettoutgift kr.	500 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

G 23. Militärapoteket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	50 000	54 022
1965/66	50 000	
1966/67 (förslag)	25 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget förs upp med 62 000 (+ 12 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	3 500	+ 1 300	+ 1 200
2. Reseersättningar	6 000	+ 11 000	+ 3 000
3. Expenser: Övriga expenser	46 600	+ 12 000	+ 3 200
4. Avgifter till apotekarpensionerings- fonden	50 100	+ 7 800	+ 7 800
5. Ersättningsanskaffning av läkeme- del, motsvarande kassation	17 000	— 17 000	— 17 000
6. Övriga utgifter	63 800	+ 20 900	+ 800
7. Överskott på förrådstitel	— 149 000	— 14 000	— 14 000
8. Omkostnadspålägg vid leveranser av krigsläkemedel	—	— 10 000	— 10 000
		+ 12 000	— 25 000

2. För resor i samband med militärapotekets utbildning av sådan personal inom krigsmakten som i tjänsten har hand om läkemedel räknar sjukvårdsstyrelsen med 8 000 kr. I övrigt hänför sig kostnadsökningen till höjda traktamentsersättningar och ökad reseverksamhet.

3. Kostnadsökningarna under posten till expenser beräknas till sammanlagt 12 000 kr. Højningen hänför sig till anskaffning av materiel till apotekets undervisningsverksamhet, inköp av vissa kontorsmaskiner m. m. samt ökade telefon- och annonseringskostnader. Engångsutgifter för budgetåret 1965/66 om 6 800 kr. faller bort.

5. I omkostnadsstaten för militärapoteket finns f. n. uppförd en post för ersättningsanskaffning av läkemedel, motsvarande kassation. Posten har under en lång följd av år varit upptagen med 17 000 kr. Sjukvårdsstyrelsen föreslår, att anslagsposten utgår och att här avsedda kostnader bestrids på samma sätt som kassationskostnader inom krigsmakten i övrigt. Kassationer i krigsutrustningen bör således belasta försvarsgrenarnas anslag till sjukvårdsmateriel samt anslaget till underhåll av sjukvårdsmateriel, beroende på arten av kassation. Motsvarande kostnader avseende fredslagret av läkemedel bör enligt sjukvårdsstyrelsen bestridas från militärapotekets förrådstitel. Under posten nu anvisade medel bör föras över till anslaget Underhåll av sjukvårdsmateriel.

6. Den föreslagna højningen av posten till övriga utgifter är betingad av nyanskaffning och underhåll av viss maskinell utrustning m. m. vid militärapoteket och filialapoteken i Boden och Karlskrona. Engångsutgifter under budgetåret 1965/66 om 29 200 kr. faller bort.

8. I enlighet med vad sjukvårdsstyrelsen föreslagit under militärapotekets avlöningsanslag rörande kostnadsredovisningen av läkemedel för krigsutrustningen bör omkostnadsanslaget tillgodoföras 10 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (50 000 — 25 000 =) 25 000 kr. Jag har därvid, med beaktande av att en engångsanvisning av 36 000 kr. faller bort, för nästa budgetår beräknat 30 000 kr. för engångsanskaffning av vissa maskiner m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

G 24. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	778 000	803 870
1965/66	870 000	
1966/67 (förslag)	870 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget förs upp med 897 000 (+ 27 000) kr.

	Ökning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Läkemedelscentralen i Boden	
1 apotekare Ag 21	—
1 förrådsförman Ae 10	+ 20 040
b) Läkemedelscentralen i Karlskrona	
1 ekonomibiträde Af 2/Ae 5 med halvtidstjänstgöring	+ 6 624
2. <i>Löneomräkning</i>	+ 336
	<hr/>
	+ 27 000

Motiv

1 a) Vid läkemedelscentralen i Boden erfordras förstärkning med en apotekare i Ag 21 till följd av ökade leveranser, främst till centrallasarettet i Norrbottens län. Sjukvårdsstyrelsen räknar med att lönekostnaderna m. m. för befattningshavaren slutligt bestrids av landstinget.

På grund av leveransökningarna till centrallasarettet och utflyttning av betydande delar av läkemedelscentralens lager till lokala förråd erfordras vidare förstärkning med en förrådsförman i Ae 10.

b) Vid läkemedelscentralen i Karlskrona bör tillkomma ett ekonomibiträde i högst Ae 5 med halvtidstjänstgöring för diskning, städning m. m.

Departementschefen

Från förevarande anslag bestrids avlöningskostnaderna för personal vid

de under försvarets sjukvårdsstyrelse lydande centrala sjukvårdsförråden, läkemedelscentralerna och läkemedelsförråden.

Med anledning av sjukvårdsstyrelsens förslag beräknar jag medel för en apotekare vid läkemedelscentralen i Boden. Jag räknar härvid med att löne-kostnaderna slutligt bestrids av landstinget. Övriga personalförändringar som föreslagits av sjukvårdsstyrelsen är jag inte beredd att tillstyrka.

Anslaget bör föras upp med oförändrat belopp, 870 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	90 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	38 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	775 000
Summa kr.	980 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt viss personal vid läkemedelscentralen i Boden	110 000
Nettoutgift kr.	870 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: Avlöningar för budget-året 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kr.

G 25. Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	151 000	137 612
1965/66	162 000	
1966/67 (förslag)	175 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget förs upp med 179 000 (+, 17 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	3 700	+ 300	+ 300
2. Avgifter till apotekarpensionerings- fonden	10 600	+ 5 400	+ 5 400
3. Övriga utgifter	55 000	+ 15 000	+ 11 000
4. Särskilda uppbördsmedel	— 2 200	— 3 700	— 3 700
		+ 17 000	+ 13 000

Motiv

2 och 4. Den för avgifter till apotekarpensioneringsfonden beräknade ökningen utgörs i huvudsak av pensionsavgifter för den under föregående anslag föreslagna tjänsten för apotekare i Ag 21 vid läkemedelscentralen i Boden. Då sjukvårdsstyrelsen förutsätter att löne- och pensionskostnader m. m. för denna befattningshavare slutligt gäldas av Norrbottens läns landsting, bör posten Särskilda uppbördsmedel ökas med 3 700 kr.

3. Av ökningen hänför sig 5 000 kr. till ökade fraktkostnader och 10 000 kr. till drift och underhåll av motorfordon.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i föregående sammanställning tar jag upp anslaget till (162 000 + 13 000 =) 175 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kr.

G 26. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 490 000	2 865 523
1965/66	2 750 000	
1966/67 (förslag)	3 000 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget förs upp med 3 015 000 (+ 265 000) kr.

	Ökning
1. Heltidsanställning av försvarsöver tandläkaren	+ 15 000
2. Löneomräkning	+ 250 000
	+ 265 000

Motiv

1. För att möjliggöra en omreglering till heltid av nuvarande tjänstgöringstid på 30 timmar per vecka för försvarsöver tandläkaren beräknar

sjukvårdsstyrelsen ånyo medel för ett tilläggsarvode av 15 000 kr. för år (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 193).

Departementschefen

Organisationen av försvarets tandvård övervägs av en beredning inom försvarsdepartementet. Med hänsyn härtill är jag inte beredd att tillstyrka någon tjänsteförändring under förevarande anslag. Jag föreslår att anslaget förs upp med (2 750 000 + 250 000 =) 3 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 3 000 000
 Summa kr. 3 000 000

b) till *Försvarets tandvård*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

G 27. Försvarets tandvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	330 000	324 375
1965/66	360 000	
1966/67 (förslag)	380 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget förs upp med 371 000 (+ 11 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Materialkostnader	200 000	+ 6 000	+ 10 000
2. Underhåll och nyanskaffning av tandvårdsmateriel	154 000	+ 4 500	+ 9 500
3. Reseersättningar	6 000	+ 500	+ 500
		+ 11 000	+ 20 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (360 000 + 20 000 =) 380 000 kr. Anslagsökningen motiveras i sin helhet av höjningen av varuskatten samt prishöjningar i övrigt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kr.

G 28. Militärmedicinska undersökningscentralen

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	158 000	146 123
1965/66	155 000	
1966/67 (förslag)	200 000	

Förevarande anslag avses för avlöningar och omkostnader vid militärmedicinska undersökningscentralen, som är ett organ för klinisk-fysiologisk forskning och medicinsk klassificering av personal inom försvaret.

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget förs upp med 212 000 (+ 57 000) kr.

	Ökning
1. Löneomräkning	+ 1 000
2. Omkostnader	+ 56 000
	<hr/>
	+ 57 000

2. Under hösten 1964 fick undersökningscentralen avstå en stor del av sina lokaler vid Karolinska sjukhuset (jfr prop. 1965:1 bil. 6 s. 182). F. n. disponeras omkring 75 m² av sjukhusets lokaler. Centralens lokalbehov beräknas emellertid till 400 m² även sedan viss del av verksamheten avvecklats. För åtgärder i syfte att minska de praktiska olägenheterna av lokalbristen beräknar sjukvårdsstyrelsen 25 000 kr.

Sjukvårdsstyrelsen räknar vidare med 32 000 kr. för att ersätta förslisten apparatur.

Kostnaderna för ADB-behandling av vissa statistiska uppgifter beräknas till 7 000 kr.

För innevarande budgetår har 8 000 kr. beräknats för vissa engångskostnader, som faller bort nästa budgetår.

Departementschefen

Anslaget bör föras upp med (155 000 + 45 000 =) 200 000 kr., varav för engångsutgifter 45 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärmedicinska undersökningscentralen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

G 29. Militärmusiken: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	12 700 000	12 585 676
1965/66	13 700 000	
1966/67 (förslag)	14 100 000	

Chefen för armén föreslår, att anslaget förs upp med 14 170 000 (+ 470 000) kr.

1. <i>Personalförändringar</i>		
a) Ökat antal musikelever		+ 15 515
b) Övertidsersättningar m. m.		+ 50 000
c) Tjänstgöringsmånader		+ 75 000
2. <i>Tjänsteförändring</i>		+ 1 392
3. <i>Löneomräkning</i>		+ 328 093
		<hr/>
		+ 470 000

M o t i v

1 a) På grund av ökat antal förtidsavgångar måste enligt *chefen för armén* under nästa budgetår antalet musikelever öka med tio i förhållande till innevarande budgetår.

c) Med hänsyn till vakansläget inom militärmusiken bör antalet tjänstgöringsmånader för att anställa tillfällig personal ökas med 50.

2. *Chefen för armén* föreslår ånyo, att en arvodestjänst i A: 18, som f. n. avses för expeditiionsunderofficer hos inspektören för militärmusiken, omvandlas till tjänst för musikförvaltare i Ao 17 (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 267).

Departementschefen

Jag beräknar medel för ytterligare tio musikelever fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Jag beräknar vidare medel för övertidsersättningar enligt *arméchefens* förslag. I övrigt är jag inte beredd att tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid militärmusiken fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget bör föras upp med (13 700 000 + 400 000 =) 14 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för militärmusiken, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	11 890 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	27 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	2 183 000
	Summa kr. 14 100 000

b) till *Militärmusiken: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 14 100 000 kr.

G 30. Militärmusiken: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	640 000	444 806
1965/66	640 000	
1966/67 (förslag)	640 000	

I enlighet med förslag av chefen för armén bör anslaget för nästa budgetår föras upp med oförändrat belopp, 640 000 kr. Jag räknar därvid med att inom anslaget skall rymmas ett belopp av 45 000 kr. för ersättning till Föreningen svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM) för musikutförande inom militära områden enligt ett mellan försvarets civilförvaltning och föreningen slutet avtal, som godkänts av Kungl. Maj:t. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärmusiken: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kr.

G 31. Militärmusiken: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	160 000	152 412	39 864
1965/66	225 000		
1966/67 (förslag)	245 000		

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget förs upp med 285 000 (+ 60 000) kr. Av ökningen hänför sig 10 000 kr. till prisstegringar och resten — 50 000 kr. — till nyanskaffning av instrument m. m. För egen del anser jag att höjningen bör begränsas till 20 000 kr. Jag föreslår således, att anslaget förs upp med (225 000 + 20 000 =) 245 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärmusiken: Materiel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kr.

G 31. Försvarets personalvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 705 000	1 689 523
1965/66	1 960 000	
1966/67 (förslag)	2 038 000	

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 2 206 000 (+ 246 000) kr.

I. Personalförändringar**1. Personalvårdsbyrån**

a) 1 regementsofficer i Ar 25, 1 kapten i Ao 23 (centralavdelningen)	+ 79 452
b) 1 officer A: 28, 1 underofficer A: 18, arvode till läkare (socialtjänstavdelningen)	+ 36 586
c) 1 kontorist Ae 9 (undervisningsavdelningen)	+ 18 312

2. *Regional organisation*

3. Lokal organisation

3 konsulenter i Ae 17	+ 76 860
-----------------------------	----------

II. Tjänsteförändringar

Lönegradsförändringar	+ 19 224
-----------------------------	----------

III. <i>Löneomräkning</i>	+ 15 566
	<hr/>
	+ 246 000

Motiv

1 a) Överbefälhavaren anser, att en regementsofficer i Ar 25 behövs för att handha frågor om personalvårdens utveckling och inriktning och för att utföra för verksamheten erforderlig gemensam planering. Behovet är tidigare anmält.

En kapten i Ao 23 bör enligt överbefälhavaren avses som chef för utbildningsdetaljen. Tjänsten uppehålls f. n. av en kommenderad kapten, som emellertid avgår från aktiv tjänst under år 1966. Behovet har anmälts tidigare (prop. 1964: 1 bil. 6 s. 284) och en tjänst föreslagits (prop. 1965: 1 bil. 6 s. 270).

b) För utveckling och samordning av personalvården för anställd personal föreslås en pensionerad officer i A: 28. Vidare bör enligt överbefälhavaren bostadsdetaljen förstärkas, så att detaljchefen kan frigöras för förhandlingar, planering etc. En arvodestjänst för pensionsavgången underofficer bör kunna komma ifråga.

Den social-medicinska försöksverksamhet, som bedrivits vid några centrala staber och förvaltningar, synes vara av betydelse för en effektiv per-

sonalbehandling. Läkarkostnaderna för denna verksamhet har innevarande år bestritts av anslag under XII huvudtiteln, men bör i fortsättningen bestridas från anslag anvisade under försvarets personalvård.

c) För undervisningsavdelningen föreligger behov av personal för medelsfördelning, m. m. En kontorist föreslås för dessa uppgifter samt för att samtidigt avlasta byråns övriga avdelningar motsvarande uppgifter.

2. Överbefälhavaren anmäler att förslag till förstärkning av organisationen i högre regional instans kommer att ingå i förslaget till personalorganisation för de nya militärområdesstaberna.

3. En fortsatt utbyggnad av personalvårdsorganisationen genom en ökning av antalet heltidsanställda konsulenter är enligt överbefälhavaren erforderlig. För budgetåret 1966/67 föreslås tillkomma en konsulent i vardera Ystad—Revinge, Borås och Enköping. Om förslaget bifalles, bör de nuvarande tre deltidsanställda personalvårdsassistenterna därstädes användas för motsvarande befattningar vid F 9, F 17 och flygvapnets förberedande fältflygarskola.

II. För att nå parallellitet med tjänsterna inom försvarsstaben m. m. samt med hänsyn till vidgade arbetsuppgifter föreslås lönegradsuppflyttningar för byråchefen, byrådirektören, studierektorn och byråintendenten.

Departementschefen

Krigsmaktens personalvårdsorganisation, som fick sin nuvarande utformning i stort genom beslut av 1959 års riksdag, har efter hand byggts ut genom personalförstärkningar såväl vid försvarsstabens personalvårdsbyrå som vid staber och förband. Genom beslut av 1965 års riksdag inrättades sålunda fyra tjänster för stabskonsulent och två arvodestjänster. Utbyggnaden bör fortsätta och jag räknar därför medel för ytterligare två konsulenttjänster, avsedda att t. v. placeras den ena i Ystad—Revinge och den andra i Borås. Vid bifall härtil bör de arvoden för deltidsanställda assistenter, som därigenom kan frigöras, användas för F 17 och förberedande fältflygarskolan.

Jag finner det vara betydelsefullt, att den inledda socialmedicinska försöksverksamheten fortsätter, och biträder därför förslaget att anvisa arvode till läkare för denna verksamhet.

Anslaget bör föras upp med 2 038 000 kr., vilket innebär en ökning med 78 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	105 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	132 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	151 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 650 000
	Summa kr. 2 038 000

b) till *Försvarets personalvård: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 038 000 kr.

G 32. Försvarets personalvård: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000	249 999
1965/66	280 000	
1966/67 (förslag)	320 000	

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 328 000 (+ 48 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	160 000	+ 20 000	+ 20 000
2. Expenser	110 000	+ 25 000	+ 17 000
3. Publikationer och tryck	10 000	+ 3 000	+ 3 000
		+ 48 000	+ 40 000

Motiv

2. Anslagsökningen avses för nyanskaffning av inventarier, främst för nyanställd personal, litteratur, utbildningshjälpmedel, tryckning av Meddelanden från försvarsstabens personalvårdsbyrå m. m.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till 320 000 (+ 40 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarets personalvård: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kr.

H. Utbildningsanstalter

H 1. Försvarshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	400 000	449 904
1965/66	460 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

Utredning av principerna för rekrytering av lärare till försvarshögskolan m.m.

År 1964 anmodade jag numera landssekreteraren Stig Swanstein att utreda frågan om principerna för rekrytering av lärare till försvarshögskolan. Den 16 september 1965 har utredningsmannen överlämnat ett betänkande, benämnt Behovet av lärare vid försvarshögskolan m. m. (Stencil Fö 1965: 5), med förslag i ämnet.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, civilförsvarsstyrelsen, överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, beredskapsnämnden för psykologiskt försvar och statskontoret.

Nuvarande organisation m. m.

Försvarshögskolan inrättades år 1952. Högskolan har enligt det av Kungl. Maj:t fastställda provisoriska reglementet till uppgift *dels* att åt högre militära, civilmilitära och civila befattningshavare ge en vidgad överblick över det totala krigets problem, *dels* att som en förberedelse för högre militära och civilmilitära chefs- eller stabsbefattningar och för motsvarande civila befattningar ge fördjupade insikter om det totala försvarets olika grenar samt om planläggning och genomförande av för dem gemensamma försvarsuppgifter, *dels* att utföra eller medverka vid specialstudier av frågor, som är särskilt aktuella för det totala försvaret.

Enligt det provisoriska reglementet för försvarshögskolan lyder högskolan under överbefälhavaren. För att medverka till att utbildningen får en allsidig inriktning och omfattning står till överbefälhavarens förfogande försvarshögskolans råd. Detta består enligt reglementet av sammanlagt sju personer med framstående skicklighet och erfarenhet inom kunskaps- och verksamhetsområden av betydelse för utbildningen vid högskolan.

Försvarshögskolans verksamhet omfattar följande kurser, nämligen en höstkurs och en vårkurs årligen, vardera omfattande ungefär tio veckor och med 35—40 kursdeltagare, samt en chefskurs varje år om ungefär en vecka och med omkring 30 kursdeltagare. Specialstudierna anordnas som specialkurser eller i annan form enligt föreskrifter i varje särskilt fall av överbefälhavaren i samråd med berörda civila myndigheter.

Lärarpersonalen vid högskolan omfattar f. n., förutom en chef, tre regementsofficerare — en ur varje försvarsgren — samt en heltidstjänstgörande civil lärare. Befattningen som chef för högskolan är placerad i Bo 6 och regementsofficerarna i Br 1 eller Ar 27. Den civile läraren har arvode motsvarande B 1. Vidare finns sex deltidstjänstgörande lärare, av vilka tre militära och tre civila. Utöver lärarpersonal anlitas i undervisningen särskilda föreläsare i betydande omfattning, omkring 100 per kurs.

I försvarshögskolans personalorganisation ingår även en arvodesofficer (adjutant tillika expeditionsofficer) i A: 28, en arvodesunderofficer (expeditionsofficer) i A: 18 och ett underbefäl i Ar 13/11 (förestår kurs-expeditionen m. m.) samt en kontorist i Ao 9 (sekreterare åt chefen för försvarshögskolan m. m.), ett kanslibitråde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i högst Ae 5.

U t r e d n i n g e n s f ö r s l a g

Efter att ha redovisat bakgrunden till försvarshögskolans tillkomst och redogjort för verksamheten alltifrån försökskurserna hösten 1951—våren 1953 till nuvarande kursverksamhet samt för nuvarande organisation anför utredningen att den funnit att förändringar skett som i och för sig skulle kunna motivera ett ändrat betraktelsesätt beträffande *försvarshögskolans ställning*. Frågan gäller närmast om den nuvarande ordningen, enligt vilken högskolan lyder under överbefälhavaren, bör bibehållas eller om en annan styrelseform bättre skulle kunna tjäna högskolans syfte och verksamhet.

Utredningen erinrar om att krigsmakten i många hänseenden är den styrande faktorn i totalförsvaret och att de militära samverkansproblemen naturligen måste få ett stort utrymme i försvarshögskolans kurser. Utredningen pekar också på den integrering av krigsmaktens ledning, som numera genomförts i form av en för all operativ verksamhet gemensam försvarsstab och på samma sätt gemensamma regionala staber. Utredningen har funnit att undervisningen i de allmänoperativa problem, som skall lösas inom en dylik integrerad ledning, lämpligast förläggs till försvarshögskolan med de militära och civila lärarkrafter som där finns.

Utredningen har från dessa utgångspunkter funnit att försvarshögskolan alltjämt bör lyda under överbefälhavaren. Utredningen har i sitt ståndpunktstagande också vägletts av det förhållandet att högskolan i sin verksamhet i stor omfattning replierar på och utnyttjar i militärstabsbyggnaden befintliga resurser. Detta underlättas genom den föreslagna lydndsställningen. En ändrad ordning skulle enligt utredningens mening sannolikt kräva ökade egna resurser åt försvarshögskolan.

Utredningen betonar emellertid att de civila totalförsvarsdelarna bör få ett i förhållande till nuläget ökat inflytande över verksamheten vid högskolan. Utredningen har diskuterat olika möjligheter att nå ett sådant resul-

tat och därvid funnit det lämpligaste sättet vara att stärka ställningen för försvarshögskolans råd. Enligt utredningens mening bör det sålunda — klarare än vad som f. n. är fallet — instruktionsmässigt slås fast vilka frågor som skall behandlas i rådet. Utredningen förordar att spörsmål rörande undervisningens inriktning, uppläggning och huvudsakliga innehåll, viktigare personalfrågor samt petitafrågor obligatoriskt skall behandlas i rådet.

Överbefälhavaren bör enligt utredningen vara ordförande i rådet. Därjämte bör försvarsstabschefen, cheferna för civilförsvarsstyrelsen och överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, ordföranden i beredskapsnämnden för psykologiskt försvar samt chefen för försvarshögskolan vara självskrivna ledamöter. Kungl. Maj:t skall härjämte utse två ledamöter. Den ene av de sistnämnda ledamöterna bör enligt utredningen besitta särskilda kunskaper rörande totalförsvarets samordningsfrågor, medan den andre bör ha kunskaper i vuxenpedagogik. Genom den angivna sammansättningen anser utredningen att försvarshögskolans råd får erforderlig förankring i hela totalförsvaret.

Några principiella förändringar i den redan vedertagna *allmänna målsättningen* för försvarshögskolans verksamhet föreslås inte av utredningen. I instruktionen för högskolan bör enligt utredningen dock klarare än hittills komma till uttryck att verksamheten skall vara inriktad på att belysa och undervisa i totalförsvarets samverkansfrågor och att det i högskolans uppgifter skall ingå att bedriva kursverksamhet och studier rörande krigsmaktens allmänoperativa frågor. Huvuduppgiften för högskolan skall vara att meddela undervisning om gällande bestämmelser för totalförsvaret i syfte att deltagarna efter genomgången utbildning skall vara bättre skickade att fullgöra sina uppgifter under krig. Forskningsuppgifter i egentlig mening bör inte ankomma på högskolan men resurserna föreslås bli så avvägda, att högskolan får möjlighet att på ett annat sätt än f. n. studera och bearbeta de totalförsvarsproblem som aktualiseras under dess verksamhet. Utredningen avvisar tanken att försvarshögskolan utnyttjas för specialiserad utbildning inom olika totalförsvarsgrenar. Sådan undervisning bör ankomma på vederbörande totalförsvarsmyndigheter att själva genomföra. Det förutsätts dock att försvarshögskolan skall kunna lämna råd och hjälp vid anordnande av även dylik utbildning. Utredningen har tagit hänsyn härtill i sitt organisationsförslag.

Med utgångspunkt i de överväganden utredningen gjort rörande försvarshögskolans allmänna målsättning övergår utredningen till att behandla *kursverksamheten* vid högskolan. Den föreslår därvid att till högskolan årligen förläggs två allmänna kurser. Dessa skall innefatta kompendieskede, högskoleskede om nio veckor och omkring fem månader efter högskoleskedet en tillämpningsövning om ca 10 dagar. Vidare föreslår utredningen att vid högskolan anordnas chefskurser samt kompletteringskurser och kurser i

allmänoperativ verksamhet.

I huvudsak fullgörs denna utbildning redan inom högskolans nuvarande verksamhetsram. Det väsentligt nya i förslaget i denna del är kurserna i allmänoperativ verksamhet, som föreslås bli anordnade företrädesvis för militär personal och med denna främst i regional instans samverkande civila chefer. Varje sådan kurs beräknas vara omkring tio dagar. Elevantalet bör enligt utredningen begränsas till 30.

En annan nyhet är de kompletteringskurser om ungefär tio dagar, som utredningen föreslår skall anordnas vid försvarshögskolan för att bereda kortare utbildning åt sådana personer som genomgått högskolans allmänna kurs för mer än fem år sedan och som fortfarande innehar en för totalförsvaret väsentlig placering i krigsorganisationen.

Utredningen räknar med att det vid högskolan årligen skall alternativt anordnas en kurs i allmänoperativ verksamhet eller en kompletteringskurs.

Beträffande den undervisning, som redan nu bedrivs vid försvarshögskolan, föreslår utredningen vissa smärre ändringar. Bl. a. anser utredningen att de allmänna kurserna bör minskas från nuvarande tio till nio veckor. Emedan utredningen bedömt utbildningsbehovet av personal vid de allmänna kurserna under överskådlig framtid vara proportionellt sett större än utbildningsbehovet vid chefskurserna, ifrågasätter utredningen vidare om inte chefskurserna t. v. kan inskränkas till att förekomma endast vartannat år. Utredningen framhåller, att syftet med den förordade ordningen självfallet är att högskolans lärare skall erhålla tid för andra angelägna uppgifter. Antalet elever vid de allmänna kurserna och chefskurserna bör enligt utredningen vara omkring 30.

Till stöd för sina förslag rörande omfattningen av kursverksamheten vid högskolan hänvisar utredningen till en av högskolan utförd inventering rörande utbildningsbehovet på skolans område under tioårsperioden 1964—1974. För närmare kännedom härom torde få hänvisas till betänkandet.

I fråga om *personalorganisationen* räknar utredningen med att försvarshögskolan liksom f. n. skall ledas av en chef. För befattningen bör enligt utredningen komma ifråga en högt kvalificerad befattningshavare med goda insikter i totalförvarsfrågor, med tonvikt på samordningsproblemen, och med erfarenhet av pedagogiska spörsmål. Med den utveckling som det civila totalförsvaret under senare år genomgått torde det numera enligt utredningens uppfattning vara möjligt att utse såväl militär som civil befattningshavare. Någon bindning till viss personalkategori bör således inte ske i fråga om befattningen för försvarshögskolans chef.

Antalet heltidsanställda lärare — f. n. fyra, tre militära och en civil — bör enligt utredningen med hänsyn till den föreslagna utbildnings- och studieverksamheten ökas till sex. Som allmänna kvalifikationskrav anges att lärarna bör ha bredast möjliga erfarenhet av och kunskap om totalförsvaret. Tjänsterna bör i personalförteckningen föras upp utan kategoritillhörighet.

De bör enligt utredningen vara placerade i alternativt Br 1/Ar 27. Som en normal uppsättning lärare räknar utredningen med tre civila och tre militära befattningshavare. Utredningen understryker, att lärartjänsterna vid försvarshögskolan inte får bli slutbefattningar.

Nuvarande system med deltidsanställda lärare bör enligt utredningen avvecklas.

Utredningen framhåller slutligen att försvarshögskolans personalorganisation för administrativa göromål måste vara så dimensionerad att lärarpersonalen inte i nämnvärd utsträckning skall behöva tas i anspråk för administrativ och kameral verksamhet. Utredningen bedömer det därför som önskvärt att en befattningshavare tillkommer för vissa administrativa uppgifter.

Y t t r a n d e n a

I fråga om försvarshögskolans lyd n a d s s t ä l l n i n g biträder *överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning* och *civilförsvarsstyrelsen* utredningens förslag, att högskolan även i fortsättningen skall lyda under överbefälhavaren. Även *beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* finner det av praktiska skäl vara lämpligt att högskolan åtminstone t. v. lyder under överbefälhavaren och därmed får möjligheter att utnyttja försvarsstabens resurser. Nämnden ifrågasätter emellertid principiellt denna ordning med hänsyn till högskolans ställning som en totalförsvarets högskola. En liknande uppfattning hyser *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* som anser, att den organisatoriska uppbyggnaden av totalförsvaret i vårt land med de fyra primära totalförsvarsfunktionerna som självständiga komponenter direkt under Kungl. Maj:t gör det i och för sig naturligt att en skola av försvarshögskolans karaktär ges en i förhållande till de olika totalförsvarsmyndigheterna fristående ställning.

Om försvarshögskolans nuvarande lyd n a d s s t ä l l n i n g inte kommer att ändras, bör f ö r s v a r s h ö g s k o l a n s r å d enligt *beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* och *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* få den förstärkta ställning utredningen räknat med. *Försvarets civilförvaltning* anser att den föreslagna utvidgningen av försvarshögskolans råd kan tjäna till lämplig avvägning mellan de militära och civila totalförsvarsintressena och därigenom komma att verka befrämjande på verksamheten vid högskolan. *Överbefälhavaren* och *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* tar i sina remissyttranden upp vissa frågor rörande rådets sammansättning. Båda framhåller, att kabinetssekreteraren i utrikesdepartementet bör ingå bland de självskrivna ledamöterna i rådet.

Mot utredningens förslag rörande försvarshögskolans m å l s ä t t n i n g har remissinstanserna i stort inte haft några erinringar. Några remissinstanser har dock ifrågasatt om i försvarshögskolans målsättning skall ingå att s v a r a f ö r u n d e r v i s n i n g r ö r a n d e k r i g s m a k t e n s a l l m ä n -

operativa verksamhet. *Överbefälhavaren* framhåller sålunda att allmänoperativ verksamhet inte är någon krigsmaktens interna verksamhet med den innebörd begreppet numera har. Han anser, att vid högskolan i stället skall bedrivas kursverksamhet och studier rörande allmänoperativa frågor. Enligt *överstyrelsens för ekonomisk försvarsberedskap* mening är kursverksamhet rörande krigsmaktens allmänoperativa frågor en specialiserad utbildning, som enligt utredningens principiella mening bör ankomma på krigsmakten själv. *Civilt försvarsstyrelsen* föreslår att den här berörda kursverksamheten utvidgas att omfatta allmänoperativa frågor rörande hela totalförsvaret samt att civila tjänstemän får delta i utbildningen på liknande grunder som officerare.

Beträffande utredningens förslag rörande kursverksamheten i övrigt vid försvarshögskolan har remissinstanserna i stort anslutit sig till utredningens förslag. *Överbefälhavaren* förklarar sig dock vara tveksam om fördelarna med en minskning av de allmänna kurserna från tio till nio veckor uppväger de därav följande nackdelarna. *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* understryker att den föreslagna förkortningen av kurstiden inte får innebära en nedskärning av den redan nu begränsade tid som kan ägnas åt problem inom det ekonomiska försvaret. *Överbefälhavaren, beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* och *överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* delar inte utredningens uppfattning att chefskurserna skall inskränkas till att förekomma endast vartannat år. *Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap* anser sig inte ha anledning att motsätta sig de föreslagna kompletteringskurserna i och för sig. Dessa kurser får emellertid inte, framhåller överstyrelsen, inkräkta på den tid, som bör anslås till de enligt styrelsens mening viktigare allmänna kurserna och chefskurserna. *Överstyrelsen*, som finner det ligga närmast till hands att förlägga undervisningen i allmänoperativa frågor till militärhögskolan, föreslår att i stället vissa kurser rörande samverkansproblem inom totalförsvaret skall förläggas till försvarshögskolan. Dessa kurser bör enligt överstyrelsens mening avses för befattningshavare i mellangraderna i central och regional nivå och för personer i näringslivet, som är krigsplacerade i centrala krigsorgan, inom civilbefälhavarnas kanslier, länsstyrelser etc. Även *beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* finner tiden vara inne att förverkliga tidigare förslag om kortare kurser för personal som är krigsplacerad i viktiga befattningar i de civila delarna av totalförsvaret. *Försvarets civilförvaltning* framhåller att utredningens förslag rörande kursverksamheten vid försvarshögskolan i jämförelse med den inom högskolan gjorda inventeringen rörande utbildningsbehovet medför ett utbildningsunderskott som på längre sikt kan få allvarliga konsekvenser. Angivna underskott skulle enligt civilförvaltningens mening kunna täckas genom ytterligare en allmän kurs samt något ökat antal kompletteringskurser.

Remissinstanserna biträder utredningens förslag rörande personalorganisationen vid försvarshögskolan i stort. *Försvarets civilförvaltning* anser — försiktigt bedömt — att den av ämbetsverket föreslagna utökningen av kursverksamheten vid försvarshögskolan bör kunna genomföras om högskolan tillförs ytterligare en heltidstjänstgörande lärare utöver dem som utredningen föreslår bära ingå i skolans personalorganisation.

Överbefälhavaren föreslår att den befattningshavare, som utredningen föreslår skola tillkomma vid högskolan för administrativa uppgifter, bör vara en arvodist i A: 30 med särskilt lönetillägg. *Statskontoret* däremot anser att behovet lämpligen bör tillgodoses genom att skolan tillförs en tjänst för skoladjutant, kapten på aktiv stat.

Departementschefen

Jag har i det föregående redogjort för huvudpunkterna i de framlagda utredningsförslagen rörande försvarshögskolans organisation m. m. I allt väsentligt kan jag ansluta mig till de förslag och synpunkter som utredningen fört fram. Jag har sålunda, framför allt av praktiska skäl, inte något att erinra mot att högskolan t. v. lyder under överbefälhavaren, även om man kan ifrågasätta en sådan ordning med hänsyn till skolans ställning som en totalförsvarets högskola. Jag delar helt utredningens uppfattning att de civila totalförsvarsdelarna bör få ett i förhållande till nuläget ökat inflytande över verksamheten vid högskolan. Detta bör ske i första hand genom att man ger försvarshögskolans råd en starkare ställning. Rådets uppgifter bör i detta syfte närmare preciseras. Kungl. Maj:t äger utfärda erforderliga föreskrifter därom ävensom bestämmelser rörande rådets sammansättning m. m.

Jag har vidare inte några erinringar mot vad utredningen anfört rörande den allmänna målsättningen för försvarshögskolan eller mot gränsdragningen mellan försvarshögskolans utbildningsverksamhet och myndigheternas egen utbildningsverksamhet. I huvudsak har jag inte heller några invändningar att göra mot den kursverksamhet som utredningen föreslagit för högskolan. Jag räknar alltså med att till högskolan förläggs allmänna kurser, chefskurser och kompletteringskurser. Däremot finner jag det tveksamt om s. k. allmänoperativa kurser regelmässigt skall förläggas till högskolan på sätt utredningen förordat. Denna fråga bör ytterligare övervägas. Det ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter rörande kursverksamhetens omfattning m. m. vid försvarshögskolan.

Jag övergår så till att behandla utredningens förslag rörande personalorganisationen vid försvarshögskolan. I likhet med utredningen förordar jag, att för utbildningen vid högskolan skall — under chefen för högskolan — finnas sammanlagt sex tjänster i Br 1 eller Ar 27, dvs. två tjänster mer än

f. n. Tjänsterna bör — liksom tjänsten för högskolechefen — inte fixeras till viss kategori utan de skall kunna besättas med civil eller militär innehavare allt efter kvalifikationer.

I samband med att de föreslagna sex tjänsterna kommer till kan befintliga tre tjänster för regementsofficer i Br 1 eller Ar 27 vid högskolan dras in. Vidare kan högskolans avlöningsanslag minskas med lönen till en arvodestänställd heltidstjänstgörande civil lärare i löneklass B 1 och med 20 000 kr. för löner till deltidstjänstgörande lärare.

I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid försvarshögskolan fr. o. m. nästa budgetår. Jag tillstyrker alltså inte någon ny tjänst för administrativa o. d. uppgifter vid högskolan. Behovet av tjänster för sådana uppgifter bör prövas i samband med att expeditionstjänsten inom försvarsstaben ses över. Som utredningen har anfört replierar försvarshögskolan av praktiska skäl i stor utsträckning på försvarsstaben i fråga om expeditionsresurser m. m.

Anslaget bör föras upp med (460 000 + 140 000 =) 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för försvarshögskolan enligt vad jag förordat i det föregående,

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	430 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	70 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	58 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	42 000
Summa kr.	600 000

c) till *Försvarshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

H 2. Försvarshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	132 000	129 840
1965/66	142 000	
1966/67 (förslag)	150 000	

Chefen för försvarshögskolan hemställer, att anslaget förs upp med 151 000 (+ 9 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966 /67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	75 000	+ 5 000	+ 4 000
2. Expenser	66 000	+ 4 000	+ 4 000
		+ 9 000	+ 8 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till (142 000 + 8 000 =) 150 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

H 3. Militärhögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 490 000	3 428 336
1965/66	4 000 000	
1966/67 (förslag)	4 150 000	

Chefen för militärhögskolan (skr 19/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 4 575 000 (+ 575 000) kr.

	Ökning eller minskning
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) <i>Gemensam personal</i>	
1 lektor Ae 27/25	+ 43 992
1 regementsofficer Ar 27/25	+ 43 992
1 biblioteksbiträde Ae 7	+ 16 488
1 kontorsbiträde högst Ae 5	+ 14 880
b) <i>Armélinjen</i>	
1 regementsofficer/kapten Ar 25/23	+ 39 684
c) <i>Marinlinjen</i>	
1 regementsofficer/kapten Ar 25/23	+ 39 684
d) <i>Flyglinjen</i>	
1 regementsofficer/kapten Ar 25/23	+ 39 684
e) <i>Militärhistoriska avdelningen</i>	
1 överste Bo 1; minskning med 1 regementsofficer Ar 27/25 och 1 officer A: 30	— 7 139
1 officer A: 28	+ 15 398

2. Tjänsteförändringar

a) Lönegradsförändringar	+ 9 564
b) Vissa arvodesfrågor	+ 107 600
3. Löneomräkning	+ 211 173
	<hr/>
	+ 575 000

Motiv

1 a) Chefen för militärhögskolan återkommer med förslag om att tillföra högskolan en språklektor (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 276). Lektorn avses bl. a. tjänstgöra såsom huvudlärare vid det språklaboratorium som föreslås tillkomma vid högskolan fr. o. m. nästa budgetår.

Överbefälhavaren har anbefallt att den utbildning i underrättelse- och säkerhetstjänst som hittills bedrivits vid försvarsstaben fr. o. m. budgetåret 1966/67 skall förläggas till militärhögskolan. För denna utbildning m. m. erfordras en ny tjänst för regementsofficer i Ar 27/25.

Chefen för militärhögskolan hemställer ånyo att tjänster för ett biblioteksbiträde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i högst Ae 5 (telefonist) inrättas (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 276).

b—d) Av de tre föreslagna tjänsterna för regementsofficer eller kapten i Ar 25/23 är en avsedd för lärare i taktik på armélinjen, en för lärare i kustartilleritaktik (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 276) och en för lärare i flygtaktik.

e) För befattningen som chef för den militärhistoriska avdelningen föreslås ånyo en överstetjänst i Bo 1 (jfr prop. 1963: 1 bil. 6 s. 185 och prop. 1964: 1 bil. 6 s. 290). För ändamålet avses f. n. en tjänst för regementsofficer i Ar 27/25. Tjänsten hålls emellertid vakant, så länge nuvarande chefen för avdelningen, vilken innehar en arvodestjänst för pensionerad officer i A: 30, kvarstår i tjänst.

Högskolechefen återkommer vidare med förslag att en arvodestjänst inrättas för militärhistoriska avdelningens samlingar m. m. (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 290 och prop. 1965: 1 bil. 6 s. 276).

2 a) Chefen för militärhögskolan föreslår uppflyttning i lönegrad av en överstelöjtnant (biträdande linjechef) i Ar 27 till överste (kurschef) i Br 1 och en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11.

b) För arvoden till deltidstjänstgörande lärare och särskilda föreläsare föreslås en anslagsökning med 83 000 kr, varav 33 000 kr. för den tidigare nämnda utbildningen i underrättelse- och säkerhetstjänst och 50 000 kr. för höjningar av nuvarande arvodesbelopp. Resten av den föreslagna höjningen avser att täcka behov av ytterligare skrivhjälp för elevarbeten och ökade kostnader för förbandsövningstillägg.

Departementschefen

Jag beräknar i enlighet med högskolechefens förslag medel för vissa arvoden. I övrigt anser jag mig inte böra tillstyrka några personal- eller tjänsteförändringar vid militärhögskolan fr. o. m. nästa budgetår.

Anslaget bör föras upp med (4 000 000 + 150 000 =) 4 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för militärhögskolan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 765 000
2. Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	170 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	461 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	754 000
	Summa kr. 4 150 000

b) till *Militärhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 150 000 kr.

H 4. Militärhögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	480 000	473 606
1965/66	670 000	
1966/67 (förslag)	670 000	

Chefen för militärhögskolan hemställer, att anslaget för nästa budgetår förs upp med oförändrat belopp, 670 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	95 000	+ 10 000	+ 10 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	113 000	+ 2 000	— 13 000
b) Övriga expenser	451 000	— 12 000	+ 3 000
		± 0	± 0

M o t i v

2 b) För innevarande budgetår har anvisats 120 000 kr. för utrustning för högskolans fysiklaboratorium. Dessa utgifter faller bort för budgetåret

1966/67. Högskolechefen kommer emellertid tillbaka med förslag om att anskaffa ett språklaboratorium (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 278) och räknar för ändamålet med 75 000 kr. I övrigt beräknas 3 000 kr. för underhåll av laboratorietrustning och 30 000 kr. för prisstegringar m. m.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till oförändrat belopp, 670 000 kr. Jag har därvid inte räknat några medel för att inrätta ett språklaboratorium. Däremot har jag — med anledning av en preliminär anmälan av chefen för militärhögskolan — beräknat 90 000 kr. för bevakning av högskolans lokaler genom Allmänna bevakningsaktiebolagets försorg. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 670 000 kr.

H 5. Militärhögskolan: Övningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	1 200 000	1 076 571	439 952
1965/66	1 200 000		
1966/67 (förslag)	1 200 000		

Chefen för militärhögskolan hemställer, att anslaget förs upp med 1 255 000 (+ 55 000) kr. Höjningen hänför sig till löne- och prisstegringar samt den ökade verksamheten vid högskolan. Med hänsyn till reservationen anser jag för egen del att anslaget för nästa budgetår bör föras upp med oförändrat belopp, 1 200 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärhögskolan: Övningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

H 6. Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	100 000	24 266	146 808
1965/66	100 000		
1966/67 (förslag)	100 000		

I enlighet med förslag av chefen för militärhögskolan bör anslaget för nästa budgetår föras upp med oförändrat belopp, 100 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

H 7. Försvarets läroverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 750 000	1 908 204
1965/66	1 800 000	
1966/67	1 950 000	

Styrelsen för försvarets läroverk (skr 25/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 1 846 000 (+ 46 000) kr.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 1 studierektor Bp 1	+ 53 928
b) 1 skolsekreterare Ae 17; minskning med arvode till rektorssekreterare	+ 19 120
c) 1 vaktmästare Ae 9	+ 16 260
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 rektor Bp 1—Bp 2	+ 2 712
b) Höjd avlöningsförstärkning till rektor	+ 1 020
c) Arvoden till huvudlärare och institutionsföreståndare	+ 27 000
d) Timpläraryrvoden m. m.	— 47 159
3. Löneomräkning	— 26 881
	<hr/>
	+ 46 000

Motiv

De under 1 a) och b) samt 2 a)—c) upptagna förslagen hänför sig till beräknade avtalsbundna personal- och tjänsteförändringar med anledning av den beslutade allmänna gymnasiereformen.

1 c) Vid läroverket finns f. n. en vaktmästare i Ae 9. Läroverksstyrelsen, som anser detta otillräckligt, räknar med att vaktmästargöromålen kommer att öka till följd av den beslutade gymnasiereformen. Därför föreslår styrelsen att ytterligare en vaktmästare i Ae 9 tillförs läroverket fr. o. m. nästa budgetår.

2 d) För budgetåret 1964/65 har anvisats 524 000 kr. för avlöningar till extra lärare och ersättningar enligt timplärarkungörelsen. Enligt läroverksstyrelsen beräknas 476 841 kr. för detta ändamål för nästa budgetår.

Departementschefen

Jag beräknar medelsbehovet för timpläraryrvoden m. m. vid läroverket till 506 000 kr., vilket innebär en minskning med 18 000 kr. Jag beräknar vidare under anslaget 50 000 kr. för viss utbildning av officerare, som avses

genomgå artilleri- och ingenjööfficersskolan. Kostnaderna för ifrågavarande utbildning bestrids f. n. från arméns övningsanslag.

Jag räknar inte med några personal- och tjänsteförändringar vid läroverket fr. o. m. nästa budgetår. Med beaktande av belastningen under föregående budgetår föreslår jag, att anslaget förs upp med 1 950 000 (+ 150 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 000 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 020
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	940 980
Summa kr.	1 950 000

b) till *Försvarets läroverk*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 950 000 kr.

H 8. Försvarets läroverk: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	150 000	150 255
1965/66	230 000	
1966/67 (förslag)	265 000	

Styrelsen för försvarets läroverk hemställer, att anslaget förs upp med 265 000 (+ 35 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	1 000	+ 1 100	+ 1 100
2. Expenser	222 300	+ 32 800	+ 32 800
3. Publikationstryck	4 900	+ 1 100	+ 1 100
		+ 35 000	+ 35 000

M o t i v

2. Den föreslagna uppräknningen hänger samman med att läroböcker fr. o. m. läsåret 1966/67 förutsätts skola lämnas till samtliga elever såsom gåva.

Departementschefen

Jag biträder läroverksstyrelsens förslag. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag alltså upp anslaget till (230 000 + 35 000 =) 265 000 kr. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kr.

H 9. Försvarets brevskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	245 000	248 892
1965/66	290 000	
1966/67 (förslag)	300 000	

Chefen för försvarets brevskola (skr 23/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 339 000 (+ 49 000) kr. Vid ärendets beredning inom försvarsdepartementet har medelsbehovet med hänsyn till begärda förändringar beräknats till 53 000 kr. enligt följande.

	Ökning
1. Personalförändring	
1 kapten Ar 23	+ 37 680
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 8 268
b) Vissa arvodesfrågor	+ 1 020
3. Löneomräkning	+ 6 032
	<hr/>
	+ 53 000

M o t i v

1. För att omarbete kurser för utbildning till reservofficer samt leda och kontrollera undervisningen i dessa kurser erfordras en kapten i Ar 23.

2 a) Tjänsten för chef för skolan, som nu är placerad i Ao 25, föreslås höjd till Ao 27/25. Vidare föreslås att en för N. H. R. Lundén avsedd tjänst för förste byråsekreterare i Ae 21 flyttas upp till Ae 23. Förslagen har framförts tidigare (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 281).

b) Med hänsyn till prisstegringar erfordras ytterligare 1 020 kr. för författar- och granskningsarvoden.

Departementschefen

Jag beräknar medel för höjning av nuvarande författar- och granskningsarvoden. I övrigt är jag inte beredd tillstyrka några personal- eller

tjänsteförändringar vid brevsolan.

Anslaget bör föras upp med (290 000 + 10 000 =) 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 000
2.	Avlöningar till pensionerad personal i arvodes-tjänst, <i>förslagsvis</i>	18 000
3.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 000
4.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	178 000
	Summa kr.	300 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

H 10. Försvarets brevskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	55 000	49 298
1965/66	60 000	
1966/67 (förslag)	64 000	

Chefen för försvarets brevskola hemställer, att anslaget förs upp med 74 200 (+ 14 200) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	2 600	+ 200	—
2. Expenser	27 000	+ 5 200	+ 2 200
3. Publikationstryck	30 200	+ 8 800	+ 1 800
		<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
		+ 14 200	+ 4 000

Motiv

2. *Chefen för försvarets brevskola* föreslår, att anslaget räknas upp med 3 500 kr. för inköp av fem bandspelare för språkutbildning av blivande försvarsattachéer. För prisstegringar beräknas 1 700 kr.

3. För magnetband till språkutbildning beräknas 7 000 kr. Resten, 1 800 kr., hänför sig till prisstegringar.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen tar jag upp anslaget till 64 000 (+ 4 000) kr. Jag har därvid inte beräknat några medel för den av skolchefen föreslagna anskaffningen av materiel för språkutbildning av försvarsattachéer. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kr.

I. Fastighetskostnader

I 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	17 000	17 000
1965/66	17 000	
1966/67 (förslag)	17 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kr.

I 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	120 000	120 000
1965/66	175 000	
1966/67 (förslag)	240 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kr.

I 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	382 000	2 160 916
1965/66	2 264 000	
1966/67 (förslag)	2 206 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor hem-

ställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 206 000 kr.

14. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	133 279 000	135 744 387
1965/66	139 276 000	
1966/67 (beräknat belopp) ...	165 108 000	

Fortifikationsförvaltningen har lämnat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1966/67. Då prövningen av förslaget inte kunnat avslutas innan statsverkspropositionen lämnas, torde jag framdeles i särskild ordning få anmäla frågan om proposition i ämnet. Med hänsyn härtill bör anslagen till ersättning till fastighetsfonden i riksstatsförslaget upptagas med endast beräknade belopp. Anslagen kan härvid preliminärt beräknas till 165 108 000 kr. för kasernbyggnaders delfond, 78 621 000 kr. för befästningars delfond och 3 863 000 kr. för försvarets forskningsanstalts delfond. Jag återkommer i det följande till hemställen beträffande anslagen till befästningars delfond och försvarets forskningsanstalts delfond samt hemställer i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 165 108 000 kr.

15. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	41 484 000	40 493 274
1965/66	69 529 000	
1966/67 (beräknat belopp) ...	78 621 000	

Under återopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 78 621 000 kr.

I 6. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 400 000	3 430 000
1965/66	3 438 000	
1966/67 (beräknat belopp) ...	3 863 000	

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 3 863 000 kr.

I 7. Borttagande av pansarhinder m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	300 000	239 108	125 048
1965/66	300 000		
1966/67 (förslag)	300 000		

Från förevarande anslag bekostas vissa arbeten för borttagande av pansarhinder och andra befästningar, som visat sig vara till hinder för utbyggnad av bostads- och industriområden m. m., samt för uppförande på annan plats av likvärdiga befästningar som ersättning för de borttagna.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget förs upp med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 300 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

J. Viss materielanskaffning m.m.

J 1. Utredningar rörande tillämnade materielanskaffningar m. m.

	Anslag
1966/67 (förslag)	5 000 000

Kostnadsutvecklingen för anskaffning av tygmateriel och motsvarande har under en följd av år varit ogynnsam. På grund härav har materiel inte kunnat anskaffas i den omfattning som antogs vara möjligt enligt underlaget för 1963 års försvarsbeslut. Det är väsentligt att de beslut om anskaffningar av tygmateriel m. m. som fattas av statsmakterna är baserade på noggranna kostnadskalkyler. Endast härigenom föreligger möjligheter att realistiskt bedöma olika tänkbara utvecklingsalternativ för försvaret inom en given kostnadsram.

Nuvarande sätt att handlägga ärenden rörande större materielanskaffningar för försvaret har bl. a. inneburit, att statsmakterna ofta på ett tidigt stadium bundit sig för utveckling och anskaffning av vapen och vapensystem. Detta har medfört att vid beslutstillfället föreliggande kostnadskalkyler många gånger varit preliminära eller eljest ofullständiga. De slutliga kostnaderna har därför inte sällan kraftigt överstigit de vid beslutstillfället angivna. Riksdagen har i olika sammanhang strukit under vikten av att sådana kalkyler läggs fram att de kan tjäna som fast underlag för anslagsbeviljande.

Mot bakgrunden av det anförda anmälde jag i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 18), bl. a., att det för större materielanskaffningar kunde bli nödvändigt att införa ett system med tvåstegsförfarande liknande det som f. n. tillämpas för byggnadsärenden. Ett dylikt system skulle innebära att sådana ärenden underställs riksdagens prövning först sedan fullständig projektering genomförts och på denna grundad kostnadsberäkning föreligger. Jag anförde att dessa problem dock borde utredas ytterligare. Riksdagen (SU 1965: 4, rskr 4) hade inte något att erinra mot förslaget om utredning av problemen och förutsatte, att av utredningen betingade förslag skulle underställas riksdagens prövning.

Inom försvarsdepartementet har frågan om handläggning av större materielanskaffningar ytterligare studerats och därvid diskuterats med berörda myndigheter. Syftet har varit att utröna möjligheterna att få ett säkrare grepp om kostnadsutvecklingen under anslagen till anskaffning av tygmateriel och motsvarande. Härvid har bl. a. framkommit att möjligheter att påverka freds- och krigsorganisationens utveckling framför allt föreligger i samband med större anskaffningar av organisationsbestämmande materiel. Sådana anskaffningar har nämligen följdverkningar för lång tid framåt i fråga om såväl personalbehov och behov av byggnader och anläggningar

som drift- och underhållskostnadernas utveckling. Om statsmakterna skall kunna påverka inriktningen av omfattande materielanskaffningar och därigenom styra utvecklingen av krigs- och fredsorganisationen, bör detta göras på ett tidigt stadium, innan stora kostnader lagts ned på den projektering m. m. som ofta måste genomföras för att myndigheten skall få underlag för anbudsinfordran.

Jag anser det alltså vara angeläget att åtgärder vidtas i avsikt att skapa största möjliga handlingsfrihet för statsmakterna, när det gäller att styra freds- och krigsorganisationens utveckling på lång sikt. Det är också av betydelse, att förutsättningar finns för samordning och kontroll av de resurser som avdelas för utveckling av krigsmateriel. Eftersom materielanskaffningarna har en väsentlig styrande inverkan i dessa avseenden, är det av vikt att Kungl. Maj:t och riksdagen ges alla möjligheter som kan åstadkommas att leda och kontrollera denna verksamhet i stort.

Modern krigsmateriel är tekniskt komplicerad. Nyanskaffning av vapen och vapensystem m. m. kan endast i begränsad omfattning ske direkt genom urval på existerande marknad. Vanligtvis måste anskaffning föregås av omfattande förberedelser i form av studier, utredningar, tekniskt utvecklingsarbete m. m. De förberedande undersökningarna syftar till att precisera egenskaper och prestanda hos den materiel som avses ersätta befintlig eller eljest tillföras krigsorganisationen.

Under förberedelseskedet framvuxen uppfattning om den nya materielen kan i allmänhet vara tillräckligt underlag för att med utnyttjande av den kunskap som finns i vederbörlig förvaltning fastställa om den önskade produkten finns tillgänglig i marknaden eller är under utveckling. I det fall anskaffningsbehovet kan tillgodoses genom urval inom känd marknad är det tillräckligt att förvaltningsmyndighet gör framställning till Kungl. Maj:t om anskaffning enligt navarande ordning. Kostnadsberäkningarna för relativt enkla och okomplicerade objekt, som tidigare anskaffats och varit i drift, bör därvid kunna göras på grundval av tidigare erfarenheter. I andra fall bör framställningen åtföljas av de uppgifter som skall ingå i det materielprogram som anges i det följande.

När det gäller ny materiel som inte finns att tillgå och inte är under utveckling måste en anskaffning i allmänhet föregås av ett projektskede. Avsikten med projekteringsverksamheten är att ta fram en teknisk specifikation och i vissa fall prototyper för utprovning m. m. före serietillverkning. Dylig projekteringsverksamhet drar ofta dryga kostnader. Projektering bör därför inte få påbörjas utan att objektet är så angeläget att en anskaffning ter sig övervägande sannolik.

Handläggningen av materielanskaffningsfrågor av större omfattning bör därför i fortsättningen normalt äga rum enligt följande ordning. Anskaffning av organisationsbestämmande materiel med en beräknad kostnad för

serieproduktion av tio miljoner kronor eller mera bör underställas Kungl. Maj:ts prövning dels före projekterings början — steg I — dels innan seriebeställning läggs ut — steg II. Härutöver bör varje projektering som beräknas dra en total kostnad av en miljon kronor eller mera prövas av Kungl. Maj:t oavsett planerad omfattning av en följande beställning. Vid Kungl. Maj:ts ställningstagande till steg I är det nödvändigt att vissa uppgifter föreligger beträffande anskaffningsfrågan i stort i form av ett materielprogram och en tidsplan.

Materielprogrammet bör innehålla redogörelse för förberedande studier, utredningar, spel m. m. och omfatta bl. a. stridsekonomiska värderingar. Av programmet bör också framgå vilken materiel ifrågavarande serietillverkade produkt avses ersätta samt vilka förband i krigsorganisationen materielen avses tilldelas. Bedömd kostnad för projekteringsverksamheten och för en beräknad serieproduktion, bedömd seriestorlek eller omfattning samt beräknad livslängd för den serieproducerade materielen skall vidare anges. Härutöver bör anges uppskattat behov av nya byggnader, anläggningar och utbildningsanordningar samt bedömda kostnader för övningar och underhåll. Strävan bör vara att på detta stadium ge en uppfattning om den aktuella materielens anskaffningskostnad samt drift- och underhållskostnad under beräknad livslängd samt i möjlig mån konsekvenser beträffande personalbehov. Av materielprogrammet bör även framgå bedömda möjligheter för inhemsk projektering och produktion samt alternativa utländska möjligheter. *Tidsplanen* bör dels utvisa projektskedets beräknade längd med angivande av väsentliga milstolpar under detta skede, dels bedömd tidpunkt för början av en möjlig serieleverans.

Detta första skede avslutas med Kungl. Maj:ts ställningstagande till föreslaget projekt — steg I. Om Kungl. Maj:t bifaller framställningen om att påbörja utveckling av ett projekt, skall ifrågavarande förvaltning minst en gång per år anmäla hur projekteringsarbetet fortskrider. Om kostnadsutvecklingen eller tidsförhållandena under arbetet avviker väsentligt från anmälda förhållanden eller oväntade tekniska svårigheter e. d. möter, kan Kungl. Maj:t härvid komma att ta hela projektet under omprövning.

Sedan projekteringsarbetet förts så långt att fullständigt tekniskt underlag för produktion och tillförlitliga kostnadskalkyler föreligger, skall resultatet genom förvaltningens försorg föreläggas Kungl. Maj:t för ställningstagande till anskaffning.

Som underlag för Kungl. Maj:ts ställningstagande till anskaffning — steg II — skall förvaltningen komma in med framställning om beställningsmyndigande för serieproduktion av den projekterade materielen. Härvid skall de uppgifter som i samband med steg I lämnats i materielprogram och tidsplan ha korrigerats med hänsyn till vunna erfarenheter från projekteringsverksamheten. I första hand skall en realistisk kostnadskalkyl för serieproduktionen presenteras.

Vid ställningstagande till steg II kan beslut meddelas av Kungl. Maj:t i de fall riksdagen anslagit medel för anskaffningen redan under projekteringsverksamhetens slutskede. Om underlag för sådant beslut av riksdagen inte förelegat, måste frågan föreläggas riksdagen.

Som framgår av den föregående redogörelsen inleds ett anskaffningsärende normalt med ett studie- och utredningsarbete. Härefter följer projektering fram till fullständig teknisk specifikation. För att kunna verkställa upphandling fordras härefter att anbudshandlingar färdigställs. Kostnaderna för samtliga faser i anskaffningen belastar f. n. materielanslag, om man bortser från de insatser som förvaltningarnas egen personal utför.

För studier och utredningar i det inledande skedet har myndigheterna möjlighet att anlita experter, sakkunniga eller andra konsulter. Det är viktigt att så sker, om det är nödvändigt för en fullständig bedömning. Studierna och utredningarna bör självfallet bedrivas utan sikte på vilken försvarsgren alternativa vapensystem kan komma att tillföras. Medelstillgången under en försvarsgrens materielanslag bör inte heller få inverka på sådana studier och utredningar. Dessa bör därför bekostas från ett anslag, som är gemensamt för försvaret. Inleds projektering bör däremot projektet vara så preciserat i alla hänseenden att det finns underlag för att bestämma försvarsgrenstillhörighet. Projekteringskostnaderna bör därför i vart fall t. v. bestridas från försvarsgrenarnas materielanslag.

Kostnaderna för studie- och utredningsverksamheten bör bestridas från ett nytt för försvaret gemensamt anslag, benämnt Utredningar rörande tillämnade materielanskaffningar m. m. Jag föreslår, att detta anslag tas upp i riksstaten fr. o. m. nästa budgetår. Medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1966/67 uppskattar jag till 5 milj. kr.

Under återopande av vad jag anfört i det föregående hemställer jag, att Kungl. Maj:t

a) bereder riksdagen tillfälle att yttra sig med anledning av vad som i det föregående anförts om att införa tvåstegsförfarande för materielanskaffning för försvaret,

b) föreslår riksdagen att till *Utredningar rörande tillämnade materielanskaffningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

J 2. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	300 000	236 502	117 735
1965/66	1 000 000		
1966/67 (förslag)	1 000 000		

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 1 milj. kr. Jag biträder ämbetsverkets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

J 3. Fortifikatorisk forskningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	950 000	667 764	590 157
1965/66	950 000		
1966/67 (förslag)	700 000		

Reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1964/65 var med undantag av omkring 290 000 kr. bunden genom utlagda uppdrag m. m.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 850 000 (— 100 000) kr. Kostnaderna för resor och traktamenten skall fr. o. m. innevarande budgetår bestridas från anslaget Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader, vilket medför en minskning av medelsbehovet under förevarande anslag med 90 000 kr. Reservationsbehållningen den 1 juli 1966 beräknas vara så stor att medelstilledningen kan minskas med 60 000 kr. På grund av prisstegringar under tiden april 1964—april 1965 bedömer fortifikationsförvaltningen att medelsbehovet ökar med 50 000 kr. För egen del anser jag tillräckligt att anslaget förs upp med 700 000 (— 250 000) kr. och hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Fortifikatorisk forskningsverksamhet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

J 4. Försvarsmedicinsk forskning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	1 500 000	1 344 941	799 759
1965/66	2 000 000		
1966/67 (förslag)	2 300 000		

Reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1964/65 var med undantag av 178 198 kr. bunden genom utlagda uppdrag m. m.

Försvarsmedicinska forskningsdelegationen föreslår, att anslaget förs upp med 3 850 000 (+ 1 850 000) kr.

Motiv

För att belysa disproportionen mellan föreliggande behov och tillgäng-

liga medel under anslaget redovisar delegationen följande sammanställning.

	1963/64	¹ 1964/65	¹ 1965/66
Ansökt belopp	2 689 000	4 759 000	3 105 000
Delegationens initiativ ²	—	150 000	250 000
Ansökningar hänvisade till medicinska forskningsrådet	3500 000	1 454 000	435 000
Återstod	2 189 000	3 455 000	2 920 000
Disponibla medel	1 200 000	1 571 000	2 000 000
Brist	989 000	1 884 000	4920 000

¹ Per den 1 juli 1964 respektive 1965

² Forskarutbildningsbefattningar, stipendier, symposier, m.m.

³ Approximativt belopp

⁴ Härtill kommer anmälda men icke kostnadsberäknade behov om ca 1 200 000 kr.

Beträffande balansen mellan behov och disponibla resurser visar de redovisade talen för innevarande budgetår en viss förbättring jämfört med budgetåret 1964/65. Detta är enligt delegationen endast delvis en följd av den ökade medelstildelningen. Förbättringen anses också bero på att vissa forskare avstått från att söka anslag hos delegationen samt att delegationen i år — till skillnad från tidigare år — fått anmälningar från krigsmakten om behov som ännu inte hunnit detaljplaneras och kostnadsberäknas (jfr not 4 i sammanställningen). Med hänsyn till nämnda faktorer konstaterar delegationen, att den tidigare disproportionen mellan behov och tillgängliga medel i allt väsentligt står kvar. Denna uppfattning bekräftas enligt delegationens mening av att anslaget för budgetåret 1965/66 inte motsvarar mer än drygt 50 % av den medelstildelning för tillämpad försvarsmedicinsk forskning, som försvarsmedicinska forskningsutredningen föreslagit (SOU 1962: 34 s. 180).

Delegationen avser att ge ökat stöd åt forskningen inom områden som blivit eftersatta på grund av den knappa medelstildelningen. Dit anses höra t. ex. forskningen rörande skydd mot s. k. ABC-stridsmedel (kärnvapen, biologiska stridsmedel och kemiska stridsmedel). Vidare beräknas ett ökat medelsbehov för försök i stor skala inom delar av krigsmakten för att få fram metoder att minska frekvensen av infektionssjukdomar. Slutligen anser delegationen det önskvärt att kraftigt utveckla sina insatser inom krigspsykiatriens område.

Av det föreslagna anslaget avser 3 330 000 kr. egentlig forskningsverksamhet och reseanslag, 250 000 kr. symposier och kongresser samt forskarutbildnings- och andra stipendier, 120 000 kr. administrations- och utredningskostnader jämte informationsverksamhet samt 150 000 kr. pris- och lönehöjningar.

Ett anslag av föreslagen storlek skulle enligt delegationen medföra att rådande eftersläpning kan hämtas in och göra det möjligt att stödja forskningen på hittills eftersatta områden.

Departementschefen

Enligt min mening bör anslaget ökas med 300 000 kr. och således föras upp med 2 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Försvarsmedicinsk forskning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kr.

J 5. Underhåll av sjukvårdsmateriel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	1 250 000	436 320	813 680
1965/66	1 300 000		
1966/67 (förslag)	1 425 000		

¹ Härutöver har 50 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Från anslaget bestrids kostnader för inredning av förråd för sjukvårdsmateriel samt för underhåll och ersättningsanskaffning av förrådshållen krigssjukvårdsmateriel ävensom för inspektioner och kontroll av sådan materiel.

Reservationsbehållningen vid utgången av budgetåret 1964/65 var i huvudsak bunden genom utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget förs upp med 1 425 000 (+ 125 000) kr.

1. Kontroll och inspektion av krigssjukvårdsmateriel	+ 30 000
2. Överföring av kostnader för kassation från anslaget Militäräpoteket: Omkostnader, m. m.	+ 20 000
3. Underhåll av nytillkommen krigssjukvårdsmateriel	+ 50 000
4. Prisstegringar	+ 25 000
	<hr/>
	+ 125 000

Motiv

1. Ökningen hänför sig till höjda traktamentsbelopp.
2. Jfr IV: G 23.
3. Sjukvårdsstyrelsen beräknar kostnaderna för underhåll av sjukvårdsmateriel till i genomsnitt 1,5 % av anskaffningsvärdet.
4. Ökningen avser prisstegringar, beräknade till i genomsnitt 4 %, på materiel som anskaffas med utnyttjande av anslaget.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot sjukvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet och hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Underhåll av sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 425 000 kr.

J 6. Vissa signalförbindelser m. m.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 050 000 kr. I sina medelsäskanden föreslår flygförvaltningen, att anslaget för budgetåret 1966/67 förs upp med 24 000 000 (+ 13 950 000) kr. Överbefälhavaren har i sitt yttrande över försvarsmyndigheternas förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 föreslagit att anslaget räknas upp med 4,8 milj. kr. utöver flygförvaltningens förslag. Enär beredningen av förevarande anslagsfråga inte kunnat slutföras innan statsverkspropositionen avlåts bör anslaget i riksstatsförslaget tas upp med beräknat belopp. Anslaget bör därvid föras upp med ett belopp av 29 692 000 kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1966/67 beräkna ett reservationsanslag av 29 692 000 kr.

J 7. Signalskyddsmateriel

	Anslag
1965/66	3 290 000
1966/67 (förslag)	500 000

Från detta anslag bestrids kostnader, som hänger samman med anskaffning av viss signalskyddsmateriel för försvarsgrenarna, såsom kryptomateriel m. m. Medel härför anvisades tidigare under anslaget *Vissa signalförbindelser m. m.*

Arméförvaltningen föreslår att anslaget förs upp med 500 000 (— 2 790 000) kr. Anskaffningsverksamheten genomförs enligt en av överbefälhavaren upprättad långsiktsplan. Medlen för nästa budgetår avses för att slutföra vissa delar av anskaffningen enligt denna långsiktsplan.

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget skall utgå ur riksstaten fr. o. m. budgetåret 1967/68 och att medel för signalskyddsmateriel därefter äskas under resp. försvarsgrenars anslag till materielanskaffning.

Överbefälhavaren har i sitt yttrande över försvarsmyndigheternas förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 framhållit nödvändigheten av att samordningen säkerställs vid anskaffning av ifrågavarande materiel. Väsentliga olägenheter skulle vara förknippade med annan ordning, varför anslaget enligt överbefälhavaren bör bibehållas som ett gemensamt anslag.

Departementschefen

Jag delar överbefälhavarens uppfattning att anskaffning av signalskyddsmateriel för försvarsgrenarna även i fortsättningen bör ske under detta anslag. Jag har inte något att erinra mot arméförvaltningens beräkning av anslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Signalskyddsmateriel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

J 8. Anskaffning av fortifikatorisk materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	12 600 000	2 514 973	890 736
1965/66	3 000 000		
1966/67 (förslag)	4 000 000		

¹ Härutöver har 100 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

Fortifikationsförvaltningen föreslår att anslaget förs upp med 3 225 000 (+ 225 000) kr.

Anskaffningsverksamheten under anslaget genomförs enligt en långsiktplan. I denna redovisas kostnader dels för anskaffning av materiel för krigsutbyggnad av befästningar och av maskiner för viss krigsproduktion, dels för förrådshållning och vård av anskaffad materiel. Den föreslagna anslagshöjningen motiveras av inträffade prisstegringar.

Ärendet är av sådan natur, att närmare redogörelse härför inte bör lämnas till statsrådsprotokollet. Innebörden av ämbetsverkets förslag framgår av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag har inte någon erinran mot ämbetsverkets beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. I detta sammanhang bör det bringas till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1965 anvisat 825 000 kr. av anslaget Engångskostnader för industriell krigsberedskap för att säkerställa krigsproduktionskapacitet för framställning av taggtråd samt för anskaffning av taggtråd. Jag räknar för nästa budgetår med fortsatt verksamhet för dessa ändamål inom en kostnadsram av 775 000 kr. och beräknar därför utgifterna under förevarande anslag till (3 225 000 + 775 000 =) 4 000 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Anskaffning av fortifikatorisk materiel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

J 9. Anskaffning av krigskartor

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	900 000	— 34 647	1 186 846
1965/66	1 100 000		
1966/67 (förslag)	1 100 000		

Från anslaget bestrids kostnader för dels fortsatt kartanskaffning och övriga åtgärder som syftar till att hålla krigskarteutrustningen på en från beredskapssynpunkt tillfredsställande nivå, dels försvars- och arméstabernas löpande behov av kartor, dels ock sådan anskaffning av kartor för fredsbruk som av ekonomiska och praktiska skäl bör ske centralt.

Chefen för armén föreslår, att anslaget förs upp med 1 240 000 (+ 140 000) kr.

Medlen avses för anskaffning av kartor till armén samt försvars- och arméstaberna för 845 000 kr., av sjökort till marinen för 350 000 kr. och av kartor till flygvapnet för 45 000 kr. Av den föreslagna anslagshöjningen är större delen att hänföra till inträffade prisstegringar.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 1 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

J 10. Årskostnader för industriell krigsberedskap

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	800 000	796 840
1965/66	800 000	
1966/67 (förslag)	570 000	

Anslaget är avsett för att bestrida kostnader som hänger samman med förvaltningen av arméförvaltningen underställda s. k. skuggfabriker även som av annan ämbetsverket tillhörig, för beredskapsändamål avsedd maskinutrustning.

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 570 000 (— 230 000) kr.

Årskostnaderna innefattar dels fasta kostnader, såsom lokalhyror, värme- och kraftavgifter samt löner till vakter och tillsynsmän, dels kostnader för löpande reparations- och underhållsarbeten på byggnader och produktionsutrustning. De totala kostnaderna för dessa ändamål beräknas uppgå till 520 000 kr. Härtill kommer ersättningar till försvarets fabriksfond, vilka

uppskattas till oförändrat 50 000 kr. Med sistnämnda belopp beräknas befintliga anläggningar vara till fullo avskrivna, varför ytterligare ersättningar till fabriksfonden inte är aktuella.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot arméförvaltningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår. Anslaget bör alltså föras upp med 570 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kr.

J 11. Engångskostnader för industriell krigsberedskap

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	13 300 000	2 093 282	3 12 952 763
1965/66	3 300 000		
1966/67 (förslag)	1 380 000		

¹ Härutöver har 250 000 kr. överförts från anslaget Reglering av prisstegringar

² Härav belöper 333 778 kr. på arméförvaltningens beredskapskapital

³ Häri ingår dels ett belopp av 3 915 553 kr., utgörande kontant behållning av arméförvaltningens beredskapskapital, dels ett belopp av 310 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition

Från anslaget bestrids kostnader för investeringar i anläggningar och anskaffning av specialverktyg samt maskinutrustning m. m. för krigsproduktion.

Arméförvaltningen anmäler att krigsproduktionens kommande inriktning f. n. utreds inom ämbetsverket i samråd med försvarsstaben. I avvaktan på denna utrednings resultat har flera planerade beställningar inte genomförts. Detta har medfört, att en relativt stor reservationsmedelsbehållning bildats under anslaget. Ämbetsverket anser det angeläget, att det inte görs några inskränkningar beträffande de medel som avsetts för ifrågavarande verksamhet. Arméförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 1 880 000 (— 1 420 000) kr.

Det av ämbetsverket för budgetåret 1966/67 angivna medelsbehovet grundar sig på av ämbetsverket i samråd med övriga berörda myndigheter gjorda beräkningar enligt långsiktsplanen för verksamheten under ifrågavarande anslag (jfr prop. 1964:1 bil. 6 s. 308) och fördelar sig på följande ändamål.

Arméförvaltningen

Anläggningsarbeten och maskinanskaffning avseende ammunitionstillverkning	635 000
Anskaffning av utrustning för tillverkning av handvapenammunition ...	300 000

Anskaffning av verktyg och mätdon för krigsproduktionsändamål m. m.	300 000
<i>Försvarets sjukvårdsstyrelse</i>	
Anskaffning av maskiner för läkemedelsframställning	335 000
<i>Försvarets intendenturverk</i>	
Anskaffning av verktyg för tillverkning av intendenturmateriel	265 000
<i>Marinförvaltningen</i>	
Anskaffning av verktyg för tillverkning av minmateriel	45 000
	1 880 000

Med frånräknande av det belopp om 310 000 kr., som under anslaget redovisas till Kungl. Maj:ts disposition, utgör medelsbehovet för budgetåret 1966/67 sålunda (1 880 000 — 310 000 =) 1 570 000 kr.

Departementschefen

Som ett led i en fortgående anpassning av planläggningen räknar arméförvaltningen för budgetåret 1966/67 med ett minskat medelsbehov under förevarande anslag. I jämförelse med innevarande budgetår innebär ämbetsverkets förslag en minskning med (3 300 000 — 1 880 000 =) 1 420 000 kr.

Jag beräknar för nästa budgetår inte några medel för anskaffning av maskiner för läkemedelsframställning. För anskaffning av verktyg för tillverkning av intendenturmateriel beräknar jag 100 000 kr. Anslaget bör alltså föras upp med (3 300 000 — 1 420 000 — 335 000 — 165 000 =) 1 380 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 380 000 kr.

J 12. Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	100 000	274 789	21 400
1965/66	300 000		
1966/67 (förslag)	400 000		

Anslaget är avsett för att bestrida dels kostnader för utbildning och övningar med BRB-organisationens centrala samt högre och lägre regionala stabsorgan, dess arbetsorgan och driftvärn, dels ersättningar till regionalchefer, ställföreträdande regionalchefer, lokalchefer och biträdes hjälp åt regional- och lokalchefer, dels ock övriga omkostnader för verksamheten.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 400 000 (+ 100 000) kr.

Vid färdigutbyggd BRB-organisation beräknar fortifikationsförvaltningen medelsbehovet under förevarande anslag till omkring 500 000 kr. för budgetår. Med hänsyn till att övningsverksamheten även under nästa budgetår torde bli av något mindre omfattning än vad som kommer att bli fallet sedan utbyggnaden slutförts, kan anslaget begränsas till 400 000 kr. Av ökningen hänför sig 15 000 kr. till inträffade prisstegringar.

Fortifikationsförvaltningen har föreslagit (skr 8/7 1965), att särskilda befattningsarvodena skall utgå till regionalchefer, ställföreträdande regionalchefer och lokalchefer inom organisationen. Arvodena, som beräknas kosta 50 400 kr. per år, föreslås utgå retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 1965 och bör enligt ämbetsverket för tiden t. o. m. den 30 juni 1966 bestridas från förevarande anslag. För nästa budgetår beräknas medel härför skola anvisas under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder ingen erinran från min sida.

Det ankommer på fortifikationsförvaltningen att bestämma om ersättning till regionalchef, ställföreträdande regionalchef och lokalchef. Sådan ersättning utgår f. n. i form av dagarvoden. Jag beräknar inte särskilda medel för befattningsarvodena till angivna befattningshavare vare sig under förevarande anslag eller under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Anslaget bör alltså föras upp med (300 000 + 100 000 =) 400 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

J 13. Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	12 400 000	1 959 722	3 611 800
1965/66	2 500 000		
1966/67 (förslag)	3 000 000		

¹ Härutöver har 100 000 kr. förts över från anslaget Reglering av prisstegringar

Anslaget är avsett för att bestrida kostnader för anskaffning, förrådshållning och underhåll av för byggnads- och reparationsberedskapen erforderliga maskiner och arbetsredskap.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 3 000 000 (-+ 500 000) kr.

För att kunna göra en större beställning av materiel för byggnads- och

reparationsberedskapen erhöill fortifikationsförvaltningen genom beslut av 1963 års riksdag bemyndigande att lägga ut beställningar inom en kostnadsram av 7,8 milj. kr. Därvid förutsattes att behov av medel för likvidering av beställningarna skulle i stort sett jämnt fördelas mellan budgetåren 1964/67.

Fortifikationsförvaltningen hemställer för budgetåret 1966/67 om medel för fortsatt anskaffning av viss beredskapsmateriel i enlighet med en upprättad långsiktsplan och för att bestrida materielomkostnader m. m. för byggnads- och reparationsberedskapen. Av den föreslagna anslagshöjningen avser 300 000 kr. ökad materielanskaffning och 200 000 kr. kompensation för inträffade prisstegringar.

Fortifikationsförvaltningen återkommer med hemställan (jfr prop. 1965: 1 bil. 6 s. 293) om bemyndigande att under budgetåren 1967/71 lägga ut beställningar i enlighet med långsiktsplanen inom en kostnadsram av 12,2 milj. kr.

Beträffande fortifikationsförvaltningens närmare motiveringar torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag om anslagshöjning och föreslår alltså, att anslaget förs upp med (2 500 000 + 500 000 =) 3 milj. kr. Ämbetsverkets framställning om bemyndigande att under budgetåren 1967/71 lägga ut beställningar inom en kostnadsram av 12,2 milj. kr. är jag däremot inte beredd att tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

K. Bidrag till frivilliga organisationer m.m.**K 1. Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	4 800 000	4 334 555	827 055
1965/66	4 925 000		
1966/67 (förslag)	4 950 000		

Från förevarande anslag utgår bidrag till Centralförbundet för befälsutbildning med anslutna organisationer och till Frivilliga motorcykelkåren.

Överbefälhavaren föreslår med anledning av framställningar från organisationerna, att anslaget förs upp med 5 018 000 (+ 93 000) kr.

Centralförbundet för befälsutbildning begär anslagshöjningar med lägst 328 000 kr., varav 60 000 kr. avses för ökade administrationskostnader, 50 000 kr. för intensifierad ungdomsutbildning och 218 000 kr. för löne- och prisändringar.

Flygvapenföreningarnas riksförbund hemställer om en ökning med lägst 165 000 kr., varav 125 000 kr. för ökad utbildningsverksamhet, 20 000 kr. för administration och 20 000 kr. för löne- och prisstegringar för sådan verksamhet.

Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund begär en ökning med lägst 51 000 kr., varav 34 000 kr. för administration, 7 000 kr. för ökad utbildning och 10 000 kr. för löne- och prisstegringar.

Svenska brukshundklubben anholder om en ökning med lägst 3 000 kr., varav 2 000 kr. för utökad utbildning och 1 000 kr. för löne- och prisstegringar.

Frivilliga motorcykelkåren begär en höjning med 8 000 kr., varav 5 000 kr. avses för ökad utbildning och 3 000 kr. för förnödenheter.

Försvarets civilförvaltning anför, att medlen för ungdomsutbildning måste räknas upp. Civilförvaltningen anför vidare att en minskning av de för ammunition beräknade medlen torde kunna ske.

I detta sammanhang må erinras om, att försvarets civilförvaltning i skrivelse till Kungl. Maj:t anmält, att de till motorcykelkåren anvisade medlen för utbildning de senaste åren visat sig otillräckliga. Civilförvaltningen har därför hemställt, att de under anslagsposten till utbildning uppkomna bristerna skall få täckas med ett under förnödenhetsposterna uppkommet överskott.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår förs upp med (4 925 000 + 25 000 =) 4 950 000 kr.

Därvid räknar jag med vissa höjningar av bidragen till organisationerna, med undantag för bidraget till förnödenheter, om sammanlagt 235 000 kr., nämligen till befälsutbildningsrörelsen med 185 000 kr., till Flygvapenföreningarnas riksförbund med 24 000 kr., till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund med 20 000 kr., till Svenska brukshundklubben med 2 000 kr. och till Frivilliga motorcykelkåren med 4 000 kr.

Bidraget till förnödenheter kan på grund av den redovisade behållningen av medel avsedda för ammunition tillfälligt minskas med 230 000 kr. Löne- och prisstegringar på förnödenheter beräknar jag till 20 000 kr. Jag föreslår därför att medelsanvisningen för förnödenheter minskas med 210 000 kr. och tas upp med 1 310 000 kr.

Den av försvarets civilförvaltning föreslagna överföringen av vissa medel från förnödenhetsposter till anslagspost för utbildning synes mig lämplig. Kungl. Maj:t bör därför, om riksdagen ej har något att erinra däremot, framdeles meddela beslut om sådan överföring.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 950 000 kr.

K 2. Lottaorganisationen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	1 700 000	1 717 318	57 754
1965/66	1 850 000		
1966/67 (förslag)	2 100 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 2 337 000 (+ 487 000) kr. Av den höjning detta innebär avses för administration m. m. 30 000 kr., för utbildning 270 000 kr., för förnödenheter 50 000 kr. och för löne- och prisstegringar 137 000 kr.

Överstyrelsen för riksförbundet Sveriges lottakårer hemställer om en anslagsökning med 1 137 000 kr., varav för administration och upplysningsverksamhet samt till rekryteringsutbildning 70 000 kr., för utbildning 913 000 kr. samt för förnödenheter 153 700 kr.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker den av överbefälhavaren föreslagna uppräknningen.

Departementschefen

Jag föreslår, att medelstilldelningen under anslaget ökas med 250 000 kr. varav 45 000 kr. för förnödenheter m. m.

Anslaget bör alltså föras upp med (1 850 000 + 250 000 =) 2 100 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen
att till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1966/67 anvisa
ett reservationsanslag av 2 100 000 kr.

K 3. Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	280 000	283 731	—
1965/66	290 000		
1966/67 (förslag)	310 000		

Överbefälhavaren föreslår — med tillstyrkan av försvarets civilförvaltning — att anslaget förs upp med 314 000 (+ 24 000) kr. Av föreslagen höjning avses 12 000 kr. för repetitionsutbildning och 12 000 kr. för prisstegringar.

För egen del föreslår jag att anslaget förs upp med (290 000 + 20 000 =) 310 000 kr., varav 57 000 kr. för förnödenheter m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 310 000 kr.

K 4. Frivilliga djursjukvården i krig

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	25 000	22 487	3 008
1965/66	35 000		
1966/67 (förslag)	45 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 79 000 kr. Av den anslagshöjning detta förslag innebär avses 6 000 kr för administrationskostnader, 34 000 kr. för utbildningskostnader och 4 000 kr. för löne- och prisstegringar.

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer om en höjning av anslaget med 69 000 kr., varav 11 000 kr. för administration, 52 600 kr. för utbildning och 5 400 kr. för förnödenheter m. m.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker den av överbefälhavaren föreslagna anslagsuppräknningen.

Departementschefen

Anslaget bör enligt min mening ökas med 10 000 kr. till 45 000 kr., varav 6 000 kr. för förnödenheter. Med denna ökning bör man kunna bedriva en

utbildning av sådan omfattning, att personal som avgår ur arméns krigsorganisation kan ersättas. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kr.

K 5. Frivilliga skytteväsendet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	2 200 000	2 164 749	397 084
1965/66	2 325 000		
1966/67 (förslag)	2 435 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 2 549 000 (+ 224 000) kr.

Skytteförbundens överstyrelse anholder om en anslagshöjning med 363 600 kr. I höjningen ingår kostnader för överstyrelsen med 84 625 kr., för skytteförbunden med 32 100 kr., för skytteföreningarna med 211 875 kr. och för underhåll av skjutbanor med 35 000 kr. Av angivna belopp hänför sig sammanlagt 206 600 kr. till löne- och prisstegringar.

Svenska pistolskytteförbundet hemställer om en höjning av bidraget med 102 000 kr. och Svenska sportskytteförbundet med 10 000 kr.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker överbefälhavarens förslag.

Departementschefen

För egen del föreslår jag en höjning av anslaget med 110 000 kr. till 2 435 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Frivilliga skytteväsendet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 2 435 000 kr.

K 6. Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar

	Anslag
1965/66	360 000
1966/67 (förslag)	380 000

Centralförbundet Folk och Försvar hemställer om ett anslag av 400 000 kr., vilket innebär en ökning med 40 000 kr. Av det begärda statsbidraget avses 190 000 kr. för kurs- och konferensverksamhet m. m., 31 000 kr. för publikationer och 179 000 kr. för administration.

Totalförsvarets upplysningsnämnd tillstyrker Centralförbundet Folk och Försvars begäran om statsbidrag till förbundet.

Departementschefen

Den ökning av statsbidraget till Centralförbundet Folk och Försvar, som skett under senare år, har gett förbundet möjlighet att väsentligt utvidga sin verksamhet. Jag anser den allsidiga information om totalförsvaret som centralförbundet lämnar genom sin kurs- och konferensverksamhet vara av stort värde. Det framstår som angeläget att förbundet får bibehålla möjligheterna att bedriva en verksamhet av minst nuvarande omfattning. Härför erfordras en viss anslagsuppräknig. Jag vill i sådant syfte förorda en uppräknig av anslaget med 20 000 kr. till 380 000 kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 380 000 kr.

K 7. Understöd åt vissa föreningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	92 000	92 000
1965/66	104 000	
1966/67 (förslag)	104 000	

Från detta anslag utgår bidrag dels till vissa föreningar och sällskap med militär anknytning för utgivande av handlingar m. m. samt till vissa tidskrifter med militärt innehåll, dels till sammanslutningar av underofficerare och underbefäl för hyra av lokaler, dels ock till Försvarets civila idrottsförbund.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget förs upp med 107 000 (+ 3 000) kr. Ökningen hänför sig till pris- och lönestegringar.

Departementschefen

Anslaget, som för innevarande budgetår höjdes med 12 000 kr., bör för nästkommande budgetår utgå med oförändrat belopp, 104 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

L. Övriga gemensamma ändamål

L 1. Familjebidrag

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	42 000 000	46 545 138
1965/66	43 000 000	
1966/67 (förslag)	37 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget förs upp med 42 500 000 (— 500 000) kr.

På grundval av uppgifter från försvarsgrenscheferna har civilförvaltningen för nästa budgetår räknat med 18 733 190 tjänstgöringsdagar. Dessa fördelar sig med 16 820 540 på första tjänstgöring (motsvarande) och med 1 912 650 på annan tjänstgöring (fortsatt tjänstgöring, befäls- och repetitionsövningar samt särskilda befälsövningar). Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar understiger med omkring 1 280 700 det antal som beräknas föreligga för innevarande budgetår. Enligt ämbetsverket grundar sig minskningen i huvudsak på lägre antal tjänstgöringsdagar vid armén för repetitions- och befälsövningar. Den genomsnittliga familjebidragskostnaden för man och dag uppskattar ämbetsverket med beaktande av belastningen under budgetåret 1964/65 till 1: 10 kr. för första tjänstgöring (motsvarande) och 9: 50 kr. för annan tjänstgöring, vilket innebär ökning i förhållande till för innevarande budgetår beräknade genomsnittsbelopp med 10 resp. 85 öre. Med nu angivna utgångspunkter har civilförvaltningen beräknat kostnaderna för familjebidragen under nästa budgetår till omkring 36,7 milj. kr. — I maj 1965 har civilförvaltningen gjort framställning om höjning av beloppen för familjepening m. m. samt om viss ändring av familjebidragsförfattningarnas bestämmelser om s. k. normerad behovsprövning. För att genomföra de föreslagna höjningarna m. m. nästa budgetår beräknar civilförvaltningen att en ytterligare kostnad om sammanlagt 5,6 milj. kr. tillkommer för familjebidrag. — Övriga utgifter under anslaget (för ersättning åt poststyrelsen för utsändande av bidrag och för särskild hjälpverksamhet till förmån för de värnpliktiga och deras familjer) beräknar civilförvaltningen till oförändrat 200 000 kr. De av ämbetsverket beräknade totala kostnaderna under förevarande anslag uppgår således till (36 700 000 + 5 600 000 + 200 000 =) 42 500 000 kr., varav ca 21 500 000 kr. avses för värnpliktiga inkallade till befäls- och repetitionsövningar.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har genom beslut den 30 juni 1965 uppdragit åt 1965 års försvarsutredning att pröva frågan om de värnpliktigas ekonomiska och

sociala förmåner. Sedermera har civilförvaltningens förenämnda framställning om höjning av familjepeningbeloppen m. m. överlämnats till utredningen för att tas i beaktande vid utredningsuppdragets fullgörande. I avvaktn på resultatet av utredningens överväganden i ämnet tar jag inte upp frågan om kostnaderna för den föreslagna höjningen till prövning. I sin anslagsberäkning har civilförvaltningen tagit upp berörda kostnader till sammanlagt 5,6 milj. kr. För familjebidrag i övrigt och för övriga utgifter under anslaget har ämbetsverket för nästa budgetår räknat med sammanlagt 36,9 milj. kr. För egen del beräknar jag anslaget till 37 milj. kr., vilket i förhållande till innevarande budgetårs anslag innebär en minskning med 6 milj. kr. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Familjebidrag* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 000 kr.

I. 2. Inskrivningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 100 000	2 363 056
1965/66	2 800 000	
1966/67 (förslag)	3 000 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget förs upp med 3 000 000 (+ 200 000) kr. Ämbetsverket beräknar ökat medelsbehov för nästa budgetår med 160 000 kr. för traktaments- och prishöjningar, 30 000 kr. för tidigareläggning av vissa inskrivningar och 110 000 kr. för fortsatt utvidgad försöksverksamhet, tillhoppa 300 000 kr. Minskning av antalet inskrivningsplatser bör emellertid enligt ämbetsverkets uppfattning samtidigt nedbringa totalkostnaderna med 100 000 kr. så att uppräknningen av anslaget kan begränsas till 200 000 kr.

Departementschefen

Civilförvaltningens förslag om en ökning av anslaget med 200 000 kr. till 3 milj. kr. kan jag biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

I. 3. Vissa specialundersökningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	450 000	519 642
1965/66	500 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget förs upp med 540 000 (+ 40 000) kr.

För höjda ersättningar för medicinska specialundersökningar vid flygvapnet samt för skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. beräknar ämbetsverket det vara nödvändigt med en ökning med 10 000 kr. resp. 30 000 kr. Anslaget beräknas således till (500 000 + 10 000 + 30 000 =) 540 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget med hänsyn till belastning och beräknad pris-höjning räknas upp med 100 000 kr. till 600 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

L 4. Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	15 700 000	15 315 528
1965/66	15 500 000	
1966/67 (förslag)	15 800 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget förs upp med 16 000 000 (+ 500 000) kr. Beräknade förändringar av medelsbehovet har av civilförvaltningen delats upp enligt följande.

1. Belastningen	— 200 000
2. Minskat antal resor	— 400 000
3. Längre resor för vissa värnpliktiga	+ 300 000
4. Traktaments- och taxehöjningar	+ 800 000
	<hr/>
	+ 500 000

2. Nedgången i antalet resor till följd av den minskning av antalet tjänstgöringsdagar, som beräknats av försvarsgrenscheferna, uppskattas av civilförvaltningen medföra en kostnadsminskning med 400 000 kr.

3. Kostnadsökningen till följd av längre reseavstånd för vissa värnpliktiga beräknas av civilförvaltningen till 300 000 kr.

4. Kostnadsökningen till följd av genomförda traktaments- och taxehöjningar beräknar civilförvaltningen till ca 500 000 kr. resp. ca 300 000 kr.

Departementschefen

Civilförvaltningen hemställer att anslaget ökas med 500 000 kr. till 16 milj. kr. För egen del finner jag med hänsyn till belastningen att uppräkningsen bör begränsas till 300 000 kr. och föreslår således, att anslaget förs upp med 15,8 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Reseersättningar till värnpliktiga m.fl.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 15 800 000 kr.

L 5. Soldathemsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	200 000	191 700	8 409
1965/66	200 000		
1966/67 (förslag)	200 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 200 000 kr.

Soldathemsutredningen har i ett den 10 september 1965 avgivet betänkande, benämnt Soldathemsverksamheten (SOU 1965: 62), lagt fram vissa förslag rörande soldathemsverksamheten. Beredningen av ärendet pågår inom försvarsdepartementet. Detta arbete kommer inte att avslutas i sådan tid, att frågan kan underställas 1966 års riksdag. För nästkommande budgetår föreslår jag att anslaget tas upp med oförändrat belopp, 200 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Soldathemsverksamhet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

L 6. Fritidsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	700 000	706 436	70 024
1965/66	850 000		
1966/67 (förslag)	950 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 961 000 (+ 111 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagna ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Fritidsundervisning	437 000	+ 80 000	+ 70 000
2. Allmän föreläsungsverksamhet	74 000	—	—
3. Förbandsbibliotek	278 000	+ 22 000	+ 22 000
4. Inredning av fritidslokaler	31 000	+ 9 000	+ 8 000
5. Medel till kontaktverksamhet	20 000	—	—
6. Lån och bidrag till värnpliktiga i bråds- kande fall	10 000	—	—
	850 000	+ 111 000	+ 100 000

Motiv

Överbefälhavaren anför, att den föreslagna höjningen i allt väsentligt betingas av automatiska prisstegringar.

Bibliotekslokalerna har under senare år förbättrats. Därigenom har biblioteken kommit att i allt större utsträckning utnyttjas som studielokaler. Ett ökat öppethållande är därför önskvärt. Till biblioteken behöver också i ökad omfattning anskaffas uppslagsböcker och referenslitteratur.

Departementschefen

Jag finner det angeläget att fritidsundervisningen i fortsättningen kan bedrivas i samma omfattning som tidigare. Under hänvisning till inträdda prisstegringar räknar jag därför med en ökning av medelsanvisningen här till med 70 000 kr.

Jag godtar överbefälhavarens förslag till anslagsökning för förbandsbiblioteken och räknar också med viss ökning av medelsanvisningen för fortsatt upprustning av fritidslokaler.

I enlighet med det anförda beräknar jag anslaget för budgetåret 1966/67 till 950 000 kr., vilket innebär en ökning med 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Fritidsverksamhet m.m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kr.

L 7. Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	100 000	96 970
1965/66	135 000	
1966/67 (förslag)	140 000	

Från detta anslag bestrids kostnader för bekämpning och utrotning av skadedjur, undersökningar av vattentäkter m.m. samt viss upplysningsverksamhet.

Försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår, att anslaget höjs med 5 000 kr. för ökade traktamentskostnader.

Jag har inte något att erinra mot styrelsens anslagsberäkning. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kr.

L. 8. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 200 000	2 613 377
1965/66	2 250 000	
1966/67 (förslag)	2 500 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget förs upp med 2 550 000 (+ 300 000) kr. Av den föreslagna uppräknningen avser 100 000 kr. ökad verksamhet och 200 000 kr. prishöjningar. Beträffande den höga totalbelastningen på anslaget 1964/65 anför ämbetsverket att den beror på att vissa exceptionellt stora engångsersättningar nämnda år belastat anslaget, nämligen dels ersättningar till sammanslutningar av fiskare i Väneren och Vättern med 280 000 kr. och dels ersättning för att lägga ned en kalkonfarm med 208 000 kr., tillhoppa således 488 000 kr.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår tas upp med 2 500 000 (+ 250 000) kr. Därvid har jag med utgångspunkt i belastningen räknat med 50 000 kr. för ökad verksamhet och 200 000 kr. för prishöjningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.

L. 9. Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	13 000 000	13 748 122
1965/66	13 800 000	
1966/67 (förslag)	13 800 000	

Riksförsäkringsverket (skr 25/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 13 500 000 (— 300 000) kr. Enligt ämbetsverkets beräkningar kommer

kostnaderna under anslaget den närmaste femårsperioden att minska med sammanlagt ca 1 500 000 kr. eller med ca 300 000 kr. årligen till följd av ökad avgång av äldre ersättningstagare, bl. a. i skadefall från den förstärkta försvarsberedskapens tid.

Departementschefen

Jag föreslår, med utgångspunkt i belastningen för budgetåret 1964/65, att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 13,8 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 13 800 000 kr.

L 10. Omskolning av i militärtjänst skadade

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	200 000	71 761
1965/66	100 000	
1966/67 (förslag)	70 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen (skr 3/9 1965) föreslår, att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 100 000 kr. För egen del anser jag att anslaget med hänsyn till belastningen bör kunna minskas med 30 000 kr. till 70 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kr.

L 11. Vidareutbildning av viss civil personal

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	300 000	318 343	124 351
1965/66	400 000		
1966/67 (förslag)	450 000		

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget förs upp med 500 000 (+ 100 000) kr.

De myndigheter vilka anvisats medel från detta anslag har för budgetåret 1966/67 för ifrågavarande verksamhet beräknat medelsbehovet till 669 000 kr., vilket innebär 229 000 kr. mer än vad som anvisats för innevarande budgetår. Civilförvaltningen anser att på grund av det alltmer ökade behovet av vidareutbildning av personalen inom skilda områden starka skäl talar för att myndigheternas önskemål tillgodoses. Då överbefälhavaren inte an-

sett sig böra räkna med större ökning än 100 000 kr. för nästkommande budgetår, har civilförvaltningen utgått från en anslagsuppräknning av denna storleksordning.

Departementschefen

Vidareutbildning och omskolning av personal inom myndigheterna är av stor betydelse för verksamheten inom dessa och anslaget bör därför höjas. Härvid bör enligt min mening anslaget räknas upp med 50 000 kr. till 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Vidareutbildning av viss civil personal* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kr.

L 12. Arbetarskydd

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	65 000	56 977	8 309
1965/66	65 000		
1966/67 (förslag)	130 000		

Försvarets centrala arbetarskyddsnämnd föreslår, att anslaget höjs med 65 000 kr. till 130 000 kr. för att även möjliggöra upplysningsverksamhet rörande arbetarskydd, t. ex. genom inköp av reklammateriel för lokala kampanjer, anordnande av studiebesök etc. Anslagets benämning bör därvid ändras till Arbetarskydd i stället för såsom f. n. Kurser i arbetarskydd.

Jag anser det vara av värde att verksamheten vidgas till att såsom förslagits omfatta även viss upplysningsverksamhet. Jag biträder även förslaget att anslaget skall benämnas Arbetarskydd. Jag har inte något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Arbetarskydd* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kr.

L 13. Bidrag till social verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	75 000	68 198	24 109
1965/66	75 000		
1966/67 (förslag)	75 000		

Från detta anslag bestrids kostnader för social verksamhet bland civil personal vid institutioner, där avlöningskostnaderna inte belastar diversemedelstitel.

I enlighet med förslag av överbefälhavaren bör anslaget föras upp med oförändrat belopp, 75 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bidrag till social verksamhet m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

L 14. **Förelageverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	75 000	69 830
1965/66	95 000	
1966/67 (förslag)	95 000	

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget tas upp med oförändrat belopp, 95 000 kr. Civilförvaltningen erinrar om att fr. o. m. innevarande budgetår av ifrågavarande anslag må inom ett belopp av 20 000 kr. utbetalas belöningar åt värnpliktiga för förslag till förbättrade drifts- och utbildningsmetoder. Enligt civilförvaltningen saknar man ännu erfarenhet rörande omfattningen av denna verksamhet.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag att anslaget förs upp med oförändrat belopp, 95 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förslagsverksamhet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kr.

L 15. **Försvarsupplysning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	750 000	729 299	120 891
1965/66	440 000		
1966/67 (förslag)	465 000		

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget förs upp med 498 000 (+ 58 000) kr. Han räknar därvid med 3 500 kr. för prisstegringar och 54 500 kr. för en utvidgning av verksamheten. Av sistnämnda belopp beräknas 24 000 kr. för en utökning av sidantalet i tidskriften *Arménytt*.

Totalförsvarets upplysningsnämnd tillstyrker överbefälhavarens förslag och hemställer vidare att Kungl. Maj:t beaktar det förhållandet att vissa av nämnden inledda undersökningar kan komma att bli kostnadskrävande.

Departementschefen

Någon medelsanvisning för att möjliggöra en utökning av sidantalet i tidskriften Arménytt är jag inte beredd tillstyrka. Främst med hänsyn härtill förordar jag att anslaget höjs med endast 25 000 kr. till 465 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 465 000 kr.

L 16. Publikations- och blankettryck

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 000 000	3 971 661
1965/66	4 100 000	
1966/67 (förslag)	4 230 000	

Försvarets intendenturverk hemställer, att anslaget med hänsyn till prisstegringar höjs med 130 000 kr. till 4 230 000 kr. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 230 000 kr.

L 17. Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 600 000	1 600 000
1965/66	1 700 000	
1966/67 (förslag)	2 200 000	

Från detta anslag utgår gottgörelse till försvarets fabriksverk för kostnader som uppkommer inom fabriksverket för att i fred vidmakthålla de nytillverkande fabrikernas krigsberedskap. Enligt för innevarande budgetår fastställd stat används anslaget för täckande av s. k. tomgångsförluster vid vissa överdimensionerade produktionsavdelningar (950 000 kr.), kostnader för undanställda maskiner, som är avsedda för utökad drift under beredskaps- och krigstillstånd (100 000 kr.), samt kostnader för ammunitionsreservfabrik (650 000 kr.).

Försvarets fabriksstyrelse (skr 30/8 1965) framhåller, att beredskapskostnadernas storlek är beroende av sysselsättningsläget vid fabrikerna. Såvitt styrelsen nu kan bedöma kommer sysselsättningen att i stort sett bli densamma som under innevarande budgetår. Styrelsen föreslår därför att anslaget för nästa budgetår förs upp med oförändrat belopp.

Departementschefen

Under ärendets beredning har inhämtats att fabriksverkets beredskapskostnader under de senaste budgetåren överstigit anvisade anslag. Sålunda uppgick beredskapskostnaderna för budgetåret 1964/65 till ca 2,1 milj. kr. medan under anslaget för samma budgetår anvisats 1,6 milj. kr. Med hänsyn härtill bör anslaget ökas med 500 000 kr. och således föras upp med 2,2 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

L 18. Ersättning för automobilskatt

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 100 000	8 072 800
1965/66	7 900 000	
1966/67 (förslag)	8 100 000	

Arméförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 8 100 000 (+ 200 000) kr. Ämbetsverket grundar sina anslagsberäkningar på det antal skattepliktiga fordon av olika slag, som antas vara i krigsmaktens ägo under år 1966, och den beräknade genomsnittliga användningstiden för dessa fordon.

Departementschefen

Mot den föreslagna uppräknningen av anslaget till 8 100 000 (+ 200 000) kr. har jag inte något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kr.

L 19. Ersättning för rustning och rotering

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	10 000	5 678
1965/66	5 000	
1966/67 (förslag)	5 000	

Anslaget bör även för budgetåret 1966/67 föras upp med 5 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kr.

L 20. Täckande av vissa medelsbrister

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	10 000	55 960
1965/66	10 000	
1966/67 (förslag)	20 000	

Från detta anslag utgår medel för täckning av vissa såsom propriebalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper redovisade medelsbrister.

Civilförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår förs upp med oförändrat belopp, 10 000 kr. För egen del anser jag att anslaget bör föras upp med 20 000 (+10 000) kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Täckande av vissa medelsbrister* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kr.

M. Flygtekniska försöksanstalten

M 1. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar

	Anslag	Belastning
1964/65	7 900 000	8 858 087
1965/66	7 550 000	
1966/67 (förslag)	7 550 000	

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr 27/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 8 100 000 (+ 550 000) kr.

	Ökning
1. Höjda arvoden till ledamöterna i försöksanstaltens styrelse	+ 4 020
2. Höjt representationsbidrag	+ 3 000
3. Löneomräkning	+ 542 980
	<hr/>
	+ 550 000

Motiv

Den ekonomiska ramen för egen, främst civilt inriktad forskningsverksamhet vid flygtekniska försöksanstalten är den s. k. nettoutgiften, dvs. skillnaden mellan den totala belastningen på avlönings- och omkostnadsanslagen och beställningsinkomsterna. Nettoutgiften, som sedan budgetåret 1956/57 varit 1,2 milj. kr., höjdes fr. o. m. budgetåret 1962/63 till 1,3 milj. kr.

Den begärda ökningen för budgetåret 1966/67 under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag utgör 900 000 kr., vilket belopp i sin helhet utgör höjning av nettoutgiften. Nettoutgiften beräknas därjämte öka med ytterligare 2 milj. kr.

Utgifts- och inkomstutvecklingen inom försöksanstalten fr. o. m. budgetåret 1962/63 framgår av följande sammanställning.

	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66 (Anslag och ber. inkomster)	1966/67 (Styrelsens förslag)
<i>Utgifter:</i>					
Avlöningar	7 600 000	9 105 000	8 858 000	7 550 000	8 100 000
Omkostnader	2 414 000	2 543 000	2 677 000	2 250 000	2 600 000
Summa utgifter	10 014 000	11 648 000	11 535 000	9 800 000	10 700 000
<i>Inkomster:</i>					
Flygförvaltningen och Saab	7 944 000	10 013 000	9 395 000	7 500 000	5 500 000
Övriga beställare	770 000	335 000	840 000	1 000 000	1 000 000
Summa inkomster	8 714 000	10 348 000	10 235 000	8 500 000	6 500 000
Nettoutgift	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	4 200 000

Av sammanställningen framgår att beställningsverksamheten minskar fr. o. m. innevarande budgetår, främst beroende på minskning av undersökningar avseende militär typutveckling. Med anledning av bl. a. den sannolika fortsatta nedgången i beställningsvolymen har år 1965 tillsatts en utredning rörande den framtida inriktningen och omfattningen av verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten.

Styrelsen för försöksanstalten anser det vara av stor vikt att en utvidgning av verksamheten vid anstalten för civila behov, för viss allmän grundläggande och tillämpad forskning samt för rymdforskning kan ske redan fr. o. m. budgetåret 1966/67. Med hänsyn dels till att sådan forskningsverksamhet vid anstalten även under 1965/66 av medelsbrist endast kan ges ytterligt ringa omfattning, dels till det allt större behovet av ökad forskning på flygsäkerhetsområdet, anser styrelsen att det i och för sig vore motiverat med en kostnadsram på minst 5 milj. kr. för civilt inriktad forskning som inte är av direkt försvarsintresse. Med hänsyn till pågående utredning begränsar sig styrelsen till att begära 4,2 milj. kr., vilket innebär en höjning av nettoutgiften med 2,9 milj. kr. Flygförvaltningen har beräknat beställningsvolymen för budgetåret 1966/67 till 1,5 milj. kr. medan Saab uppgett en beställningsram av 4 milj. kr. Inkomsterna från övriga beställare uppskattar styrelsen till 1 milj. kr. Styrelsen understryker dock att uppskattningen är mycket osäker och att ifrågakvarande verksamhet bedöms kunna nå denna omfattning endast genom ytterligare intensifiering av under budgetåret 1964/65 påbörjad ackvisitionsverksamhet. Sammanlagt innebär angivna belopp en beställningsvolym av 6,5 milj. kr. och en total kostnadsram av 10,7 milj. kr.

Minskningen av beställningsverksamheten för försvarets behov och den föreslagna ökningen av forskningsverksamheten för främst civila behov innebär enligt styrelsen en viss ändring av verksamhetens struktur framför allt i personalhänseende. Den fortsatta minskningen av personal för försvarets behov kommer härvid att i någon mån behöva kompenseras genom viss nyrekrytering för den huvudsakligen civilt inriktade verksamheten.

1 och 2. Styrelsen framställer i avvaktan på resultatet av utredningen inte några yrkanden beträffande personalförändringar.

Med hänsyn till 1965 års överenskommelse angående bl. a. befattningsarvodet anser styrelsen att arvoden till dess ledamöter bör uppräknas med 20 %.

Till följd av de alltmer ökade internationella kontakterna bör enligt styrelsen det till chefen för anstalten utgående representationsbidraget — f. n. 2 000 kr. — höjas till 5 000 kr.

Y t t r a n d e n

Över styrelsens för flygtekniska försöksanstalten förslag har yttranden

avgetts av *flygförvaltningen, luftfartsstyrelsen och utredningen rörande verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten.*

Flygförvaltningen bekräftar att förvaltningen — under förutsättning av Kungl. Maj:ts bifall — under budgetåret 1966/67 ämnar lägga ut beställningar av tillämpad forskning och försök vid anstalten till ett beräknat belopp av 1 580 000 kr. samt tillstyrker styrelsens förslag att nettoutgiften räknas upp.

Luftfartsstyrelsen tillstyrker styrelsens förslag till alla delar. Luftfartsstyrelsen anför att det från de synpunkter luftfartsstyrelsen har att företräda framstår som synnerligen angeläget, att anstaltens äskanden i vad avser den luftfartstekniska forskningen vinner gehör hos statsmakterna, varigenom en svensk insats i det internationella samarbetet på detta område kan göras. Av särskild vikt synes enligt luftfartsstyrelsen därvid vara den allmänna flygsäkerheten samt struktur- och speciella flygsäkerhetsfrågor inom den framtida kortdistanstrafiken.

Enligt *utredningen rörande verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten* bör försöksanstaltens anslag för budgetåret 1966/67 avvägas på ett sådant sätt, att resultatet av utredningens arbete inte föregrips i någon riktning. I avvaktan på utredningsresultatet anses försöksanstalten böra fortsätta att anpassa sin personalvolym till den minskade ingången av militära beställningar. Personalvolymen får enligt utredningen dock inte minskas i så snabb takt, att försöksanstaltens möjligheter att på ett effektivt sätt medverka i arbetet med flygplan 37 undergrävs. Personalminskningen bör vidare styras på ett sådant sätt, att för arbetet med flygplan 37 nödvändiga arbetsgrupper förblir funktionsdugliga samtidigt som svårersättlig specialistkompetens behålls även inom övriga arbetsområden. Intill dess utredningen haft möjlighet att bilda sig en egen uppfattning om storleken av erforderlig basorganisation vid försöksanstalten, föreslår utredningen att denna för budgetåret 1966/67 beräknas till 240 personer, vilket även föreslagits av flygtekniska rådet. Utredningen tillstyrker ett avlöningsanslag av 8,1 milj. kr. för nästa budgetår. Flygförvaltningen bör enligt utredningen åläggas garantera ett beställningsbelopp av tillhoppa 3,5 milj. kr. Nettoutgiften föreslås temporärt höjd till 2,2 milj. kr. Utredningen förutsätter att försöksanstalten söker öka sina inkomster genom att sprida kännedom om sina forsknings- och provningsresurser och genom ökad kontakt med inhemska och utländska industrier och myndigheter. Försöksanstalten förutsätts vidare söka anslag från statens tekniska forskningsråd för civilt inriktade forskningsprojekt.

Departementschefen

Den framtida inriktningen och omfattningen av verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten är f. n. under utredning.

För innevarande budgetår har till avlöningar och omkostnader vid flygtekniska försöksanstalten anvisats sammanlagt 9,8 milj. kr. Därav beräknas 8,5 milj. kr. återdebiteras anstaltens uppdragsgivare och tillgodoföras anstaltens inkomstsida. Mellanskillnaden, 1,3 milj. kr., är den s. k. nettoutgiften som bestämmer anstaltens utrymme för egen forskning. För nästa budgetår beräknar styrelsen för försöksanstalten att inkomsten av beställningar kommer att uppgå till 6,5 milj. kr., varav flygförvaltningen förväntas svara för 1,5 milj. kr., Saab för 4 milj. kr. och övriga beställare för 1 milj. kr. Styrelsen anser att en utvidgning av verksamheten vid anstalten för civila behov, för viss allmän grundläggande och tillämpad forskning samt för rymdforskning bör ske fr. o. m. budgetåret 1966/67. Styrelsen föreslår därför, att nettoutgiften ökas med 2,9 milj. kr. till 4,2 milj. kr.

Inkomsterna av beställningar under nästa budgetår bör enligt min mening beräknas till oförändrat 8,5 milj. kr. Jag beräknar härvid inkomsterna av beställningar för flygteknisk utveckling och forskning från flygförvaltningen till 3,5 milj. kr. och från Saab till 4 milj. kr. Övriga beställningar, exempelvis från AB Bofors och försvarets forskningsanstalt, beräknar jag ge inkomster av 1 milj. kr. Någon ökning av nettoutgiften kan jag inte tillstyrka.

Jag räknar f. n. inte med någon höjning av arvodena till ledamöterna i försöksanstaltens styrelse eller av det till chefen för anstalten utgående representationsbidraget.

Försöksanstaltens avlöningsanslag bör enligt min mening för nästa budgetår tas upp med oförändrat belopp, 7 550 000 kr. Förslaget innebär en viss minskning av försöksanstaltens verksamhet under nästa budgetår.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	546 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 900
3. Avlöningar till extra tjänstemän och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 917 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	5 065 100
	Summa kr. 7 550 000

- b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 550 000 kr.

M 2. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader

	Anslag	Belastning
1964/65	2 950 000	2 682 096
1965/66	2 250 000	
1966/67 (förslag)	2 250 000	

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten hemställer, att anslaget förs upp med 2 600 000 (+ 350 000) kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändring 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Ersättning för utrikes resor	50 000	+ 25 000	+ 25 000
2. Övriga reseersättningar	27 000	+ 7 000	+ 7 000
3. Expenser:			
a) bränsle, elektrisk energi och vatten	460 000	+ 125 000	— 40 000
b) kostnader för datamaskiner m. m.	335 000	+ 40 000	+ 40 000
4. Övriga utgifter:			
a) anskaffning och underhåll av försöks- och verkstadsutrustning	927 000	+ 150 000	— 35 000
b) bibliotek	25 000	+ 10 000	+ 10 000
c) avgifter för deltagande i fortbildningskurser	12 000	— 7 000	— 7 000
		+ 350 000	± 0

Motiv

1. Styrelsen anser det vara av stor vikt för svensk flygforskning att kunskapsutvidgning kan ske genom utbyte av forskningsresultat och genom personliga vetenskapliga kontakter mellan svenska och utländska forskare. Vidare medför den ökning av den allmänt grundläggande forskningen som styrelsen förutser större behov av resor till utländska forskningsinstitutioner, deltagande i vetenskapliga symposier, kongresser m. m.

2. Posten hör enligt styrelsen uppräknas dels med hänsyn till höjda trakamenten, dels för att möjliggöra ökad ackvisitionsverksamhet.

3 a) För innevarande budgetår anvisade medel under delposten behöver enligt styrelsen ökas på grund av att såväl den nya hypersoniska tunneln som den transsonisk-variabla Machtaltunneln (TVM-tunneln) tas i bruk.

b) Kostnaderna för hyra av befintlig dataanläggning beräknas kontraktsenligt öka med ca 40 000 kr.

4 a) Den föreslagna höjningen motiveras främst med verksamheten i de nya vindtunnelanläggningarna.

Luftfartsstyrelsen och utredningen rörande verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten tillstyrker styrelsens förslag. Utredningen understryker betydelsen av att begärda anslagshöjningar för utrikes och inrikes resor bi-

falls så att anstalten får möjligheter att genom ökad kontaktverksamhet sprida kännedom om sina resurser.

Departementschefen

Såsom jag anført under försöksanstaltens avlöningsanslag räknar jag med en viss minskning av försöksanstaltens verksamhet under nästa budgetår. Med hänvisning till beräkningen i föregående sammanställning föreslår jag att förevarande anslag tas upp med oförändrat belopp, 2 250 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 250 000 kr.

M 3. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	300 000	246 855	342 387
1965/66	300 000		
1966/67 (förslag)	300 000		

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten hemställer, att anslaget förs upp med 1 500 000 (+ 1 200 000) kr.

Ifrågavarande anslag används för ersättning, komplettering och modernisering av befintlig utrustning och för sådana nyanskaffningar, som är nödvändiga för undersökningar av gemensamt civilt och militärt flygtekniskt intresse. Utrustning för militär flygforskning har sedan budgetåret 1956/57 bekostats av flygförvaltningen och har uppgått till i genomsnitt 600 000 kr. för år. Styrelsen uppger, att flygförvaltningen under överskådlig tid inte kommer att ha möjligheter att bekosta någon ytterligare utrustning vid försöksanstalten. Den av flygförvaltningen bekostade utrustningen har enligt styrelsen varit av stort värde även för den allmänna grundläggande flygforskningen. Ett bortfall av medel till försöksutrustning från flygförvaltningen medför därför en minskning av möjligheterna att på många områden modernisera och utveckla försöksresurser i den omfattning som den snabba utvecklingen inom flygtekniken anses kräva. Styrelsen anser därför en väsentlig ökning av utrustningsanslaget vara nödvändig och yrkar att anslaget tas upp med 1,5 milj. kr. Utrustningsbehovet anges härvid uppgå till 450 000 kr. för den aerodynamiska avdelningen, 385 000 kr. för hållfasthetsavdelningen, 100 000 kr. för mättekniska avdelningen och 565 000 kr. för driftsavdelningen.

Flygförvaltningen — som bekräftar att förvaltningen inte avser att beställa några nya utrustningar för anstalten — och *luftfartsstyrelsen* tillstyrker styrelsens hemställan. *Utredningen rörande verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten* anser att så länge dess arbete pågår bör återhållsamhet

med investeringar i ny utrustning iakttas. Utrustningsmedel bör enligt utredningen beviljas endast för sådan utrustning som på ett väsentligt sätt ökar försöksanstaltens möjligheter att tillgodose nya kategorier av uppdragsgivare eller som innebär rationaliseringsvinst. Utredningen tillstyrker att 565 000 kr. anvisas för att täcka det av styrelsen angivna utrustningsbehovet för driftsavdelningen.

Departementschefen

Anslaget bör föras upp med oförändrat belopp, 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

N. Diverse

N 1. Reglering av prisstegringar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	¹ 185 000 000	184 800 000
1965/66	100 000 000	
1966/67 (förslag)	100 000 000	

¹ Varav 85 milj. kr. på tilläggsstat II

² Härutöver 4,4 milj. kr. avseende budgetåret 1964/65 på tilläggsstat I för budgetåret 1965/66

Anslaget skall utnyttjas för att på sätt närmare framgår av prop. 1959: 119, 1960: 110 (s. 140), 1961: 110 (s. 213), 1962: 110 (s. 123), 1963: 110 (s. 129), 1964: 110 (s. 34) och 1965: 1 (bil. 6 s. 320) täcka sådana pris-
höjningar under reservationsanslag och obetecknade anslag under fjärde
huvudtiteln som inträffar från den tidpunkt i vars prisläge anslagen beräk-
nats intill utgången av det budgetår för vilket de anvisats.

Dispositionen av för budgetåret 1964/65 anvisat anslag

Resultatet av gjorda indexberäkningar för budgetåret 1964/65 framgår av
följande sammanställning.

Indexserie avseende	Indextal (maj 1963 = 100)				
	Aug. 1964	Nov. 1964	Febr. 1965	Maj 1965	Medeltal 1964/65
Fjärde huvudtiteln	108,3	110,0	111,6	113,1	110,7
Samtliga reservationsanslag och obe- tecknade anslag	105,7	108,5	109,0	111,3	108,6

Beträffande reservationsanslag och obetecknade anslag utvisar indexbe-
räkningarna alltså en ökning med 8,6 enheter. Nettoresultatet av prisregle-
ringen på dessa anslag, vilka för ifrågavarande budgetår (räknat i prisläget i
maj 1963) uppgår till sammanlagt 2 202,4 milj. kr., bör följaktligen — förut-
satt att förslagsanslagen inte överskridits mer än vad som motsvarar prisin-
dexberäkningarna — för budgetåret 1964/65 utgöra $\left(\frac{8,6 \times 2\,202,4}{100} = \right)$ av-
rundat 189,4 milj. kr. Härifrån skall dras 0,2 milj. kr. (prop. 1965: 105 bil. 2
s. 6). Prisregleringens netto skall alltså uppgå till 189,2 milj. kr.

Beträffande utnyttjande av de till reglering av prisstegringar för budget-
året 1964/65 anvisade anslagen har Kungl. Maj:t hittills meddelat beslut den
11 februari, den 5 mars och den 30 juni 1965. Genom besluten har samman-
lagt 184,8 milj. kr. förts i riksstaten för budgetåret 1964/65 anvisade reser-
vationsanslag till godo enligt följande.

Anslag	Belopp (kr.)
Armén: Övningar m. m.	3 400 000
Armén: Beklädnad m. m.	2 000 000
Armén: Inventarier m. m.	500 000
Armén: Sjukvårdsmateriel	225 000
Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning	275 000
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	35 700 000
Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.	8 700 000
Armén: Järnvägskrigsbromateriel	240 000
Armén: Hemvärnets övningar	300 000
Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.	400 000
Marinen: Övningar m. m.	2 100 000
Marinen: Beklädnad m. m.	250 000
Marinen: Inventarier m. m.	75 000
Marinen: Fartygsbyggnader m. m.	8 600 000
Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.	6 900 000
Marinen: Underhåll av fartyg m. m.	6 100 000
Flygvapnet: Övningar m. m.	3 535 000
Flygvapnet: Beklädnad m. m.	350 000
Flygvapnet: Inventarier m. m.	75 000
Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning	200 000
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.	82 200 000
Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. anslagsposten B. Underhållskostnader m. m.	15 000 000
anslagsposten D. Till Kungl. Maj:ts disposition	4 000 000
Underhåll av sjukvårdsmateriel	50 000
Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet	2 000 000
Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel	400 000
Militärhögskolan: Övningar	75 000
Vissa signalförbindelser m. m.	700 000
Anskaffning av fortifikatorisk materiel	100 000
Engångskostnader för industriell krigsberedskap	250 000
Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel	100 000
	184 800 000

Ramen för försvarets driftbudget för budgetåret 1964/65 har — med borträknande av anslag och anslagsbelopp av prisregleringskaraktär — utgjort 3 597,6 milj. kr. i prisläget maj 1963. På grund av prisstegringar skall ramen enligt försvarsindex räknas upp med 10,7 %. I medelprisläge för budgetåret 1964/65 uppgår ramen således till $\left(3\,597,6 + \frac{10,7 \times 3\,597,6}{100} \right)$ avrundat 3 982,5 milj. kr.

För budgetåret 1964/65 har enligt budgetredovisningen utgifterna under fjärde huvudtiteln — bortsett från anslag till svenska FN-styrkor och svenska övervakningskontingenten i Korea, vissa beredskapsåtgärder samt utredningar rörande förflyttning av vissa förband från Järnafältet — uppgått till i runt tal 3 897,6 milj. kr.

Vidare har reservationerna under sagda budgetår ökat med ca 54,9 milj. kr. Summan av nyssnämnda utgifter och reservationsökningen understiger den prisomräknade ramen för budgetåret 1964/65 med (3 982,5 — 3 897,6 — 54,9 =) i runt tal 30 milj. kr. Ramen har alltså underutnyttjats med detta belopp. Tas hänsyn även till ännu inte utdelade kompensationsmedel till reservationsanslag har ramen underutnyttjats med (3 982,5 — 3 897,6 — 54,9 — 4,4 =) omkring 25,6 milj. kr.

Utvecklingen under budgetåret 1965/66

För prisregleringen under innevarande budgetår skall i huvudsak tillämpas samma regler som för budgetåret 1964/65. Såvitt gäller driftbudgeten skall således nettoresultatet av prisregleringen för budgetåret 1965/66 motsvara en hundraedel av summan av i riksstaten för budgetåret anvisade anslag med undantag för anslag och anslagsbelopp av prisregleringskaraktär — 3 979,7 milj. kr. i pris- och löneläget i maj 1964 — multiplicerad med skillnaden mellan indextalet i maj 1964 och genomsnittsindextalet för budgetåret 1965/66.

Hittills framräknade indextal för prisförändringar under försvarshuvudtiteln är upptagna i följande sammanställning.

Indexserie avseende	Indextal (maj 1964 = 100)		
	Maj 1965	Aug. 1965	Nov. 1965
Fjärde huvudtiteln.....	106,4	108,1	108,9
Samtliga reservationsanslag och obetecknade anslag ...	107,2	108,2	109,5

Indextal skall beräknas för ytterligare två tidpunkter under innevarande budgetår — för februari och maj 1966.

Departementschefen

För prisregleringen såvitt avser budgetåren 1963/65 har tagits i anspråk resp. 63,3 och — enligt hittills meddelade beslut — 184,8 milj. kr. Tillgängligt material beträffande prisutvecklingen under budgetåret 1965/66 ger vid handen att det för budgetåret anvisade prisregleringsanslaget inte kommer att räcka. Jag återkommer till denna fråga i annat sammanhang.

Anslaget till reglering av prisstegringar under budgetåret 1966/67 bör föras upp med oförändrat belopp, 100 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

till *Reglering av prisstegringar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 100 000 000 kr.

N 2. Beredskapsstyrka för FN-tjänst

	Anslag
1965/66	5 000 000
1966/67 (förslag)	5 000 000

Från förevarande anslag bestrids de årliga kostnaderna för rekrytering, utbildning och organisation inom Sverige av den svenska beredskapsstyrkan för FN-tjänst samt för verksamheten vid arméstabens FN-avdelning.

Anslaget bör för nästa budgetår tas upp med oförändrat belopp, 5 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Beredskapsstyrka för FN-tjänst* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

N 3. Kostnader för projektilröjning på Järvafältet

	Anslag
1966/67 (förslag)	150 000

Efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1964: 190 (bil. 2 s. 5) anvisade riksdagen på tilläggsstat 1 till riksstaten för budgetåret 1964/65 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 420 000 kr. till Kostnader för projektilröjning på Järvafältet. Anslaget avsågs för att bestrida kostnaderna för att slutföra de projektilröjningsarbeten inom södra delen av Järvafältet, som påbörjats år 1963 på initiativ av försvarets fastighetsnämnd. Dessa röjningsarbeten avslutades och de medel som anvisats var helt förbrukade den 1 augusti 1965. Den entreprenör som anlätades för arbetena hade tillgång till både erfaren personal och nödvändig utrustning. Han avsåg att avveckla sin organisation, om han inte fick flera uppdrag. En uppbyggnad av en ny röjningsorganisation i framtiden för att utföra den röjning som behövdes inom norra delen av Järvafältet sedan de militära förbanden flyttat från fältet bedömdes medföra ökade kostnader för röjningsarbetet. En ny röjningsorganisation ansågs dessutom föra med sig risk för försening av den exploatering för civila ändamål av marken inom norra Järvafältet som hade planerats. Därför föreslog chefen för armén och statens markdelegation att entreprenören skulle få fortsätta arbetet i begränsad omfattning. Detta kunde i avvaktan på att förbanden flyttades ske inom norra Järvafältets ytterområden utan olägenhet för de militära övningarna. Arbetet beräknades kunna pågå i denna begränsade omfattning minst två år för en beräknad kostnad av ca 150 000 kr. för år.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 20 augusti 1965 medgett att projektilröjningen fortsätter inom norra Järvafältets ytterområden intill den 1 januari 1966 och anbefallt fortifikationsförvaltningen att för ändamålet i

förskott betala ut högst 75 000 kr. av de medel som ämbetsverket disponerar. Jag avser att återkomma till behovet av medel för att slutligt bestrida denna kostnad samt kostnaden för fortsatt projektilröjning under återstoden av budgetåret 1965/66 i samband med att jag anmäler anslagsbehoven på tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår.

Jag finner det angeläget att i avvaktan på de militära förbandens flyttning projektilröjningen på Järvafältet fortsätter i den utsträckning som föreslagits av chefen för armén och markdelegationen. Statens kostnader i förevarande hänseende bör ses som en del av kostnaderna för bortflyttning av den militära verksamheten på Järvafältet och sålunda beräknas utanför den militära ramen (jfr prop. 1962: 190).

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för projektilröjning på Järvafältet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	110 000	371 693	969 180
1965/66	360 000		
1966/67 (förslag)	55 000		

Anslaget avses för byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten. För budgetåren 1963/66 har för ändamålet anvisats tillhoppa 2 045 000 kr., vilket belopp genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t ställts till byggnadsstyrelsens förfogande för utförande av nybyggnad av tunnelhall för transsonisk vind-tunnel för en kostnad av 645 000 kr. samt för tillbyggnad av kontorshus för en kostnad av 1,4 milj. kr., allt enligt prisläget den 1 juli 1964.

Byggnadsstyrelsen (skr 24/8 1965) hemställer, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 55 000 kr. Medlen avses för fullföljande av nämnda tillbyggnad av kontorshus.

I anslutning härtill anmäler styrelsen att tunnelhallen numera färdigställt samt att kontorshuset med hänsyn till inträffad prisstegring beräknas dra en kostnad av 1 455 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Departementschefen

Medelsbehovet för ifrågavarande tillbyggnad av kontorshus vid flygtekniska försöksanstalten har senast anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 325). Kostnaderna för tillbyggnaden angavs därvid till 1,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. Jag föreslår i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag att 55 000 kr. anvisas under anslaget för nästa budgetår för fullföljande av byggnadsföretaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 55 000 kr.

Försvarets fonder

A. FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Kasernbyggnaders delfond

A 1. Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	10 000 000	9 349 796	18 490 433
1965/66	8 140 000		
1966/67 (beräknat belopp) ...	24 900 000		

1 Inkl. medel för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 30,5 milj. kr., varav 16 milj. kr. förutsätts falla utanför försvarets kostnadsram. Anslagsmedlen avses för anordnande av lokaler för förvaltningsändamål m. m. Enär beredningen av ärendet icke kunnat slutföras innan statsverkspropositionen lämnas bör anslaget i riksstatsförslaget tas upp med beräknat belopp. Anslaget bör därvid föras upp med 24,9 milj. kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1966/67 beräkna ett investeringsanslag av 24 900 000 kr.

A 2. Byggnadsarbeten för armén

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	45 500 000	33 635 232	54 102 088
1965/66	47 450 000		
1966/67 (förslag)	44 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 44 milj. kr. Anslaget avses för följande byggnadsarbeten.

	Kostnad
<i>Objekt för utbildning</i>	
1. Tillbyggnad av skolskjutningsbana vid I 11	350 000
2. Nybyggnad av korthållsskjutbana vid Lv 4	225 000
3. Tillbyggnad av skolskjutningsbanor vid I 14	500 000
4. Nybyggnad av övningshall m. m. vid P 1	260 000
5. Utbyggnad av skolskjutningsbana vid P 1	260 000

6. Nybyggnad av övningshall m. m. vid P 10	1 100 000
7. Nybyggnad av två korthållsskjutbanor vid P 10	500 000
8. Nybyggnad av utbildningsanordningar vid Trängslet	1 000 000
9. Tillbyggnad av korthållsskjutbana vid I 19	300 000
10. Diverse utbildningsanordningar	1 000 000
	<hr/>
	5 495 000

Objekt för personal

11. Nybyggnad av värmecentral m. m. vid I 11	1 000 000
12. Nybyggnad av matinrättning och värmecentral vid P 7, Ystad	1 000 000
13. Tillbyggnad av underbefälsmäss vid P 7, Revingehed	300 000
14. Tillbyggnad av officers- och underofficersmässbyggnader och marketenteribyggnad vid Lv 4	600 000
15. Utökning av värmecentral m. m. vid I 5	480 000
16. Nybyggnad av marketenteribyggnad vid I 14	1 200 000
17. Nybyggnad av vakt- och arrestbyggnad vid I 14	500 000
18. Utökning av värmecentral vid I 14	500 000
19. Nybyggnad av bastu vid Lv 5	305 000
20. Ombyggnad av bastu m. m. vid T 3	770 000
21. Nybyggnad av elevförläggning vid krigsskolan på Karlberg	800 000
22. Nybyggnad av matinrättning m. m. vid I 2	1 000 000
23. Nybyggnad av vakt- och arrestbyggnad vid I 2	590 000
24. Nybyggnad av bastu vid A 9	470 000
25. Utbyggnad av läger vid Trängslet	3 500 000
26. Utökning av värmecentral m. m. vid I 20	1 200 000
27. Nybyggnad av stabslokaler för Gotlands militärkommandostab	500 000
	<hr/>
	14 715 000

Objekt för materiel

28. Utbyggnad av verkstadsområde vid P 7, Revingehed	500 000
29. Nybyggnad av förrådsbyggnad vid I 4	600 000
30. Nybyggnad av förråd för intendenturmateriel vid P 1	445 000
31. Nybyggnad av smörj- och tvätthall, drivmedelsanläggning m. m. vid I 2	300 000
32. Utbyggnad av motorområde vid I 3	1 650 000
33. Utbyggnad av motorområde vid I 13	1 350 000
34. Nybyggnad av centralt ut- och avrustningsförråd för intendenturmateriel vid I 19	1 700 000
35. Nybyggnad av centralt övningsmaterieförråd vid fo 66	250 000
36. Nybyggnad av garage vid fo 67	370 000
37. Krigsförråd	10 000 000
38. Förråd för utbildningsammunition	2 000 000
	<hr/>
	19 165 000

Övrigt

39. Nybyggnad av vägar och bro inom kasernområde vid A 6	350 000
40. Avloppsledningar m. m. vid T 4	800 000
41. Ordnande av vattenförsörjningen vid luftvärnsskjutskolan på Väddö	400 000
42. Anläggning av avloppsledning m. m. vid A 9	225 000
43. Ordnande av elkraftförsörjningen vid I 19	250 000

44. Diverse smärre byggnadsåtgärder	4 200 000
45. Merkostnader på grund av prisstegringar under budgetåret 1964/65	3 900 000
	10 125 000
Medelsbehov	49 500 000
Reducering av medelsbehovet	5 500 000
	Summa kr. 44 000 000

Motiv

1. För komplettering med säkerhetsanordningar av I 11:s skolskjutningsbana (höjd- och sidobländan m. m.) erfordras 350 000 kr.

2. Nuvarande korthållsskjutbana vid Lv 4 är otillräcklig och kan med hänsyn till befintlig högspänningsledning inte utbyggas. Ny korthållsskjutbana erfordras för att tillgodose utbildningskraven. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 225 000 kr.

3. Skolskjutningsbanorna vid I 14 är föråldrade och saknar helt moderna, rationella utbildnings- och målanordningar. En genomgripande modernisering och tillbyggnad av banorna erfordras för att utbildningskraven skall kunna tillgodoses. Investeringskostnaderna härför har uppskattats till 500 000 kr.

4. Behov av nybyggnad av övningshall med lektionssalar m. m. vid P 1 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 333). Kostnaden angavs därvid till 1,3 milj. kr.

I skrivelse den 4 juni 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning ett förslag till byggnadsprogram för nybyggnad av övnings- och vårdhall med utbildningsgarage samt fyra lektionssalar vid P 1. — Genom beslut den 15 oktober 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågavarande byggnadsarbeten vid regementet.

Byggnadskostnaderna har uppskattats till 1 560 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. För ändamålet kan 1,3 milj. kr. disponeras av medel, som anvisats av riksdagen. Resterande medelsbehov, 260 000 kr., bör anvisas för nästa budgetår.

5. Vid P 1 föreligger vidare behov av utbyggnad av skolskjutningsbanan för att densamma skall kunna utnyttjas även för skjutning med stridsvagnar. Kostnaderna härför har uppskattats till 260 000 kr.

6. Behovet av nybyggnad av övningshall m. m. vid P 10 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 333). Kostnaden angavs därvid till 2,8 milj. kr. Byggnadskostnaderna uppskattas numera till 2,9 milj. kr. För ändamålet kan 1,3 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För nästa budgetår beräknas ytterligare 1,1 milj. kr. bli erforderliga.

7. Vid P 10 saknas tidsenliga korthållsskjutbanor för skjutning från

stridsvagnar. Nybyggnad av två sådana banor erfordras för att tillgodose utbildningskraven. Kostnaderna härför har uppskattats till 500 000 kr.

8. För utbyggnad av utbildningsanordningar vid Trängslet, omfattande anordnande av korthållsbana tillika pjäsgevärsbana, artilleriskyttemärkesbana, batteriplatser med permanenta anordningar för strid, pjästelefonanläggning, idrottsplats, korthållsbana för eldexercis, trosspuppställningsplatser m. m. erfordras 1 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

9. Vid I 19 föreligger behov av utökning av korthållsbana för en beräknad kostnad av 300 000 kr.

10. För diverse utbildningsanordningar vid armén erfordras för nästa budgetår 1 milj. kr.

11. Vid I 11 erfordras nybyggnad av värmecentral m. m. Pannor och rör-system i regementets nuvarande värmecentral är uttjänta. Separata panncentraler med otillräcklig kapacitet förekommer i ett flertal byggnader. Värmebehoven kommer att öka i samband med planerad iståndsättning av kaserner och nybyggnad av matinrättning. För att kunna tillgodose värmebehoven för etablissemetet erfordras en ny och modern värmecentral samt en centralisering av värmeförsörjningen. Kostnaderna för erforderliga investeringsarbeten har uppskattats till 2 milj. kr., av vilket belopp 1 milj. kr. erfordras för budgetåret 1966/67.

12. Behovet av nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. vid P 7, Ystad, har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 330), varvid totalkostnaden angavs till 5,2 milj. kr.

Byggnadskostnaderna uppskattas numera med hänsyn till inträffade prisstegringar till 5,5 milj. kr., varav 1 milj. kr. beräknas bli erforderliga för budgetåret 1966/67, 4 milj. kr. för budgetåret 1967/68 och återstoden för budgetåret 1968/69.

13. Vid P 7, Revingehed, erfordras utökning av underbefälsmännen. Nuvarande mässlokaler tillkom i början av 1940-talet och är otillräckliga för den nuvarande underbefälsskadern. Kostnaderna för erforderliga om- och tillbyggnadsåtgärder har uppskattats till 300 000 kr.

14. Behovet av utökade mässlokaler för officerare och underofficerare m. m. vid Lv 4 har senast anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 350). Kostnaden angavs härvid till 1,2 milj. kr.

Kostnaderna för erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten har numera uppskattats till sammanlagt 1,8 milj. kr., varav 660 000 kr. för utökning av officersmännen, 580 000 kr. för utökning av underofficersmännen och 560 000 kr. för utökning av marketenteriet. För att påbörja ifrågavarande byggnadsarbeten kan 1,2 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För att slutföra arbetena erfordras för budgetåret 1966/67 600 000 kr.

15. Behovet av utökning av värmecentral vid I 5 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 331). Därvid angavs kostnaden till 500 000 kr.

För att tillgodose värmebehoven vid regementet erfordras tillbyggnad av nuvarande värmecentral samt framdragnings- och utvändiga värmekulvertar. Härigenom erhålls en från driftsynpunkt önskvärd centralisering av värmeförsörjningen för huvuddelen av nuvarande och planerade byggnader inom såväl kasernområdet som det planerade motorområdet. Kostnaderna för tillbyggnad av värmecentralen har numera uppskattats till 800 000 kr. och för framdragnings- och utvändiga värmekulvertar till 1 040 000 kr. eller sammanlagt 1 840 000 kr. För att påbörja arbetena kan 1 360 000 kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För att slutföra arbetena erfordras för budgetåret 1966/67 480 000 kr.

16. Behovet av nybyggnad av markenteterbyggnad vid I 14 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 331). Kostnaden angavs därvid till 1,5 milj. kr.

Byggnadskostnaderna uppskattas numera till 2,2 milj. kr. För att påbörja byggnadsföretaget kan 1 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 1,2 milj. kr., bör anvisas för nästa budgetår.

17. Vakt- och arrestlokalerna vid I 14 är inrymda i en år 1942 uppförd barackbyggnad. Byggnaden är otidsenlig, brandfarlig, ohygienisk, dåligt ljudisolerad samt även i övrigt olämplig och otillräcklig för avsett ändamål. Kostnaderna för uppförande av en ny vakt- och arrestbyggnad har uppskattats till 500 000 kr.

18. För att tillgodose värmebehoven för föreslagna nybyggnader vid I 14 samt för vissa kaserner vid regementet, som avses skola renoveras, erfordras utökning av värmecentralen för en uppskattad kostnad av 500 000 kr.

19. Behov av nybyggnad av bastu föreligger vid Lv 5.

Genom beslut den 5 mars 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av ett av ämbetsverket efter samråd med statskontoret och försvarets sjukvårdsstyrelse upprättat förslag till byggnadsprogram utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar för nybyggnad av bastu.

Kostnaderna för nybyggnaden har uppskattats till 408 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964, motsvarande 425 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. För ändamålet kan disponeras 120 000 kr. av medel som står till fortifikationsförvaltningens förfogande. För nästa budgetår erfordras ytterligare 305 000 kr.

20. Behov av ny bastu m. m. föreligger vid T 3. Nuvarande bastun vid regementet är inrymd i en i slutet av 1800-talet uppförd träbyggnad. Omklädnadsrum för befäl saknas vid förbandet. Ny bastu jämte dusch- och omklädnadsrum för befäl bör anordnas genom inredning av del av förbandets matinrättningsbyggnad, vilken på grund av medelsbrist inte inreddes i samband med uppförandet. Kostnaderna härför har uppskattats till 770 000 kr.

21. Utbyggnaden av krigsskolan på Karlberg har senast behandlats i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 333).

Chefen för armén har, efter samråd med statskontoret, till fortifikationsförvaltningen överlämnat behovsunderlag rörande nybyggnad av elevförläggning för krigsskolan. Byggnaden bör inrymma ca 60 enkelrum, vilka under en övergångsperiod bör kunna utnyttjas som dubbelrum.

Fortifikationsförvaltningen uppskattar kostnaderna för nybyggnad av elevförläggningen till 1 750 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Av dessa medel erfordras 800 000 kr. under budgetåret 1966/67 och återstående 950 000 kr. under budgetåret 1967/68.

22. Behovet av ny matinerättning vid I 2 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 333).

Kostnaden för ny matinerättning vid I 2 har uppskattats till 4,5 milj. kr. För att påbörja byggnadsföretaget beräknas 1 milj. kr. bli erforderliga för nästa budgetår.

23. Vakt- och arrestbyggnaden vid I 2 är uppförd 1913. Byggnaden måste rivras för att bereda plats för den nya matinerättningen. Lokalerna i byggnaden är otillräckliga, ohygieniska, dåligt ljudisolerade och även i övrigt olämpliga för sitt ändamål. Kostnaderna för ny vakt- och arrestbyggnad uppskattas till 590 000 kr.

24. Vid A 9 föreligger behov av nybyggnad av bastu.

I skrivelse den 20 februari 1965 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med statskontoret och försvarets sjukvårdsstyrelse, underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för nybyggnad av bastu vid A 9. — Genom beslut den 5 mars 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt förvaltningen att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågavarande byggnadsarbete.

Kostnaderna för byggnadsarbetet har uppskattats till 470 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965, vilket belopp erfordras för nästa budgetår.

25. Behovet av utbyggnad av läger vid Trängslet för artilleriskjutskolan har senast behandlats i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 334).

För utbyggnad av ifrågavarande läger har hittills anvisats tillhoppa 12,5 milj. kr. För fortsatt utbyggnad av lägret erfordras för nästa budgetår 3,5 milj. kr.

26. Helrenovering av kasern nr II vid I 20 har påbörjats under år 1965. I kasernens källarvåning finns en äldre värmecentral. En ny värmecentral är under uppförande i samband med K 4:s överflyttning till I 20. Med hänsyn till att värmecentralen i kasern nr II hindrar planerat utnyttjande av källarvåningen och då anläggningen kräver en genomgripande modernisering och komplettering har det bedömts ändamålsenligt att lägga ned denna central och såsom ersättning härför bygga till den nya värmecentralen. Kostnaderna för tillbyggnaden och vissa därvid erforderliga nödvändiga värmekulvertar har uppskattats till 1,2 milj. kr.

27. Enligt prop. 1964: 109 skall på Gotland organiseras ett militärkommando — Gotlands militärkommandostab. För att tillgodose lokalbehovet för den nya staben erfordras vissa om- och tillbyggnadsarbeten. För att påbörja dessa arbeten beräknas 500 000 kr. erfordras för nästa budgetår.

28. Behovet av utbyggnad av verkstadsområde vid P 7, Revingehed, har senast anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 347). Kostnaden angavs härvid till 3,2 milj. kr.

Byggnadskostnaderna uppskattas numera till 3,7 milj. kr. Medelsbehovet bör intill ett belopp av 3,2 milj. kr. tillgodoses med medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 500 000 kr., bör anvisas för budgetåret 1966/67.

29. Vid I 4 föreligger behov av nybyggnad av förråd för intendenturmateriel.

I skrivelse den 1 april 1965 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för armén och statskontoret, underställt Kungl. Maj:ts prövning ett förslag till byggnadsprogram för nybyggnad av en förrådsbyggnad vid I 4 avsedd för ut- och avrustning, byten samt vård och packning av såväl FN-materiel som regementets intendenturmateriel. Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbete har uppskattats till 880 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1964. — Genom beslut den 21 maj 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt förvaltningen att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar för nybyggnad av förrådsbyggnaden.

Kostnaderna för förrådsbyggnaden uppskattas av fortifikationsförvaltningen till 915 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. För ändamålet kan 315 000 kr., motsvarande på FN-utbildningen ankommande del av kostnaderna för nybyggnaden, disponeras av medel som ställts till fortifikationsförvaltningens förfogande från investeringsanslaget Anordnande av lokalutrymmen för utbildning i FN-tjänst. Resterande medel, 600 000 kr., bör anvisas för budgetåret 1966/67.

30. Behovet av nybyggnad av förråd för intendenturmateriel vid P 1 har tidigare anmälts i prop. 1963: 108 (s. 94). Kostnaden angavs därvid till 330 000 kr.

I skrivelse den 14 juli 1965 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för armén, försvarets intendenturverk, försvarets sjukvårdsstyrelse och statskontoret, underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram avseende om- och tillbyggnad av förråds- och vårdlokaler för intendentur- och sjukvårdsmaterieltjänsten vid P 1. Enligt förslaget skall lokalbehovet tillgodoses genom utökning av befintligt intendenturförråd med en tillbyggnad samt genom smärre ombyggnadsåtgärder i nämnda byggnad och en närbelägen intendenturförrådsbyggnad. Kostnaderna härför har uppskattats till sammanlagt 744 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1964. — Genom beslut den 20 augusti 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt forti-

fikationsförvaltningen att på grundval av förenämnda förslag utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågakvarande byggnadsarbeten vid regementet.

Kostnaderna för byggnadsarbetena uppskattas av fortifikationsförvaltningen till 775 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. För ändamålet kan 330 000 kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För budgetåret 1966/67 erfordras ytterligare 445 000 kr.

31. Vid I 2 föreligger behov av nybyggnad av smörj- och tvätthall, drivmedelsanläggning m. m. för en uppskattad kostnad av 2,5 milj. kr. För påbörjande av dessa arbeten erfordras 300 000 kr. för nästa budgetår.

32. Behovet av smörj- och tvätthall samt yttre vårdanordningar vid I 3 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 334). Kostnaden angavs därvid till 700 000 kr.

I skrivelse den 18 oktober 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för utbyggnad av motorområde vid I 3, omfattande nybyggnad av tvätt- och smörjhall, drivmedelsanläggning samt yttre vårdanordningar m. m. Kostnaderna för byggnadsföretaget har uppskattats till 2 570 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. — Genom beslut den 12 november 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågakvarande byggnadsarbeten vid I 3.

För påbörjande av denna utbyggnad under budgetåret 1965/66 kan 850 000 kr. disponeras av medel som redan anvisats av riksdagen. För fortsatt utbyggnad erfordras för nästa budgetår 1 650 000 kr.

33. Vid I 13 föreligger behov av utbyggnad av motorområde, omfattande utbildningsgarage, drivmedelsanläggning, yttre vårdanordningar, smörj- och tvätthall, kallgarage, vägar, planer m. m. För påbörjande av denna utbyggnad kan 850 000 kr. disponeras av medel, som tidigare anvisats av riksdagen. För fortsatt utbyggnad erfordras för nästa budgetår 1 350 000 kr.

34. För att rationalisera verksamheten inom intendenturmaterieltjänsten vid I 19, S 3 och P 5 genom koncentrerings av förrådslokalerna och förbättring av hanteringsmetoderna m. m. erfordras nybyggnad vid I 19 av ett centralt ut- och avrustningsförråd för intendenturmateriel, gemensamt för ifrågakvarande förband. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 3,9 milj. kr., varav 1,7 milj. kr. erfordras för nästa budgetår och återstoden för budgetåret 1967/68.

35. För att få ett tillfredsställande övningsmaterieförråd vid fo 66 kommer ett f. d. sjukstall att inredas härtill. Byggnadens storlek medger dock inte att förrådets ammunitionsdel inryms i byggnaden, varför en mindre tillbyggnad för detta ändamål erfordras.

36. För fo 67 förhyrs f. n. en garageanläggning, som tillhör Nederkalix kommun. Anläggningen bör förvärvas av staten. Kostnaden härför har preliminärt uppskattats till 370 000 kr.

37. För fortsatt utbyggnad av krigsförråd för armén erfordras för nästa budgetår 10 milj. kr.

38. För nybyggnad av förråd för utbildningsammunition erfordras för nästa budgetår 2 milj. kr.

39. Till följd av ändrad sträckning av riksväg E 4 utanför A 6:s kasernområde har huvudinfarten till etablissemetet flyttats. Detta jämte den ökade motoriseringen av förbandet har medfört behov av permanentbeläggning av huvudinfarten, omläggning av trafiksystemet inom kasernområdet och anläggande av en ny bro. Kostnaderna härför har uppskattats till 350 000 kr.

40. Vid T 4 erfordras anläggande av ett nytt avloppssystem, som avses skola anslutas till Hässleholms stads avloppssystem. Kostnaderna för anläggning av ledningssystem, kloakpumpstation och tryckledning m. m. har uppskattats till 800 000 kr.

41. Vid luftvärnsskjutskolan på Vaddö är vattentillgången synnerligen otillfredsställande, vilket bl. a. medför att de sanitära anordningarna (bastu, duschar, wc m. m.) tidvis inte kan utnyttjas. Vattentillförseln kan säkerställas från en ca 4 km väster om förläggningen belägen grundvattentäkt. För uppfordran och transport av vatten därifrån till förläggningen erfordras nyanläggning av brunn med pumpanordning samt lågtrycksledningar. Kostnaderna härför har uppskattats till 400 000 kr.

42. För avledning och rening av spillvattnet från A 9 genom anslutande ledningar m. m. till Kristinehamns stads reningsverk erfordras för nästa budgetår 225 000 kr.

43. Vid I 19 erfordras komplettering av elkraftnätet. Kostnaden härför beräknas till 250 000 kr.

44. För diverse smärre byggnadsåtgärder, häri inräknade byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar, vilka var för sig beräknas dra en kostnad av högst 200 000 kr., erfordras för nästa budgetår 4,2 milj. kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 49,5 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 6,4 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 3,5 milj. kr. ytterligare medel för fullföljande av ett påbörjat byggnadsföretag, 4,2 milj. kr. medel för byggnadsobjekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 35,4 milj. kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 49,5 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 44 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar och för fullföljande av ett redan påbörjat byggnadsföretag föranleder inte någon erinran från min sida.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 42 milj. kr. där huvudhandlingar ännu inte föreligger är jag inte nu beredd att ta ställning till. Dessa byggnadsobjekt består av objekt för utbildningsändamål för ca 5,5 milj. kr., lokaler för personal för ca 11,2 milj. kr., lokaler för vård och förvaring av materiel för ca 19,1 milj. kr. och övrigt för ca 6,2 milj. kr. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall komma till utförande. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag att anslaget för nästa budgetår förs upp med 44 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för armén* för budgetåret 1966/67
anvisa ett investeringsanslag av 44 000 000 kr.

A 3. Byggnadsarbeten för marinen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	10 750 000	2 920 967	21 127 101
1965/66	8 000 000		
1966/67 (förslag)	9 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 9 milj. kr. Anslaget avses för följande byggnadsarbeten.

	Kostnad
<i>Objekt för utbildning</i>	
1. Nybyggnad av övningshall för vattenutbildning m. m. vid KA 1	1 800 000
2. Nybyggnad av skolbyggnad för signaltjänst-, ubåts-, ubåtsjakt- samt mintjänstutbildning vid Berga	1 000 000
	2 800 000

Objekt för personal

3. Nybyggnad för den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd 3 500 000

Objekt för materiel

4. Tillbyggnad av garage vid KA 5	625 000
5. Nybyggnad av förråd för utbildningsammunition	425 000
	1 050 000

Övrigt

6. Nybyggnad av avloppsreningsanläggning vid KA 1	650 000
7. Diverse smärre byggnadsföretag	1 400 000
8. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65	900 000
	2 950 000

Medelsbehov	10 300 000
Reducering av medelsbehovet	1 300 000

Summa kr. 9 000 000

Motiv

1. Behovet av nybyggnad av övningshall för vattenutbildning vid KA 1 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 339). Byggnadskostnaderna angavs därvid till 1,8 milj. kr. enligt prisläget den 1 maj 1964.

Den nuvarande värmecentralen vid regementets matinrättning, till vilken förvaltningen tidigare räknat med att kunna ansluta övningshallen, är starkt försliten och saknar tillräcklig kapacitet för att ens kunna tillgodose värmebehoven för de byggnader, som nu är anslutna till densamma. En ny värmecentral bör därför uppföras i anslutning till övningshallen. Denna värmecentral skall i första hand tillgodose värmebehoven för övningshallen och vissa närliggande byggnader.

Ett förslag till byggnadsprogram för övningshallen har upprättats. Byggnaden kommer att innehålla övningshall med bassäng (25×12,5 m), bastu, omklädnads- och torkrum, läkarrum, materielförråd samt värmecentral. Byggnadskostnaderna för övningshallen har numera uppskattats till 3 275 000 kr. Kostnaderna för anslutning av närliggande byggnader till värmecentralen samt för viss omläggning av värmesystem i dessa byggnader har uppskattats till 400 000 kr.

Sammanlagda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål uppskattas således till 3 675 000 kr., varav 1 800 000 kr. erfordras för budgetåret 1966/67 och återstoden för budgetåret 1967/68.

2. Behovet av nybyggnad av skolsalsbyggnad för signaltjänstutbildning, ubåts- och ubåtsjaktutbildning samt mintjänstutbildning vid Berga örlogsskolor har senast anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 339). Kostnaderna angavs därvid till 2,5 milj. kr.

Kostnaderna för nybyggnad av ifrågavarande skolsalsbyggnad uppskattas numera till 2,9 milj. kr. Av nämnda belopp erfordras 1 milj. kr. för budgetåret 1966/67 och återstoden för budgetåret 1967/68.

3. Behovet av nybyggnad för den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 341).

Genom beslut den 4 juni 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsför-

valtningen att uppgöra förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd.

I skrivelse den 6 augusti 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning ett förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande ändamål. Enligt förslaget skall en nybyggnad uppföras inom ett område mellan Kansligatan och Slipgatan i Karlskrona. På byggnadsområdet finns för närvarande två byggnader, vilka måste rivas för att bereda plats för nybyggnaden. Byggnaden kommer att innehålla erforderliga utrymmen för den tekniska förvaltningens chef, planeringssektionen, artilleri- och robotsektionen, tele- och nautiska sektionen, maskin- och elsektionen samt skrovsektionen. Byggnadskostnaderna, inklusive kostnaderna för anordnande av värmecentral, har uppskattats till 4,8 milj. kr. Medelsförbrukningen beräknas till 3,5 milj. kr. under budgetåren 1965/66 och 1966/67 samt till 1,3 milj. kr. under budgetåret 1967/68.

Genom beslut den 15 oktober 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av förslaget till byggnadsprogram utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågavarande nybyggnad vid marinkommando Syd.

4. Behovet av tillbyggnad av garage vid KA 5 för Norrlands kustartilleriförsvaret har senast anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 353). Kostnaden för en första byggnadsetapp angavs därvid till 250 000 kr.

I skrivelse den 13 juli 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning ett förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande tillbyggnad. Kostnaderna uppskattades därvid till 625 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1965. — Genom beslut den 20 augusti 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av förslaget utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av tillbyggnaden.

5. För nybyggnad av förråd för utbildningsammunition erfordras 425 000 kr. för budgetåret 1966/67.

6. Behovet av nybyggnad av avloppsreningsanläggning vid KA 1 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 339). Kostnaderna angavs därvid till 800 000 kr.

Byggnadskostnaderna för reningsanläggningen uppskattas numera till 1 350 000 kr. För påbörjande av anläggningen kan 700 000 kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 650 000 kr., bör anvisas för budgetåret 1966/67.

7. För diverse smärre byggnadsföretag, häri inräknade byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar, vilka var för sig beräknas dra en kostnad av högst 200 000 kr., erfordras för budgetåret 1966/67 1,4 milj. kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt

10,3 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 1 375 000 kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 4 125 000 kr. medel för byggnadsobjekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 4,8 milj. kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 10,3 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 9 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar föranleder inte någon erinran från min sida.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 9,4 milj. kr. där huvudhandlingar ännu inte föreligger är jag inte nu beredd att ta ställning till. Dessa byggnadsobjekt består av objekt för utbildningsändamål för ca 2,8 milj. kr., lokaler för personal för ca 3,5 milj. kr., lokaler för vård och förvaring av materiel för ca 1,1 milj. kr. och övrigt för ca 2 milj. kr. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall komma till utförande. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 9 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för marinen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kr.

A 4. Byggnadsarbeten för flygvapnet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	17 000 000	5 556 343	27 842 118
1965/66	5 000 000		
1966/67 (förslag)	19 500 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 19,5 milj. kr. Anslaget avses för följande byggnadsarbeten.

	Kostnad
<i>Objekt för utbildning</i>	
1. Nybyggnad av sporthall m. m. vid F 15	1 300 000
2. Nybyggnad av lokaler för övningsanläggning för flygförare vid F 9	850 000
	<hr/> 2 150 000

Objekt för personal

3. Nybyggnad av förläggingsbyggnad för strilpersonal vid P 2	900 000
4. Utökning av underofficersmäss vid F 11	850 000
5. Om- och tillbyggnad av flygtjänstbyggnad vid F 16	460 000
6. Tillbyggnad av administrationsbyggnad och värmecentral vid centrala flygverkstaden i Malmslätt	1 600 000
7. Nybyggnad av trafikledartorn vid F 21	600 000
	<hr/>
	4 410 000

Objekt för materiel

8. Om- och tillbyggnad av flygverkstad vid F 5	1 000 000
9. Nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4	3 400 000
10. Om- och tillbyggnad av hangar till tillsynsverkstad vid F 3	365 000
11. Om- och tillbyggnad av flygverkstad vid F 11	1 900 000
12. Utökning av flygverkstad vid F 18	1 000 000
13. Nybyggnad av hangar och laboratoriebyggnad vid försökscentralen Malmslätt	560 000
14. Nybyggnad av smörj- och spolhall vid F 21	1 200 000
15. Nybyggnad av förrådslokaler vid robotförsöksplatsen i Norrland	550 000
16. Nybyggnad av förråd för utbildningsammunition	1 000 000
	<hr/>
	10 975 000

Övrigt

17. Avloppsreningsverk m. m. vid F 9	400 000
18. Avloppsreningsverk vid F 11	900 000
19. Diverse smärre byggnadsåtgärder	1 665 000
20. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65	1 500 000
	<hr/>
	4 465 000

Medelsbehov	22 000 000
Reducering av medelsbehovet	2 500 000
	<hr/>

Summa kr. 19 500 000

Motiv

1. Behovet av nybyggnad av sporthall med bastu och omklädnadsrum vid F 15 har tidigare anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 358). Kostnaden angavs därvid till 1,1 milj. kr.

I skrivelse den 10 maj 1965 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med chefen för flygvapnet och statskontoret, underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för nybyggnaden i fråga. Kostnaderna för byggnadsföretaget har uppskattats till 2,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. — Genom beslut den 30 juni 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av förslaget utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar.

För påbörjande av byggnadsföretaget kan under budgetåret 1965/66 1,1 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 1,3 milj. kr., bör anvisas för budgetåret 1966/67.

2. För utbildning av flygförare kommer F 9 att tillföras en s. k. simulatoranläggning. För denna erfordras en nybyggnad med apparat-, verkstads- och personalutrymmen. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 850 000 kr.

3. I prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 359) anmäldes behov av nybyggnad av förläggningsbyggnad för strilpersonal vid T 4 för en uppskattad kostnad av 600 000 kr. enligt prisläget den 1 maj 1963. Byggnaden avsågs inrymma förläggningsutrymmen för 50 man m. m.

Chefen för flygvapnet har till fortifikationsförvaltningen överlämnat ett ändrat förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för strilpersonalen. Enligt detta förslag skall byggnaden uppföras vid P 2 och innehålla förläggningsutrymmen för ca 140 man jämte erforderliga tvätt- och toaletterum, expedition och smärre förrådsutrymmen. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 1,5 milj. kr. För att påbörja byggnadsföretaget kan 600 000 kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 900 000 kr., bör anvisas för nästa budgetår.

4. Behov av utökning av underofficersmässen vid F 11 har tidigare anmälts för riksdagen i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 358). Kostnaden angavs därvid till 300 000 kr.

Vid flottiljen föreligger behov av en mässbyggnad för ca 150 man. Fortifikationsförvaltningen har upprättat förslag till byggnadsprogram för om- och tillbyggnad av mässbyggnaden. Enligt förslaget kommer byggnaden efter utökning att innehålla matsalsutrymmen om ca 160 m² och vistelseutrymmen om ca 220 m². Utöver tillbyggnaden erfordras ombyggnad av angränsande delar av den befintliga byggnaden samt komplettering av köksapparat, inredning och installationer m. m. Härjämte erfordras framdragning av kulvert för värme till byggnaden. Byggnadskostnaderna har på grundval av förslaget till byggnadsprogram uppskattats till 850 000 kr.

5. Om- och tillbyggnad av flygtjänstbyggnad vid F 16 erfordras för att tillgodose behovet av utrymmen, sanitära anordningar m. m. för personalen. Kostnaderna har uppskattats till 650 000 kr. Medelsbehovet kan intill ett belopp av 150 000 kr. tillgodoses med anlitanade av redan anvisade medel. För nästa budgetår erfordras 460 000 kr. för ändamålet.

6. Behovet av tillbyggnad av administrationsbyggnaden vid centrala flygverkstaden i Malmslätt har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 343). Kostnaden angavs därvid till 950 000 kr.

I skrivelse den 30 juli 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande tillbyggnad. Byggnadskostnaderna har därvid uppskattats till 1,1 milj. kr. — Genom beslut den 20 augusti 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av byggnadsföretaget.

Vid centrala flygverkstaden föreligger vidare behov av utökning av nuva-

rande värmecentral i byggnad nr 14. Värmecentralen saknar tillräcklig kapacitet för att betjäna de värme- och ventilationskrävande byggnader, som nu är anknutna till densamma. Härtill kommer att även värmebehoven för administrationsbyggnaden bör tillgodoses från denna central. Kostnaderna för erforderlig utökning av värmecentralen har uppskattats till 500 000 kr.

7. Behovet av nybyggnad av trafikledartorn vid F 21 har tidigare anmälts för riksdagen i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 343). Kostnaderna angavs därvid till 600 000 kr., vilket belopp erfordras för nästa budgetår.

8. Vid F 5 föreligger behov av om- och tillbyggnad av befintlig flygverkstad.

För underhåll av flygmateriel disponerar F 5 en äldre flottiljverkstad och delar av två hangarer. Verkstadslokalerna är små och otidsenliga. Vidare är hangarutrymmena vid skolan otillräckliga, varför ett antal flygplan måste ställas upp utomhus, vilket i sin tur medför ökat flygplanunderhåll. Skolans flygplanbestånd omfattar för närvarande ca 170 flygplan typ 28 och Sk 50 men kommer successivt att ändras till att omfatta 160 flygplan Sk 50 och Sk 60. Övergången till nya flygplantyper kräver en rationell uppläggning av tillsyns- och verkstadstjänsten. För att möjliggöra denna rationalisering erfordras en tillbyggnad av flygverkstaden, inrymmande verkstadshall med plats för 14 flygplan typ Sk 60 samt utrymmen för tele- och hydraulverkstäder, expeditionslokaler, personalrum m. m. Genom en dylik tillbyggnad kommer även skolans behov av hangarutrymmen att kunna tillgodoses. Såväl flygplanhallen i nuvarande flygverkstaden som de delar av förenämnda två hangarer, som nu utnyttjas för verkstadsändamål, kan då friställas och i stället utnyttjas för garagering av flygplan. Kostnaderna för tillbyggnaden och vissa smärre ombyggnadsarbeten i nuvarande flygverkstad uppskattas till 4 milj. kr. varav 1 milj. kr. beräknas bli erforderliga budgetåret 1966/67 och återstoden budgetåret 1967/68.

9. Behovet av nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 343). Kostnaderna angavs därvid till 10 milj. kr. För påbörjande av bygnadsarbetena erfordras för nästa budgetår 3,4 milj. kr.

10. Vid F 3 föreligger behov av nya och större utrymmen för s. k. central tillsynsverksamhet. Vid flottiljen finns en förrådshangar, som efter tillbyggnad, inrymmande bl. a. förråd, vissa specialverkstäder, verkmästarkontor och personallokaler, kan utnyttjas för central tillsynsverksamhet. Verkstadshallen kommer att inrymma fyra flygplan 35. Hallen jämte ett utrymme om två flygplanplatser i en befintlig hangar kan helt täcka flottiljens behov av uppställningsplatser för tillsynsverksamheten. Kostnaderna för om- och tillbyggnad av förrådshangaren har uppskattats till 540 000 kr. Medelsbehovet kan intill ett belopp av 175 000 kr. tillgodoses med anlitande av redan anvisade medel. Resterande medel, 365 000 kr., bör anvisas för budgetåret 1966/67.

11. Behovet av om- och tillbyggnad av flygverkstad vid F 11 har tidigare anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 358). Kostnaderna angavs därvid till 2 milj. kr.

Fortifikationsförvaltningen har upprättat förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande om- och tillbyggnadsarbeten. Lokalerna skall kunna utnyttjas för såväl flygplan 35 som flygplan 37. Enligt förslaget skall tillbyggnaden inrymma verkstadshall med plats för fyra flygplan 37, bilverkstad, specialverkstäder samt personalrum. Med hänsyn till numera erhållna uppgifter rörande flygplan 37 har verkstadshallens djup enligt förslaget gjorts större än vad som ursprungligen ansetts erforderligt. Kostnaderna för tillbyggnaden och vissa ombyggnadsarbeten i angränsande del av den befintliga verkstaden har uppskattats till 3,9 milj. kr.

Medelsbehovet kan intill ett belopp av 2 milj. kr. tillgodoses med anlitan-
tande av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 1,9 milj. kr., bör anvisas för nästa budgetår.

12. Behovet av utökning av flygverkstaden vid F 18 har tidigare anmälts i prop. 1963: 108 (s. 104). Kostnaden angavs därvid till 1,5 milj. kr.

Enligt ett inom fortifikationsförvaltningen upprättat förslag till byggnadsprogram bör utökningen av flygverkstaden ske genom nybyggnad av en tillsynsverkstad, inrymmande verkstadshall med plats för fyra flygplan 35 eller 37 samt erforderliga omklädnads- och tvättrum, matrum m. m. för personalen. Kostnaderna för nybyggnaden har uppskattats till 2 milj. kr., varav 1 milj. kr. erfordras för budgetåret 1966/67 och återstoden för budgetåret 1967/68.

13. Behovet av nybyggnad av hangar och laboratoriebyggnad m. m. vid försökscentralen Malmslätt har tidigare anmälts i prop. 1963: 108 (s. 101) och prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 356).

Kostnaderna för byggnadsföretaget har av fortifikationsförvaltningen beräknats till 3 560 000 kr., varav 3 milj. kr. kan tillgodoses med anlitan-
tande av medel, som redan anvisats av riksdagen. Resterande medel, 560 000 kr., bör anvisas för nästa budgetår.

Genom beslut den 20 augusti 1965 bemyndigade Kungl. Maj:t fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 3 560 000 kr. utföra nybyggnad av hangar samt kontors- och laboratoriebyggnad vid försökscentralen Malmslätt samt att för bestridande av kostnaderna för byggnadsföretaget disponera högst 3 560 000 kr. av medel till Kungl. Maj:ts för-
fogande under förevarande investeringsanslag.

14. Behovet av nybyggnad av smörj- och spolhall vid F 21 har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 343). Kostnaderna angavs därvid till 1,1 milj. kr. Kostnaderna för byggnadsföretaget uppskattas numera till 1,2 milj. kr.

15. Behovet av nybyggnad av ledarcentral, förrådslokaler m. m. vid robotförsöksplatsen i Norrland har tidigare anmälts i prop. 1965: 1 (bil.

6 s. 343). Kostnaderna angavs därvid till 1 150 000 kr., varav 550 000 kr. avsågs för nybyggnad av förrådslokalerna, vilket belopp erfordras för nästa budgetår.

16. För nybyggnad av förråd för utbildningsammunition erfordras 1 milj. kr. för nästa budgetår.

17—18. Vid F 9 och F 11 föreligger behov av nybyggnad av avloppsreningsverk för rening av spillvatten från flottiljerna. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 400 000 kr. vid F 9 och 900 000 kr. vid F 11.

19. För diverse smärre byggnadsföretag, häri inräknat byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och skyddsanordningar, vilka var för sig beräknas dra en kostnad av högst 200 000 kr., erfordras för nästa budgetår 1 665 000 kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 22 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 2,6 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 560 000 kr. ytterligare medel för fullföljande av ett påbörjat byggnadsföretag, 2,9 milj. kr. medel för objekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 15 940 000 kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 22 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 19,5 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar och för fullföljande av ett redan påbörjat byggnadsföretag föranleder inte någon erinran från min sida.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 20 milj. kr. där huvudhandlingar ännu inte föreligger är jag inte nu beredd att ta ställning till. Dessa byggnadsobjekt består av objekt för utbildningsändamål för ca 2,1 milj. kr., lokaler för personal för ca 4,4 milj. kr., lokaler för vård och förvaring av materiel för ca 10,5 milj. kr. och övrigt för ca 3 milj. kr. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall utföras. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budget-

år förs upp med 19,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 19 500 000 kr.

A 5. Nybyggnad av kasernetablisement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1963/64	48 000 000	—	48 000 000
1964/65	—	8 789 895	39 210 105
1965/66	75 000 000		
1966/67 (förslag)	30 000 000		

Efter förslag i prop. 1964: 61 och 1965: 1 (bil. 6 s. 345) har riksdagen till nybyggnad av kasernetablisement m. m. för I 1 och Ing 1 anvisat dels på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1963/64 ett investeringsanslag av 48 milj. kr., dels på riksstaten för budgetåret 1965/66 ett investeringsanslag av 75 milj. kr., eller tillhoppa 123 milj. kr.

Genom särskilda beslut den 29 maj 1964 samt den 26 februari, den 21 maj och den 15 oktober 1965 har Kungl. Maj:t av förenämnda anslag ställt sammanlagt 101,5 milj. kr. till fortifikationsförvaltningens förfogande för *dels* anordnande för en kostnad av högst 24,7 milj. kr. av vägar, planer, vatten- och avloppsledningar m. m. inom I 1:s och Ing 1:s blivande kasernområden vid Västra Ryd resp. Almnäs, *dels* uppförande för en kostnad av högst 5,6 milj. kr. av två förläggingsbyar för vardera ca 100 man för arbetskraft från andra orter, *dels* anordnande inom en kostnadsram av tillhoppa 34,2 milj. kr. av motorområden m. m. vid I 1:s och Ing 1:s blivande etablisement, *dels ock* anordnande inom en kostnadsram av tillhoppa 37 milj. kr. av vägar och utbildningsanordningar utomhus inom I 1:s och Ing 1:s förläggnings- och övningsområden.

Genom särskilda beslut den 20 maj och den 29 juni 1964 samt den 2 april 1965 har Kungl. Maj:t vidare bemyndigat fortifikationsförvaltningen att utföra projektering av *dels* nybyggnad av befälshotell vid I 1 och Ing 1, *dels* nybyggnad av kaserner för de båda regementena, varav sju vid I 1 och fem vid Ing 1, *dels ock* nybyggnad av tygverkstäder vid I 1 och Ing 1.

Slutligen har Kungl. Maj:t genom beslut den 12 mars 1965 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att hos vattenfallsstyrelsen beställa utförande av flyttning av en kraftledning, vilken sträcker sig över I 1:s planerade strids-skjutningsområde med tillhörande riskområden. Kostnaderna för flyttning av kraftledningen har beräknats till 5 175 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 30 milj. kr., vilket belopp i sin helhet förutsätts falla utanför

försvarets kostnadsram. Av beloppet hänför sig 15 milj. kr. till I 1 och 15 milj. kr. till Ing 1.

Fortifikationsförvaltningen anmäler beträffande utbyggnadsläget vid I 1 och Ing 1 bl. a. följande. De två förläggingsbyarna har färdigställt under hösten 1964. Under budgetåret 1965/66 beräknas huvuddelen av arbetena med vägar, planer, vatten- och avloppsledningar inom kasernområdena liksom arbetena med motorområdena samt flyttning av kraftledning vid I 1 kunna slutföras. Under budgetåret 1965/66 beräknas vidare arbetena med nybyggnad av befälshotell, vakt- och arrestbyggnader, utbildningsanordningarna utomhus, vägar inom övningsområden och kasernbyggnader kunna påbörjas. Under budgetåret 1966/67 beräknas kanslihus, skolsalsbyggnader, gymnastik- och samlingssalar samt tygverkstäder kunna påbörjas.

Totalkostnaderna för ovannämnda arbeten uppgår till i runt tal 233 milj. kr. För ändamålet har hittills anvisats 123 milj. kr. Kvarstående medelsbehov för dessa arbeten utgör sålunda ca 110 milj. kr., varav 30 milj. kr. beräknas bli erforderliga under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Riksdagen fattade hösten 1963 beslut om markförvärv för nya förläggings- och övningsområden för I 1 i Upplands-Bro kommun och för Ing 1 i Södertälje stad samt anvisade ett investeringsanslag av 65 milj. kr. för att bestrida kostnaderna för markförvärven. Vid anmälan av ifrågavarande markförvärv i prop. 1963: 184 uttalade jag, att jag räknade med att anskaffning av mark, uppförande av nya kasernetablisement och utförande av erforderliga övningsanordningar inom de nya förläggingsområdena för I 1 och Ing 1 skulle kunna ske i sådan takt att regementena skulle kunna flytta från sina nuvarande förläggingsplatser på Järvafältet någon gång under åren 1969—1970.

Sedermera fattade 1964 års riksdag beslut om uppförande av nya kasernetablisement m. m. för I 1 och Ing 1 samt anvisade ett investeringsanslag av 48 milj. kr. för påbörjande av byggnadsarbetena. Vid anmälan i prop. 1964: 61 av ifrågavarande byggnadsföretag förutsatte jag att arbetena skulle bedrivas i sju etapper jämte en förberedande etapp. Kostnaderna för byggnadsarbetena angavs i enlighet med av fortifikationsförvaltningen gjord uppskattning till sammanlagt 308 milj. kr., varav 160 milj. kr. för I 1 och 148 milj. kr. för Ing 1.

1965 års riksdag har slutligen anvisat ett investeringsanslag av 75 milj. kr. för fortsatta arbeten med ifrågavarande två kasernetablisement.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t anvisat tillhoppa 101,5 milj. kr. för att anordna vägar, vatten- och avloppsledningar, utbildningsanordningar m. m. vid I 1:s och Ing 1:s nya förläggings- och övningsområden, ävensom för att uppföra förläggingsbyar vid Västra Ryd och Almnäs samt motorområden vid I 1:s och Ing 1:s nya etablisement. Vidare har

Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att projektera befälshotell, kaserner, tygverkstäder m. m. för de båda regementena.

Jag har från fortifikationsförvaltningen inhämtat, att förläggningsbyarna vid Västra Ryd och Almnäs samt huvudvägarna inom I 1:s och Ing 1:s nya kasernområden färdigställts. Motorområdena vid I 1:s och Ing 1:s etablissement beräknas bli färdiga under 1966, medan vägar och utbildningsanordningar på I 1:s nya övningsområde beräknas bli färdiga under 1967. Arbetena med kaserner, befälshotell, kanslihus m. m. för regementena avses påbörjas under 1966 medan huvuddelen av övriga arbeten avses påbörjas under 1967. I övrigt pågår inom fortifikationsförvaltningen projekteringsarbetet beträffande de i det föregående omnämnda byggnads- och anläggningsarbetena. Jag vill i detta sammanhang understryka angelägenheten av att den tidigare angivna tidsplanen hålls.

Fortifikationsförvaltningen har anmält, att totalkostnaderna för de arbeten vid I 1 och Ing 1, som avses påbörjas intill utgången av budgetåret 1966/67, uppgår till ca 233 milj. kr. För ändamålet har hittills anvisats 123 milj. kr. Kvarstående medelsbehov uppgår till ca 110 milj. kr., varav 30 milj. kr. erfordras under budgetåret 1966/67. Jag föreslår därför att anslaget för nästa budgetår förs upp med 30 milj. kr.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Nybyggnad av kasernetablissement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

A 6. Markförvärv för övningsfält m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	10 900 000	11 146 983	16 966 363
1965/66	16 950 000		
1966/67 (beräknat belopp) ...	13 700 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer i sina medelsäskanden för nästa budgetår, att sammanlagt 11 650 000 kr. anvisas för vissa närmare angivna markförvärv. Utredning om ytterligare markförvärv pågår emellertid inom fortifikationsförvaltningen, varför slutlig ställning inte kan tas i fråga om medelsbehovet. Jag räknar dock preliminärt med att markförvärv för övningsfält m. m. för en sammanlagd kostnad av 13,7 milj. kr. måste genomföras. Jag föreslår, att för ändamålet beräknas ett investeringsanslag på detta belopp.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Markförvärv för övningsfält m. m.* för budgetåret 1966/67 beräkna ett investeringsanslag av 13 700 000 kr.

Befästningars delfond**A 7. Befästningsarbeten för gemensamma ändamål**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	34 500 000	33 442 432	20 172 345
1965/66	40 000 000		
1966/67 (förslag)	48 600 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 48,6 milj. kr. Anslaget avses för följande befästningsarbeten för gemensamma ändamål för försvaret.

<i>Objekt för spaning, samband och stridsledning</i>		Kostnad
1. Uppehållsplatser	16 475 000	
2. Lokaler för försvarets radioanstalt	3 200 000	19 675 000
<i>Förråd och verkstäder</i>		
3. Ammunitionsförråd	11 485 000	
4. Drivmedelsförråd	4 300 000	
5. Tygmaterieförråd	1 500 000	17 285 000
<i>Truppbefästningar m. m.</i>		
6. Truppbefästningar	16 000 000	
7. Förbindelsearbeten	200 000	
8. Förstöningsarbeten	200 000	16 400 000
9. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65		3 000 000
Medelsbehov		56 360 000
Reducering av medelsbehovet		7 760 000
	Summa kr.	48 600 000

M o t i v

1. Totalkostnaden för utbyggnad av två uppehållsplatser har uppskattats till 59,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande budgetår har 9,9 milj. kr. anvisats för ändamålet. För fortsatt utbyggnad erfordras för nästa budgetår 13 milj. kr.

För vissa kompletteringsarbeten vid två anläggningar erfordras vidare under nästa budgetår 2,8 milj. kr. Slutligen erfordras 375 000 kr. för vissa utrymmen i radargruppcentraler och 300 000 kr. för täckande av kostnaderna för stabslokaler i vissa andra anläggningar.

2. För fortsatt utbyggnad av lokaler för försvarets radioanstalt erfordras för nästa budgetår 3,2 milj. kr. Härav avses 200 000 kr. för komplettering av två befintliga anläggningar samt 3 milj. kr. för utbyggnad av en större anläggning och en provisorisk anläggning. Kostnaderna har av fortifikationsförvaltningen uppskattats till 12 660 000 kr. för den större anläggningen och

till 1 milj. kr. för den provisoriska anläggningen. T. o. m. innevarande budgetår har 1,6 milj. kr. anvisats för utbyggnad av ifrågavarande anläggningar.

3. Totalkostnaden för tre centralammunitionsförråd, som är under byggnad, har uppskattats till 25,1 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande budgetår har 20 920 000 kr. anvisats. För slutförande av arbetena med dessa förråd erfordras för nästa budgetår 4 180 000 kr. Vidare erfordras 7 305 000 kr. för påbörjande av tre nya centralammunitionsförråd. Totalkostnaden för dessa förråd har uppskattats till 14,2 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

4. Totalkostnaden för ett planerat nytt drivmedelsförråd har uppskattats till 13,4 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 24 juni 1965 framlagt förslag till utförande av ifrågavarande förråd med utspridda smärre friliggande cisterngrupper. T. o. m. innevarande budgetår har 3,6 milj. kr. anvisats för ändamålet. För fortsatt utbyggnad av detta förråd, vilket beräknas kunna påbörjas under innevarande budgetår, erfordras 4 milj. kr. för budgetåret 1966/67. Vidare erfordras 300 000 kr. för färdigställande av ett drivmedelsförråd.

5. Totalkostnaden för ifrågavarande tygmaterieförråd har uppskattats till 6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande budgetår har 4,5 milj. kr. anvisats. För slutförande av arbetet erfordras 1,5 milj. kr. för nästa budgetår.

6. För truppbefästningar erfordras för nästa budgetår 16 milj. kr. Av beloppet avses 6,5 milj. kr. för deltäckning av de medel, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1961 förskottsvis fått tas i anspråk för utförande av truppbefästningar. Återstående belopp, 9,5 milj. kr., erfordras för utbyggnaden av olika befästningsanläggningar.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 56,4 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 5,8 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 13 milj. kr. ytterligare medel för fullföljande av påbörjade byggnadsobjekt, 7,7 milj. kr. medel för objekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt huvudhandlingar, 3,9 milj. kr. medel för byggnadsobjekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 26 milj. kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 56,4 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 48,6 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar och för fullföljande av redan påbörjade byggnadsobjekt föranleder inte någon erinran från min sida.

Beträffande de två objekt, för vilka huvudhandlingar godkänts av Kungl. Maj:t, vill jag anföra följande. Det ena objektet är en uppehållsplats, vilken av fortifikationsförvaltningen beräknats dra en kostnad av 30,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Genom beslut den 15 oktober 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt förvaltningen att fortsätta projektering av anläggningen fram till färdiga bygghandlingar. För påbörjande av arbetena kan 2,7 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För nästa budgetår räknar jag med att 6 milj. kr. erfordras för fortsatta arbeten med anläggningen. Det andra objektet, för vilket huvudhandlingar godkänts av Kungl. Maj:t, är ett centralammunitionsförråd. Detta förråd erfordras som ersättning för ett förråd som av säkerhetsskäl måste utrymmas. Genom beslut den 15 oktober 1965 har Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att uppföra ifrågavarande ammunitionsförråd inom en kostnadsram av 1,7 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965 samt bemyndigat förvaltningen att för påbörjande av förrådet förskottsvis disponera vissa medel, som står till förvaltningens förfogande. För att täcka kostnaderna för uppförande av förrådet erfordras för nästa budgetår 1,7 milj. kr. Jag beräknar således medelsbehovet för dessa två objekt till 7,7 milj. kr.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 29,9 milj. kr., där huvudhandlingar ännu inte föreligger, är jag inte nu beredd att ta ställning till. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall komma till utförande. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 48,6 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Befästningsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 48 600 000 kr.

A 8. Befästningsarbeten för armén

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	8 000 000	7 958 159	6 720 381
1965/66	7 300 000		
1966/67 (förslag)	11 500 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 12 milj. kr., varav 500 000 kr. förutsätts falla utanför försvarets kostnadsram. Anslaget avses för följande befästningsarbeten för armén.

	Kostnad
1. Betongförråd för ammunition	12 500 000
2. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65	700 000
Medelsbehov	13 200 000
Reducering av medelsbehov	1 200 000
	<hr/>
	Summa kr. 12 000 000

M o t i v

1. För fortsatt utbyggnad av betongammunikionsförråd för armén för nästa budgetår erfordras 12 milj. kr. Av de begärda medlen avses 500 000 kr. för slutlig utbyggnad av vissa förråd som ersättning för ett förråd, som måste utrymmas i samband med försäljningen av mark på Järvafältet. Detta belopp bör inte belasta försvarets kostnadsram.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 13,2 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 1,4 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar samt 11,8 milj. kr. medel för fortsatt utbyggnad av betongammunikionsförråd. Det sålunda angivna medelsbehovet av 13,2 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 12 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar föranleder inte någon erinran från min sida.

För utbyggnad av vissa förråd som ersättning för ett befintligt förråd på Järvafältet, som måste utrymmas, har fortifikationsförvaltningen begärt 500 000 kr. utanför försvarets ram. Jag kommer senare denna dag att föreslå, att medel för att täcka kostnaderna för dessa förråd anvisas utanför försvarets ram på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

De för fortsatt utbyggnad av betongammunikionsförråd begärda medlen

bör enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande få utnyttjas för avsett ändamål.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 11,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Befästningsarbeten för armén* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 11 500 000 kr.

A 9. Befästningsarbeten för marinen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	26 000 000	19 153 889	30 009 937
1965/66	26 930 000		
1966/67 (förslag)	28 500 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 28 550 000 kr. Anslaget avses för följande befästningsarbeten för marinen.

		Kostnad
<i>Objekt för spaning, samband och stridsledning</i>		
1. Radarsignalspaningsstationer	300 000	
2. Upphållsplatser	1 000 000	1 300 000
<i>Skydd för vapen och vapenbärare</i>		
3. Kustartilleribatterier	19 570 000	
4. Luftvärnsställningar	400 000	19 970 000
<i>Förråd och verkstäder</i>		
5. Betongförråd för ammunition	4 000 000	4 000 000
<i>Övrigt</i>		
6. Minstationer	1 500 000	
7. Marina hinder	500 000	
8. Smärre objekt	1 000 000	
9. Avmagnetiseringsstation	1 000 000	4 000 000
10. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65		2 200 000
Medelsbehov		31 470 000
Reducering av medelsbehovet		2 920 000
	Summa kr.	28 550 000

Motiv

1. För utbyggnad av radarsignalspaningsstationer erfordras för nästa budgetår 300 000 kr. Ytterligare medelsbehov för utbyggnad av dylika anläggningar uppskattas till 700 000 kr.

2. För skyddade uppehållsplatser för vissa chefer inom kustartilleriet erfordras 1 milj. kr. för nästa budgetår. Ytterligare medelsbehov för sådana anläggningar uppskattas till 13 milj. kr.

3. Totalkostnaden för nio kustartilleribatterier uppskattas till 69,5 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande budgetår har 35,6 milj. kr. anvisats. För fortsatt utbyggnad av ifrågavarande batterier erfordras 19 570 000 kr. för nästa budgetår.

5. För fortsatt utbyggnad av betongförråd och mindre bergförråd erfordras för nästa budgetår 4 milj. kr.

6. För fortsatt utbyggnad av minstationer erfordras för nästa budgetår 1,5 milj. kr. För ytterligare sådan utbyggnad beräknas kostnaden till ca 6 milj. kr.

9. Totalkostnaden för utbyggnad av en avmagnetiseringsstation har beräknats till 4,5 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 3 milj. kr. anvisats. För fortsatt utbyggnad av ifrågavarande station erfordras 1 milj. kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 31,5 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 3,8 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 13,2 milj. kr. ytterligare medel för fullföljande av påbörjade byggnadsföretag, 7,4 milj. kr. medel för byggnadsobjekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 7,1 milj. kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 31,5 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förse- ningar i byggnadsarbetenas utförande till 28 550 000 kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prissteg- ringar och för fullföljande av redan påbörjade byggnadsföretag föranleder inte någon erinran från min sida.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 14,5 milj. kr. där huvudhandlingar ännu inte föreligger är jag inte nu beredd att ta ställ- ning till. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvud- handlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall komma till utförande. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där bygg- nadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifika- tionsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 28,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Befästningsarbeten för marinen* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 28 500 000 kr.

A 10. Befästningsarbeten för flygvapnet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	53 600 000	28 890 419	60 216 141
1965/66	14 857 000		
1966/67 (förslag)	49 500 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 49,4 milj. kr. Anslaget avses för följande befästningsarbeten för flygvapnet.

		Kostnad
<i>Objekt för spaning, samband och stridsledning</i>		
1. Luftförsvarscentral	3 000 000	
2. Radargruppcentraler	26 950 000	
3. Spaningsradar	1 310 000	
4. Radiostationer	8 370 000	
5. Radiolänkstationer	4 855 000	
6. Luftbevakningstorn	500 000	
7. Kommandocentraler	1 740 000	46 725 000
<i>Skydd för vapen och vapenbärare</i>		
8. Uppställningsplatser för robotar	1 500 000	1 500 000
<i>Förråd och verkstäder m. m.</i>		
9. Ammunitionsförråd	1 500 000	
10. Vissa arbeten vid centrala flygverkstaden i Arboga ...	700 000	2 200 000
11. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65		4 600 000
Medelsbehov		55 025 000
Reducering av medelsbehovet		5 625 000
	Summa kr.	49 400 000

Motiv

1. Totalkostnaden för ifrågavarande luftförsvarscentral, som beräknas kunna påbörjas under nästa budgetår, uppskattas till ca 30 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande budgetår har 3 640 000 kr. anvisats för ändamålet. För fortsatta arbeten på ifrågavarande central erfordras 3 milj. kr. för nästa budgetår.

2. Kostnaderna för byggande av ett antal radargruppcentraler uppskattas till ca 65 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. T. o. m. innevarande

budgetår har tillhoppa 25 740 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 26 950 000 kr. för fortsatta arbeten med ifrågavarande anläggningar.

3. För fortsatt utbyggnad av ett antal spaningsradarstationer erfordras för nästa budgetår 860 000 kr. Vidare erfordras 450 000 kr. för uppförande av förlägningsbaracker vid tidigare färdigställda anläggningar.

4. De för radiostationer begärda medlen avses för utbyggnad av radiostationer av olika typer. För färdigställande av nu planerade stationer erfordras ytterligare ca 9,8 milj. kr.

5. De för radiolänkstationer begärda medlen avses för byggande av ett antal dylika stationer. För färdigställande av nu planerade stationer erfordras ytterligare ca 12,1 milj. kr.

6. Totalkostnaden för anskaffning av nya luftbevakningstorn uppskattas till ca 4,7 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 1 milj. kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 500 000 kr. för ändamålet.

7. Totalkostnaden för anordnande av kommandocentraler har uppskattats till ca 16,3 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 11 450 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 1 740 000 kr. för fortsättande av arbetena.

8. Totalkostnaden för anordnande av uppställningsplatser för robotar uppskattas till 5,5 milj. kr. T. o. m. innevarande budgetår har 500 000 kr. anvisats. För nästa budgetår erfordras 1,5 milj. kr.

9. De begärda medlen, 1,5 milj. kr., erfordras för fortsatt utbyggnad av förråd för ammunition.

10. För olika byggnadsarbeten vid centrala flygverkstaden i Arboga erfordras för nästa budgetår 700 000 kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 55 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 7,4 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 17 milj. kr. ytterligare medel för fullföljande av påbörjade byggnadsföretag, 9 milj. kr. medel för byggnadsobjekt för vilka Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger samt 21,6 milj. kr. medel för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 55 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 49,4 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar och för fullföljande av redan påbörjade byggnadsföretag föranleder inte någon erinran från min sida.

Övriga byggnadsobjekt till ett sammanlagt belopp av ca 30,6 milj. kr. där huvudhandlingar ännu inte föreligger är jag inte nu beredd att ta ställning till. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget och sedan huvud-

handlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall utföras. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 49,5 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Befästningsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 49 500 000 kr.

A 11. Flygfältsarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	28 000 000	24 173 669	20 863 355
1965/66	30 000 000		
1966/67 (förslag)	52 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 51,9 milj. kr. Anslaget avses för följande flygfältsarbeten.

	Kostnad
1. Färdigställande av bana 2 vid F 3 på Malmslätt	3 900 000
2. Fortsatt utbyggnad av två flygbaser	7 500 000
3. Påbörjande av utbyggnaden av två nya flygbaser	4 000 000
4. Kompletteringsarbeten på befintliga baser	8 600 000
5. Lagringsanläggningar för drivmedel	2 000 000
6. Reservvägbaser	6 800 000
7. Fasta maskeringsanläggningar	1 500 000
8. Baracker	1 500 000
9. Banförstärkningar	1 300 000
10. Anläggningar för flygfältsbelysning	2 900 000
11. Anläggningar för el- och kabelnät	9 700 000
12. Anläggningar för radio och radar	4 700 000
13. Anläggningar för telemateriel för luftbevakningen	600 000
14. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65	2 400 000
Medelsbehov	57 400 000
Reducering av medelsbehovet	5 500 000
	Summa kr. 51 900 000

Motiv

1. Behovet av utbyggnad av bana 2 vid F 3 på Malmslätt har senast anmälts i prop. 1965: 1 (bil. 6 s. 358).

Genom beslut den 21 maj 1965 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att låta anlägga ifrågavarande bana inom en kostnadsram av 7,5 milj. kr. enligt prisläget i januari 1965 samt bemyndigade förvaltningen att för påbörjande av arbetena disponera 3,6 milj. kr. För slutförande av arbetena med ifrågavarande bana erfordras 3,9 milj. kr. för nästa budgetår.

2. I byggnadsplanerna för budgetåret 1966/67 ingår fortsatta arbeten på utbyggnaden av en flygplats utanför Gävle och av en flygbas i östra Mellan-sverige.

Kostnaderna för utbyggnad av Gävle flygplats har beräknats till 7,5 milj. kr. För påbörjande av ifrågavarande arbete, som ännu icke igångsatts, kan under budgetåret 1965/66 disponeras 1 milj. kr. av redan anvisade medel. För fortsatt utbyggnad av flygplatsen erfordras 3 milj. kr. för nästa budgetår.

Beträffande den andra flygbasen har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 maj 1965 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att låta anlägga densamma inom en kostnadsram av 7 milj. kr. samt bemyndigat förvaltningen att för påbörjande av arbetena disponera 2 milj. kr. För fortsatta arbeten med ifrågavarande flygbas erfordras 4,5 milj. kr. för nästa budgetår.

3. I planerna för budgetåret 1966/67 ingår även påbörjande av två nya flygbaser. Kostnaderna för dessa beräknas till 15 milj. kr., varav 4 milj. kr. erfordras för nästa budgetår.

4. För höjande av beredskapen och av operativa skäl erfordras vid vissa flygbaser kompletteringsarbeten bl. a. i form av främre klargöringsområden vid banändarna med uppställningsplatser för klargöring, tankning och laddning samt uppställning av flygplan i beredskap med taxibanor för förflyttning av flygplan inom området. Vidare erfordras främre ammunitionsupp-lag, uppställningsplattor för transportflygplan m. m. För utförande av dessa arbeten erfordras 8,6 milj. kr. för nästa budgetår.

5. Utbyggnad av lagringsanläggningar för drivmedel vid flygbaserna i form av underjordiska fältcisterner pågår i enlighet med en av chefen för flygvapnet fastställd plan. Härför beräknas för nästa budgetår 2 milj. kr.

6. För fortsatt utbyggnad av reservvägbaser erfordras för nästa budgetår 6,8 milj. kr.

7. För utförande av fasta maskeringsanläggningar vid befintliga och nya flygbaser, omfattande bl. a. nedmörkning av betongytor, uppsättning av stolpverk för maskeringsnät och utförande av permanenta maskeringsskjul för flygplan erfordras för nästa budgetår 1,5 milj. kr.

8. Vid flygbaser i områden, där lämplig permanent bebyggelse saknas, erfordras ett antal mindre baracker för personal i hög beredskap. Medels-behovet härför beräknas för nästa budgetår till 1,5 milj. kr.

9. För förstärkningsarbeten på olika banor och plattor erfordras för nästa budgetår 1,3 milj. kr.

10. För införande av nya optiska inflygningssystem vid flygbaserna samt för komplettering av befintliga anläggningar för fältbelysning och anskaffning av högintensiva hinderbelysningar för höga master erfordras för nästa budgetår 2,9 milj. kr.

11. För utbyggnad av elkraftförsörjningsnät samt för anläggning av erforderliga kabelnät vid flygvapnets baser erfordras för nästa budgetår 9,7 milj. kr.

12. För utbyggnad av skydd för markbaserade radio- och radarutrustningar i form av hyddor och skyddsrum samt för fundament till master och kabelarbeten erfordras för nästa budgetår 4,7 milj. kr.

13. För komplettering av utrustning för kraftförsörjningen samt ventilation av ny teleinstallation i äldre anläggningar ävensom för specialbelysning i radarrum och fundament för vissa radiomaster erfordras för nästa budgetår 600 000 kr.

Departementschefen

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 57,4 milj. kr. under ifrågavarande anslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 5,5 milj. kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 8,4 milj. kr. ytterligare medel för fullföljande av påbörjade byggnadsobjekt, 7 milj. kr. medel för påbörjande av tre nya flygbaser där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning samt 36,5 milj. kr. medel för övriga flygfältsarbeten m. m. Det sålunda angivna medelsbehovet av 57,4 milj. kr. har nedjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 51,9 milj. kr.

Det av fortifikationsförvaltningen angivna medelsbehovet för prisstegringar och för fullföljande av redan påbörjade byggnadsobjekt föranleder inte någon erinran från min sida.

De tre föreslagna nya flygbaserna, där huvudhandlingar ännu inte föreligger, är jag inte nu beredd att ta ställning till. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall utföras. Kungl. Maj:t bör likaledes äga inom ramen för det av riksdagen anvisade anslaget besluta om utförande av övriga av fortifikationsförvaltningen föreslagna flygfältsarbeten m. m.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 52 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 52 000 000 kr.

A 12. Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	36 000 000	34 423 489	9 214 096
1965/66	38 000 000		
1966/67 (beräknat belopp) ...	44 000 000		

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 44,1 milj. kr., varav 6 milj. kr. förutsätts falla utanför försvarets ram. Jag får i detta sammanhang anmäla, att överbefälhavaren med eget yttrande den 3 december 1965 överlämnat en skrivelse från fortifikationsförvaltningen rörande kvarstående medelsbehov under ifrågavarande anslag. Enär beredningen av ärendet inte hinner slutföras innan statsverkspropositionen lämnas bör förevarande anslag i riksstatsförslaget tas upp med beräknat belopp. Anslaget bör därvid föras upp med 44 milj. kr.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)* för budgetåret 1966/67 beräkna ett investeringsanslag av 44 000 000 kr.

A 13. Markförvärv för befästningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1964/65	1 000 000	1 304 722	5 309 051
1965/66	2 000 000		
1966/67 (förslag)	1 100 000		

Förevarande anslag avses för markförvärv för befästningar såväl för gemensamma ändamål som för de tre försvarsgrenarna.

Fortifikationsförvaltningen (skr 30/8 1965) hemställer, att anslaget förs upp med 1,1 milj. kr. Anslaget avses för nedan angivna ändamål.

1. Markförvärv för befästningar	Kostnad 900 000
2. Oförutsedda utgifter	200 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 100 000

Motiv

1. För nästa budgetår behöver mark förvärvas med äganderätt för ett 20-tal anläggningar. För en del av dessa anläggningar är platsen ännu inte

bestämd. Bl. a. till följd härav kan i vissa fall storleken av de olika områdena endast ungefärligt beräknas. De erforderliga områdena är emellertid i flertalet fall av förhållandevis liten omfattning och arealen beräknas som regel inte överstiga 30 ha per område. De senaste årens erfarenhet har emellertid gett vid handen, att man i vissa fall måste räkna med större arealer. Vidare är det ibland nödvändigt att ta i anspråk mark med förhållandevis högt värde per arealenhet. Fortifikationsförvaltningen har beräknat kostnaderna för här ifrågakvarande markförvärv till i runt tal 1,8 milj. kr. Av detta belopp räknar emellertid förvaltningen med att ca 900 000 kr. kan tas i anspråk från utnyttjade anslag från tidigare budgetår. Ämbetsverket anser därför att medelsanvisningen för nästa budgetår kan begränsas till 900 000 kr.

2. Fortifikationsförvaltningen räknar med att för budgetåret 1966/67 ca 200 000 kr. kommer att erfordras för oförutsedda utgifter. Medlen bör kunna utnyttjas dels för att täcka oförutsedda merkostnader vid genomförande av sådana markförvärv, vilka beslutats av Kungl. Maj:t och riksdagen, dels för att bestrida uppkommande kostnader för att komplettera beståndet av befästningsfastigheter med markområden av inte alltför stor omfattning, dels för förvärv av kompensationsmark med anledning av försäljningar.

Departementschefen

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår förs upp med 1,1 milj. kr. Anslaget bör få utnyttjas för markförvärv för befästningsanläggningar samt för oförutsedda utgifter för sådana markförvärv. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Markförvärv för befästningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kr.

Försvarets forskningsanstalts delfond

A 14. Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt

	Anslag
1965/66	1 000
1966/67 (förslag)	1 000

Förevarande anslag avses för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt. Medel för forskningsanstaltens byggnadsarbeten har intill budgetåret 1965/66 tagits upp under investeringsanslaget Byggnader för gemensamma ändamål.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att anslaget förs upp med 4,4 milj. kr. Anslaget avses för följande byggnadsarbeten.

	Kostnad
1. Nybyggnad av kärnkemiskt laboratorium vid Ursvik	3 000 000
2. Nybyggnad av aerosolkammare vid Ursvik	300 000
3. Nybyggnad av förrådslokaler vid Ursvik	200 000
4. Nybyggnad av verkstadsbyggnad vid Sorunda	450 000
5. Nybyggnad av förrådslokal m. m. vid Sorunda	300 000
6. Vågar, el- och signalnät	350 000
7. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1964/65	400 000
Medelsbehov	5 000 000
Reducering av medelsbehovet	600 000
	Summa kr. 4 400 000

Motiv

1. Behovet av nybyggnad av kärnkemiskt laboratorium för den kärnkemiska och metallurgiska forskningsverksamheten vid kärnkemiska institutionen i Ursvik har senast anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 340).

I skrivelse den 14 april 1965 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande nybyggnad samt hemställt om projekteringstillstånd. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 7,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. För påbörjande av byggnadsföretaget kan under budgetåret 1965/66 disponeras 1 340 000 kr. av medel, som redan anvisats av riksdagen. För byggnadsföretagets fullföljande erfordras 3 milj. kr. för nästa budgetår och återstoden för budgetåret 1967/68.

2—3. Vid Ursvik erfordras nybyggnad av aerosolkammare och nybyggnad av förrådslokaler för verkstadsdriften. Kostnaderna har uppskattats till 300 000 kr. för aerosolkammaren och till 200 000 kr. för förrådslokalerna.

4. Behovet av nybyggnad av verkstadsbyggnad vid Sorunda har tidigare anmälts i prop. 1964: 1 (bil. 6 s. 340).

I skrivelse den 17 juli 1964 har fortifikationsförvaltningen underställt Kungl. Maj:ts prövning förslag till byggnadsprogram för nybyggnad av ifrågavarande verkstadsbyggnad. Byggnadskostnaderna har uppskattats till 1 450 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1964. — Genom beslut den 9 september 1964 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering fram till färdiga bygghandlingar av ifrågavarande verkstadsbyggnad.

För påbörjande av byggnadsföretaget kan 1 milj. kr. disponeras av medel, som redan anvisats av riksdagen. För arbetenas slutförande erfordras för nästa budgetår ytterligare 450 000 kr.

5. Nuvarande förrådslokaler vid försöksstationen i Sorunda är otillräckliga och i stor utsträckning av provisorisk natur. Ett flertal av byggnaderna måste rivras i samband med pågående utbyggnad av försöksstationen. Ny-

byggnad erfordras för verkstadsförråd, brandstation, drivmedels- och lösningsförråd m. m. För påbörjande av denna utbyggnad erfordras för nästa budgetår 300 000 kr.

6. För fortsatt utbyggnad och komplettering av vägar, el- och signalnät vid försöksstationen i Sorunda erfordras för nästa budgetår 350 000 kr.

Departementschefen

1964 års riksdag beslöt efter förslag i prop. 1964: 55 (SU 54, rskr 157) att fr. o. m. budgetåret 1964 65 skulle inrättas en särskild delfond under försvarets fastighetsfond, benämnd Försvarets forskningsanstalts delfond, på vilken delfond forskningsanstaltens byggnader och anläggningar skall redovisas. I samband härmed godkändes även ett i samma proposition framlagt förslag rörande överförande av förvaltningen av de byggnader och anläggningar, som disponeras av forskningsanstalten, från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen.

Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 26 augusti 1965 förordnat att byggnadsstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1966 skall överta förvaltningen av försvarets forskningsanstalts delfond samt meddelat bestämmelser rörande omföring av vissa byggnader och anläggningar m. m. från kasernbyggnaders till försvarets forskningsanstalts delfond av försvarets fastighetsfond.

Av de medel, som intill utgången av budgetåret 1964/65 under investeringsanslaget Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål anvisats till byggnadsarbeten för forskningsanstalten, kvarstod den 30 juni 1965 en behållning av 14 749 823 kr. Denna behållning har fr. o. m. den 1 juli 1965 förts över till investeringsanslaget Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt.

Fortifikationsförvaltningen har angivit medelsbehovet till sammanlagt 5 milj. kr. under sistnämnda investeringsanslag för budgetåret 1966/67. Härav avser 650 000 kr. ytterligare medel med anledning av inträffade indexmässiga kostnadsstegringar, 450 000 kr. medel för ett byggnadsobjekt för vilket Kungl. Maj:t godkänt programhandlingar men där huvudhandlingar ännu inte föreligger, 3 milj. kr. medel för ett objekt, där programhandlingar underställts Kungl. Maj:t men beslut om fortsatt projektering inte meddelats samt 900 000 kr. för objekt där programhandlingar ännu inte underställts Kungl. Maj:ts prövning. Det sålunda angivna medelsbehovet av 5 milj. kr. har nederjusterats med hänsyn till erfarenhetsmässiga förseningar i byggnadsarbetenas utförande till 4,4 milj. kr.

Beträffande det objekt, där programhandlingar underställts Kungl. Maj:ts prövning, vill jag anföra följande. Objektet avser nybyggnad av ett kärnkemiskt laboratorium vid Ursvik. Byggnadskostnaderna för laboratoriet har av fortifikationsförvaltningen uppskattats till 7,6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965. Då utredning pågår rörande eventuell förläggning av

laboratoriet till annan plats anser jag att medel för ifrågavarande objekt inte bör beräknas för nästa budgetår.

Övriga av fortifikationsförvaltningen anmälda byggnadsobjekt, där huvudhandlingar inte föreligger, är jag inte nu beredd att ta ställning till. Om riksdagen inte har något att erinra bör Kungl. Maj:t äga inom ramen av de av riksdagen anvisade anslagsmedlen och sedan huvudhandlingar prövats av Kungl. Maj:t besluta om dessa företag skall utföras. Medel bör även få tas i anspråk för andra objekt där byggnadskostnaderna beräknats understiga 300 000 kr.

Med hänsyn till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. räknar jag med att byggnadsverksamheten inte kan få den omfattning som fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag är inte beredd att nu uttala mig om vilka byggnadsobjekt som måste senareläggas eller vilka som måste färdigställas i långsammare takt.

Med hänsyn till att under anslaget vid innevarande budgetårs ingång fanns en behållning på ca 14,7 milj. kr. för tidigare anmälda byggnadsarbeten för forskningsanstalten, varav 6 740 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition, anser jag att ytterligare medel inte behöver anvisas under anslaget nästa budgetår. Anslaget bör därför föras upp med endast ett formellt belopp, 1 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt* för budgetåret 1966/67 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

B. FÖRSVARETS FABRIKSFOND

Av balansräkningen den 30 juni 1965 för försvarets fabriksfond framgår, att fondens tillgångar (exkl. arméförvaltningens anläggningar) uppgår till sammanlagt 223,5 milj. kr., varav 83,8 milj. kr. belöper sig på anläggnings-tillgångar, 82,5 milj. kr. på råvaror, varor i arbete, hel- och halvfabrikat samt återstoden på poster av finansiell art.

Kapitalbehållningen uppgick den 30 juni 1965 till 86,2 milj. kr., vilket innebär en ökning under budgetåret 1964/65 med 13 milj. kr.

Överskottet för budgetåret 1964/65 uppgick till 8,9 milj. kr. I procent av det i medeltal disponerade kapitalet var överskottet 11,2 under budgetåret 1964/65 mot 11,4 under budgetåret 1963/64.

B 1. Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk

	Ing. behåll- ning	Anslag	Utgift
1964/65	26 766 763	17 000 000	17 079 684
1965/66	26 687 079	14 500 000	231 600 000
1966/67 styrelsen	9 587 079	33 500 000	239 200 000
departementschefen	9 587 079	28 600 000	234 700 000

¹ Avser anslagen Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksverk, 7,8 milj. kr., Vissa byggnadsarbeten för försvarets fabriksverk, 4,5 milj. kr. och Ämbetsbyggnad för försvarets fabriksstyrelse, 4,7 milj. kr.

² Preliminärt belopp.

I skrivelser den 30 augusti samt den 10 och den 15 september 1965 har försvarets fabriksstyrelse framlagt sina medelsäskanden för budgetåret 1966/67. Av berörda skrivelser och i anslutning härtill lämnade uppgifter inhämtas följande.

Utvecklingen av fabriksverkets rörelse

Produktionens utveckling under 1960-talet vid de ny tillverkande fabriker na framgår av följande tabell, som utvisar orderingången med fördelning på kundkategorier.

Budgetår	Försvarets myndigheter	Civila myndigheter och enskilda (milj. kr.)	Utländska beställare	Totalt
1960/61	55,5	7,2	2,9	65,6
1961/62	39,4	6,4	4,3	50,1
1962/63	63,2	7,2	38,9	109,3
1963/64	24,8	14,3	52,0	91,1
1964/65	72,2	10,7	48,3	131,2

Under den gångna tidsperioden har exportvolymen utvisat en påtaglig stegring. Detta beror främst på försäljningen av 8,4 cm granatgevär, modell Carl Gustaf, jämte ammunition, vilket vapensystem antagits i ett stort antal länder. Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori pågår tillverkning av det nya skyttegeväret Carl-Gustaf 63 för det frivilliga skytteväsendet.

Fabriksverket har tillsammans med Husqvarna Vapenfabriks AB under år 1965 erhållit uppdraget att tillverka den nya 7,62 mm automatkarbinen, som kommer att tillföras det svenska försvaret. Beställningen erhöles i hård konkurrens med utländska vapentillverkare. För att motverka sysselsättningsstörningar på grund av fluktuationer i de svenska försvarsbeställningarna har fabriksverket tagit upp vissa nya produkter på det civila området. Bl. a. har avtal träffats om legotillverkningar för den svenska industrin. Vidare har under senare år vid ammunitionsfabriken Zakrisdal upptagits tillverkning av kylkompressorer och kylaggregat. Försäljningen av sistnämnda produkter uppgick till 7,2 milj. kr. budgetåret 1963/64 och 10,3 milj. kr. budgetåret 1964/65.

I en långtidsbedömning för budgetåren 1966/71 har styrelsen bedömt det realistiskt att räkna med en förhållandevis snabbt ökande försäljning av fabriksverkets produkter. Långtidsplanen för budgetåren 1966/67 till 1970/71 bygger därför på förutsättningen att den totala orderingången för de nytillverkande fabrikerna relativt snabbt och kraftigt skall kunna stegras under denna tid. Framförallt anses att en kontinuerlig ökning av exportvolymen skall kunna uppnås. Den gynnsamma marknaden för ett successivt förbättrat och kompletterat vapensystem Carl Gustaf torde främst komma att möjliggöra detta. För det svenska försvarets räkning pågår för närvarande inom verket ett omfattande utvecklingsarbete t. ex. beträffande robotar och robotkomponenter samt olika typer av pansarförstörelsvapen. Detta bör enligt styrelsen kunna tillföra verket ej obetydliga order under de aktuella budgetåren.

Vad tillverkningen av civila produkter beträffar är en ökning mer eller mindre ofrånkomlig för att kunna bereda de anställda jämn sysselsättning och för att möjliggöra en mera rationell planering och drift.

Den totala orderingången för fabrikerna uppskattas komma att öka från ca 130 milj. kr. budgetåret 1964/65 till ca 165 milj. kr. budgetåret 1967/68, varefter förutses en successiv ökning till ca 190 milj. kr. budgetåret 1970/71.

Beträffande utvecklingen vid tvättterierna under samma tidsperiod framhålls följande. Under budgetåret 1959/60 tvättades vid fabriksverkets nio tvättier sammanlagt ca 19 800 ton vattentvätt och 2 300 ton kemisk tvätt samt reparerades ca 160 000 par skor. Sammanlagda faktureringsvärdet för de utförda arbetena utgjorde ca 19,8 milj. kr.

Under de senaste fem budgetåren har anlagts tvättier i Ockelbo, Lund

och Alingsås. Vid dessa tvätterier behandlas tvättgodis från bl. a. sjukvårdsinrättningarna inom Gävleborgs, Malmöhus, Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län.

Genom tillkomsten av dessa nya tvättförbrukare och genom att förutvarande kunders tvättbehov successivt ökat har t. o. m. budgetåret 1964/65 den sammanlagda produktionen vid tvätterierna stigit till ca 35 400 ton vattentvätt (+ 79 %), ca 3 000 ton kemisk tvätt (+ 30 %) samt ca 166 000 par reparerade skodon (+ 4 %). Sammanlagda faktureringsvärdet för tvätterierna har därvid ökat till ca 35 milj. kr. (+ 77 %).

Den hittillsvarande utvecklingen bedöms komma att fortsätta i ökad takt bl. a. på grund av de nuvarande kundernas ökade tvättbehov. Avtal har även träffats med landstingen i Jämtlands, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län om framtida samarbete i fråga om tvättförsörjning. Enligt riksdagens beslut kommer nya tvätterier att uppföras i Umeå, Östersund och Eskilstuna. Med landstingen i Malmöhus, Östergötlands och Västernorrlands län pågår förhandlingar om utökning av verkets tvättkapacitet. Preliminära diskussioner förs med ytterligare landsting.

Under budgetåret 1967/68 beräknas produktionen vid fabriksverkets tvätterier ha ökat till sammanlagt ca 45 000 ton vattentvätt, ca 3 200 ton kemisk tvätt och ca 190 000 par reparerade skor. Sammanlagda försäljningsvärdet beräknas uppgå till ca 44 milj. kr.

Den sammanlagda produktionen vid tvätterierna under budgetåret 1970/71 bedöms uppgå till ca 60 000 ton vattentvätt, ca 3 500 ton kemisk tvätt och ca 200 000 par reparerade skor med ett försäljningsvärde av ca 55 milj. kr.

Det sammanlagda försäljningsvärdet för hela fabriksverket, som 1964/65 uppgick till 166 milj. kr., beräknas för budgetåret 1967/68 uppgå till ca 210 milj. kr. samt för budgetåret 1970/71 till ca 245 milj. kr.

Medelsförbrukning under budgetåren 1964/65—1966/67

I följande tabell redovisas de samlade investeringsmedel från riksstaten, som under *budgetåret 1964/65* stått till förfogande för försvarets fabriksverk, och den omfattning i vilken de tagits i anspråk.

Anledningen till att den faktiska utbetalningen under budgetåret 1964/65

Investeringsutfall budgetåret 1964/65 (tusental kronor)				
Ing. behållning	Anvisade anslag	Medelsförbrukning		Utg. behållning
		beräknad i prop. 1965:26	faktisk	
26 766	17 000	23 409	17 079	26 687

blivit mindre än tidigare beräknats är bl. a. den att vissa maskinleveranser försenats och att vissa byggnadsarbeten av arbetsmarknadsskäl måst senareläggas.

För *budgetåret 1965/66* har investeringsramen fastställts till 31,6 milj. kr. Styrelsen har i skrivelse den 13 oktober 1965 föreslagit vissa ändringar i investeringsprogrammet för innevarande budgetår. Förslaget går i huvudsak ut på att utnyttjade medel inom investeringsramen skall få tas i anspråk för objekt utanför det fastställda investeringsprogrammet. I fråga om vissa av dessa objekt beräknas totalkostnaden kunna bestridas uteslutande av medel inom investeringsramen för innevarande budgetår medan för återstoden medel erfordras även följande budgetår. Av de objekt, för vilka medel erfordras endast innevarande budgetår, är tre stycken nya, nämligen ombyggnadsarbeten vid tvätteriet Boden för en kostnad av 300 000 kr. samt kontorstillbyggnader vid ammunitionsfabriken Zakrisdal och försvarets televerkstad i Göteborg till en kostnad av 700 000 kr. för vardera tillbyggnaden, medan återstoden tidigare anmälts för riksdagen. Dessa tidigare anmälda objekt gäller tillbyggnad av varmförråd och förvärv av mark vid ammunitionsfabriken Zakrisdal för resp. 500 000 kr. och 240 000 kr. Objekt, för vilka medel erfordras såväl innevarande budgetår som budgetåret 1966/67, gäller utförande av kompletteringsarbeten vid sammansättningsverkstaden för ammunition i Gällö för 1,6 milj. kr., varav 800 000 kr. erfordras detta budgetår, uppförande av en miljöprovningsanläggning vid ammunitionsfabriken Zakrisdal för 1 milj. kr., varav 700 000 kr. erfordras innevarande budgetår, och inköp av maskiner för tillverkning av automatkarbin för 1,3 milj. kr., varav 700 000 kr. behövs redan detta budgetår. En närmare redogörelse för dessa objekt lämnas i det följande.

Summan av vad styrelsen alltså hemställt att få ta i anspråk av investeringsramen för innevarande budgetår för objekt utanför investeringsprogrammet uppgår till 4 640 000 kr., varav 1 540 000 kr. avser objekt som tidigare anmälts för riksdagen. Vid bifall till fabriksstyrelsens förslag till ändring i investeringsprogrammet väntas investeringsramen bli helt utnyttjad.

För *budgetåret 1966/67* räknar styrelsen med en medelförbrukning av 39,2 milj. kr. Efter uppräknig av beloppet med 10 % för konjunkturreserv och avdrag med 9,6 milj. kr. för den vid innevarande budgetårs utgång beräknade behållningen blir enligt styrelsens beräkningar anslagsbehovet för nästa budgetår 33,5 milj. kr. Detta innebär en höjning av anslaget med 19 milj. kr.

Investeringsprogram

I följande sammanställning lämnas en redogörelse för faktisk resp. beräknad medelförbrukning under budgetåren 1964/65—1966/67 med fördelning på objektgrupper.

	Faktisk utgift 1964/65	Beräknad 1965/66	utgift 1966/67
		(tusental kr.)	
<i>Större investeringsobjekt¹</i>			
Fabriker	5 091	14 000	16 000
Tvätterier	1 428	5 600	12 700
Ämbetsbyggnad	5 012	500	—
	11 531	20 100	28 700
<i>Övriga investeringar</i>			
Ersättningsanskaffning av maskiner	3 565	5 000	6 000
Smärre investeringsobjekt ²	1 983	6 000	2 000
	5 548	11 000	8 000
<i>Diverse och oförutsett</i>	—	500	2 500
	Summa 17 079	31 600	39 200

¹ Objekt med en total investeringskostnad på 1 milj. kr. och däröver.

² Objekt med en total investeringskostnad understigande 1 milj. kr. jämte viss nyan-
skaffning av maskiner.

Fabriker

För fabriker har föreslagits 16 milj. kr., vilket belopp enligt föreliggande planer avses fördelas på olika objekt på det sätt som framgår av följande tablå.

	Tidigare anmäld kostnad	Total kost- nad beräk- nad 1965	Återstå- ende kost- nad 1.7.1966	Därav be- räknad utgift 1966/67
			(tusental kr.)	
<i>Åkers krutbruk</i>				
Ammunitionssammansättningsfabrik	10 100	10 400	3 400	3 100
Raketkrutfabrik	9 700	10 200	9 400	5 500
Pyroteknisk fabrik	1 350	3 800	3 800	300
Anläggning för förstöring (störtning) av ammunition	4 000	4 300	3 700	1 700
Anläggning för sprängämnespressning ...	1 300	1 400	600	600
Anläggning för viss provbränning	—	3 100	3 100	200
Ammunitionssammansättningsverkstad	950	1 600	800	700
<i>Ammunitionsfabriken Zakrisdal</i>				
Utbyggnad av vatten- och elförsörjning	1 300	1 000	500	500
Pjäshylsfabrik	5 100	5 500	1 300	1 300
Miljöprovsningsanläggning	—	1 000	200	200
<i>Ammunitionsfabriken i Karlsborg</i>				
Ammunitionsmaskiner	2 250	2 250	500	500
Fabriksbyggnad för lös ammunition och spårljus	—	2 700	2 700	200
<i>Carl Gustafs stads gevärsfaktori</i>				
Provanläggning för finkalibriga vapen	900	1 000	400	400
Ny fabriksanläggning	—	22 700	22 700	800
	Summa 36 950	70 950	53 100	16 000

Såsom framgår av tablån har nästan genomgående de beräknade totalkostnaderna räknats upp för de objekt som tidigare anmälts för riksdagen. Orsakerna härtill och styrelsens motiveringar för nya objekt redovisas i det följande. Vid uppräknigen av kostnaderna har i samtliga fall tillämpats kommerskollegiets maskinkostnadsindex i vad avser maskiner och byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex i vad avser byggnader.

Ammunitionssammansättningsfabrik, Vingåker

Enligt riksdagens beslut (prop. 1962: 121, SU 1963: 36, rskr 87) skall sammansättning och viss revidering av ammunition förläggas till en ny fabrik i vingåkerstrakten medan viss ytterligare revideringsverksamhet m. m. skall förläggas till en befintlig verkstad i Norrland (Gällö). För vingåkersfabriken har tidigare anmälts en totalkostnad av 10,1 milj. kr. Kostnaderna för erforderlig komplettering av gällöverkstaderna har angivits till 950 000 kr. Fabriksstyrelsen anmäler nu att härmed sammanhängande frågor numera utvecklats så att det bedöms lämpligt att till gällöverkstaderna förlägga den revideringsavdelning för pjäshylsor som enligt tidigare planer var avsedd för vingåkersfabriken. Denna ändring medför emellertid vissa kostnadsförändringar. Sålunda beräknas kostnaderna för maskinanskaffning vid vingåkersfabriken trots indexmässig uppräkningskomma att minska från 2,5 milj. kr., som tidigare angetts, till 2,4 milj. kr. Byggnadskostnaderna beräknas emellertid på grund av indexmässiga kostnadsfördyringar komma att öka från 7,6 milj. kr. till 8,0 milj. kr. Totalt har kostnaderna ökat med 300 000 kr. Även för gällöverkstadens del medför de ändrade planerna vissa kostnadsförändringar. Dessa redovisas i det följande.

Raketkrutfabrik, Vingåker

Det förut anmälda beloppet 9,7 milj. kr. har indexmässigt räknats upp med 500 000 kr., varav 400 000 kr. avser byggnadskostnader och 100 000 kr. maskinkostnader.

Pyroteknisk fabrik, Vingåker

Behovet av en pyroteknisk fabrik anmäldes för riksdagen första gången i prop. 1962: 1 (bil. 6 s. 365). Vad som då avsågs var närmast en försöksanläggning för pyrotekniska produkter. Försöksanläggningen, som skulle placeras i anslutning till pågående tillverkning av pyroteknisk materiel vid Åkers krutbruk, hade i investeringsprogrammet för innevarande budgetår kostnadsberäknats till 1,4 milj. kr. Fabriksstyrelsen föreslår nu att en produktionsanläggning planeras i anslutning till sammansättningsfabriken i Vingåker i stället för försöksanläggningen vid Åkers krutbruk. Såsom skäl härför anför styrelsen att utvecklingen inom produktområdet gått snabbt,

vilket gjort det angeläget att redan nu bygga en produktionsanläggning, varvid en god förräntning bedöms kunna erhållas på nedlagt kapital. Bl. a. finns möjligheter till export av pyroteknisk materiel. Anläggningen vid Vingåker kommer på detta sätt att få ett ökat verksamhetsprogram, vilket bidrar till att minska de fasta kostnaderna per produktionsenhet för denna anläggning. Kostnadsökningen, 2,4 milj. kr., är huvudsakligen att hänföra till utökningen av fabriksanläggningen och till en indexmässig uppräkningsning.

Anläggning för förstöring (störtning) av ammunition, Vingåker

För fortsatt utbyggnad av anläggningen erfordras 1,7 milj. kr. för nästa budgetår. Ökningen av totalkostnaderna med 300 000 kr. är betingad av en indexmässig uppräkningsning av byggnads- och maskinkostnaderna.

Anläggning för sprängämnespressning, Vingåker

För nästa budgetår beräknas komma att erfordras 600 000 kr. för anläggningen. Totalkostnaden beräknas på grund av en indexmässig uppräkningsning av byggnadskostnaderna komma att öka med 100 000 kr.

Anläggning för provbränning, Vingåker

Anläggningarna vid Vingåker kommer enligt tidigare beslut och med förut redovisade åtgärder successivt att utbyggas till en komplett fabrik för kemisk-teknisk och sprängteknisk tillverkning. Förutom tillverkning av raketkrut och pyroteknisk materiel kommer sammansättning av olika ammunitionsslag och störtning av ammunition att utföras. För kontroll och provning av de olika produkterna, i första hand provbränning av raketkrut, erfordras en bränningsanläggning och en spränggård. Den föreslagna anläggningen är nödvändig för att kunna fullfölja åtaganden i samband med beställningar av de olika produkterna samt i förekommande fall för provning i samband med produkt- och produktionsutveckling. Kostnaderna här för kommer att belasta produkterna.

De totala kostnaderna för den föreslagna anläggningen beräknas till 3,1 milj. kr., varav 1,5 milj. kr. för maskiner och 1,6 milj. kr. för byggnader.

Ammunitionssammansättningsverkstad, Gällö

Såsom anförts tidigare i samband med redogörelsen för ammunitionssammansättningsfabriken i Vingåker planerar fabriksstyrelsen att till gällöverkstaden förlägga den enligt tidigare planer till vingåkersfabriken förlagda revideringsavdelningen för pjäshylsor. Kostnadsmässigt medför detta den förändringen för gällöverkstadsens del att för maskiner, för vilka tidigare ej beräknats medel, tillkommer 800 000 kr. medan kostnaderna för byggnader minskar med 150 000 kr. Totalt betyder förändringen en kostnadsökning med 650 000 kr., i vilket belopp även ingår indexmässiga prisstegringar.

Utbyggnad av vatten- och elförsörjning, Zakrisdal

För detta ändamål har tidigare (prop. 1965: 26) anmälts ett behov av 1,3 milj. kr. Noggrannare beräkningar har emellertid utvisat att kostnaderna kan nedbringas med 300 000 kr.

Pjäshylsfabrik, Zakrisdal

Fabriksstyrelsen anmäler en kostnadsökning i förhållande till tidigare beräkningar (prop. 1965: 26) av 400 000 kr., varav 300 000 kr. för maskiner och 100 000 kr. för byggnader. Kostnadsökningen är föranledd av ökade priser på den hydrauliska pressutrustningen och av en indexmässig uppräkning av byggnadskostnaderna.

Miljöprovningsanläggning, Zakrisdal

Fabriksstyrelsen föreslår att en miljöprovningsanläggning skall uppföras vid ammunitionsfabriken Zakrisdal. En sådan anläggning är nödvändig bl.a. för miljöprovning av elektriska, mekaniska och sprängtekniska komponenter under utvecklingsarbetets gång, typprovning av komponenter och system, simulering av olika påkänningar vid användning av materielen, t. ex. acceleration, samt leveranskontroll av speciella komponenter.

Totalkostnaderna beräknas till 1 milj. kr., varav 500 000 kr. för byggnader och 500 000 kr. för maskiner. Kostnaderna för anläggningen skall bäras av de produkter som berörs av anläggningen. Provningskostnaderna kommer härigenom enligt fabriksstyrelsens bedömande sannolikt att kunna nedbringas med 25—30 %.

Fabriksbyggnad för lös ammunition och spårljus, Karlsborg

Fabriksstyrelsen föreslår att en ny fabriksbyggnad skall uppföras för tillverkning av lös ammunition och spårljus. Sådan tillverkning äger f.n. rum vid den s. k. spårljusfabriken vid Hästboudd ca tre km. från huvudfabriken i Karlsborg. Vid spårljusfabriken tillverkas förutom spårljusprojektiler och övningsammunition även tändhattar till finkalibrig ammunition. Styrelsen avser att koncentrera all tändhattstillverkning till ammunitionsfabriken Zakrisdal. På grund av att såväl spårljustillverkningen som tillverkningen av lös ammunition avsevärt minskat är flera lokaler outnyttjade inom hästbouddsområdet. Då detta område ligger helt avskilt från huvudfabriken, uppgår kostnaderna för vakthållning, förrådstjänst, transporter m. m. till relativt höga belopp.

Spårljusammunitionstillverkningen utgör emellertid en viktig del av fabriakens tillverkning och bör därför även i fortsättningen bedrivas vid ammunitionsfabriken i Karlsborg. Den föreslagna nya fabriksbyggnaden bör avses såväl för detta ändamål som för laddning av lös ammunition. Byggnaden bör enligt styrelsen uppföras inom huvudfabrikens område. Härigenom kan

tillverkningen i hästboudslokalerna upphöra och området försäljas. Ett starkt intresse att förvärva detta område föreligger från bl. a. Karlsborgs kommun. Området lämpar sig väl både för bostadsbebyggelse och som industriområde. Kostnaden för nybyggnaden har beräknats till ca 2,7 milj. kr., varav 2,1 milj. kr. belöper sig på byggnader och 600 000 kr. på maskiner.

De fasta omkostnaderna för vakthållning och transporter m. m. vid fabriken beräknas genom den föreslagna strukturförändringen komma att reduceras med ca 350 000 kr. om året.

Provanläggning för finkalibriga vapen, Eskilstuna

Kostnaderna för anläggningen, som tidigare (prop. 1965: 26) angetts till 900 000 kr., har numera efter indexmässig uppräknig av byggnadskostnaderna beräknats till 1 milj. kr. För slutförande av anläggningen erfordras 400 000 kr. nästa budgetår.

Fabriksanläggning för Carl Gustafs stads gevärsfaktori, Eskilstuna

Behovet av ny fabriksanläggning för Carl Gustafs stads gevärsfaktori har tidigare anmälts (prop. 1965: 119 s. 6). Fabriksstyrelsen återkommer nu till denna fråga.

Totalkostnaderna för anläggningen beräknas enligt prisläget våren 1965 till 22,7 milj. kr. För budgetåret 1966/67 begär styrelsen 800 000 kr. för program- och projekteringsarbeten. För de därpå följande fyra budgetåren kommer styrelsen att äska medel för bestridande av ytterligare projekteringskostnader och byggnadskostnader. Beträffande behovet av anläggningen m. m. anför fabriksstyrelsen vidare följande.

Carl Gustafs stads gevärsfaktori är landets enda vapensmedja för handeldvapen, automatvapen och under senare tid även lätta pansarvärnsvapen. Faktoriet har — inte minst under den senaste beredskapstiden — kunnat svara för en väsentlig del av vårt försvars behov av nämnda vapen, tillhandahålla reservdelar, göra erforderliga renoveringar och även svara för en seriemässig översyn och reparation av vapen.

Verksamheten vid faktoriet har i betydande grad anpassats efter förändrade villkor. Ombeväpningen av svenska armén har haft en direkt motsvarighet i fortlöpande anpassning av fabriksverkstadsprogrammet.

Orderingången är för närvarande god — på senare tid har bl. a. erhållits en betydande order på tillverkning av automatkarbin för svenska försvarets räkning — och den prognos som kan uppställas för framtiden pekar på relativt god beläggning av militär materiel för lång tid framöver. Fluktuationerna i den militära orderingången kräver emellertid en komplettering av det militära tillverkningsprogrammet med ett anpassningsbart civilt tillverkningsprogram eventuellt kombinerat med exportmöjligheter.

Den industri som skall kunna hävda sig i konkurrensen måste kunna utvecklas. Gevärsfaktoriet har goda förutsättningar genom sin tillgång på personal och sina maskinella resurser, men fabriksens nuvarande lokaler

utgör ett allvarligt hinder. Dessa är föråldrade (vissa över 100 år gamla) och delvis underhålliga samt starkt splittrade. Detta omöjliggör uppbyggnaden av en rationell tillverkning.

I den av staden föreslagna stadsplanen avses genomfartsleden till Europaväg 3 erhålla en sträckning som allvarligt kommer att inkräkta på gevärsfaktoriets redan förut snävt begränsade industriområde och lokalutrymmen. Vissa byggnader måste rivras och ny tillfart ordnas i fabriken östra del. Dessa åtgärder kommer naturligtvis att medföra betydande investeringar för fabriken.

Inom fabriksverket har ingående undersökningar ägt rum i avsikt att bl. a. få frågan om gevärsfaktoriets och dess framtid allsidigt belyst. Härvid har undersökts olika alternativ för att åstadkomma ett fabriksområde, som kan drivas rationellt. En gemensam utgångspunkt har varit den prognos som föreligger beträffande beläggningen. Enligt denna erfordras ca 215 direkt produktiva arbetare, 45 indirekt produktiva arbetare och ca 110 tjänstemän.

Vissa överväganden har gjorts huruvida fabriken bör rationaliseras på nuvarande plats, delas upp på andra fabriker eller ske i nyuppförd anläggning på annan plats.

De mycket omfattande utredningarna har givit vid handen, att det utan jämförelse fördelaktigaste alternativet är en ny fabriksanläggning i Eskilstunas närhet, där gevärsfaktoriets nuvarande personal kan utnyttjas. Fabriken bör anpassas för en personalstyrka på minst 350—400 man och ha utbyggnadsmöjligheter för att ta upp tillverkning av andra objekt av sysselsättningsutjämnande karaktär.

Den plats som synes lämpligast för ett nytt fabriksområde är Svista ca 5 km nordost om Eskilstuna. Denna plats har bl. a. förordats av överbefälhavaren ur beredskaps- och totalförsvarssynpunkt. Marken tillhör staten (lantbruksnämnden i Södermanlands län). De nya fabrikslokaler bör ha en sammanlagd yta av ca 17 400 m² (motsvarande yta i nuvarande anläggningar är 23 875 m²).

Svårigheterna att i nuvarande lokaler åstadkomma en rationell drift gör det önskvärt att nya fabrikslokaler snarast uppförs, varför fabriksstyrelsen äskar medel för program- och projekteringsarbeten redan budgetåret 1966/67 och projekterings- och byggnadsmedel under de därpå följande fyra budgetåren.

Fabriksstyrelsen bedömer en lösning av gevärsfaktoriets lokalfrågor så angelägen att färdigställandet av en ny fabriksanläggning — därest arbetsmarknadsmässiga omständigheter medger detta — i möjligaste mån bör prioriteras och forceras även i förhållande till den här angivna tidsplanen.

De sammanlagda byggnadskostnaderna inklusive markkostnader enligt prisläget våren 1965 uppgår till 20,2 milj. kr. Kostnader för maskinanskaffning, inventarier, flyttning av utrustning m. m. i samband med flyttningen har beräknats till ca 2,5 milj. kr., alltså sammanlagt 22,7 milj. kr.

Såsom en förberedelse för försäljning av de fastigheter i Eskilstuna, som inte längre krävs för fabriksverkets verksamhet, har förhandlingar förts med företrädare för Eskilstuna stad, vilka förklarar att staden är intresserad av ett förvärf av fastigheterna. Fastigheternas värde har preliminärt uppskattats till drygt 8 milj. kr.

Genom att överflytta produktionen från nuvarande lokaler, spridda i flera byggnader och plan, där längsta distans mellan fabriksenheter utgör

ca 3 km, till en ny fabriksanläggning, där all verksamhet är koncentrerad till en byggnad i ett plan, förutsätts att besparingar av olika slag kan erhållas. Verksamheten bör i en sådan anläggning kunna bedrivas rationellt, vilket medför inbesparing av direkt produktiv personal. Denna inbesparing uppskattas till ca 10 % av nuvarande lönekostnader, varvid särskild hänsyn tagits till möjligheterna att få större flexibilitet och snabbare omställning mellan olika produkter och produktionsgrenar av verksamheten.

Den indirekta arbetslönen torde kunna minskas med ca 50 % i och med att det interna och externa transportsystemet förbättras samt förrådshållning och serviceverksamhet förenklas. Övervakning och arbetsledning kommer också att kunna underlättas i och med att större enheter kan överblickas.

Ett snabbare produktionsflöde genom verkstaden, vilket kan åstadkommas genom bättre arrangemang av maskinparken, kommer i sin tur att medföra minskning av varor i arbete. Detta innebär en nedskärning av förlagsräntan med uppskattningsvis 25 %. En sammanlagd årlig besparing om uppskattningsvis 2 milj. kr. torde kunna ernås genom minskning av kostnaderna för bl. a. löner, pensioner, förlagsränta, transporter och underhåll.

Den beräknade reella besparingen medför att nettoanläggningskostnaderna sannolikt kommer att förräntas med ca 15 %.

Tvätterier

För tvätterier har föreslagits 12,7 milj. kr., vilket belopp är avsett att fördelas på följande sätt.

	Tidigare anmäld kostnad	Total kostnad beräknad 1965	Aterstå- ende kost- nad 1.7. 1966 (tusental kr.)	Därav be- räknad ut- gift 1966/67
Tvätteriet Umeå	7 150	7 600	3 400	3 400
Tvätteriet Östersund	5 500	5 500	4 500	3 100
Tvätteriet Mälardalen	23 500 ¹	23 500	22 800	6 200
Summa	36 150	36 600	30 700	12 700

¹ Prop. 1965: 120.

I tablån lämnade uppgifter om totalkostnader överensstämmer med tidigare beräknade belopp utom i fråga om tvätteriet Umeå, där en indexmässig uppräknig av byggnadskostnaderna skett.

Ersättningsanskaffning av maskiner

För ersättningsanskaffning av maskiner har upptagits totalt 6 milj. kr., vilket belopp avses fördelas mellan fabriker och tvätterier på det sätt som framgår av följande uppställning.

	Tidigare anmäld kostnad	Total kost- nad beräk- nad 1965	Aterstå- ende kost- nad 1.7. 1966 (tusental kr.)	Därav beräk- nad utgift 1966/67
Fabriker	7 450	8 300	4 800	4 800
Tvätterier	3 400	2 700	1 200	1 200
Summa	10 850	11 000	6 000	6 000

Ersättningsanskaffningarna avser att genom ersättning av förslitna och omoderna maskiner upprätthålla fabrikernas och tvätteriernas produktionsförmåga. Det ursprungliga anskaffningsvärdet på i fabriksverkets maskinfond invärderade maskiner uppgår för närvarande till ca 65 milj. kr., varav tvätterimaskiner ca 15 milj. kr.

En snabb utveckling har under många år kännetecknat bearbetningsteknikens alla områden, vilket resulterat i nya produktionsmetoder och alltmer avancerade produktionsmaskiner. Vid ersättningsanskaffning måste därför hänsyn tas till denna utveckling. Dessa mera avancerade maskiner ger möjlighet till större produktion men är betydligt dyrare i anskaffning än de maskiner som ersätts. Till detta kommer fördyring av maskinerna genom förändring av penningvärdet.

En väsentlig överkapacitet beträffande flertalet av de ny tillverkande fabrikerernas maskinpark erfordras för att upprätthålla den beredskap, som åvilar fabriksverket. Sålunda är endast ungefär hälften av fabrikerernas maskinpark helt utnyttjad för tillverkning av krigsmateriel inklusive tillverkning av sådana produkter för export samt för civiltillverkningar. Vid tvätterierna utnyttjas hela maskinkapaciteten. Återanskaffningsvärdet för den del av maskinparken, som utnyttjas vid såväl fabriker som tvätterier, uppgår till ca 60 milj. kr. Om maskinernas genomsnittliga ekonomiska användningstid sätts till 10 år, som är normalt för dessa typer av maskiner, erfordras en reinvestering av ca 6 milj. kr. för budgetåret 1966/67.

Smärre investeringsobjekt

För smärre investeringsobjekt har upptagits totalt 2 milj. kr. avseende främst nyanskaffning av maskiner för fabriker enligt nedanstående uppställning.

	Total kostnad beräknad 1965	Återstå- ende kost- nad 1.7. 1966	Därav beräknad utgift 1966/67
	(tusental kr.)		
1. Verktygsmaskiner med numerisk styrning	200	200	200
2. Maskiner för civil tillverkning	300	300	300
3. Maskiner för granatgevärstillverkning	400	400	400
4. Maskiner för automatkarbintillverkning	1 300	600	600
5. Övrigt	500	500	500
Summa	2 700	2 000	2 000

Beträffande medelsbehovet för detta ändamål framhåller styrelsen bl. a. att fabriksverket måste upprätthålla produktion och sysselsättning i hård konkurrens med inländsk och utländsk industri. Nyanskaffningstakten för maskiner betingas därför av marknadskrav på effektiva produktionsme-

toder och låga kostnader samt av den snabba tillkomsten av nya produkter, nya produktionsmetoder och material.

I fråga om de särskilda posterna i uppställningen anför styrelsen följande.

1. För den fortsatta utvecklingen och automatiseringen av produktionsutrustningen erfordras en successiv komplettering med automatiska maskiner av typen verktygsmaskiner med numerisk styrning. Härför erfordras 200 000 kr. budgetåret 1966/67.

2. För att uppnå en jämn beläggning i verkstäderna och för att kunna utnyttja befintlig maskinutrustning i största möjliga utsträckning under fredstillverkning erfordras att verkets produktområde kompletteras med civila produkter utöver dem som för närvarande tillverkas. Såsom exempel på sådana kan nämnas stålhallare, fräshuvuden, styrväxlar, poler- och kapmaskiner samt utsugningsfläktar. Upptagandet av sådana tillverkningar fordrar kompletteringar och nyanskaffningar av framförallt mekanisk verkstadsutrustning. Härför erfordras 300 000 kr. budgetåret 1966/67.

3. För att kunna öka produktionskapaciteten och därigenom tillfredsställa efterfrågan på granatgeväret modell Carl Gustaf jämte skilda typer av ammunition för detta vapensystem fordras en omläggning och utbyggnad av maskinparken. Härför erfordras 400 000 kr. budgetåret 1966/67.

4. Tillsammans med Husqvarna Vapenfabriks AB har fabriksverket under 1965 erhållit uppdrag att tillverka den nya 7,62 mm automatkarbinen. Detta produktområde, som är en helt ny verksamhetsgren inom fabriksverket, erfordrar redan under innevarande budgetår vissa maskinkompletteringar framförallt vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori för att kunna uppfylla de kontrakterade kraven på leveranskapacitet under ett antal år. Härför erfordras 700 000 kr. för budgetåret 1965/66, vilket innebär en ändring av investeringsprogrammet för sistnämnda budgetår. För budgetåret 1966/67 erfordras återstående 600 000 kr.

5. För kompletteringar och nyanskaffningar i samband med produktionsomläggningar och rationaliseringar inom fabriksverkets olika produktionsområden erfordras 500 000 kr. budgetåret 1966/67.

Diverse och oförutsett

Fabriksstyrelsen föreslår att 2,5 milj. kr. tas upp för diverse oförutsedda behov.

Departementschefen

Jag vill erinra om att 1965 års höstriksdag godkänt de av mig i prop. 1965: 119 förordade riktlinjerna för ny organisation av försvarets fabriksstyrelse (SU 163, rskr 398). Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 3 december 1965 utfärdat ny instruktion för försvarets fabriksverk (nr 840) och den 17 december 1965 utfärdat bestämmelser rörande omorganisationen av fabriksverket.

Fr. o. m. innevarande budgetår har investeringarna i försvarets fabriksfond uppförts under ett kollektivanslag, Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk. Investeringsutgifterna regleras genom en av Kungl. Maj:t för varje budgetår fastställd investeringsram (prop. 1965: 26, SU 89, rskr 222). Denna anordning får ses som ett led i en allmän strävan att för fabriksverkets del tillämpa samma principer som för andra statliga affärsverk. Fabriksverket skall också i likhet med övriga statliga affärsverk varje år till statsverket inleverera ett på visst sätt beräknat överskott. Prissättningen av fabriksverkets produkter skall nämligen avpassas så att ett överskott uppstår varje år. Det inlevererade överskottet skall motsvara viss av Kungl. Maj:t fastställd procent av vid budgetårets ingång redovisad kapitalbehållning. Denna procentsats har under de senaste budgetåren successivt höjts och uppgår fr. o. m. den 1 juli 1964 till 5 %. Den understiger dock fortfarande normalräntan för lån från statens utlåningsfonder, vilken för budgetåret 1965/66 fastställts till 5,75 %. Jag avser att föreslå Kungl. Maj:t att ändra förräntningskravet för fabriksverket till att motsvara normalräntan för lån från statens utlåningsfonder.

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen har fabriksstyrelsen föreslagit vissa ändringar i investeringsprogrammet för innevarande budgetår. Förslaget går i huvudsak ut på att 4 640 000 kr. av investeringsmedlen för budgetåret 1965/66 skall få utnyttjas för ändamål utanför det fastställda investeringsprogrammet. Eftersom vissa i investeringsprogrammet ingående projekt till ett sammanlagt värde av minst motsvarande belopp av olika skäl har måst senareläggas innebär förslaget en oförändrad investeringsram. Genom beslut den 10 december 1965 har Kungl. Maj:t medgivit att medel inom investeringsramen får utnyttjas för vissa av de föreslagna ändamålen. Dessa avser tillbyggnad av varmförråd och förvärv av mark vid ammunitionsfabriken Zakrisdal för 500 000 kr. resp. 240 000 kr., utförande av ombyggnadsarbeten vid tvätteriet Boden för 300 000 kr., utförande av kompletteringsarbeten vid sammansättningsverkstaden för ammunition i Gällö inom en kostnadsram av 1,6 milj. kr., varav 800 000 kr. erfordras detta budgetår, uppförande av en miljöprovningsanläggning vid ammunitionsfabriken Zakrisdal för en kostnad av 1 milj. kr., varav 700 000 kr. erfordras innevarande budgetår, och inköp av maskiner för tillverkning av automatkarbin för 1,3 milj. kr., varav 700 000 kr. av medel för innevarande budgetår.

För nästa budgetår har fabriksstyrelsen föreslagit ett investeringsprogram som innefattar en medelförbrukning av 39,2 milj. kr. Styrelsen anser samtliga föreslagna investeringsobjekt vara angelägna för att få till stånd en gynnsam kostnads- och produktivitetsutveckling. Jag har tidigare framhållit angelägenheten av att man vid bedömningen av fabriksverkets investe-

ringsbehov beaktar fabriksverkets karaktär av varuproducerande företagskoncern i fri konkurrens med övriga industrier på öppna marknaden (jfr prop. 1965: 119 s. 14). Räntabla investeringar i fabriksverket sänker kostnaderna för framställningen av verkets produkter och stärker därmed konkurrenskraften. För staten som stor köpare av försvarsmateriel och som ägare av fabriksverket är detta betydelsefullt. Vid mitt ställningstagande tillmäter jag dessa omständigheter avgörande betydelse. För nästa budgetår föreslår jag därför en investeringsram om 34,7 milj. kr. I förhållande till investeringsramen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 3,1 milj. kr.

Av följande sammanställning framgår anvisade resp. förordade anslagssummor för fabriksfonden samt beräknad medelsförbrukning under budgetåren 1965/66 och 1966/67.

Anslag och medelsförbrukning budgetåren 1965/66 och 1966/67 (milj. kr.)

Behållning 1/7 1965	Anslag 1965/66	Medelsför- brukning 1965/66	Anslag 1966/67	Medelsför- brukning 1966/67
26,7	14,5	31,6	28,6	34,7

Anslagsbehållningen per den 1 juli 1965 uppgick till ca 26,7 milj. kr. Till-sammans med för innevarande budgetår anvisade anslag, 14,5 milj. kr., utgör den för budgetåret disponibla anslagssumman ca 41,2 milj. kr. Den beräknade medelsförbrukningen under innevarande budgetår uppgår till 31,6 milj. kr. Vid budgetårets slut kommer behållningen därmed att uppgå till ca 9,6 milj. kr.

Anslagsbeloppet för budgetåret 1966/67 bör på sedvanligt sätt beräknas med en marginal om 10 % utöver investeringsramen för att möjliggöra en av konjunkturmässiga eller andra skäl påkallad ökning av medelsförbrukningen. Med hänsyn härtill och till den beräknade behållningen under anslaget vid utgången av innevarande budgetår förordar jag ett anslagsbelopp av 28,6 milj. kr.

Av följande sammanställning framgår hur fabriksverkets investeringar ungefärligt kommer att fördela sig på olika ändamål under nästa budgetår. Sammanställningen visar även den beräknade medelsförbrukningen 1965/66.

	1964/65 Utfall	1965/66 Beräknat	1966/67 Styrelsen Dep.ch.
			(milj.kr.)
Större investeringsobjekt	11,5	20,1	28,7
Övriga investeringar	5,5	11,0	8,0
Diverse och oförutsett	—	0,5	2,5
Sa	17,0	31,6	39,2
			34,7

Tabellen visar att ökningen av medelsförbrukningen i förhållande till innevarande budgetår hänför sig till större investeringsobjekt. Av det för dessa ändamål föreslagna beloppet om 28,7 milj. kr. avser 16 milj. kr. fabriker och 12,7 milj. kr. tvätterier. Hela det för tvätterier avsedda beloppet gäller fortsatt uppbyggnad av tidigare beslutade tvätterier. Även huvudparten av det för fabriker avsedda beloppet gäller projekt som tidigare anmälts för riksdagen. Beträffande nya fabriksprojekt får jag anföra följande.

Den föreslagna anläggningen för provbränning i Vingåker anses nödvändig bl. a. för att kunna fullfölja åtaganden i samband med beställningar av den materiel som tillverkas vid de olika anläggningarna i Vingåker. Kostnaderna för provbränningen kommer att belasta produkterna. I likhet med fabriksstyrelsen anser jag att detta är en nödvändig komplementanläggning till övrig verksamhet i Vingåker.

Som motiv för den föreslagna miljöprovningensanläggningen vid ammunitionsfabriken Zakrisdal har styrelsen åberopat vapensystemens alltmer komplicerade natur och de ökade kraven på prestanda och miljötålighet i fråga om de särskilda komponenterna. Jag anser anläggningen angelägen då provningskostnaderna bedöms kunna nedbringas avsevärt. Kostnaderna för anläggningen skall bäras av de produkter som berörs av anläggningen. Såsom jag framhållit i det föregående har Kungl. Maj:t medgivit att fabriksstyrelsen får ta i anspråk 700 000 kr. av investeringsramen för innevarande budgetår för att påbörja anläggningen.

Jag har tidigare i proposition till 1965 års riksdag redovisat fabriksstyrelsens förslag angående strukturrationalisering vid försvarets fabriksverk. Enligt detta förslag borde bl. a. en ny fabriksbyggnad för laddning av lös ammunition och spårlyussammunion uppföras vid ammunitionsfabriken Karlsborg (prop. 1965: 119 s. 6). Fabriksstyrelsen begär nu medel för att påbörja fabriksbyggnaden. Jag anser det viktigt att byggnaden snarast kommer till stånd för att förbättra driftsförhållandena. Det är dessutom av värde att genom nybyggnaden ett område frigörs som lämpar sig väl för kommunal exploatering.

Även behovet av ny fabriksanläggning för Carl Gustafs stads gevärsfaktori har tidigare anmälts för riksdagen (prop. 1965: 119 s. 6). Fabriksstyrelsen begär nu medel för program- och projekteringsarbeten för en ny fabriksbyggnad. De nuvarande fabrikslokalerna i Eskilstuna är föråldrade och starkt splittrade. Dessutom kommer en ny genomfartsled att reducera den förut knappa industritomten och nödvändiggöra rivning av vissa byggnader med åtföljande omdispositioner. Detta skulle medföra betydande investeringar för faktoriet. Styrelsen har efter omfattande utredningar kommit fram till att en ny fabriksanläggning bör uppföras i Eskilstunas närhet samt att den nuvarande fastigheten bör försäljas till Eskilstuna stad. Enligt styrelsens beräkningar bör betydande rationaliseringsvinster kunna uppnås

med denna lösning. Jag delar styrelsens uppfattning och förordar att en ny fabriksanläggning för Carl Gustafs stads gevärsfaktori byggs i enlighet med styrelsens förslag.

För övriga investeringar och för diverse oförutsedda utgifter anser jag 5,5 milj. kr. resp. 500 000 kr. tillfyllest.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

till *Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk* för budgetåret 1966/67 under försvarets fabriksfond anvisa ett investeringsanslag av 28 600 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Sören Nilsson

Register

till

Bilaga 6 till statsverkspropositionen år 1966

Sid.

- 1 Översikt
16 Ramberäkning m.m.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

A. Försvarsdepartementet m. m.

Försvarsdepartementet:		Kr.
26	Avlöningar	3 925 000
27	Omkostnader	650 000
		<hr/>
28	Vissa nämnder m. m.	575 000
28	Kommittéer m. m.	1 450 000
29	Extra utgifter	600 000
29	Rationaliseringsförsök	12 000 000
		<hr/>
		9 200 000

B. Armén

Arméstaben:			
30	Avlöningar	10 200 000	
34	Omkostnader	2 000 000	
		<hr/>	12 200 000
Armén:			
35	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	1 334 000 000	
36	Avlöningar till personal på reservstat	1 180 000	
36	Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.	14 900 000	
37	Avlöningar till viss arbetarpersonal	23 000 000	
37	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	87 000 000	
38	Sjukvård m. m.	10 100 000	
39	Reseersättningar m. m.	14 300 000	
40	Rekryteringskostnader	400 000	
40	Bränsle m. m.	20 300 000	
41	Renhållning.	6 000 000	
42	Telefon m. m.	2 650 000	
42	Tvätt	5 000 000	
43	Övriga expenser m. m.	2 400 000	
44	Mathållning	56 000 000	
46	Furagering	2 100 000	
47	Övningar m. m.	62 000 000	
51	Förhyrning av motorfordon m. m.	9 300 000	
51	Beklädnad m. m.	59 000 000	

¹ Beräknat belopp

Sid.		Kr.
54	Inventarier m. m.	16 000 000
56	Sjukvårdsmateriel	6 000 000
58	Ökning av drivmedelslagringen	1 000
58	Drivmedelsutrustning	4 100 000
59	Drivmedelsförråd m. m.	1 300 000
60	Remontering	300 000
62	Uttagning av hästar	75 000
62	Veterinärvård	190 000
64	Hundväsendet	100 000
		737 696 000
65	Anskaffning av tygmateriel m. m.	534 163 000
70	Underhåll av tygmateriel m. m.	106 900 000
72	Järnvägskrigsbromateriel	3 310 000
73	Uttagning av motorfordon och motorredskap	200 000
	Hemvärnet:	
74	Avlöningar	1 315 000
76	Omkostnader	906 000
77	Övningar	4 025 000
78	Intendenturmateriel m. m.	1 685 000
79	Tygmateriel m. m.	5 400 000
		13 331 000
		1 407 800 000

C. Marinen

	Marinstaben:	
81	Avlöningar	8 500 000
84	Omkostnader	970 000
		9 470 000
	Marinen:	
85	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	1 131 500 000
85	Avlöningar till personal på reservstat	140 000
85	Avlöningar till personal i marinens reserver	5 000 000
86	Avlöningar till viss arbetarpersonal	15 100 000
86	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	17 500 000
87	Sjukvård m. m.	2 270 000
88	Reseersättningar m. m.	3 115 000
88	Rekryteringskostnader	350 000
89	Bränsle m. m.	8 000 000
89	Renhållning	2 900 000
90	Telefon m. m.	1 430 000
91	Tvätt	1 400 000
91	Övriga expenser m. m.	850 000
92	Mathållning	16 600 000
94	Övningar m. m.	28 850 000
95	Beklädnad m. m.	7 050 000
97	Inventarier m. m.	2 900 000
98	Sjukvårdsmateriel	1 600 000
99	Ökning av drivmedelslagringen	150 000
100	Drivmedelsutrustning	475 000
100	Drivmedelsförråd m. m.	320 000

¹ Beräknat belopp

Sid.			Kr.
101	Materialförråd m. m.	275 000	
101	Hundbevakningstjänsten	10 000	247 785 000
102	Anskaffning av fartygsmateriel m. m.		240 095 000
108	Underhåll av fartyg m. m.		72 000 000
110	Anskaffning av vissa maskiner m. m.		850 000
111	Bidrag till sjövärnsskåren		600 000
			<u>570 800 000</u>

D. Flygvapnet

Flygstaben:

112	Avlöningar	11 500 000	
116	Omkostnader	1 025 000	12 525 000

Flygvapnet:

116	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	165 500 000	
117	Avlöningar till personal på reservstat	10 000	
117	Avlöningar till personal i flygvapnets reserv	2 000 000	
117	Avlöningar till viss arbetarpersonal	2 000 000	
118	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	15 000 000	
119	Tjänstepremier m. m.	2 300 000	
119	Sjukvård m. m.	2 250 000	
120	Reseersättningar m. m.	8 000 000	
120	Rekryteringskostnader	425 000	
121	Bränsle m. m.	10 200 000	
121	Renhållning	3 600 000	
122	Telefon m. m.	6 700 000	
123	Tvätt	1 500 000	
124	Övriga expenser m. m.	680 000	
125	Mathållning	14 200 000	
126	Övningar m. m.	13 000 000	
129	Beklädnad m. m.	12 200 000	
131	Inventarier m. m.	3 000 000	
133	Sjukvårdsmateriel	750 000	
133	Ökning av drivmedelslagringen	600 000	
134	Drivmedelsutrustning	2 510 000	
134	Drivmedelsförråd m. m.	7 000 000	
135	Hundbevakningstjänsten	45 000	273 470 000
135	Anskaffning av flygmateriel m. m.		1 015 250 000
141	Drift och underhåll av flygmateriel m. m.		265 000 000
145	Understöd åt segelflygverksamhet m. m.		400 000
			<u>1 566 645 000</u>

E. Gemensamma staber

Försvarsstaben:

146	Avlöningar	10 920 000
149	Särskilda avlöningar	2 700 000
150	Omkostnader	1 960 000

¹ Beräknat belopp

Sid.			Kr.
151	Särskilda omkostnader	2 300 000	
151	Övningar	130 000	
152	Vissa bostadskostnadsersättningar	380 000	18 390 000
	Militärområdesstaber:		
152	Avlöningar	120 000 000	
152	Omkostnader	17 400 000	27 400 000
			45 790 000

F. Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.

	Försvarets civilförvaltning:		
153	Avlöningar	7 000 000	
155	Omkostnader	1 840 000	8 840 000
	Försvarets sjukvårdsstyrelse:		
155	Avlöningar	2 300 000	
158	Omkostnader	350 000	2 650 000
	Fortifikationsförvaltningen:		
159	Avlöningar	10 575 000	
163	Omkostnader	1 580 000	12 155 000
	Försvarets intendenturverk:		
164	Avlöningar	8 450 000	
168	Omkostnader	820 000	9 270 000
169	Försvarets intendenturverks anstalter: Avlöningar		15 360 000
	Arméförvaltningen:		
169	Avlöningar	34 000 000	
174	Omkostnader	4 450 000	38 450 000
175	Arméförvaltningens anstalter: Avlöningar		110 960 000
	Marinförvaltningen:		
175	Avlöningar	20 100 000	
179	Omkostnader	1 365 000	
180	Datamaskiner m. m.	1 225 000	22 690 000
	Flygförvaltningen:		
182	Avlöningar	45 000 000	
186	Omkostnader	2 200 000	
186	Datamaskiner m. m.	4 300 000	51 500 000
	Försvarets förvaltningsdirektion:		
187	Avlöningar	1450 000	
187	Omkostnader	120 000	470 000
			162 345 000

G. Institutioner m. m.

	Försvarets forskningsanstalt:		
188	Avlöningar	18 600 000	
193	Omkostnader	2 515 000	
194	Viss forskningsverksamhet	45 000 000	
195	Engångsanskaffning av viss utrustning	800 000	66 915 000

¹ Beräknat belopp

Sid.		Kr.
	Försvarets radioanstalt:	
195	Avlöningar	17 850 000
195	Omkostnader	3 940 000
195	Anskaffning och underhåll av materiel	4 800 000
		26 590 000
	Krigsarkivet:	
196	Avlöningar	780 000
197	Omkostnader	58 000
198	Samlingars konservering m. m.	4 000
198	Inredning av vissa arkivaliemagasin	1 000
		843 000
	Armémuseum:	
199	Avlöningar	380 000
200	Omkostnader	94 000
200	Samlingars konservering m. m.	25 000
		499 000
	Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona:	
201	Avlöningar	105 000
202	Omkostnader	22 000
202	Samlingars konservering m. m.	40 000
		167 000
	Militärpsykologiska institutet:	
203	Avlöningar	945 000
204	Omkostnader	240 000
		1 185 000
	Centrala värnpliktsbyrån:	
205	Avlöningar	1 720 000
207	Omkostnader	685 000
		2 405 000
	Militärapoteket:	
209	Avlöningar	500 000
211	Omkostnader	25 000
		525 000
	Försvarets sjukvårdsförråd:	
213	Avlöningar	870 000
214	Omkostnader	175 000
		1 045 000
	Försvarets tandvård:	
215	Avlöningar	3 000 000
216	Omkostnader	380 000
217	Militärmedicinska undersökningscentralen	200 000
	Militärmusiken:	
218	Avlöningar	14 100 000
219	Reseersättningar m. m.	640 000
219	Materiel	245 000
		14 985 000
	Försvarets personalvård:	
220	Avlöningar	2 038 000
222	Omkostnader	320 000
		2 358 000
		121 097 000

Sid.

Kr.

H. Utbildningsanstalter

Försvarshögskolan:			
223	Avlöningar	600 000	
230	Omkostnader	150 000	750 000
Militärhögskolan:			
231	Avlöningar	4 150 000	
233	Omkostnader	670 000	
234	Övningar	1 200 000	
234	Militärhistorisk forskning	100 000	6 120 000
Försvarets läroverk:			
235	Avlöningar	1 950 000	
236	Omkostnader	265 000	2 215 000
Försvarets brevskola:			
237	Avlöningar	300 000	
238	Omkostnader	64 000	364 000
			9 449 000

I. Fastighetskostnader

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:			
240	Slottsbyggnadernas delfond	17 000	
240	Beskickningsfastigheternas delfond	240 000	
240	Byggnadsstyrelsens delfond	2 206 000	2 463 000
Ersättning till försvarets fastighetsfond:			
241	Kasernbyggnaders delfond	¹ 165 108 000	
241	Befästnings delfond	¹ 78 621 000	
242	Försvarets forskningsanstalts delfond	¹ 3 863 000	247 592 000
242	Borttagande av pansarhinder m. m.		300 000
			250 355 000

J. Viss materielanskaffning m. m.

243	Utredningar rörande tillämnade materielanskaffningar m. m.	5 000 000	
246	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	1 000 000	
247	Fortifikatorisk forskningsverksamhet	700 000	
247	Försvarsmedicinsk forskning	2 300 000	
249	Underhåll av sjukvårdsmateriel	1 425 000	
250	Vissa signalförbindelser m. m.		¹ 29 692 000
250	Signalskyddsmateriel	500 000	
251	Anskaffning av fortifikatorisk materiel	4 000 000	
252	Anskaffning av krigskartor	1 100 000	
252	Årskostnader för industriell krigsberedskap	570 000	
253	Engångskostnader för industriell krigsberedskap	1 380 000	
254	Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.	400 000	
255	Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel	3 000 000	
			51 067 000

¹ Beräknat belopp

Sid.

Kr.

K. Bidrag till frivilliga organisationer m. m.

257	Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.	4 950 000
258	Lottaorganisationen	2 100 000
259	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig	310 000
259	Frivilliga djursjukvården i krig	45 000
260	Frivilliga skytteväsendet	2 435 000
260	Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar	380 000
261	Understöd åt vissa föreningar m. m.	104 000
		<hr/>
		10 324 000

L. Övriga gemensamma ändamål

262	Familjebidrag	37 000 000
263	Inskrivningskostnader	3 000 000
263	Vissa specialundersökningar m. m.	600 000
264	Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.	15 800 000
265	Soldathemsverksamhet	200 000
265	Fritidsverksamhet m. m.	950 000
266	Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.	140 000
267	Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.	2 500 000
267	Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring m. m.	13 800 000
268	Omskolning av i militärtjänst skadade	70 000
268	Vidareutbildning av viss civil personal	450 000
269	Arbetarskydd	130 000
269	Bidrag till social verksamhet m. m.	75 000
270	Förslagsverksamhet	95 000
270	Försvarsupplysning	465 000
271	Publikations- och blankettryck	4 230 000
271	Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk	2 200 000
272	Ersättning för automobilskatt	8 100 000
272	Ersättning för rustning och rotering	5 000
273	Täckande av vissa medelsbrister	20 000
		<hr/>
		89 830 000

M. Flygtekniska försöksanstalten

Flygtekniska försöksanstalten:

274	Avlöningar	7 550 000
278	Omkostnader	2 250 000
279	Utrustning	300 000
		<hr/>
		10 100 000
		<hr/>
		10 100 000

N. Diverse

281	Reglering av prisstegringar	100 000 000
284	Beredskapsstyrka för FN-tjänst	5 000 000
284	Kostnader för projektilröjning på Järvafältet	150 000
		<hr/>
		105 150 000

Summa driftbudgeten 4 409 952 000

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

286	Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten		55 000
-----	---	--	--------

Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Kasernbyggnaders delfond

287	Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål	124 900 000	
287	Byggnadsarbeten för armén	44 000 000	
296	Byggnadsarbeten för marinen	9 000 000	
299	Byggnadsarbeten för flygvapnet	19 500 000	
305	Nybyggnad av kasernetablisement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente	30 000 000	
307	Markförvärv för övningsfält m. m.	113 700 000	141 100 000

Befästningars delfond

308	Befästningsarbeten för gemensamma ändamål ...	48 600 000	
311	Befästningsarbeten för armén	11 500 000	
312	Befästningsarbeten för marinen	28 500 000	
314	Befästningsarbeten för flygvapnet	49 500 000	
316	Flygfältsarbeten m. m.	52 000 000	
319	Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)	144 000 000	
319	Markförvärv för befästningar	1 100 000	235 200 000

Försvarets forskningsanstalts delfond

320	Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt		1 000
-----	--	--	-------

	Försvarets fastighetsfond	376 301 000
--	---------------------------	-------------

B. Försvarets fabriksfond

324	Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk	28 600 000
-----	---	------------

	Summa kapitalbudgeten	404 956 000
--	-----------------------	-------------

	Summa driftbudget och kapitalbudget	4 814 908 000
--	-------------------------------------	---------------

¹ Beräknat belopp

BILAGA 7 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1966

SOCIALDEPARTEMENTET

ÖVERSIKT

Till socialdepartementet hör den allmänna försäkringen, som inrymmer sjukförsäkring, folkpensionering och ATP, vidare stödet åt barnfamiljerna, de sociala vårdområdena, arbetarskyddet, hälso- och sjukvården m. m.

Utgifterna under socialdepartementet beräknas enligt nu framlagda förslag komma att öka med 574 milj. kr. under budgetåret 1966/67. Därmed omsluter socialhuvudtiteln 8 862 milj. kr. Statens kostnader för den del av samhällets verksamhet som avser social omvårdnad och trygghet för medborgarna har de senaste åren ökat avsevärt, från 5,7 miljarder kr. budgetåret 1963/64 till 8,9 miljarder kr. Ökningen är över 50 % på tre budgetår.

En ny standardhöjning av folkpensionerna föreslås fr. o. m. den 1 juli 1966. Folkpensionen höjs med 170 kr. för en ensam pensionär och med 260 kr. för två pensionsberättigade makar. Samhällets totala kostnader för folkpensioneringen — inkl. de kommunala bostadstilläggen — kommer att under nästa budgetår väsentligt överstiga 5 miljarder kr. Folkpensionskostnaderna har stigit med närmare 40 % på tre år.

En betydande reform av sjukpenningförsäkringen kommer att föreslås i en särskild proposition.

För åldringarnas del fortsätter utbyggnaden av samhällets åtgärder för hemhjälp, bostadsförbättringar och sjukvård. För sjukhem och hemhjälp föreslås anslagsökningar på sammanlagt 30 milj. kr.

För den organiserade barntillsynen kommer förslag om ökat statligt stöd att föreläggas riksdagen i en särskild proposition. En betydande ökning av anslagsbehovet förutses.

För ungdomsvårdsskolorna beräknas medel för ett 50-tal nya tjänster. En fortsatt upprustning av nykterhetsvården föreslås. För vården av kvinnliga alkoholmissbrukare kommer en ny statlig vårdanstalt i Örebro att tas i bruk nästa budgetår.

Reformarbetet inom hälso- och sjukvården innefattar bl. a. en utvidgad förebyggande hälsovård. En landsomfattande hälsoundersökning av kvinnor för tidig upptäckt av livmoderhalscancer planeras. Statens bakteriologiska la-

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1966. 1 saml. Nr 1. Bil. 7

boratorium föreslås erhålla resurser för att utföra blodanalyser i syfte att hos nyfödda barn upptäcka förekomsten av den s. k. PKU-sjukdomen.

Förslag om inrättande av ett arbetsmedicinskt institut fr. o. m. den 1 juli 1966 kommer att framläggas i en särskild proposition.

De särskilda anslagen under socialhuvudtiteln till åtgärder för handikappade ökar främst beträffande tekniska hjälpmedel.

Under socialdepartementet sorterar ett stort antal myndigheter och institutioner. Dessa presenteras i korthet i huvudtiteln, vanligen inledningsvis under vederbörande avlöningsanslag.

Allmän försäkring m. m.

Fr. o. m. den 1 juli 1965 har en standardhöjning av folkpensionerna genomförts med 150 kr. för en ensam pensionär och med 230 kr. för ett pensionärspär. En ny standardhöjning föreslås fr. o. m. den 1 juli 1966. Folkpensionen höjs med 170 kr. för en ensam pensionär och med 260 kr. för två pensionsberättigade makar. Lägger man dessa belopp till de nuvarande folkpensionerna blir pensionen — fränsett kommunalt bostadstillägg — 4 415 kr. för en ensam ålderspensionär, likaså för personer med hel förtids- eller änkepension, samt 6 890 kr. för ett pensionärspär. Kostnaderna för denna standardhöjning beräknas till ca 180 milj. kr.

Genom den föreslagna standardhöjningen av folkpensionerna förbättras bl. a. förtidspensionerna till handikappade. Vissa förbättringar förutses även i fråga om förmåner som inom folkpensioneringens ram utgår till handikappade, vilka inte åtnjuter förtidspension.

Totalt höjs folkpensionsanslaget från 4 560 milj. kr. till 4 790 milj. kr., dvs. med 230 milj. kr. Kommunernas kostnader för bostadstilläggen inom folkpensioneringen kan uppskattas till ca 500 milj. kr. Den totala årskostnaden för folkpensioneringen beräknas därmed uppgå till ca 5 300 milj. kr.

Fortsatta standardhöjningar av folkpensionerna kommer att genomföras. Frågor i samband med standardhöjningarna efter 1968 har överlämnats till pensionsförsäkringskommittén för utredning. Kommittén har även att ompröva avvägningen av pensionsbeloppen för två pensionsberättigade makar i förhållande till beloppet för ensam pensionär. Vidare prövas frågor om ersättningar till dem som är invalidiserade från barndomen eller invalidiseras i så unga år, att de inte kan förvärva pensionsrätt inom ATP.

Förslag om en betydande förbättring av sjukpenningförsäkringen kommer att föreläggas riksdagen genom en särskild proposition. Genom automatiska kostnadsstegringar ökar anslagsbehovet för sjukförsäkringen med 25 milj. kr. till 455 milj. kr.

Utredningsförslag har lagts fram om införande av obligatorisk tandvårdsförsäkring den 1 januari 1968. Förslaget har nyligen remissbehandlats. Översyn av vissa sjukförsäkringsförmåner — läkemedelsersättning, förebyggande vård m. m. — sker inom 1961 års sjukförsäkringsutredning. Även yrkes-

skadeförsäkringens framtida utformning är under utredning. Vidare pågår en utredning om sjukförsäkringens läkarvårdstaxa.

Åldringsvård

Utbyggnaden av åldringssjukvården och hemhjälpverksamheten samt upprustningen av de äldres bostäder fortsätter.

För lånestöd till byggande av sjukhem inom långtidssjukvården föreslås 70 milj. kr., vilket innebär en ökning med 20 milj. kr. Det nuvarande lånestödet avser byggen som påbörjas före 1966 års utgång. Med hänsyn till att planeringen nu omfattar ca 11 500 lånestödsberättigande vårdplatser mot ursprungligen beräknade 5 000 föreslås, att denna tidsgräns utsträcks till utgången av budgetåret 1968/69.

Statsbidraget till kommunernas hemhjälpverksamhet beräknas för nästa budgetår öka från 50 till 60 milj. kr. Antalet åldringar och invalider som får hjälp av hemsamariter torde betydligt överstiga 100 000.

Frågan om införande av en särskild vårdlag behandlas av socialpolitiska kommittén.

Ungdomsvård

Platsantalet vid ungdomsvårdsskolorna är f. n. ca 1 060. Personalen vid skolorna uppgår till ca 760.

I avvaktan på resultatet av en pågående undersökning rörande nya behandlingsformer i vårdarbetet beräknas medel till ett 50-tal nya tjänster vid ungdomsvårdsskolorna. Personalökningen avses för nya elevavdelningar samt för en allmän förstärkning av vård- och tillsynspersonalen inom organisationen.

Under senare år har ungdomsvårdsskolornas vårdtider kunnat förkortas tack vare att vården utom skola ökat betydligt. Under nästa budgetår beräknas omkring 950 elever vara placerade i vård utom skola, vilket är fler än som beräknas komma att finnas på skolorna. Anslaget till vård utom skola föreslås höjt från 3 till 4 milj. kr.

I investeringsplanen för ungdomsvårdsskolorna upptas bl. a. två nya elevförläggningar, främst avsedda för att möjliggöra en minskning av elevantalet vid två av skolorganisationens största förläggningar.

En kartläggning av ungdomsvårdsskoleklientelet aviseras.

Nykterhetsvård

De frivilliga vårdformernas resurser beräknas öka inom nykterhetsvården. Medel beräknas för ett 50-tal nya platser vid enskilda anstalter och för ca 125 nya platser vid inackorderingshem. För vården av kvinnliga alkoholmissbrukare kommer en ny statlig vårdanstalt i Örebro med 46 platser att tas i bruk under nästa budgetår.

Ytterligare utbyggnad av arbetsdriften vid erkända och enskilda vårdanstalter förutses. Maximibeloppet för driftbidrag till erkända och enskilda vårdanstalter föreslås höjt från 42 till 47 kr. per vård dag. För den nya vårdanstalten i Örebro beräknas ett 20-tal tjänster.

Ökade resurser för personalutbildning föreslås. Bl. a. kommer, utöver hittills bedriven grundutbildning för vård- och tillsynspersonal inom nykterhetsvården, en utbildning att anordnas gemensamt för detta vårdområde samt ungdoms- och kriminalvården.

Anslaget till bidrag till de kommunala nykterhetsnämnderna föreslås höjt med 8 milj. kr. till 38 milj. kr. För Länkrörelsen beräknas en höjning av det statliga stödet. Det föreslås, att bidrag på försök skall kunna ges även till sammanslutningar av personer, som varit läkemedelsmissbrukare, där sammanslutningarna har ett syfte liknande länkarnas.

Inom 1964 års nykterhetsvårdsundersökning pågår en kartläggning av nykterhetsvårdsklientelet m. m. Undersökningen väntas bli färdig våren 1966.

Familjepolitiska åtgärder

De allmänna barnbidragen, som den 1 juli 1965 höjdes från 700 till 900 kr., medför nästa budgetår ett anslagsbehov på 1 575 milj. kr. Det innebär en anslagsökning med 38 milj. kr. beroende på ett ökat barnantal.

Familjeberedningen har nyligen lagt fram vissa förslag i syfte att göra barnstugeverksamheten mera flexibel. I anslutning därtill har i en departementspromemoria föreslagits en ökning av de statliga bidragen till denna verksamhet. Familjeberedningens förslag och departementspromemorian remissbehandlas f. n. Förslaget i statsbidragsfrågan innebär en fördubbling av det nuvarande anordningsbidraget och en höjning av driftbidraget till daghem och fritidshem. Därjämte förutsätts att anordningsbidraget kompletteras med ett lånestöd. En särskild proposition i denna fråga kommer att föreläggas riksdagen. I avvaktan härpå beräknas medelsbehovet för det statliga stödet till 48 milj. kr.; för innevarande budgetår har för samma ändamål anvisats ca 20 milj. kr.

Till familjebostadsbidrag m. m. föreslås ett anslag på 235 milj. kr. och till bidragsförskott 60 milj. kr. Medelsbehovet för bosättningslån har ökat till följd av både stegrad lånefrekvens och den i fjol genomförda höjningen av lånens maximibelopp. Anslagsbehovet beräknas för nästa budgetår till 20 milj. kr.

Samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna utreds av familjepolitiska kommittén. Det förutsätts att barnbidragen även i fortsättningen skall bilda stommen i konsumtionsstödet åt barnfamiljerna. Kommittén har att pröva frågan om införande av ett särskilt vårdnadsbidrag och är i övrigt oförhindrad att föreslå nya inslag i familjestödet. De nuvarande familjebostadsbi-

dragen skall omprövas förutsättningslöst. Särskild uppmärksamhet skall ägnas olika kategorier ensamman barnförsörjare.

Medicinalstyrelsen m. m.

Utredningsförslag om medicinalstyrelsens och socialstyrelsens framtida organisation har framlagts i betänkandet om hälso- och socialvårdens centrala administration, vilket f. n. remissbehandlas. I avvaktan på ställningstagande i frågan om en omorganisation föreslås, att medicinalstyrelsen erhåller vissa förstärkningar i första hand för planeringsuppgifterna. För socialstyrelsen förordas viss personalökning bl. a. för barntillsynsverksamheten.

Medel beräknas för fortsatt försöksverksamhet i medicinalstyrelsens regi för utarbetande av förslag till rapporteringssystem för läkemedelsbiverkningar.

En landsomfattande hälsoundersökning av kvinnor för tidig upptäckt av livmoderhalscancer planeras. Medicinalstyrelsen föreslås erhålla resurser för den centrala registreringen av undersöknings- och behandlingsresultaten.

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA) avses under nästa budgetår bedriva sin verksamhet i oförändrad omfattning. För ändamålet beräknas 3 milj. kr., varav 1,8 milj. kr. av statsmedel.

Det föreslås, att statens luftvårdsnämnd erhåller ökade resurser för sin utredningsverksamhet angående luftföroreningarna.

Statens bakteriologiska laboratorium föreslås erhålla resurser för att utföra blodanalyser i syfte att hos nyfödda barn upptäcka förekomst av den s. k. PKU-sjukdomen.

Förstärkningar av rättsläkarorganisationen föreslås.

För sjukvårdsplanering har en särskild sjukvårdsdelegation inrättats. En expertgrupp för narkotikafrågan har tillsatts hos medicinalstyrelsen.

Mentalsjukvård

Förhandlingar pågår mellan staten och landstingen om de ekonomiska villkoren för att landstingen den 1 januari 1967 övertar huvudmannaskapet för den av staten bedrivna mentalsjukvården. Förslag till medelsanvisning kommer att läggas fram i särskild proposition. I avvaktan därpå beräknas medel för den av staten bedrivna mentalsjukvården för första hälften av budgetåret 1966/67. För andra hälften av budgetåret beräknas preliminärt 360 milj. kr. i statsbidrag till landstingen för mentalsjukvården.

Förslag till ny lagstiftning, avsedd att ersätta sinnessjuklagen, kommer inom kort att föreläggas riksdagen.

Undervisningssjukhus m. m.

Vid karolinska sjukhuset föreslås inrättande av ett 30-tal nya tjänster. Särskilda anordningar vidtas för vården av barn med medfödda läpp-, käk- och gommissbildningar. En lokal- och utrustningsprogramkommitté för karolinska sjukhuset har tillkallats med uppgift att utarbeta förslag för sjukhusets om- och utbyggnad i enlighet med av riksdagen godtagna riktlinjer. För vissa byggnadsåtgärder vid sjukhuset under nästa budgetår föreslås anvisande av 4,5 milj. kr.

Upprustningen av serafimerlasarettet fortsätter.

Vid akademiska sjukhuset i Uppsala föreslås ett 10-tal nya läkartjänster. Till sjukhusets fortsatta utbyggnad erfordras 7,8 milj. kr.

Statens bidrag till driften och utbyggnaden av de kommunala undervisningssjukhusen beräknas under budgetåret 1966/67 komma att uppgå till sammanlagt ca 83 milj. kr., vilket innebär en höjning med ca 13 milj. kr.

1963 års klinikutredning, som har till uppgift att verkställa en översyn av organisationen vid de statliga undervisningssjukhusens kliniker och avdelningar m. m., beräknas avge sitt förslag våren 1966.

Arbetskydd och arbetstid

Förslag om inrättande av ett arbetsmedicinskt institut den 1 juli 1966 för att effektivisera och samordna resurserna inom yrkesmedicinen och yrkeshygienen kommer att framläggas i en särskild proposition.

En viss omorganisation och förstärkning av skogsyrkesinspektionen föreslås.

Utredning om ytterligare arbetstidsförkortning pågår. Frågor rörande översyn av företagshälsovården samt av arbetskyddstillsynen på mindre arbetsplatser utreds av arbetskyddsstyrelsen. En särskild utredning behandlar frågan om spridning av semestrarna över en längre tidrymd.

Åtgärder för handikappade

Nya bestämmelser om tekniska och andra hjälpmedel för handikappade gäller fr. o. m. den 1 januari 1966. Ordinationsrätten för hjälpmedlen har väsentligt utvidgats. Anslaget för dessa hjälpmedel föreslås höjt från 25 milj. kr. till 28 milj. kr. Bidragen till de handikappades organisationer föreslås ökade med ca 350 000 kr. Till invaliditetsförebyggande åtgärder föreslås ytterligare 1,5 milj. kr. För statens arbetsklirik, vanförestalterna och Eugeniahemmet föreslås vissa personalförstärkningar.

Anslagen för de nämnda ändamålen uppgår till sammanlagt ca 80 milj. kr. De kostnader under folkpensionsanslaget, som avser förtidspensioner m. m.

till handikappade, kan beräknas till ca 730 milj. kr. På andra anslag som innefattar stöd åt handikappade, främst under ecklesiastik- och inrikesdepartementen för utbildning och arbetsvård, beräknas nästa budgetår medelsanvisningar med sammanlagt ca 290 milj. kr. De statliga insatserna som mera direkt tar sikte på handikappade kan alltså under budgetåret 1966/67 beräknas uppgå till totalt ca 1 100 milj. kr. Det innebär i förhållande till innevarande budgetår en ökning med ca 100 milj. kr.

Under år 1965 har tillsatts en särskild utredning, handikapputredningen, med uppgift att föreslå åtgärder för social omvårdnad av handikappade. Utredningsuppdraget omspannar en rad olika områden av betydelse för handikappade — undervisning, tekniska hjälpmedel, transportfrågor, åtgärder för att bryta de handikappades isolering, upplysning om vård- och hjälpmöjligheter m. m. I utredningens uppgift ingår att göra en kartläggning av kommunernas och landstingens insatser för de handikappade. Utredningen skall under sitt arbete samråda med det nya kontakt- och samarbetsorganet för handikapporganisationerna, statens handikappråd, som inrättades under förra året.

Allmän hälsovård m. m.

Hälsoundersökningarna i Värmland är nu i huvudsak avslutade. Medicinalstyrelsen räknar med att kunna redovisa undersökningsresultatet före sommaren 1966.

Ympningar mot polio föreslås fortsätta. Även personer födda före år 1910 bör erhålla ympskydd. Under åren 1963 och 1964 har inga fall av polio rapporterats inom landet, under år 1965 ett fall.

För olika former av hälsovårdsupplysning till allmänheten föreslås anslag på 800 000 kr.

En förberedande utredning om viss hälsokontroll av barn har företagits. Frågor i samband med förebyggande hälsovård prövas av 1961 års sjukförsäkringsutredning.

Internationell samverkan

I anslagen till internationell samverkan ingår bl. a. Sveriges kostnader för internationella arbetsorganisationens och världshälsovårdsorganisationens verksamhet. Från anslagen bestrids även vissa kostnader för det nordiska socialpolitiska samarbetet, för deltagande i internationella medicinska kongresser m. m. utomlands samt för bidrag till anordnande av vissa internationella kongresser i Sverige.

Sammanställning

Förändringarna inom socialdepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1965/66 framgår av följande sammanställning, vari beloppen anges i milj. kr.

DRIFTBUDGETEN*Femte huvudtiteln*

	Anvisat 1965/66	Förslag 1966/67	Ökn. el. minskn.
A. Socialdepartementet	7,8	8,2	+ 0,4
B. Allmän försäkring m. m.	5 026,1	5 280,4	+ 254,3
C. Socialvård, nykterhetsvård m. m.	177,1	203,3	+ 26,2
D. Stöd åt barnfamiljer m. m.	1 876,4	1 917,6	+ 41,2
E. Arbetarskydd	10,1	10,7	+ 0,6
F. Medicinalstyrelsen m. m.	85,3	93,5	+ 8,2
G. Mentalsjukvård m. m.	558,8	779,2	+ 220,4
H. Universitetssjukhus m. m.	224,1	242,0	+ 17,9
I. Viss rehabiliteringsverksamhet	70,2	78,7	+ 8,5
J. Allmän hälsovård m. m.	61,1	69,4	+ 8,3
K. Internationell samverkan	5,2	5,2	—
L. Diverse	51,6	42,4	— 9,2
Summa för driftbudgeten	18 153,8	8 730,6	+ 576,8

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond	58,6	27,8	— 30,8
Statens utlåningsfonder	15,0	20,0	+ 5,0
Fonden för låneunderstöd	60,8	83,7	+ 22,9
Summa för kapitalbudgeten	134,4	131,5	— 2,9
Totalt för socialdepartementet	18 288,2	8 862,1	+ 573,9

¹ I sammanställningen har för 1965/66 frånräknats anslag för utbildning av sjukvårdspersonal samt för skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea, sammanlagt 12 milj. kr., vilka för nästa budgetår överförs till annan huvudtitel.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 januari
1966.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1966/67 inom socialdepartementets verksamhetsområde, dock att de på driftbudgeten under punkterna C 8, D 1—2 och 4—10 samt på kapitalbudgeten under punkten VI: 5 upptagna frågorna anmäls av statsrådet Lindström och de på driftbudgeten under punkten C 15 upptagna frågorna anmäls av statsrådet Lundkvist. Föredragandena anför.

DRIFTBUDGETEN

Femte huvudtiteln

A. Socialdepartementet

A 1. Socialdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964 65	2 508 000	2 401 810
1965 66	3 410 000	
1966/67 (förslag)	3 529 000	

Chefen för justitiedepartementet har vid anmälan av det under andra huvudtiteln uppförda anslaget Statsrådsberedningen: Avlöningar behandlat frågan om biträdes- och expeditivsakorganisationen i statsdepartementen fr. o. m. nästa budgetår. Med hänvisning härtill förordar jag att i socialdepartementet skall finnas följande ordinarie biträdestjänster, nämligen 1 registrator i Ao 15 (uppflyttad från Ao 13), 2 kontorsskrivare i Ao 13 (1 uppflyttad från Ao 11), 3 kansliskrivare i Ao 11, 1 kontorist i Ao 9 och 1 kanslibitråde i Ao 7. Vidare förordar jag att i departementet skall finnas

1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 1 saml. Nr 1. Bil. 7*

10 Statsverkspropositionen år 1966: Bil. 7: Socialdepartementet

1 materialförvaltare i Ao 13 (uppflyttad från Ao 11), 1 expeditionsförman i Ao 11 (uppflyttad från Ao 9) och 1 expeditionsvakt i Ao 7. Härutöver beräknar jag medel för följande icke-ordinarie tjänster, nämligen 20 biträden och 3 förste expeditionsvakter.

Vidare förordar jag att 3 tjänster som kanslist i reglerad befordringsgång ändras till kanslisttjänster i Ao 15.

För löneomräkning beräknar jag 90 000 kr. Anslaget bör uppföras med 3 529 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för socialdepartementet enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen, <i>förslagsvis</i> ..	85 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 593 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 501 000

Summa kr. 3 529 000;

c) till *Socialdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 529 000 kr.

A 2. Socialdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	160 000	166 772
1965/66	280 000	
1966/67 (förslag)	280 000	

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Socialdepartementet*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

A 3. Kommittéer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	13 500 000	3 371 726
1965/66	3 900 000	
1966/67 (förslag)	4 100 000	

¹ Anslaget Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Av anslagsbeloppet har 300 000 kr. anvisats på tilläggsstat.

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1964/65 en reservation av 235 746 kr.

Utredningsverksamheten beräknas under nästa budgetår få oförändrad omfattning. Med hänsyn härtill och från den 1 juli 1965 höjda kommittéarvoden bör anslaget räknas upp med 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kr.

A 4. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	200 000	196 557
1965/66	200 000	
1966/67 (förslag)	275 000	

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1964/65 en reservation av 58 418 kr.

Anslaget bör ökas med 75 000 kr. och uppföras med 275 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kr.

B. Allmän försäkring m. m.**B 1. Försäkringsdomstolen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964 65	782 000	765 169
1965 66	885 000	
1966/67 (förslag)	937 000	

Försäkringsdomstolen är högsta prövningsinstans för socialförsäkringen. Den har att pröva sådana beslut av riksförsäkringsverket, försäkringsrådet eller tillsynsmyndigheten för erkända arbetslöshetskassor, över vilka besvär anförts eller vilka underställts domstolens prövning. Domstolen har såväl lagfarna som icke lagfarna ledamöter. Antalet anställda är ca 20.

Försäkringsdomstolen föreslår, att anslaget ökas med 80 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 föredragande (arvodist)	41 772
b) 1 assistent Ae 17	27 648
2. Löneomräkning	10 580
	+ 80 000

Motiv

1. a) Antalet inkomna mål hos försäkringsdomstolen var under budgetåret 1964/65 ungefär 10 % större än under budgetåret 1963/64. Till följd av de ökade arbetsuppgifterna har antalet föredragande visat sig otillräckligt.

1. b) För att ökningen av antalet föredragande skall kunna begränsas föreslås att en assistent anställs med huvudsaklig uppgift att biträda föredragandena.

Departementschefen

För att nedbringa väntetiderna för dem som hos försäkringsdomstolen har överklagat beslut i socialförsäkringsärenden har Kungl. Maj:t medgivit, att en sjunde tjänst som föredragande i domstolen får inrättas fr. o. m. den 1 februari 1966. Medel bör nu beräknas för denna tjänst under nästa budgetår. På grund härav och till följd av löneomräkning bör anslaget ökas med 52 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 937 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsdomstolen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	403 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	70 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	464 000
	Summa kr. 937 000;

b) till *Försäkringsdomstolen*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 937 000 kr.

B 2. Försäkringsdomstolen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	47 000	50 890
1965/66	76 000	
1966/67 (förslag)	60 000	

Försäkringsdomstolen föreslår, att anslaget minskas med 14 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	13 000	— 5 000	— 5 000
2. Övriga expenser	59 000	— 9 000	— 11 000
		— 14 000	— 16 000

Departementschefen

I anslagsberäkningen för innevarande budgetår ingår engångskostnader med 20 000 kr. för inköp av ny telefonväxel m. m. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget för nästa budgetår minskas med 16 000 kr. och alltså uppförs med 60 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsdomstolen*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

B 3. Försäkringsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	738 000	599 860
1965/66	803 000	
1966/67 (förslag)	809 000	

Försäkringsrådet har att följa yrkesskadeförsäkringens tillämpning och utveckling samt utgör första besvärinstans i yrkesskadeärenden m. m. Rådet skall bestå av minst sju ledamöter, varav två representerar arbetsgivarna och två arbetstagarna. Antalet anställda är ca 20.

Försäkringsrådet föreslår, att anslaget ökas med 47 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar.....	+ 26 892
b) Vissa arvodesfrågor.....	— 1 824
c) Retroaktiv löne reglering.....	+ 16 596
2. <i>Löneomräkning</i>	+ 5 336
	+ 47 000

Motiv

1. a) — b) Försäkringsrådet föreslår att tjänsterna som försäkringsråd uppflyttas från Bo 1 till Bo 3.

Nuvarande befattningsarvode till avdelningsordföranden utgör 3 600 kr. Om den föreslagna lönegradsuppflyttningen av försäkringsråden bifalls, bör detta arvode höjas till 5 376 kr. per år i syfte att bereda avdelningsordföranden i försäkringsrådet samma löneställning som divisionsordförande i kammarrätten.

Bifall till den föreslagna lönegradsuppflyttningen av tjänsterna som försäkringsråd och höjningen av arvodet till avdelningsordföranden bör medföra att den vikariatslön som utgår till tillförordnade ordföranden och chefen för försäkringsrådet höjs från B 5 till B 7, varvid nu utgående befattningsarvode med 3 600 kr. bör bortfalla.

1. c) Medel beräknas för retroaktiv löneförbättring till försäkringsråden fr. o. m. den 1 juli 1965, bl. a. med hänsyn till att kammarrättsråden och flertalet byråchefer då placerats i B 3.

Departementschefen

Den föreslagna lönegradsförändringen för försäkringsråden bör inte behandlas i detta sammanhang. För löneomräkning bör anslaget ökas med 6 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	540 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	82 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	187 000

Summa kr. 809 000;

b) till *Försäkringsrådet*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 809 000 kr.

B 4. Försäkringsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	34 000	34 697
1965/66	33 000	
1966/67 (förslag)	33 000	

Försäkringsrådet föreslår, att anslaget ökas med 1 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Reseersättningar	2 000	—	- 1 000
2. Övriga expenser	27 200	+ 1 000	+ 1 000
		+ 1 000	—

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppförs med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kr.

B 5. Riksförsäkringsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	16 034 000	17 261 382
1965/66	18 115 000	
1966/67 (förslag)	17 557 000	

Riksförsäkringsverket är centralmyndighet för socialförsäkringen. Verksstyrelsen utgörs av generaldirektören och överdirektören samt fem särskilt förordnade ledamöter. Verksamheten bedrivs på en administrativ avdelning, en försäkringsavdelning och en besvärsavdelning. Arbetet är inom avdelningarna fördelat på tolv byråer och en organisationssektion. Personalen uppgår till ca 900 anställda.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget ökas med 890 000 kr

		Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar		
a) Verksledningen:		
2 avdelningschefer Bo 4	+ 124 872	
minskning med 1 vikariatslöneförordnande i B 4	- 62 436	
b) Kanslibyrån:		
1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772	
1 assistent Ae 17	+ 27 648	
1 förste kontorsskrivare Ae 15	+ 24 936	
4 förste expeditionsvakter Ae 9	+ 73 248	
c) Lagbyrån:		
1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332	
1 kansliskrivare Ae 11	+ 20 280	

	Ökn. el. minskn.
d) Tillsynsbyrån:	
1 avdelningsdirektör Be 1.....	+ 53 928
2 byrådirektörer Ae 25.....	+ 83 544
2 förste byråsekreterare Ae 23.....	+ 75 360
1 kontorskrivare Ae 13.....	+ 22 488
1 kansliskrivare Ae 11.....	+ 20 280
1 kontorist Ae 9.....	+ 18 312
e) Organisationssektionen:	
1 byrådirektör Ae 27.....	+ 46 332
1 kanslibitråde Ae 7.....	+ 16 488
f) Avgiftsbyrån:	
1 byrådirektör Ae 25.....	+ 41 772
6 förste byråsekreterare Ae 23.....	+ 226 080
1 kontorskrivare Ae 13.....	+ 22 488
3 kansliskrivare Ae 11.....	+ 60 840
4 kontorister Ae 9.....	+ 73 248
1 kanslibitråde Ae 7.....	+ 16 488
g) Tekniska byrån:	
1 byråassistent Ae 19.....	+ 30 648
1 assistent Ae 17.....	+ 27 648
1 förste maskinoperatör Ae 13.....	+ 22 488
1 kontorskrivare Ae 13.....	+ 22 488
1 kansliskrivare Ae 11.....	+ 20 280
1 maskinoperatör Ae 9.....	+ 18 312
1 kontorist Ae 9.....	+ 18 312
1 maskinoperatör Ae 7.....	+ 16 488
3 kanslibiträden Ae 7.....	+ 49 464
2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	+ 29 760
minskning med medel för övergångsanordningar.....	- 1 437 192
h) Första skaderegleringsbyrån:	
1 assistent Ae 17; minskning med 1 amanuens Af 17/Ae 21.....	- 3 000
i) Matematisk-statistiska avdelningen:	
2 avdelningsdirektörer Be 1.....	+ 107 856
1 byrådirektör Ae 27.....	+ 46 332
1 byrådirektör Ae 25.....	+ 41 772
1 assistent Ae 17.....	+ 27 648
1 kanslist Af 9/Ae 15.....	+ 22 488
1 kansliskrivare Ae 11.....	+ 20 280
minskning med:	
1 förste aktuarie Ae 23 och.....	- 37 680
1 förste byråingenjör Ae 23.....	- 37 680
j) Besvärsavdelningen:	
1 byråchef Be 3.....	+ 59 460
2 byrådirektörer Ae 27.....	+ 92 664
1 förste byråsekreterare Ae 23.....	+ 37 680
k) Medel för tillfällig personal.....	+ 400 000
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar m. m.	—
b) Ordinarie- och extraordinariesättningar.....	—
c) Vissa arvodesfrågor.....	+ 23 000
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 606 184
4. <i>Höjd ersättning från allmänna pensionsfonden</i>	- 410 000
	+ 890 000

Motiv

1. a) Inom försäkringsavdelningen handläggs den avgiftsuppbörd som ankommer på verket och den på verket ankommande pensionsutbetalnings-

verksamheten. Vidare handläggs på denna avdelning yrkesskade- och militärskadeärenden m. m. samt ärenden av matematisk och statistisk natur. På avdelningen beräknas vid ingången av budgetåret 1966/67 tjänstgöra omkring 600 befattningshavare. Avdelningens storlek och de matematiska och statistiska arbetsuppgifternas särart har resulterat i att avdelningschefen endast i begränsad omfattning kunnat befatta sig med dessa. Chefen för den matematisk-statistiska byrån har därför i betydande mån haft att vid sidan av avdelningschefen självständigt handlägga arbetsuppgifterna av matematisk och statistisk natur.

Omslutningen av socialförsäkringarna uppgår redan f. n. till inemot 10 miljarder kr. för år. Socialförsäkringens ökade omfattning medför att den kostnadsmässigt och för de enskilda spelar en allt större roll. Härigenom blir även de beräkningar och prognoser, som verket har att utföra, allt viktigare. Samtidigt öppnas möjligheter att arbeta fram statistiska uppgifter, som är av vikt inte minst för hälso- och sjukvården.

Av angivna skäl och då de med matematiska och statistiska uppgifterna sysselsatta kvalificerade befattningshavarna endast med svårighet hinner med de uppgifter som redan åligger dem, anser verket erforderligt att de matematiska och statistiska arbetsuppgifterna utbryts ur försäkringsavdelningen. Verket föreslår, att dessa uppgifter i stället hänförs till en särskild matematisk-statistisk avdelning. Chefen för denna avdelning bör liksom övriga avdelningschefer i verket vara placerad lägst i Bo 4.

Verkets administrativa avdelning förestås sedan verkets tillkomst den 1 juli 1961 av en befattningshavare, som förordnats att mot vikariatslön bestrida göromål i B 4. Förordnandet har tillkommit som ett provisorium för att avlasta överdirektören den direkta ledningen av den administrativa avdelningen. De arbetsuppgifter som åvilar överdirektören i egenskap av verksamhetschefens ställföreträdare är av den omfattning att det är ogörligt för honom att tillika fungera såsom chef för den administrativa avdelningen. Avdelningens arbetsuppgifter kan förväntas successivt öka i samband med socialförsäkringens utveckling. Därför bör en avdelningschefstjänst i Bo 4 inrättas. Det nämnda vikariatslöneförordnandet blir då obehövligt.

1. b) Chefen för kameralsektionen, en byrådirektör i A 27, har så omfattande och kvalificerade arbetsuppgifter sammanhängande med verkets medels- och fondförvaltning, att han inte mer är i stånd att bemästra dessamma utan biträde av en högt kvalificerad kraft, en byrådirektör i A 25. Kanslibyråns personalsektion, som med nuvarande personaluppsättning inte kan hinna med sina arbetsuppgifter, bör erhålla en assistent och en förste kontorsskrivare. Fyra tjänster som förste expeditionsvakt bör inrättas, varigenom fyra tillfälliga expeditionsvaktstjänster, som avlönats med medel för tillfällig personal, kan utgå.

1. c) Lagbyråns utredningssektion, som är underbemannad i fråga om den kvalificerade personalen, bör tillföras en byrådirektörstjänst i A 27.

Vidare behöver biträdespersonalen förstärkas med en kvalificerad språkkunnig arbetskraft.

1. d) För att avlasta byråchefen på tillsynsbyrån i vad avser ledningen av det löpande arbetet bör inrättas en befattning som avdelningsdirektör i B 1. Byråns pensionssektion bör förstärkas med en byrådirektör i A 25 och två förste byråsekreterare i A 23, om arbetet med bl. a. instruktion av de allmänna försäkringskassornas personal på pensionsavdelningarna och inspektion av dessa avdelningars arbete skall kunna bedrivas i erforderlig omfattning. För att byråns inspektionssektion skall kunna arbeta på tre grupper, vilket erfordras om inspektionsverksamheten skall kunna utövas med önskvärd intensitet, bör ytterligare en byrådirektör tillföras byrån. Därvid kan en förste byråsekreterartjänst i A 23 indras. Utbildningsverksamheten i fråga om verkets och kassornas personal behöver utbyggas. Här för erfordras att byråns utbildningssektion förstärks med en tjänst som förste byråsekreterare. Slutligen erfordras för granskningsarbete på pensionssektionen en personalökning med en kontorsskrivare, en kansliskrivare och en kontorist.

1. e) För att organisationssektionen skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter i erforderlig omfattning är det nödvändigt att sektionen tillförs en ny tjänst avsedd för rationaliseringsutbildad person med hög kompetens. Den nya befattningen bör placeras i A 27. Därjämte bör inrättas en kanslibitradestjänst.

1. f) Avgiftsbyrån har att debitera och i stor utsträckning uppbära arbetsgivaravgifter till socialförsäkringen. De genom byråns försorg uppburna avgifterna beräknas uppgå till 2 870 milj. kr. år 1965 och 3 300 milj. kr. år 1966. Det stigande uttaget av arbetsgivaravgifter medför allt större krav på byrån, inte minst då det gäller att åstadkomma en korrekt och konsekvent lagtillämpning. Verket föreslår därför nyinrättandet av en byrådirektörstjänst, sex förste byråsekreterartjänster, en kontorsskrivartjänst, tre kansliskrivartjänster, fyra kontoristtjänster samt en kanslibitradestjänst.

1. g) För att genomföra datakontroll av från försäkringskassorna inkommet grundmaterial behövs förstärkning på tekniska byrån med en byråassistent, en assistent, en förste maskinoperatör och två maskinoperatörer.

På tekniska byrån handläggs bl. a. ärenden som avser att verkställa avdrag för preliminär och kvarstående skatt, att redovisa och inleverera till skattemyndigheterna innehållna skattemedel samt att framställa och tillhandahålla pensionstagare och skattemyndigheter årliga kontrolluppgifter. Dessa arbetsuppgifter har ökat. Byrån behöver på grund härav förstärkas med en kontorsskrivare, en kansliskrivare, en kontorist, tre kanslibitraden samt två kontorsbitraden.

Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår har övergångsvis beräknats medel för vissa tjänster på tekniska byrån i lägre lönegrad än A 13

(prop. 1965: 1 bil. 7 s. 20). Kostnaderna för ifrågavarande tjänster, totalt 1 437 192 kr., har nu frånräknats anslaget för nästa budgetår.

1. h) Verket har inrättat en tjänst som assistent i A 17 i utbyte mot en amanuensjänst i A 17/21.

1. i) Tillkomsten av en matematisk-statistisk avdelning förutsätter, förutom inrättandet av en avdelningschefstjänst i B 4, att tjänster för två avdelningsdirektörer i B 1, en byrådirektör i A 27, en byrådirektör i A 25, en assistent, en kanslist och en kansliskrivare inrättas samt att en förste aktuarietjänst och en förste byråingenjörstjänst dras in.

1. j) Antalet till verket inkommande besvärärenden fortsätter att öka. Under budgetåret 1964/65 inkom sålunda 5 852 ärenden mot 4 720 budgetåret 1963/64. Trots att antalet avgjorda ärenden också ökat — från 4 039 budgetåret 1963/64 till 5 408 budgetåret 1964/65 — har balansen av oavgjorda ärenden vuxit från 1 606 den 30 juni 1964 till 2 050 den 30 juni 1965. Besvärärendena har även blivit avsevärt mer invecklade och svårbedömbara än enligt äldre lagstiftning. Till följd av arbetsanhopningen har den medverkan av befattningshavare på besväravdelningen, som är önskvärd vid undervisnings- och inspektionsverksamheten, inte kunnat erhållas.

Sedan den 1 september 1962 har hos verket funnits inrättat ett förordnande, f. n. löpande t. o. m. den 30 juni 1966, att mot vikariatslön bestrida på byråchef ankommande göromål. Detta förordnande bör utbytas mot en extra ordinarie byråchefstjänst. En av besvärbyråerna bör förstärkas med ytterligare en besvärsgroup bestående av en byrådirektör i A 27 och en förste byråsekreterare i A 23. Därjämte bör en fr. o. m. den 1 juli 1965 inrättad tjänst i Ag 27 ersättas med en extra ordinarie tjänst i samma lönegrad.

1. k) För innevarande budgetår har under avlöningsanslaget inräknats ett belopp av 600 000 kr. för tillfällig personal. Verket måste även för budgetåret 1966/67 räkna med ett visst belopp för tillfällig personal. Reformarbetet på socialförsäkringens område kan komma att påverka storleken av verkets personal på ett sätt som f. n. inte kan förutses. Tekniska byrån har ännu inte funnit sin slutgiltiga form och en viss omläggning med därmed sammanhängande behov av ytterligare personal kan där komma att visa sig erforderlig. Om såsom föreslagits under punkt 1. b) medel för avlöande av expeditionsvaktspersonal överförs från det för tillfällig personal avsedda beloppet till den fastare anslagsberäkningen samt under förutsättning att motsvarande omläggning av beräkningarna sker i fråga om tjänster som anges under punkt 1. j) torde verkets behov av särskilda medel för tillfällig personal kunna uppskattas till 1 mil. kr.

2. a) Verket föreslår, att en tjänst som expeditionsvakt i A 9 ändras till tjänst som bilförare med därvid sammanhängande möjlighet för befattningshavaren att erhålla personlig tjänst i A 10.

2. b) Ett förordnande att med vikariatslön bestrida göromål som ankommer på avdelningschef i B 4 bör på skäl som angetts under punkt 1. a) utbytas mot en ordinarie avdelningschefstjänst.

2. c) Arvodesposten bör ökas med hänsyn till av Kungl. Maj:t den 26 maj 1965 meddelat bemyndigande för verket att av denna post disponera tillhoppa 248 500 kr.

4. Allmänna pensionsfondens ersättning till statsverket för verkets handhavande av den allmänna tilläggspensioneringen uppskattas till avrundat 3 310 000 kr., dvs. 15 % av beräknat bruttoanslag minskat med arvodesposten.

Departementschefen

I anslutning till en omläggning av arbetet med pensionsutbetalningarna har fr. o. m. innevarande budgetår genomförts vissa ändringar i riksförsäkringsverkets organisation (prop. 1965: 1 bil. 7 s. 20, SU 5, rskr 5). Ändringarna innebär i huvudsak att vissa led i det arbete som föregår pensionsutbetalningarna decentraliserats till försäkringskassorna samt att den förutvarande utbetalningsbyrån och delar av avgiftsbyråns datasektion omorganiserats till en teknisk byrå. Med hänsyn till att den nya organisationen skulle genomföras successivt beräknades för innevarande budgetår övergångsvis medel för ca 90 biträdestjänster, som inte erfordras när omorganisationen helt genomförts. I enlighet med verkets förslag bör dessa medel, ca 1,4 milj. kr., frånräknas anslaget för nästa budgetår. Ställningstagandet till de av verket föreslagna personalförändringarna i övrigt på tekniska byrån bör anstå tills större erfarenheter vunnits av den nya organisationen.

Vad gäller verkets övriga arbetsområden finner jag det angeläget att på vissa punkter förstärka personalresurserna inom tillsynsbyrån, avgiftsbyrån och besvärsavdelningen. På tillsynsbyrån bör i första hand för arbetsuppgifterna rörande den allmänna pensioneringen inrättas nya tjänster för en byrådirektör i Ae 25 och en förste byråsekreterare i Ae 23. Avgiftsbyrån bör förstärkas med ytterligare personal främst för granskningsarbete rörande arbetsgivaravgifterna till socialförsäkringen. Jag föreslår att på byrån inrättas nya tjänster för en byrådirektör i Ae 25 och två förste byråsekreterare i Ae 23. Därjämte bör medel beräknas för ytterligare en kontorsskrivare, en kansliskrivare och en kontorist. För att nedbringa väntetiderna i besvärsärenden förordar jag vidare, att på besvärsavdelningen inrättas nya tjänster för två byrådirektörer i Ae 27 och en förste byråsekreterare i Ae 23. I enlighet med verkets förslag bör för första skaderegleringsbyrån beräknas medel för en assistenttjänst i utbyte mot en amanuens-tjänst.

Liksom för innevarande budgetår bör under anslaget beräknas särskilda medel för tillfällig personal. Medelsbehovet för detta ändamål uppskattar jag för nästa budgetår till 600 000 kr.

Den av verket föreslagna ökningen av arvodesposten bör godtas. Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör vidare beräknas 65 000 kr. för att förstärka verkets planeringsresurser. För löneomräkning bör anslaget ökas med 606 000 kr. Inkomstposten för särskilda uppborädsmedel bör enligt av verket angivna grunder upptas till 3,1 milj. kr.

Vad jag nu förordat medför att anslaget bör uppföras med 17 557 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t mätte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för riksförsäkringsverket enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsverket, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	6 609 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	248 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	13 800 000
	<hr/>
	Summa kr. 20 657 000

Särskilda uppborädsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	3 100 000
	<hr/>

Nettoutgift kr. 17 557 000;

c) till Riksförsäkringsverket: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 17 557 000 kr.

B 6. Riksförsäkringsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	6 430 000	6 447 327
1965/66	3 250 000	
1966/67 (förslag)	3 480 000	

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget ökas med 415 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
<i>Utgifter</i>			
1. Reseersättningar	120 000	+ 10 000	+ 5 000
2. Kostnader för datamaskinläggning m. m.	2 340 000	+ 120 000	+ 120 000
3. Övriga expenser för eget behov	1 340 000	+ 280 000	+ 190 000
4. Publikationstryck	100 000	+ 150 000	—
5. Upplysningssverksamhet rörande frivilliga försäkringar.	5 000	- 5 000	- 5 000
	Summa 1—5	+ 555 000	+ 310 000

<i>Inkomster</i>	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
6. Särskilda uppbringningsmedel.....	1 020 000	+ 140 000	+ 80 000
	Nettoutgift kr.	+ 415 000	+ 230 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget för nästa budgetår ökas med 230 000 kr. och alltså uppförs med 3 480 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 480 000 kr.

B 7. Folkpensioner

För innevarande budgetår har till folkpensioner anvisats ett förslagsanslag av 4 560 milj. kr.

Fr. o. m. den 1 juli 1965 har en standardhöjning av folkpensionerna genomförts med 150 kr. för en ensam pensionär och med 230 kr. för två pensionsberättigade makar. En ny standardhöjning bör ske fr. o. m. den 1 juli 1966. Jag förordar att folkpensionen därvid höjs med 170 kr. för en ensam pensionär och med 260 kr. för två pensionsberättigade makar. Läger man dessa belopp till de nuvarande folkpensionerna, blir pensionen — fränsett kommunalt bostadstillägg — 4 415 kr. för ensam ålderspensionär liksom för personer med hel förtids- eller änkepension samt 6 890 kr. för ett pensionspar. Kostnaderna för denna standardhöjning kan för budgetåret 1966/67 beräknas till ca 180 milj. kr.

Genom den förordade standardhöjningen av folkpensionerna förbättras bl. a. förtidspensionerna till handikappade. Förbättringar har aktualiserats även i fråga om förmåner som inom folkpensioneringens ram utgår till handikappade, vilka inte uppbär förtidspension. Pensionsförsäkringskommittén har under hösten 1965 lagt fram ett betänkande i hithörande och andra frågor. Betänkandet har nyligen remissbehandlats.

Förslag till de lagändringar som erfordras för att genomföra den förordade standardhöjningen av folkpensionerna avses komma att framläggas i en särskild proposition. Därvid torde även vissa förbättringar av särskilda pensionsförmåner för handikappade komma att föreslås.

Jag vill erinra om att pensionsförsäkringskommittén i fjol fick i uppdrag att utreda frågor i samband med standardhöjningar av folkpensionerna efter år 1968.

Anslaget bör nu, inkl. automatiska kostnadsökningar, preliminärt räknas upp med 230 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Folkpensioner* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 4 790 000 000 kr.

B 8. Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	6 200 000	6 327 821
1965/66	7 600 000	
1966/67 (förslag)	7 700 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna pensioner erlaggs halvårsvis i efterskott. På budgetåret 1966/67 kommer alltså att belöpa utbetalningskostnaderna för kalenderåret 1966.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget ökas med 100 000 kr.

Verket räknar med totalt omkring 12 milj. pensionsutbetalningar under år 1966. Av dessa antas i runt tal 15 % komma att innefatta antingen enbart tilläggspension eller folkpension jämte tilläggspension.

För utbetalningarna under år 1965 har ersättningen bestämts till 61 öre. Verket har vid anslagsberäkningen utgått från oförändrad ersättningsgrund för år 1966. Därjämte har verket räknat med en särskild ersättning av ca 850 000 kr. för viss från kontrollsynpunkt erforderlig databehandling av pensionsanvisningar. I fråga om pensionsutbetalningar, som förutom folkpension även innefattar tilläggspension, förutsätts att halva ersättningskostnaden till postverket kommer att bestridas av medel ur allmänna pensionsfonden. Anslagsbehovet för budgetåret 1966/67 beräknas därmed till 7,7 milj. kr.

Departementschefen

Riksförsäkringsverkets anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 700 000 kr.

B 9. Bidrag till sjukförsäkringen

För innevarande budgetår har till bidrag till sjukförsäkringen anvisats ett förslagsanslag av 430 milj. kr.

Förslag om en betydande reform av sjukpenningförsäkringen fr. o. m. den 1 januari 1967 avses komma att framläggas i en särskild proposition. Reformen är avsedd att finansieras avgiftsvägen.

Anslagsbehovet för nästa budgetår kan med hänsyn till automatiska kostnadsstegringar beräknas öka med 25 milj. kr. Anslaget bör preliminärt uppföras med 455 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till sjukförsäkringen* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 455 000 000 kr.

B 10. Vissa yrkesskadeersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 900 000	4 999 685
1965/66	5 300 000	
1966/67 (förslag)	4 800 000	

Från anslaget bestrids kostnaderna för ersättning i anledning av skadefall, där ersättning på grund av speciella författningar eller särskilda beslut helt utges av statsmedel, samt kostnaderna för tillägg på vissa äldre livräntor.

Riksförsäkringsverket föreslår, att anslaget minskas med 500 000 kr.

Den 1 januari 1963 genomfördes vissa ersättningsförhöjningar. Den verkliga kostnadsökningen under anslaget synes vara mindre än som tidigare beräknats. Nettoutgifterna under anslaget visar för budgetåret 1964/65 en nedåtgående tendens jämfört med budgetåret 1963/64. Riksförsäkringsverket beräknar nu medelsbehovet för innevarande budgetår till ca 4,9 milj. kr. Det synes sannolikt att nettoutgifterna kommer att minska ytterligare under de närmaste åren. För budgetåret 1966/67 beräknas medelsbehovet till 4,8 milj. kr.

Departementschefen

Riksförsäkringsverkets anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa yrkesskadeersättningar m.m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 800 000 kr.

C. Socialvård, nykterhetsvård m. m.

C 1. Socialstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 557 000	3 718 895
1965/66	4 048 000	
1966/67 (förslag)	4 281 000	

Socialstyrelsen är den centrala myndigheten inom socialvården. Styrelsens verksamhetsområde omfattar i huvudsak barna- och ungdomsvård, social hemhjälp, stöd åt hjälpbehövande, åldringsvård och nykterhetsvård. Verket, som består av fyra vårdbyråer och en lagbyrå, har ca 140 anställda.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 540 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
a) Barnavårdsbyrån och skolbyrån:	
2 förste byråsekreterare Ag 23	+ 75 360
12 konsulenter Ag 21	+ 396 864
1 biträdande psykolog Ag 21	+ 33 972
1 revisor Ag 21	+ 33 972
5 amanuenser Ag 17/21	+ 153 240
1 kanslist Ag 9/15	+ 22 488
2½ kontorsbiträden Ag 2/5	+ 37 200
b) Socialvårdsbyrån:	
2 byrådirektörer Ag 25	+ 83 544
2 förste byråsekreterare Ag 23	+ 75 360
1 amanuens Ag 17/21	+ 30 648
1 kanslibiträde Ag 7	+ 16 488
c) Lagbyrån:	
2 förste byråsekreterare Ag 23	+ 75 360
1 amanuens Ag 17/21	+ 30 648
1 kontorist Ag 9	+ 18 312
d) Nykterhetsvårdsbyrån:	
1 biträdande psykolog Ag 21	+ 33 972
2 amanuenser Ag 17/21	+ 61 296
2 kanslister Ag 9/15	+ 44 976
1 kontorist Ag 9 mot vakanthållande av en kontorsbiträdestjänst Af 2/Ae 5	+ 3 432
1 kontorist Ag 9	+ 18 312
4 kontorsbiträden Ag 2/5	+ 59 520
e) Extra tjänster:	
1 göromålsbestridande för byråchef B 3	+ 59 460
1 byrådirektör Ag 27	+ 46 332
1 byrådirektör Ag 25	+ 41 772
2 förste byråsekreterare Ag 23	+ 75 360
1 förste revisor Ag 23	+ 37 680
1 byråingenjör Ag 23	+ 37 680
1 förste byråsekreterare Ag 21	+ 33 972
1 kanslist Ag 9/15 mot vakanthållande av en kontorsbiträdestjänst Af 2/Ae 5	+ 7 608
1 kanslist Ag 9/15	+ 22 488
1 kontorist Ag 9	+ 18 312

	Ökn. el. minskn.
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
Vissa arvodesfrågor m. m.	+ 78 000
3. <i>Kompensation för höjda folkpensionsavgifter</i>	+ 26 000
4. <i>Löneomräkning</i>	+ 123 372
5. <i>Avdrag</i>	
För innevarande budgetår anvisat belopp för tillfällig personalförstärkning	— 373 000
	+ 1 540 000

Motiv

1. a) Socialstyrelsen anser, att en väsentlig utbyggnad av barn tillsyns verksamheten är nödvändig. Barnavårdsbyråns sektion för barnstugor bör därför förstärkas med tjänster för en förste byråsekreterare, tre amanuenser, en kanslist, tolv regionalt placerade konsulenter samt en förste byråsekreterare, den sistnämnda avsedd för familjedaghemsverksamheten. Vidare bör en biträdande psykolog anställas för gemensamma uppgifter på barnavårdsbyrån och skolbyrån. Då antalet vårdplatser på ungdomsvårdsskolorna har ökat de senaste åren och därmed också arbetsbelastningen på skolbyråns vårdsektion, bör denna få ytterligare två amanuens tjänster. Styrelsen upprepar tidigare framfört yrkande att en tjänst som revisor inrättas på skolbyråns administrativa sektion. Den för barnavårdsbyrån och skolbyrån gemensamma skrivpersonalen föreslås utökad med två heltidstjänster och en halvtidstjänst för kontorsbiträde.

1. b) Rådgivningen beträffande den öppna och slutna åldringsvårdens lokalbehov och planering bör intensifieras. På socialvårdsbyråns sektion för åldringsvård föreslås tjänster för en byrådirektör, en förste byråsekreterare och en amanuens. För ökad information och rådgivning i fråga om stöd åt hjälpbehövande föreslås personalförstärkning på byråns sektion för socialhjälp, flyktingar och zigenare m. m. med en byrådirektörstjänst och en tjänst som förste byråsekreterare. Den för byrån gemensamma skrivpersonalen behöver utökas med ett kanslibitråde.

1. c) För beredskapsplanläggning inom socialstyrelsens ämbetsområde föreslås en tjänst som förste byråsekreterare vid lagbyråns administrativa sektion. En sådan befattning föreslås också för styrelsens informationstjänst för utläningar. Styrelsen upprepar tidigare framförda yrkanden om förstärkning av personalen för tidskriften *Sociala Meddelanden* med en amanuens för tjänstgöring som biträdande redaktör och med en kontorist.

1. d) För utredning och rådgivning beträffande vård och behandling av alkoholmissbrukare föreslås en tjänst som biträdande psykolog på nykterhetsvårdsbyrån. Vidare bör byråns planeringssektion förstärkas med en amanuens och en kontorist, dess administrativa sektion med två kanslister samt byråns intagningssektion med en kontorist, mot vakanthållande av en kontorsbiträdestjänst. För ärenden som berör finska medborgare erfordras

en finsktalande amanuens. Styrelsen upprepar slutligen tidigare framförda önskemål om tjänster för biträdespersonal.

1. e) Socialstyrelsen begär medel även för budgetåret 1966/67 till den extra personal, för vilken under innevarande budgetår beräknas 373 000 kr. i avlöningskostnader.

2. Socialstyrelsen föreslår att 30 000 kr. anvisas för ersättningar till sakkunniga för tillfälliga utredningsuppdrag m. m. enligt socialstyrelsens bestämmande. Därvid kan nuvarande belopp på 2 000 kr. till expert i zigenarfrågor utgå. Styrelsen anhåller vidare att 50 000 kr. ställs till socialstyrelsens förfogande för informationsverksamhet, tillfälliga utredningar m. m. föreslagna av centrala samarbetsgruppen och länsgrupperna för dag- och fritidshem samt till arvoden åt länsgruppernas sekreterare m. m.

Departementschefen

Socialstyrelseutredningen och MCA-utredningen har i september 1965 överlämnat ett betänkande rörande hälso- och socialvårdens centrala administration (SOU 1965:49). Utredningarna föreslår, att ett nytt centralt ämbetsverk inrättas för hälso- och socialvården fr. o. m. den 1 januari 1967. Dessutom har alternativa organisationsförslag framlagts som innebär separata utbyggnader av de nuvarande ämbetsverken. Remissbehandlingen av betänkandet är ännu inte avslutad. Förutsättningar torde inte föreligga för att genomföra någon omorganisation under budgetåret 1966/67.

De senaste årens ökade insatser på socialvårdens område har ställt allt större anspråk på socialstyrelsen. I avvaktan på ställningstagande till styrelsens organisation har tillfälliga förstärkningar tidigare genomförts. Den under innevarande budgetår inrättade administrativa sektionen hos socialstyrelsen har övertagit en viss del av de administrativa ärenden, som tidigare handlagts på styrelsens lagbyrå och vårdbyråer. Härigenom har styrelsen fått en ökad kapacitet.

Jag anser det emellertid angeläget, att socialstyrelsen erhåller en viss personalförstärkning för handläggning av vårdärendena utöver vad som vinnns genom nyssnämnda rationalisering. Ökade insatser för utbyggnad av barn tillsynen är nödvändiga. För detta ändamål bör medel beräknas för två extra tjänster på styrelsens barnvårdsbyrå, nämligen en förste byråsekreterare i A 23 och en amanuens. Inom nykterhetsvårdens område bör planeringsarbetet intensifieras. Medel bör därför beräknas för en extra amanuens tjänst på nykterhetsvårdsbyrån.

Vad beträffar styrelsens yrkande om medel för informationsverksamhet rörande daghem och fritidshem m. m. vill jag hänvisa till att Kungl. Maj:t tidigare ställt medel till förfogande för denna verksamhet bl. a. från femte huvudtitelns kommittéanslag.

För innevarande budgetår har 373 000 kr. anvisats för extra arbets-

kraft. I enlighet med socialstyrelsens förslag bör medel även nästa budgetår anvisas för detta ändamål.

För tillfälliga personalförstärkningar, inberäknat de nya tjänsterna på barnavårdsbyrån och nykterhetsvårdsbyrån, bör inräknas sammanlagt 481 000 kr. under icke-ordinarieposten. Beloppet bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande.

Anslaget bör vidare ökas med 125 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 233 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 4 281 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för socialstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 850 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 366 000

Summa kr. 4 281 000;

- b) till *Socialstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 281 000 kr.

C 2. Socialstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	545 000	521 133
1965/66	526 000	
1966/67 (förslag)	560 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 159 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
<i>Utgifter</i>			
1. Reseersättningar	150 000	+ 130 000	+ 25 000
2. Övriga expenser	287 000	+ 24 000	+ 9 000
3. Publikationstryck	205 000	+ 30 000	+ 20 000
Summa 1—3		+ 184 000	+ 54 000
<i>Inkomster</i>			
4. Särskilda uppbördsmedel	170 000	+ 25 000	+ 20 000
Nettoutgift kr.		+ 159 000	+ 34 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget uppförs med 560 000 kr. Under anslagsposten till rese-

ersättningar har jag därvid beräknat 5 000 kr. för internordiska resor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Socialstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kr.

C 3. Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	533 000	542 431
1965/66	621 000	
1966/67 (förslag)	684 000	

Socialvårdskonsulenterna har att tillhandagå länsstyrelserna inom sina distrikt i frågor rörande länsstyrelsernas befattning med socialhjälp och barnavård inom distriktets kommuner. Konsulenterna skall vidare biträda socialstyrelsen med viss tillsynsverksamhet. De skall också bistå socialnämnderna och barnavårdsnämnderna m. fl. med råd och upplysningar. I organisatoriskt hänseende är konsulenterna underställda socialstyrelsen. F. n. finns 13 konsulentdistrikt med lika många befattningshavare.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 63 000 kr. för löneomräkning.

Departementschefen

Anslaget bör höjas med 63 000 kr. och alltså uppföras med 684 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens socialvårdskonsulenter, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	684 000
	<hr/>
	Summa kr. 684 000;

- b) till *Statens socialvårdskonsulenter: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 684 000 kr.

C 4. Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	139 000	123 105
1965/66	134 000	
1966/67 (förslag)	138 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 7 200 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen Mynd.	andr. 1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	1 000	+ 200	—
2. Expenser.....	28 000	+ 7 000	+ 4 000
		+ 7 200	+ 4 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 4 000 kr. och alltså uppförs med 138 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens socialvårdskonsulenter: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 138 000 kr.

C. 5. Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnvårdslagarna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	6 750 000	10 172 865
1965/66	7 000 000	
1966/67 (förslag)	8 000 000	

Från anslaget bestrids främst statens kostnader för gottgörelse åt kommuner enligt barnvårdslagarna och socialhjälp- och barnvårdslagarna för viss vård, som meddelats huvudsakligen icke svenska medborgare, kostnaderna för gottgörelse åt kommuner enligt särskilda åtaganden av staten för understöd åt renskötande samer, vissa kategorier zigenare och vissa här i landet mottagna flyktingar, vilka inte kan försörja sig själva. Vidare bestrids kostnader för understöd, som enligt Kungl. Maj:ts särskilda beslut utgår till nödställda svenskar i utlandet samt vissa kostnader för bistånd åt till Sverige återvändande utlandssvenskar.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till den genomsnittliga belastningen under de två senaste budgetåren uppförs med 8,6 milj. kr.

Departementschefen

Under senare tid har flera kommuner åsamkats utgifter för understöd till arbetsföra utländska medborgare bl. a. från Grekland och Jugoslavien som — utan att vara flyktingar — anlant till landet i syfte att här skaffa sig arbetsanställningar.

Enligt gällande bestämmelser kan ersättning av statsmedel inte utgå i dessa fall. Nämnda utgifter drabbar i regel ett fåtal kommuner, främst vissa större städer. Det synes skäligt att dessa i viss utsträckning bereds gott-

görelse för vad de i detta hänseende givit ut. Därest riksdagen inte har något att erinra däremot, bör Kungl. Maj:t efter framställning av socialstyrelsen kunna bevilja angivna kommuner viss ersättning av statsmedel för deras kostnader för understöd till ifrågavarande utländska medborgare.

Från förevarande anslag bestrids bl. a. kostnaderna för gottgörelse till kommuner för understöd till vissa kategorier zigenare. Kostnaderna för denna verksamhet utgjorde under budgetåret 1964/65 ca 950 000 kr. Ersättning av statsmedel för socialhjälpkostnader utgick under nämnda budgetår till drygt hälften av de svenska zigenarna. Genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg har viss elementär skolundervisning försöksvis anordnats för vuxna zigenare av vilka en betydande del saknar förmåga att läsa och skriva. Kungl. Maj:t har den 17 december 1965 bemyndigat socialstyrelsen att av statsmedel ersätta kommunerna för den hjälp som lämnas zigenare på grund av särskilda understödsbehov som uppkommit vid deltagande i undervisning eller omskolning. Detta beslut torde få anmälas för riksdagen.

Med hänsyn till belastningen bör anslaget räknas upp med 1 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till kommunerna enligt socialhjälp- och barnavårdslagarna m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.

C 6. Bidrag till social hemhjälp

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	20 000 000	19 800 400
1965/66	50 000 000	
1966/67 (förslag)	60 000 000	

Statsbidrag utgår med 35 % av kommuns nettokostnader för hemvårdarinnor, hemsamariter och därmed jämförlig personal, som har till huvudsaklig uppgift att i enskilt hem hjälpa åldringar, handikappade och barnfamiljer. Samma bidrag utgår till kommuns kostnader för bidrag till enskild sammanslutning, som bedriver social hemhjälpverksamhet. Statsbidrag utbetalas för kalenderår i efterskott.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 15 milj. kr.

Styrelsen har infordrat uppgifter från kommunerna om det statsbidrag som beräknas utgå för 1966 års hemhjälpverksamhet. Inkomna uppgifter ger ett belopp av ca 60 milj. kr. Med kännedom om de senaste årens stora överskridande av kommunernas budgetberäkningar för hemhjälp och det väsentligt ökande hjälpbehovet m.m. beräknar socialstyrelsen anslagsbehovet för statsbidrag under budgetåret 1966/67 till 65 milj. kr.

Departementschefen

Statsbidrag utgår fr. o. m. den 1 juli 1964 med 35 % av kommunernas nettokostnader för social hemhjälp till åldringar, handikappade och barnfamiljer. Hemhjälp till åldringar och handikappade lämnas till ungefär fyra femtedelar av timanställda hemsamariter, medan hemvårdarinnorna beräknas svara för en femtedel av denna verksamhet. Hemvårdarinnornas huvudsakliga arbetsområde avser barnfamiljerna.

Statsbidraget till hemhjälpverksamheten har införts för att stimulera kommunerna till en kraftig ökning av resurserna för vård och tillsyn av främst åldringar och handikappade i deras hem. En utbyggnad av dessa vårdmöjligheter ingår som ett viktigt led i de reformer på åldringsvårdens område som beslutades vid 1964 års riksdag (prop. 1964: 85, SU 106, rskr 245).

Hemhjälp till åldringarna har ökat kraftigt under de senaste åren. År 1960 erhöll 55 000 åldringar hjälp av hemsamariter och 24 000 hjälp av hemvårdarinnor. Under år 1964 hade antalet åldringar som fått hjälp av hemsamariter stigit till 103 000, samtidigt som 26 000 åldringar fick hjälp av hemvårdarinnor. Enligt tillgängliga uppgifter fortsätter hemsamaritverksamheten att expandera. Antalet verksamma hemsamariter under en undersökningsvecka uppgick år 1965 till ca 23 000 mot 17 000 två år tidigare. Hemvårdarinnornas antal är ca 3 400. Under år 1964 fick 67 000 barnfamiljer hjälp av hemvårdarinnor.

Anslaget för innevarande budgetår, 50 milj. kr., avser statsbidrag till kommunernas nettokostnader för hemhjälpverksamheten under år 1965. Med hänsyn till den fortgående snabba utbyggnaden av denna vårdform räknar jag med en ökning av anslagsbehovet för nästa budgetår med 20 %. Anslaget bör alltså uppföras med 60 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till social hemhjälp* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.

C 7. Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 300 000	5 141 763
1965/66	1 000 000	
1966/67 (förslag)	4 000 000	

Kommun eller kommunalförbund kan erhålla statsbidrag till kostnaderna för anordnande samt mera omfattande om- och tillbyggnad av ålderdomshem. Bidraget utgår, beroende på skatteunderlaget, med 10—50 % av ett bidragsunderlag, som vid nybyggnad utgör 18 000 kr. per vårdplats samt i andra fall högst nämnda belopp per vårdplats.

Detta statsbidrag upphörde vid utgången av år 1965, då det avlöstes av det allmänna skatteutjämningsbidraget till kommunerna. Bidrag utgår dock även därefter i fall där länsstyrelse meddelat beslut i ärendet före den 1 januari 1966 och — när sådant beslut lämnats under tiden den 1 juli—den 31 december 1965 — byggnadsarbetena påbörjats före den 1 januari 1966.

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1964/65 en reservation av 4 472 381 kr.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 6,1 milj. kr.

Enligt en inventering som socialstyrelsen gjorde i augusti 1965 hade bidrag sökts men slutbesiktning och utbetalning inte skett för 174 ålderdomshem med 6 871 vårdplatser. Beräknat efter 12,5 % på bidragsunderlaget innebär detta ett statsbidragsbelopp av 15,5 milj. kr. Därutöver räknar styrelsen med ca 1 milj. kr. för ansökningar under återstoden av år 1965.

I augusti 1965 fanns på anslaget disponibelt 4,3 milj. kr. Detta belopp beräknas bli utbetalt under återstoden av budgetåret 1965/66. Det återstående medelsbehovet för statsbidrag till ålderdomshem beräknas alltså utgöra totalt ca 12,2 milj. kr. Härav bör enligt socialstyrelsens mening 6,1 milj. kr. anvisas för utbetalningar som blir aktuella under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Det särskilda statsbidraget till byggande av ålderdomshem har fr. o. m. den 1 januari 1966 avlösts av det då införda allmänna skatteutjämningsbidraget till kommunerna. Övergångsvis kommer bidrag från förevarande anslag att utgå för ålderdomshemsbyggen, för vilka beslut om bidrag föreligger före den 1 januari 1966. Anslagsbehovet härför beräknar jag till 4 milj. kr. för nästa budgetår.

Jag vill i samband härmed anmäla, att Svenska välgörenhetsföreningen i London har inkommit med en förnyad framställning om statsbidrag till ombyggnad av ett ålderdomshem för svenskar i London. En liknande framställning har nyligen gjorts beträffande ett ålderdomshem för svenskar i Köpenhamn. En tidigare framställning i fråga om ålderdomshemmet i London kom motionsvägen under prövning vid 1964 års riksdag (SU 165, mem. 190). Sedan kamrarna därvid stannat i skiljaktiga beslut förklarades frågan ha fallit. Då frågan om bidrag till byggande av ålderdomshem i utlandet således redan har varit föremål för riksdagens prövning, bör de nu föreliggande framställningarna inte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

C 8. Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	583 000	312 000
1965/66	500 000	
1966/67 (förslag)	250 000	

Statsbidrag utgår med högst tre fjärdedelar av byggnadskostnaderna dock med högst 9 000 kr. per vårdplats vid nybyggnad. Där byggnad för ändamålet inköps och där befintlig byggnad tas i anspråk eller där befintligt barnhem skall användas för annat klientel än tidigare får bidraget inte överstiga 6 000 resp. 4 000 kr. per vårdplats.

Detta statsbidrag upphörde vid utgången av år 1965, då det avlöstes av det allmänna skatteutjämningsbidraget till kommunerna. Bestämmelserna i kungörelsen gäller dock även därefter i fråga om statsbidrag som beviljats före den 1 januari 1966. Kungl. Maj:t har efter riksdagens bemyndigande förklarat sig vilja, på därom gjorda framställningar, under tiden den 1 juli—den 31 december 1965 bevilja statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnhem med högst 350 000 kr. Statsbidrag som beviljas under nämnda tidsperiod utbetalas endast under förutsättning att byggnadsarbetena påbörjas före den 1 januari 1966.

Socialstyrelsens anslagsberäkning framgår av följande sammanställning.

Ingående reservation 1 juli 1965	422 051
Anslag 1965/66	500 000
Disponibelt 1965/66	922 051
Beräknade utbetalningar 1965/66	594 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966	328 051
Beräknade utbetalningar 1966/67	573 000
Anslagsbehov 1966/67, avrundat belopp	250 000

Föredraganden

Detta statsbidrag upphörde vid utgången av år 1965, då det avlöstes av det allmänna skatteutjämningsbidraget till kommunerna. Medel måste dock stå till förfogande för utbetalning av bidrag som dessförinnan beviljats. Socialstyrelsens anslagsberäkning bör godtas och anslaget alltså uppföras med 250 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kr.

C 9. Ungdomsvårdsskolorna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	16 025 000	17 363 100
1965/66	19 498 000	
1966/67 (förslag)	21 348 000	

Ungdomsvårdsskolorna har till ändamål att bereda vård, fostran och utbildning åt barn och ungdomar som omhändertagits för samhällsvård och inskrivits som elever vid skolorna. F. n. finns 25 ungdomsvårdsskolor, varav 15 för manliga och 10 för kvinnliga elever. Antalet vårdplatser är ca 1 060. Vid skolorna finns ca 760 befattningshavare.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 5 363 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
<i>I. Personalförändringar</i>	
1. 1 verkstadsförman Ae 13 vid Långanäs yrkesskola; 1 ladugårdsförman Ae 11 indras	+ 2 160
2. 1 trädgårdsmästare Ao 14 vid Sundbo yrkesskola höjs till Ao 15; 1 ladugårdsförman Ae 11 byts till 1 trädgårdsförman Ae 11 (½ budgetår)	+ 618
3. 1 trädgårdsmästare Ao 12 vid Vemyra skolhem höjs till Ao 14	+ 1 164
4. 1 befallningsman Ao 14 höjs till Ao 15; 1 trädgårdsmästare Ao 14 vid Johannisbergs yrkesskola förs på övergångsstat	+ 1 248
5. 1 verkstadsförman Ae 13 och 1 trädgårdsförman Ae 11 inrättas vid Råby yrkesskola, 1 trädgårdsmästare Ao 14 höjs till Ao 15	+ 39 900
6. 8 assistenter/förste assistenter Af 17/Ae 21, en vid vardera Bärby, Långanäs, Margretelunds, Råby och Brättegårdens yrkesskolor samt vid Gudmundsgårdens, Fölåsa och Broby skolhem	+ 229 632
7. 2 assistenter/förste assistenter Af 17/Ae 21, en vid vardera Lövsta skolhem och yrkesskola samt Ryagårdens yrkesskola	+ 57 408
8. 1 utbildningsassistent Ae 16/18 vid Håkanstorps yrkesskola	+ 25 620
9. 2 kokerskor Ae 7/8 och 2 ekonomibiträden Af 2/Ae 5 utbyts mot 4 vårdare Ae 11 vid Lövsta skolhem och yrkesskola	+ 17 208
10. 1 verkstadsförman Ae 13 vid Stigby yrkesskola	+ 20 412
11. 1 verkstadsförman Ae 13 vid Östra Spångs skolhem	+ 20 412
12. 1 verkstadsförman Ae 13 vid Ryagårdens yrkesskola	+ 20 412
13. 2 verkstadsförmän Ae 13 vid Johannisbergs yrkesskola	+ 44 976
14. 1 hantverkare Ae 10 vid Stigby yrkesskola	+ 17 208
15. Vård- och tillsynspersonal vid följande skolor:	
<i>Yrkesskolor:</i>	
Bärby, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Fagared, 1 tillsynsman Ae 14	+ 21 624
Fagared, 3 vårdare Ae 11	+ 54 756
Forsane, 6 vårdare Ae 11	+ 109 512
Gräskärr, 5 vårdare Ae 11	+ 91 260
Hamnargården, 6 vårdare Ae 11	+ 115 632
Johannisberg, 4 vårdare Ae 11	+ 81 120
Långanäs, 3 vårdare Ae 11	+ 54 756
Margretelund, 1 tillsynsman Ae 14	+ 21 624
Margretelund, 3 vårdare Ae 11	+ 54 756
Råby, 5 vårdare Ae 11	+ 91 260
Stigby, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Sundbo, 9 vårdare Ae 11	+ 164 268
Brättegården, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Hornö, 4 vårdare Ae 11	+ 73 008
Håkanstorp, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Härsjögården, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Morängen, 1 vårdare Ae 11	+ 18 252
Ryagården, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
<i>Skolhem:</i>	
Gudmundsgården, 2 vårdare Ae 11	+ 36 504
Lövsta, 4 vårdare Ae 11	+ 73 008
Vemyra, 1 tillsynsman Ae 14	+ 22 656
Vemyra, 3 vårdare Ae 11	+ 57 816
Östra Spång, 1 tillsynsman Ae 14	+ 21 624
Östra Spång, 3 vårdare Ae 11	+ 54 756
Broby, 3 vårdare Ae 11	+ 54 756

	Ökn. el. minskn.
Eknäs, 3 vårdare Ae 11.....	+ 54 756
Folåsa, 5 vårdare Ae 11.....	+ 91 260
16. 1 tillsynsman Ag 14 vid hospits för pojkar i Göteborg.....	+ 22 656
17. 4 kokerskor Ae 7/8, en vid vardera Brättegårdens, Håkanstorps, Härsjögårdens och Morängens yrkesskolor.....	+ 58 608
18. 1 kokerska Ae 7/8 vid Eknäs skolhem.....	+ 14 652
19. 1 biträdande husmor Ae 10 och 1 ekonomibitråde Af 2/Ae5 vid Sundbo yrkesskola	+ 30 456
20. 5 biträdande psykologer Ae 21, en vid vardera Forsane, Sundbo, Gräskärns och Hammargårdens yrkesskolor samt en gemensam för Eknäs skolhem och Hornö yrkesskola.....	+ 161 664
21. 1 översköterska Ae 14 vid Sundbo yrkesskola, 5 översköterskor Ae 14 med halvtidstjänstgöring, en vid vardera Forsane, Gräskärns och Hammargårdens yrkesskolor samt Östra Spångs och Vemyra skolhem.....	+ 76 716
22. 1 tillsynsman Ae 14 vid Eknäs skolhem.....	+ 21 624
23. 3 vårdare Ae 11 vid Ryagårdens yrkesskola.....	+ 54 756
24. 14 kontorister Ae 9, en vid vardera Bärby, Fagareds, Gräskärns, Johannisbergs, Margretelunds, Stigby, Håkanstorps, Härsjögårdens och Morängens yrkesskolor samt Gudmundsgårdens, Vemyra, Östra Spångs, Broby och Folåsa skolhem; 1 kanslibitråde Ae 7 vid vardera Vemyra och Östra Spångs skolhem samt Margretelunds och Johannisbergs yrkesskolor indras.....	+ 169 344
25. 3 kanslibiträden Ae 7, ett vid vardera Bärby, Hornö och Ryagårdens yrkesskolor.....	+ 43 956
26. 12 kontorsbiträden Af 2/Ae 5, ett vid vardera Lövsta, Forsane, Johannisbergs, Långanäs, Margretelunds, Råby, Sundbo, Brättegårdens och Ryagårdens yrkesskolor samt Vemyra, Östra Spångs och Eknäs skolhem.....	+ 161 436
27. 1 tillsynsman Ae 14 och 2 vårdare Ae 11 vid Råby yrkesskola (½ budgetår).....	+ 29 064
28. 2 tillsynsmän Ae 14 och 4 vårdare Ae 11 vid Vemyra skolhem (½ budgetår).....	+ 61 200
29. 1 tillsynsman Ae 14 och 2 vårdare Ae 11 vid Morängens yrkesskola (½ budgetår)	+ 29 064
30. 1 psykolog Ae 21, 1 översköterska Ae 14, 2 tillsynsmän Ae 14, 5 vårdare Ae 11 samt 1 arbetsterapeut eller verkstadsförmän Ae 13 vid vardera Bärby, Fagareds och Råby yrkesskolor (½ budgetår).....	+ 313 038
31. 1 verkstadsförmän Ae 13 vid Gräskärns yrkesskola.....	+ 20 412
32. 10 tillsynsmän Ae 14, en vid vardera Bärby, Fagareds, Forsane, Gräskärns, Hammargårdens, Långanäs, Lövsta, Råby, Sundbo och Ryagårdens yrkesskolor i utbyte mot övertillsynsmän i Ae 16.....	+ 25 920
33. Praktikanter.....	+ 158 100
34. Kontorshjälp.....	- 63 697
35. Obekvämhetsstillägg.....	+ 80 650
36. Vikarier och övertidsersättning.....	+ 344 080
37. Provtjänstgöring för vårdare.....	+ 50 000
38. 9 vårdare Ag 11 vid provisoriska elevförläggningar.....	+ 195 000
<i>II. Övriga tjänsteförändringar</i>	
39. Ordinariesättningar m. m.....	+ 2 760
40. Vissa arvodesfrågor.....	+ 155 928
<i>III. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....</i>	+ 72 706
<i>IV. Löneomräkning.....</i>	+ 936 541
	+ 5 363 000

Motiv

1—5. De angivna tjänsteförändringarna erfordras för omläggning av arbetsdriften vid nämnda skolor i anslutning till avvecklingen av jordbruken vid vissa skolor m. m.

6—7. De föreslagna tjänsterna avses för vård utom skola.

8. Tjänsten avses för skolköksundervisning.

9. Personaluppsättningen på var och en av skolhemsavdelningarna vid Lövsta består av en tillsynsman, en vårdare och en kokerska eller ett eko-

nomibitråde. Kokerskorna och ekonomibiträderna deltar i stor utsträckning i elevtillsynen på avdelningarna. Två befattningar som kokerskor och två befattningar som ekonomibiträden bör utbytas mot vårdartjänster.

10. En tjänst som verkstadsförförman i Ae 13 bör inrättas i stället för en befintlig extra tjänst.

11. I den nyuppförda verkstaden vid skolan skall två elevgrupper undervisas samtidigt. Förutom utbildningsassistenten erfordras därför en tjänst som verkstadsförförman.

12. En tjänst som verkstadsförförman i Ae 13 bör inrättas i stället för befintlig extra tjänst.

13. Tjänsterna avses för skolans bilverkstad och mekaniska verkstad. De erfordras för att en mer intensifierad arbetsträning för eleverna skall kunna åstadkommas.

14. Skolan bör i likhet med övriga skolor av samma storlek ha en tjänst som hantverkare.

15. F. n. utför statskontoret och socialstyrelsen en undersökning angående personalläget vid vissa ungdomsvårdsskolor. I avvaktan på resultat av denna undersökning och den försöksverksamhet som planeras vid två ungdomsvårdsskolor, föreslår socialstyrelsen för nästa budgetår en mindre utökning av antalet tillsynspersonal än vad styrelsen yrkade för budgetåret 1965/66. Inrättande av föreslaget antal tillsynsmän och vårdare är nödvändigt för att vårduppgifterna skall kunna fullföljas. Enligt styrelsens mening är en personalförstärkning av denna storlek så angelägen att den ej kan anstå intill dess ett slutgiltigt resultat av planerad försöksverksamhet föreligger.

16. Vid styrelsens hospits för pojkar i Göteborg finns f. n. två vårdare och en biträdande husmor. Härutöver erfordras en tjänst som tillsynsman.

17. Vid nämnda skolor bör tjänster som kokerskor inrättas för tjänstgöring under husmors ledighet och för hjälp med husmors arbetsuppgifter.

18—19. Tjänster för ekonomipersonal bör inrättas i stället för vidtagna provisoriska personalförstärkningar.

20. Vid nämnda skolor anlitas psykologisk expertis mot timarvode. I stället bör tjänster för biträdande psykologer inrättas.

21. Tjänsterna avses för hälso- och sjukvård vid skolorna.

22. Tjänsten bör inrättas för att översköterskan vid Eknäs skolhem skall kunna tjänstgöra som översköterska även vid Hornö yrkesskola.

23. Personalen vid Ryagårdens nya sjuk- och behandlingsavdelning bör utökas med tre vårdare. På sjukavdelning erfordras ständig dubbelbemannning av tillsynspersonal. Nattetid måste vakande vakt tjänstgöra.

24—26. Det är angeläget att en förstärkning av ungdomsvårdsskolornas administrativa personal snarast möjligt kommer till stånd. De administrativa uppgifterna med bokföring, faktura-, blankett-, rapport- och journal-skrivning har under senare år ökat betydligt. Rektorer och assistenter har som följd härav i alltför stor utsträckning nödgats syssla med kontorsgöro-

mål. Deras arbetstid för vårduppgifter har härigenom begränsats, vilket inverkat ogynnsamt på skolornas verksamhet. Vid skolor som saknar bokhållare bör inrättas tjänster för kontorister. Även om vissa av de administrativa uppgifter, som nu åvilar ungdomsvårdsskolorna, i en framtid kommer att överföras till central myndighet torde en tjänst som kontorist ändå bli erforderlig vid varje skola. För skrivhjälp till överläkare, psykolog, rektor och assistenter vid Ryagården erfordras ett kanslibitråde och ett kontorsbitråde. Vid övriga skolor föreslås inrättande av tjänst för kanslibitråde eller kontorsbitråde.

27—29. Tjänsterna avses för nya elevavdelningar vid skolorna.

30. Tjänsterna avses för nya sjuk- och behandlingsavdelningar vid Bärby, Fagareds och Råby yrkesskolor.

31. I avvaktan på att en snickeriverkstad uppförs vid skolan bör en provisorisk verksamhetsgren anordnas med en verkstadsförman som arbetsledare.

32. Ett antal erfarna och dugande tillsynsmän har under de senaste åren övergått till andra vårdområden, där bättre villkor kunnat erbjudas dem. För att kunna tillvarata dessa för fortsatt tjänst vid ungdomsvårdsskolorna föreslås inrättande av tio tjänster som övertillsynsmän. Dessa bör anförtros särskilda förmansuppgifter och därutöver vissa samordningsuppgifter, som f. n. främst åligger assistenten.

33. De för avlönande av praktikanter avsedda medlen bör räknas upp för att möjliggöra både en ökning av antalet och en förlängning av deras tjänstgöringstid.

34. Under förutsättning att under punkterna 24—26 angivna tjänster inrättas kan de för kontorshjälp avsedda medlen minska med 73 640 kr.

35. Kostnaderna ökas främst genom tillkomsten av nya elevavdelningar.

36. De för avlöning av vikarier och för övertidsersättningar avsedda medlen bör räknas upp p. g. a. ökade kostnader för vikarier för befattningshavare som deltar i av socialstyrelsen och personalutbildningsberedningen planerade utbildningskurser.

37. Medlen avses för avlöning av nyanställd personal under en upplärningstid.

38. För tjänstgöring vid de provisoriska elevförläggningarna finns f. n. två vårdartjänster per avdelning. Ytterligare en sådan tjänst per avdelning bör inrättas.

39. Ordinariesättning föreslås för en rektor i Ae 26, en rektor i Ae 25, två rektorer i Ae 23 och tre folkskollärare i Ae 21.

40. Delposten till arvoden åt rådgivande psykiatrer m. m. bör räknas upp med 213 828 kr. Härav avser 117 600 kr. arvoden till överläkare vid mental-sjukhus som tillika tjänstgör som överläkare vid ungdomsvårdsskola. Delposten till vissa ersättningar åt folkskollärare — 57 900 kr. — kan utgå.

Yttrande

Statskontoret har haft att yttra sig över framställningen i vad den avser personalförstärkningar vid ungdomsvårdsskolorna.

Statskontoret anför att ämbetsverket i huvudsak genomfört den kartläggning av personalläget vid Lövsta skolhem och yrkesskola samt Ryagårdens yrkesskola som verket anbefallts utföra. Ämbetsverket anser, att vid en mer allmän tillämpning av de normer för elevtillsyn, som är under utarbetande i syfte att tillämpas vid planerad försöksverksamhet vid nämnda två skolor, framstår ytterligare personalförstärkning inom organisationen som nödvändig. När resultatet av kartlägningsarbetet redovisats kan nu anmälda behov prövas mer i detalj. I avvaktan härpå bör medel reserveras för detta ändamål för att efter särskild prövning av Kungl. Maj:t kunna ställas till socialstyrelsens förfogande under nästa budgetår.

Förslag om ungdomsvårdsskolornas jordbruksdrift

Socialstyrelsen har i december 1964 överlämnat utredningar och förslag i fråga om jordbruksdriften vid ungdomsvårdsskolorna.

I utredningen framhålls att jordbruks-, trädgårds- och skogsarbete f. n. ger många elever god fysisk träning, vilken fördelaktigt påverkar deras psyk. Speciellt trädgårds- och smådjursskötsel har god terapeutisk verkan. Skogsarbetet bedöms vara av stort värde i vårdarbetet.

Endast ett relativt fåtal pojkar erhåller sådan arbetsträning och utbildning inom jordbruket, som är till direkt nytta för en framtida sysselsättning inom facket. Det sagda gäller även skogs- och trädgårdsarbete. Jordbruksrationaliseringen medför också, att endast tillfällig efterfrågan uppstår på mindre kvalificerad arbetskraft inom lantbruket. Jordbruksarbetet är vidare i hög grad ett säsongarbete.

Företagsekonomiskt går skolornas jordbruksdrift med stora underskott. Kostnaderna per elev sysselsatt i egentligt jordbruksarbete är avsevärt högre än motsvarande kostnader inom verkstadsdrift, trädgårdsodling eller skogsarbete. Dessutom kommer färre elever att kunna sysselsättas vid en ytterligare mekanisering. Investeringskostnaderna per arbetstimme och år är väsentligt högre än inom övriga aktuella sysselsättningsgrenar. Vid en modernisering av jordbruket skulle dessutom ett omfattande investeringsbehov uppstå. Utredningen anser det dock önskvärt att viss arbetsträning och utbildning anordnas för ett begränsat antal elever som är uppenbart intresserade av jordbruksarbete.

Jordbruksdrift i egentlig bemärkelse och större skala föreslås därför bli avvecklad vid samtliga ungdomsvårdsskolor utom Forsane och Johannisbergs yrkesskolor. Dessa bör ges fullt tillfredsställande resurser för en tidsenlig arbetsträning och utbildning i ämnet. Dessutom bör viss djurhållning

och betesmark behållas vid vissa anstalter. Avvecklingen bör ske i samma takt som andra sysselsättningsmöjligheter skapas. Sådana bör beredas i främst trädgårds- och verkstadsdrift, där sysselsättningsmöjligheterna i samhället väntas bli goda i framtiden. En inte oväsentlig utbyggnad av växt- husbeståndet bör genomföras, varigenom säsongbundenheten minskas. Ut- bildning i trädgårdsämnen bör ske i något större utsträckning än nu. Möjlig- heter till skogsarbete bör utnyttjas. Dessutom föreslås att viss smådjurs- skötsel skall finnas vid de flesta skolorna, även vid skolor som nu saknar sådan.

Viss del av den mark som nu disponeras av jordbruket kommer att er- fordras för andra ändamål och bör behållas, medan övrig jordbruksmark överläts på domänverket. Driftbyggnaderna bör omändras till verkstadsloka- ler eller användas för annat ändamål. Viss jordbrukspersonal blir övertalig vid genomförande av utredningens förslag samtidigt som behov uppstår av personal inom verkstads- och trädgårdsdriften. Dessa förutsätts vara fack- utbildade. De friställda bör beredas nya arbetsmöjligheter.

Någon kostnadsberäkning för genomförandet av utredningens förslag har inte upprättats.

Nedläggningen av jordbruket föreslås ske år 1965 vid Råby, Långanäs, Margretelund, Bärby, Sundbo, Östra Spång, Lövsta, Vemyra, Ryagården och Folåsa samt 1966 vid Fagared och Gräskärr. De slutliga ställningstagandena till förslagen om lämpliga driftsgrenar som ersättning för elevernas syssel- sättning i jordbruk samt till andra åtgärder, avser styrelsen att redovisa i särskild ordning i samband med erforderliga anslagsäskanden.

Yttranden

Yttranden över utredningens förslag har avgivits av arbetsmarknadssty- relsen, byggnadsstyrelsen, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, skolöversty- relsen och statskontoret samt styrelserna för samtliga berörda ungdoms- vårdsskolor.

Arbetsmarknadsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Byggnadsstyrelsen har inte något att erinra mot den föreslagna nedlägg- ningen av jordbruk. Styrelsen ifrågasätter dock lämpligheten av att utöka trädgårdsdriften i föreslagen omfattning.

Domänstyrelsen framhåller de begränsade möjligheterna för eleverna att erhålla arbete i det numera mekaniserade skogsbruket. Styrelsen har intet att erinra mot den föreslagna överföringen av jordbruksmark till domän- verkets förvaltning. Styrelsen ifrågasätter det företagsekonomiskt berätti- gade i en utbyggnad av jordbruket vid Johannisbergs yrkesskola.

Lantbruksstyrelsen, som finner de ekonomiska kalkylerna svåra att be- döma, delar utredningens synpunkt att endast två skolor för manliga ele- ver i fortsättningen skall ha jordbruk men uttrycker tveksamhet om det på längre sikt kan vara riktigt att en av dessa ligger i Norrbottens län. Jord-

bruken bör tjäna som skoljordbruk med målsättningen att ge utbildning på samma nivå, som den utbildning som meddelas i förberedande praktisk-teoretiska kurser i jordbruk vid flertalet lantbruksskolor. Det bedöms viktigt att kompetenta befattningshavare handleder och undervisar eleverna. Styrelsen föreslår att utökningen av antalet växthus begränsas till någon eller några skolor.

Skolöverstyrelsen, som i stort ansluter sig till utredningens förslag, anför att en utredning av detta slag även borde omfatta frågan om jordbrukets och ersättningsyrkenas terapeutiska möjligheter och arbetskraftsbehov. Styrelsen framhåller det angelägna i att utrustningen i ersättningsyrkena blir fullt modern och att kvalificerad personal anställs. Omläggningen bör ske i samråd med vederbörande länskolnämnd eller med skolöverstyrelsen. Vid jordbrukens nedläggning uppkommer behov av utökade möjligheter till gymnastik och idrott.

Statskontoret tillstyrker i princip den föreslagna jordbruksnedläggningen men anser, att förslaget om övergång till lösdrift med betesdjur bör omprövas. Den avsedda omläggningen bör samordnas med övrig byggnadsverksamhet vid ungdomsvårdsskolorna.

Styrelserna för de berörda ungdomsvårdsskolorna har i stort sett framfört åsikter endast angående utredningens detaljförslag för resp. skola. Vissa allmänna synpunkter har dock redovisats. Jordbrukets betydelse ur samsällningssynpunkt betonas. Flera styrelser påpekar trädgårdsarbetets enformighet och föga attraktivitet på eleverna, varför en alltför kraftig utbyggnad av denna verksamhetsgren bedöms som mindre lämplig. Det beräknade personalbehovet i ersättningsarbetsgrenarna bedöms som otillräckligt.

Utredningens påstående att jordbruket är mindre lönsamt än andra arbetsdriftsgrenar ifrågasätts. Således påpekas, att skolorna erhåller vissa tjänster av jordbruken, som inte framgår av räkenskaperna. Dessutom framhålls, att jämförande lönsamhetskalkyler mellan arbetsdriftsgrenarna inte upprättats, varför inget kan påstås med säkerhet.

Styrelserna för Bärby och Ryagårdens yrkesskolor betonar att en utredning om verksamhetsgrenarna vid ungdomsvårdsskolorna bör grundas på en redovisning av klienteletts struktur och de behandlingsformer som prövats fram. Sistnämnda skolstyrelse, som yrkar avslag på utredningens förslag angående Ryagården, framhåller vidare att det terapeutiska värdet av smådjursskötsel och trädgårdsarbete är en traditionell uppfattning vars riktighet aldrig undersökts. Det väsentliga är, att flera verksamhetsgrenar står till förfogande. Vidare framhåller styrelsen, att samma skäl som talar för bibehållandet av viss jordbruksdrift för pojkar måste gälla också för flickor.

Departementschefen

Vissa tendenser till ökad missanpassning bland barn och ungdom förefaller oroande och förtjänar skärpt uppmärksamhet av i första hand barna-
2* — Bihang till riksdagens protokoll 1966. 1 saml. Nr 1. Bil. 7

vårdsnämnderna men även av de statliga myndigheter som handhar frågor rörande barna- och ungdomsvården. Fylleriet bland ungdomar har ökat kraftigt sedan lång tid tillbaka och olika rapporter tyder på att missbruk av narkotika blivit ett allvarligt problem på vissa orter, främst i storstäderna. Antalet omhändertaganden för samhällsvård har under de senaste åren varit i stort sett oförändrat, men behovet av kvalificerad vård förefaller ha ökat. Platsantalet vid skolorna har under senare år inte undergått några större förändringar utan hållit sig omkring 1 000. Vårdtiden har genomsnittligt varit i stort sett oförändrad. En allt större del av tiden har emellertid kunnat förläggas utom skolan och utgör nu ca hälften av den totala vårdtiden. Detta har medfört att antalet närvarande elever vid skolorna sjunkit. Under månaderna januari—oktober 1965 motsvarade genomsnittliga beläggningen, uttryckt i antalet närvarande elever, endast ca två tredjedelar av hela platsantalet. Jämsides med minskningen av beläggningen har antalet exspekteranter gått ned och någon väntetid för plats har i stort sett inte förekommit under senare år.

Personaltätheten vid skolorna — f. n. en befattningshavare på 1,4 platser — har ökat något under senare år. Tyvärr har många tjänster stått vakanta. F. n. gäller detta för en fjärdedel av assistenttjänsterna och 12 % av övrig vårdpersonal. Om hänsyn tas till såväl vakanser som beläggningsgraden (antal närvarande elever) erhåller man en personaltäthet av i runt tal en befattningshavare per elev. Sådan var situationen den 1 oktober 1965. Nämnas bör att hela antalet elever utgjorde 1 702, varav 685 var närvarande vid skolorna och 849 i vård utom skola medan resten hade permission, hade avvikit, vårdades på sjukhus e. d.

Med hänsyn till den konstaterade tendensen till lägre beläggning samt knappheten på kvalificerad vårdpersonal bör yrkandena om ytterligare stora personalförstärkningar noga övervägas. Bl. a. bör man avvakta resultatet av det uppdrag som Kungl. Maj:t den 26 mars 1965 meddelat statskontoret och socialstyrelsen att inkomma med förslag om anordnande av försöksverksamhet vid Lövsta skolhem och yrkesskola samt vid Ryagårdens yrkesskola för att finna nya arbetsmetoder och behandlingsformer vid skolorna. Vissa personalökningar — bl. a. för att förhindra rymningar — torde dock få komma till stånd redan under innevarande budgetår. För nästa budgetår föreslår jag, som framgår av det följande, att ytterligare medel anvisas för samma ändamål. Jag har emellertid för avsikt att innan dessa medel ställs till förfogande inom socialdepartementet låta verkställa en undersökning rörande personalsituationen vid de olika skolorna, varvid bl. a. beläggningsförhållandena bör tas i beaktande.

I detta sammanhang torde få anmälas att viss industrilokalisering i omedelbar närhet av Bistagårdens yrkesskola i Bålsta för flickor aktualiserat frågan om en eventuell nedläggning av denna skola. I samband härmed kan det bli nödvändigt att överföra elever vid skolan till andra flickskolor.

De omständigheter som föranleder omhändertagande av barn och ungdom på ungdomsvårdsskola har i regel sin rot i brister i elevernas intellektuella och emotionella utrustning, i psykiska sjukdomstillstånd eller i för deras normala utveckling skadliga upplevelser under uppväxttiden. Kännedomen om dessa förhållanden liksom om andra orsaker till omhändertagande, vilket allt är av väsentlig betydelse för elevernas vård, är emellertid mycket ofullständig. Detsamma gäller de eventuella hjälpåtgärder eller ingripanden som vidtagits tidigare av barnavårds- och skolmyndigheter m. fl. för att komma till rätta med en begynnande missanpassning. I samband med behandlingen av anslagen till ungdomsvårdsskolorna vid förra årets riksdag förutskickade jag en kartläggning av ungdomsvårdsskolornas klientel och vården vid skolorna, liknande den som f. n. utförs beträffande nykterhetsvården. Denna kartläggning bör komma till stånd inom den närmaste tiden.

Socialstyrelsen har redovisat sin utredning om jordbruksdriften vid ungdomsvårdsskolorna. Styrelsen har därvid förordat en successiv nedläggning av samtliga skoljordbruk utom två. Efter beslut vid 1965 års riksdag har åtgärder vidtagits för nedläggning av jordbruket vid Råby och Margretelunds yrkesskolor samt Folåsa skolhem. Vad angår övriga skoljordbruk förordas i princip att en avveckling sker. Det bör dock övervägas att — såsom utredningen föreslagit — bibehålla jordbruksdriften vid ett par skolor. Slutlig ställning till de olika förslagen kan dock inte tas utan ytterligare utredning, särskilt i vad avser de sysselsättningsmöjligheter som måste skapas som ersättning för jordbruksdriften. Kungl. Maj:t bör äga besluta om nedläggning av enstaka jordbruk där så av särskilda skäl befinns påkallat samt vidta erforderliga personalförändringar och andra med nedläggningen av jordbruksdriften vid nämnda skolor nödvändiga åtgärder.

Jag övergår nu till att behandla socialstyrelsens förslag avseende nästa budgetår.

Socialstyrelsen har begärt medel för en betydande förstärkning av vård- och tillsynspersonalen vid ungdomsvårdsskolorna. Styrelsen har därjämte äskat medel till personal vid nya elevavdelningar m. m. För ökade personalinsatser vid de för försöksverksamhet avsedda skolorna Lövsta och Ryagården beräknades förra året 200 000 kr. Emellertid bör i avvaktan på förslag rörande nämnda verksamhet — såsom statskontoret föreslagit — ytterligare medel reserveras för förstärkning av vård- och tillsynspersonalen vid skolorna utöver erforderlig personalökning för nya vårdavdelningar. Jag förordar en anslagsökning med sammanlagt 950 000 kr. under nästa budgetår, motsvarande avlöningsmedel för ca 50 tjänster. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande dispositionen av nämnda belopp.

De för avlöande av vikarier avsedda medlen bör räknas upp med 150 000 kr. Anslaget bör därjämte ökas med 750 000 kr. för löneomräkning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för ungdomsvårdsskolorna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 203 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	470 000
3. Avlöningar till personal vid provisoriska elevföreläggningar, <i>förslagsvis</i>	459 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	15 216 000

Summa kr. 21 348 000;

- b) till *Ungdomsvårdsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 21 348 000 kr.

C 10. Ungdomsvårdsskolorna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 706 000	6 238 827
1965/66	6 195 000	
1966/67 (förslag)	6 700 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 885 000 kr.

	Anvisat 1965/66		Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
Utgifter				
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	35 000	+	25 000	+ 15 000
2. Reseersättningar	497 600	+	170 000	+ 65 000
3. Tjänstebilar och bussar				
a) Anskaffning	80 000	+	100 000	-
b) Underhåll och drift	115 000	+	50 000	+ 10 000
4. Expenser				
a) Bränsle, lyse och vatten	1 200 000		-	- 100 000
b) Övriga expenser	439 000	+	240 000	+ 50 000
5. Övriga utgifter för den egentliga skolverksamheten				
a) Inventarier m. m.	200 000	+	450 000	+ 150 000
b) Tvätt och renhållning	131 000	+	40 000	+ 20 000
c) Utspisning	1 633 000	+	230 000	+ 100 000
d) Beklädnad	800 000	+	200 000	+ 75 000
e) Hälso- och sjukvård	351 000	+	150 000	+ 75 000
f) Undervisning, lek och idrott	270 000	+	40 000	+ 20 000

till inackorderingskostnader kan sålunda uppskattas till 2 520 000 kr. Ca 250 elever beräknas vara placerade i olika kurser och utbildningsanstalter m. m. Den sammanlagda kostnaden för dessa beräknas till ca 300 000 kr.

Kostnaderna för bidrag för vissa ungdomsvårdskoleelever vid inackorderingshemmen beräknas till ca 435 000 kr. Fr. o. m. den 1 juli 1965 har ett av IOGT:s inackorderingshem lagts ned. Förutsättningen för fortsatt drift vid de övriga har varit en förstärkning av personalen. Detta har inneburit väsentligt ökade garantibidrag för de platser ungdomsvårdsskolorna disponerar över. Platsantalet för elever i vård utom skola har dock genom en ökning från fem till sex vårdplatser vid de kvarvarande hemmen hållits i det närmaste oförändrat.

Kostnaderna för bidrag till Frälsningsarméns mödrahem i Borås beräknas till ca 55 000 kr. Vidare beräknas 38 000 kr. till vissa kostnader vid hospits i Göteborg.

Fr. o. m. den 1 juli 1965 har en utskrivningsavdelning i Borlänge inrättats. Den är anknuten till Sundbo yrkesskola. En utskrivningsavdelning planeras i närheten av Jönköping och avses att anknytas till Långanäs yrkesskola. Ytterligare minst en utskrivningsavdelning beräknas komma till stånd under innevarande budgetår. De sammanlagda kostnaderna för utskrivningsavdelningar under nästa budgetår beräknas till ca 330 000 kr.

För täckande av elevernas personliga kostnader i samband med av arbetsmarknadsstyrelsen anordnade läger beräknar styrelsen ca 8 000 kr.

Styrelsen föreslår dessutom att IOGT även under nästa budgetår erhåller 2 000 kr. för sin verksamhet till förmån för inackorderingshemmen. Därjämte bör ett oförändrat bidrag på 3 000 kr. utgå till Frälsningsarmén för dess flickhem.

Medelsbehovet för de nämnda ändamålen beräknar socialstyrelsen till avrundat 4 milj. kr.

Departementschefen

Antalet elever som vårdas utom skola har under senare år ökat betydligt. Den 1 december 1965 vårdades 852 elever utom skola. Under nästa budgetår beräknas omkring 950 elever vara placerade i denna vårdform, dvs. något fler än som i genomsnitt under år 1965 vårdats inom skola. Den inledda upprustningen av resurserna för vård utom skola bör fortsätta. Särskilt bör kraftiga ansträngningar göras för att placera elever — enskilt eller i kollektiv form — på orter, där det finns industrier med intresse för att ta emot elever som arbetskraft eller för utbildning.

Beträffande inackorderingshemmen vill jag erinra om att Kungl. Maj:t den 10 juni 1965 fastställt nya bidragsvillkor, vilka möjliggjort för huvudmännen att tillföra hemmen ökade personalresurser.

Socialstyrelsens beräkning av medelsbehovet bör godtas. Anslaget bör således uppföras med 4 milj. kr., vilket innebär en ökning med 1 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Vård utom skola* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

C 12. Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	500 000	494 346
1965/66	350 000	
1966/67 (förslag)	290 000	

Socialstyrelsen har anmält ett uppskattat behov av inventarier till ett antal byggnadsprojekt för en kostnad av 927 000 kr. Styrelsen erinrar vidare om att 300 000 kr. anvisats för anskaffning av undervisningsmateriel och andra skolinventarier i anslutning till anordnande av grundskoleundervisning vid vissa skolor. Ytterligare 485 000 kr. behövs för detta ändamål under de tre närmast följande budgetåren. För nästa budgetår bör för detta ändamål beräknas 150 000 kr.

Medelsbehovet under anslaget beräknas sålunda till 1 077 000 kr.

Vid utgången av budgetåret 1964/65 fanns på anslaget en reservation av 738 702 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att 140 000 kr. beräknas till inventarieanskaffning i samband med byggnadsarbeten vid vissa skolor.

För innevarande budgetår har 350 000 kr. anvisats till engångsanskaffning av diverse undervisningsmateriel m.m. i anslutning till att grundskoleundervisning organiseras vid vissa skolor. För nästa budgetår bör i enlighet med socialstyrelsens förslag 150 000 kr. beräknas för samma ändamål. Anslaget bör alltså uppföras med 290 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kr.

C 13. Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	350 000	318 330
1965/66	200 000	
1966/67 (förslag)	300 000	

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1964/65 en reservation av 133 441 kr.

Socialstyrelsen har anfört, att styrelsen räknat med att samtliga provisoriska förläggningar som f. n. är i bruk kommer att behövas även under nästa budgetår.

Kostnaderna för driften av en utskrivningsavdelning i Borås och ett hospits för flickor i Göteborg bestrids också från anslaget. Hyreskostnaderna för de nämnda förläggningarna m. m. beräknas till 100 000 kr. Till anordnande av skogsförläggningar i samarbete med Skid- och friluftsförbundet samt för ev. nya förläggningar bör beräknas 500 000 kr. Därvid har styrelsen förutsatt att två provisoriska elevförläggningar uppförs vid Margretelunds yrkesskola såsom ersättning för den nuvarande huvudförläggningen som bör användas till administrationslokaler.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas sålunda till sammanlagt 600 000 kr.

Departementschefen

En del av de nu befintliga provisoriska förläggningarna torde behövas även under nästa budgetår. Hyreskostnaderna för nuvarande förläggningar uppgår till ca 75 000 kr. För verksamheten med skogsförläggningar i samarbete med Skid- och friluftsförbundet samt för ev. tillkommande provisoriska förläggningar bör beräknas ca 225 000 kr. Medelsbehovet under nästa budgetår kan alltså beräknas till 300 000 kr. Anslaget bör uppföras med nämnda belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

C 14. Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	55 000	103 542
1965/66	100 000	
1966/67 (förslag)	150 000	

Socialstyrelsen har beräknat medelsbehovet enligt följande sammanställning.

Ingående reservation 1 juli 1965	28 028
Anslag 1965/66	100 000
Disponibelt 1965/66	128 028
Beräknade utbetalningar 1965/66	128 028
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966	—
Beräknade utbetalningar 1966/67	382 745
Anslagsbehov 1966/67, avrundat belopp	383 000

Beträffande kursverksamheten under nästa budgetår föreslår styrelsen att medel beräknas för anordnande av kurser för vård- och tillsynspersonal, husmödrar, verkstadsförmän och befallningsmän, utbildningsassistenter m. fl. samt assistenter och rektorer.

Styrelsen har i sin utbildningsplanering utgått från den av personalutbildningsberedningen planerade gemensamma utbildningen av vårdar- och vaktpersonal inom ungdoms-, nykterhets- och kriminalvården. Styrelsen förutsätter därvid att 80, huvudsakligen nyanställda, befattningshavare från ungdomsvårdsskolorna kommer att delta i denna utbildning. Den tidigare av styrelsen bedrivna aspirantutbildningen kommer att upphöra. Därest den planerade gemensamma utbildningen inte kommer till stånd, förutsätter styrelsen att motsvarande utbildning anordnas genom styrelsens försorg.

Styrelsen föreslår visst urvalsförfarande vid anställning av vård- och tillsynspersonal.

Kostnaderna beräknas till ca 275 000 kr. för internatkurser, 50 000 kr. för intern utbildning av personal vid skolorna, 26 500 kr. för utbildning av aspiranter, därest den av personalutbildningsberedningen planerade gemensamma utbildningen ej kommer till stånd, samt 31 500 kr. för urvalsprövning vid tjänstetillsättning.

Departementschefen

Chefen för civildepartementet har vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit, att en obligatorisk grundutbildning skall — med början under nästa budgetår — anordnas för vårdpersonal vid fångvårdsanstalter, ungdomsvårdsskolor och vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Kostnaderna för denna verksamhet bestrids från anslag under andra huvudtiteln. Den av socialstyrelsen bedrivna personalutbildningen bör anpassas härtill. Medel bör därför beräknas till sådan förberedande utbildning av relativt nyanställda vårdare vid skolorna som skall föregå nämnda grundutbildning och som bedrivs av socialstyrelsen. Vidare bör medel stå till förfogande för utbildning av personal som inte omfattas av den planerade grundutbildningen samt till viss intern utbildning vid skolorna. Denna verksamhet bör bedrivas i huvudsak på samma sätt som under de båda senaste budgetåren. Kostnaderna för den av mig förordade utbildningsverksamheten beräknar jag till 150 000 kr. Anslaget bör uppföras med detta belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ungdomsvårdsskolorna: Personalutbildning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

C 15. Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	600 000	838 437
1965/66	600 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

Anslaget är avsett att möjliggöra åtgärder för att i olika avseenden stimulera och intensiviera upplysningsverksamheten i ungdomsfrågor för att främja ungdomens anpassning i samhället. Kungl. Maj:t har uppdragit åt statens ungdomsråd att vara samordnande och rådgivande organ för den ifrågavarande verksamheten. Ungdomsrådets uppgifter handhas av ett representantskap och en styrelse.

Vid utgången av budgetåret 1964/65 fanns på anslaget en reservation av 553 738 kr. Härav hade ca 60 000 kr. ej disponerats.

Statens ungdomsråd har föreslagit, att anslaget höjs med 175 000 kr. till 775 000 kr. Härav avses 150 000 kr. till administrationskostnader, 185 000 kr. till kostnaderna för ungdomsfilm, 40 000 kr. till konferenser, 350 000 kr. till kostnaderna för upplysningsverksamhet om fritidsmiljön i kommunblocken m. m. samt 50 000 kr. till övriga kostnader.

Föredraganden

Den upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor som beslöts vid 1961 års riksdag fortsätter under ledning av statens ungdomsråd. Under budgetåret 1964/65 har medel anvisats till en upplysningskampanj med särskild inriktning på föräldrarnas ansvar för ungdomens fritidsfostran. Ifrågavarande kampanj är nu i huvudsak avslutad. Medel har vidare anvisats till stöd av vissa ungdomsorganisationers framställning av film m. m.

F. n. förbereder ungdomsrådet en upplysningsverksamhet för att främja en lämplig utformning av fritidsmiljön inom kommunerna. Denna verksamhet beräknas komma i gång under första halvåret 1966. Vidare förbereds vissa insatser för den missanpassade ungdomen samt rörande ungdom och alkohol.

Under nästa budgetår bör medel stå till förfogande för upplysningsverksamhet rörande fritidsmiljön i kommunerna, stöd till produktion av ungdomsfilm m. m.

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Det bör även framdeles ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma, hur anvisade medel skall fördelas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

C 16. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 857 000	5 898 016
1965/66	6 589 000	
1966/67 (förslag)	7 229 000	

F. n. finns fem statliga nykterhetsvårdsanstalter, nämligen Svartsjö, Venn-garn med vårdavdelningen Backgården, Gudhem och Brotorp samt den inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalten Salberga. Vård-anstalterna har sammanlagt 468 platser. Under budgetåret 1966/67 beräk-nas den nya vårdanstalten i Örebro med 46 platser för kvinnliga alkohol-missbrukare vara färdig att tas i bruk. Den nuvarande organisationen har omkring 270 anställda.

Socialstyrelsen och — såvitt avser den inom mentalsjukvårdsorganisatio-nen anordnade vårdanstalten Salberga — *medicinalstyrelsen* föreslår, att anslaget ökas med sammanlagt 1 325 000 kr.

1. Personalförändringar

	Ökn. el. minskn.
a) <i>Svartsjö</i>	
1 kanslibitråde Ae 7.....	+ 15 564
b) <i>Venn-garn</i>	
1 psykolog Ae 25.....	+ 40 272
1 assistent Af 17/Ae 21.....	+ 28 704
1 kontorsskrivare Ae 13.....	+ 20 412
1 kanslibitråde Ae 7.....	+ 14 652
1 ekonomibitråde Af 2/Ae 5.....	+ 11 952
c) <i>Backgården</i>	
1 verkmästare Ae 15.....	+ 22 860
1 vårdare Ae 11.....	+ 18 252
d) <i>Gudhem</i>	
1 verkstadsförmän Ae 13.....	+ 20 412
1 förman Ae 11.....	+ 18 252
1 vårdare Ae 11.....	+ 18 252
1 ekonomibitråde Af 2/Ae 5.....	+ 11 952
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	+ 13 248
e) <i>Örebroanstalten</i>	
1 direktör Ae 25.....	+ 20 136
1 kamrerare Ae 19.....	+ 14 352
1 kontorist Ae 9.....	+ 8 130
2 assistenter Af 17/Ae 21.....	+ 57 408
1 psykolog Ae 25.....	+ 40 272
2 kanslibiträden Ae 7.....	+ 29 304
2 kontorsbiträden Af 2/Ae 5.....	+ 26 496
1 översköterska Ae 14.....	+ 21 624
3 förste skötare Ae 13.....	+ 61 236
9 vårdare Ae 11.....	+ 164 268
1 tillsynsman Ae 14.....	+ 21 624
1 fritidsassistent Ae 17.....	+ 25 620
1 husmor Ae 11.....	+ 18 252
2 ekonomibiträden Af 2/Ae 5.....	+ 23 904
1 hantverkare Ae 10.....	+ 17 208
1 verkmästare Ae 15.....	+ 22 860
2 verkstadsförmän Ae 13.....	+ 40 824

	Ökn. el. minskn.
f) <i>Brotorp</i>	
1 tillsynsman Ae 14	+ 21 624
1 kokerska Ae 9	+ 16 260
1 assistent Ae 17	- 25 620
1 redogörare Ag 7	- 7 326
g) <i>Karsudden</i>	
1 överskötare Ao 14	+ 21 624
1 förste skötare Ao 13	+ 20 412
5 skötare Ao 12	+ 96 540
7 skötare Ae 12	+ 135 156
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar.....	—
b) Vissa arvodesfrågor.....	+ 38 780
3. <i>Löneomräkning</i>	+ 139 248
	+ 1 325 000

Motiv

1. a) — d) För att förbättra vården och tillsynen av de intagna föreslår socialstyrelsen följande personalförstärkningar, nämligen vid Venngarn en psykolog och en assistent, vid Backgården en vårdare samt vid Gudhem en vårdare och en förman.

Den administrativa personalen behöver enligt socialstyrelsen utökas med ett kanslibitråde vid vardera av vårdanstalterna Svartsjö och Venngarn. Dessutom föreslås en tjänst för kontorsskrivare vid Venngarn och en kontorsbiträdestjänst vid Gudhem. Genom dessa personalförstärkningar anses vissa andra tjänstemän kunna ägna sig åt mera kvalificerade uppgifter.

Socialstyrelsen föreslår även två nya tjänster som ekonomibitråde, varav en vid Venngarn och en vid Gudhem. Härigenom skulle ytterligare ett antal intagna kunna sysselsättas i anstalternas arbetsdrift.

För utveckling av arbetsdriften vid anstalterna föreslår styrelsen två nya tjänster. Vid vårdavdelningen Backgården behövs en verkmästare för ledning av planerad arbetsdrift. Vid Gudhem har arbetsdrift anordnats även för de mest handikappade bland de intagna. En tjänst för verkstadsförman bör därför inrättas vid anstalten.

1. e) Den nya statliga vårdanstalten i Örebro för kvinnliga alkoholmissbrukare beräknas kunna tas i bruk hösten 1966. Vårdanstalten Brotorp kommer att utgöra en till Örebroanstalten knuten vårdavdelning. Fr. o. m. den 1 januari 1966 må enligt riksdagens beslut tjänster inrättas för en direktör i Ae 25, en kamrer i Ae 19 och en kontorist i Ae 9. Härutöver föreslår socialstyrelsen följande tjänster.

För vård och behandling vid Örebroanstalten och Brotorp samt för differentiering av patienter mellan anstalterna behövs två assistenttjänster. Det svårbehandlade klientelet gör det vidare angeläget att en heltidsanställd psykolog knyts till anstalten. För den centrala administrationen erfordras två kanslibiträden och två kontorsbiträden. För mottagningsavdelningen samt den i huvudbyggnaden belägna vårdavdelningen behövs en översköterska, tre förste skötare och sex vårdare. Behandlingen vid de öppna av-

delningarna bör få karaktären av försöksverksamhet. På grund härav synes det olämpligt att binda sig för en slutlig personalstat. Personalen bör tillsvärdare utgöras av en tillsynsman, tre vårdare och en fritidsassistent (socio-terapeut). För fysioterapi behövs en gymnastikledare som bör anställas mot timarvode. Ekonomipersonalen bör bestå av en husmor, två ekonomibiträden och en hantverkare. För sysselsättning och arbetsträning av de intagna erfordras en verkmästare och två verkstadsförmän.

1. f) De tillfälliga tjänsterna som tillsynsman och kokerska bör bl. a. på grund av det utökade antalet platser inrättas som extra ordinarie tjänster. En av assistenterna bör överflyttas till Örebroanstalten. Tjänsten som redogörare upphör då kamrerartjänsten vid Örebroanstalten tillsätts.

1. g) Som ersättning för en minskning av antalet platser vid Salberga bör inrättas en vårdavdelning för alkoholmissbrukare vid Karsuddens sjukhus. Personalen vid avdelningen bör avlönas från förevarande anslag.

2. a) I samband med att Brotorp övergår till att vara en till Örebroanstalten knuten vårdavdelning bör tjänsten som direktör utbytas mot en tjänst som avdelningsföreståndare. Lönegradsuppflyttningar är motiverade i vissa fall. Förslag härom kommer senare att inges till statens avtalsverk.

2. b) För Örebroanstalten tillkommer arvoden till styrelsens ordförande och ledamöter, direktör (för bestyret med Brotorp), sekreterare samt läkarna för kroppssjukvård resp. psykiatrisk vård. Nuvarande arvoden till styrelseordförande, sekreterare och rådgivande psykiater vid Brotorp utgår. Till läkare för kroppssjukvården vid Brotorp bör arvodet höjas från 3 000 till 4 200 kr. Arvode till tandläkare vid Gudhem har hittills utgått med 10 000 kr., varav 6 500 kr. från posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Arvode för tandläkare har höjts från 35 till 45 kr. per timme. Med en beräknad arbetstid av 5—6 timmar per vecka bör arvodet höjas med 2 000 kr. till 12 000 kr. Vid bifall till framställningen om en tjänst som psykolog vid Venngarn bortfaller ett årsarvode till psykolog på 12 000 kr.

Departementschefen

Den nya statliga vårdanstalten i Örebro med 46 platser för kvinnliga alkoholmissbrukare beräknas vara färdig att tas i bruk under nästa budgetår. Brotorpsanstalten med f. n. 38 platser kommer i samband härmed att organiseras som en vårdavdelning till Örebroanstalten med gemensam chef och administration. Differentieringen av patienterna skall ombesörjas från Örebroanstalten. Vårdplatserna på den nya anstalten kommer att fördelas på en vårdavdelning med tio platser och en sjuk- och mottagningsavdelning med sex platser, inrymda i anstaltens huvudbyggnad, samt tre vårdavdelningar med tio platser i varje avdelning och förlagda till särskilda s. k. öppna paviljonger.

Enligt beslut vid 1965 års riksdag har under innevarande budgetår tjänster inrättats för en direktör i Ae 25 samt en kamrer och en kontorist. Dessa befattningshavare skall delta i de förberedelser som erfordras för att ta den nya anstalten i bruk. Direktören skall från den tidpunkt Brotorp organiseras som vårdavdelning ha biträde av en vid avdelningen placerad föreståndare. Direktörstjänsten i Ae 23 vid Brotorpsanstalten bör samtidigt avföras från personalförteckningen. En vid Mellringe sjukhus anställd överläkare eller biträdande överläkare skall på halvtid tjänstgöra vid Örebroanstalten och dess vårdavdelning Brotorp med uppgift att svara för den psykiatriska vården där.

För nästa budgetår beräknar jag dessutom medel för följande tjänster, nämligen två assistenter, en verkmästare, en tillsynsman, en översköterska, tre förste skötare, en verkstadsförman, en husmor, sju vårdare, ett kansli-biträde och ett ekonomibiträde. Härvid förutsätter jag en minskning av personalorganisationen vid Brotorp med en assistent, en verkmästare och en vårdare.

Vidare beräknar jag under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal inalles 50 000 kr. för bestridande av de avlöningskostnader, som ankommer på staten såvitt avser psykiaterbefattningen vid Örebroanstalten och Brotorp samt för medel till extra kontorspersonal vid förstnämnda anstalt.

I detta sammanhang får jag erinra om, att Kungl. Maj:t den 30 december 1965 beslutat att som ersättning för nedlagda platser vid statens vårdanstalt Salberga tillsvidare skall inrättas en särskild avdelning för alkoholmissbrukare vid Karsuddens sjukhus i Katrineholm. Kostnaderna härför torde tills vidare få i huvudsak bestridas från anslagen till statens mental-sjukhus.

I fråga om arvoden och särskilda ersättningar bör för nästa budgetår beräknas medel för arvoden till styrelsen, direktören, psykiatern, läkaren för kroppssjukvården och psykologen vid Örebroanstalten med avdelningen Brotorp. Jag beräknar en ökning av anslagsposten med avrundat 50 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att — i vissa fall efter förhandlingar — fastställa ifrågavarande arvodesbelopp.

Anslaget bör vidare ökas med ca 184 000 kr. för löneomräkning.

Vad jag nu förordat medför att anslaget bör uppföras med 7 229 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 375 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	237 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	5 617 000

Summa kr. 7 229 000;

c) till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 7 229 000 kr.

C 17. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 386 000	3 210 888
1965/66	3 350 000	
1966/67 (förslag)	3 570 000	

Socialstyrelsen och — såvitt avser den inom mentalsjukvårdsorganisationen anordnade vårdanstalten Salberga — *medicinalstyrelsen* föreslår, att anslaget ökas med sammanlagt 523 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	10 000	+ 3 000	+ 2 000
2. Resersättningar	60 000	+ 46 000	+ 15 000
3. Bränsle, lyse och vatten	600 000	+ 89 000	+ 20 000
4. Övriga expenser	140 000	+ 91 000	+ 37 000
5. Inventarier m. m.	130 000	+102 000	+ 27 000
6. Tvätt och renhållning	182 000	+ 56 000	+ 39 000
7. Utspisning	950 000	+ 75 000	+ 70 000
8. Beklädnad och sängkläder	180 000	- 10 000	- 20 000
9. Hälso- och sjukvård för intagna	285 000	+ 70 000	+ 50 000
10. Fritidssysselsättning	60 000	+ 18 000	+ 10 000
11. Omkostnader för utskrivna och permitterade	310 000	+ 5 000	—
12. Arbetspremier för handräckning	340 000	- 8 000	- 15 000
13. Kostnader för transport av intagna m. m.	34 000	- 25 000	- 25 000
14. Underhåll och driftkostnader för bilar	55 000	+ 11 000	+ 10 000
		+ 523 000	+ 220 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 220 000 kr. och alltså uppförs med 3 570 000 kr. I anslaget har inräknats 102 000 kr. för engångsanskaffning av inventarier m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 570 000 kr.

C 18. Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1100 000	—
1965/66	1 010 000	
1966/67 (förslag)	1 000	

¹ Anvisat på tilläggsstat I

Från anslaget bestrids kostnader för inventarieanskaffning i samband med ny-, till- och ombyggnadsarbeten samt för upprustning av arbetsdriften vid de statliga vårdanstalterna.

Socialstyrelsen föreslår att, utöver tidigare beviljade belopp, sammanlagt 750 000 kr., anvisas ytterligare 140 000 kr. till utrustning av den nya vårdanstalten i Örebro för kvinnliga alkoholmissbrukare. Av detta belopp avser 105 000 kr. anskaffning av kontorsutrustning och andra inventarier samt 35 000 kr. merkostnader till följd av höjd varuskatt. Till utrustning av en ny sjuk- och mottagningsavdelning vid Svartsjöanstalten har för innevarande budgetår anvisats 150 000 kr. Härutöver erfordras enligt styrelsen ca 6 000 kr. för att täcka merkostnaderna till följd av nämnda skattehöjning. Medelsbehovet under anslaget beräknas till 145 000 kr. Anslagsberäkningen framgår av följande sammanställning.

Ingående reservation 1 juli 1965.....	100 000
Anslag 1965/66.....	1 010 000
Disponibelt 1965/66.....	1 110 000
Beräknade utbetalningar 1965/66.....	500 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966.....	610 000
Beräknade utbetalningar 1966/67.....	755 000
Anslagsbehov 1966/67.....	145 000

Departementschefen

Medel har beviljats för bl. a. utrustning under innevarande budgetår av dels den nya vårdanstalten i Örebro och dels en sjuk- och mottagningsavdelning m. m. vid Svartsjöanstalten. Socialstyrelsens förslag om anvisning av ytterligare medel för ändamålet kan jag inte biträda. Anslaget för nästa budgetår bör uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare: Utrustning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

C 19. Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 700 000	2 145 270
1965/66	2 700 000	
1966/67 (förslag)	400 000	

Från anslaget utgår bidrag för anordnande av erkänd eller enskild vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller av inackorderingshem för alkoholmissbrukare. Bidragsgivningen innefattar även sådana hem som benämns övergångshem. Bidrag utgår med högst 10 000 kr. eller i vissa fall med 15 000 kr. per vårdplats. Bidraget får inte utan särskilda skäl överstiga vad som tillskjuts från annat håll.

Socialstyrelsen föreslår, att bidragsbestämmelserna för anordnande av erkända vårdanstalter m. m. ändras så, att fr. o. m. budgetåret 1966/67 statsbidrag kan utgå med 15 000 kr. per vårdplats eller, om särskilda skäl för högre bidrag föreligger, med 25 000 kr. Det innebär en höjning med 5 000 kr. resp. 10 000 kr.

Styrelsens beräkning av antalet vårdplatser framgår av följande sammanställning.

Anstaltskategori	1 juli 1965	Beräknad förändring under		Beräknat antal 1 juli 1967
		1965/66	1966/67	
Statliga	468	- 11	+ 46	503
Erkända	1 638	- 10	- 86	1 542
Summa allmänna vårdanstalter . . .	2 106	- 21	- 40	2 045
Enskilda vårdanstalter	480	+ 74	+ 112	666
Inackorderingshem	321	+ 130	+ 196	647

Den nya statliga vårdanstalten i Örebro för kvinnor med 46 vårdplatser beräknas kunna börja verksamheten under budgetåret 1966/67. Platstillgången vid de statliga anstalterna skulle därmed under budgetåret bli 503 varav 84 för kvinnor. Vad beträffar de erkända vårdanstalterna har Kurön (70 platser) föreslagits övergå till enskild vårdanstalt och vidare bör Dagöholm (40 platser) enligt socialstyrelsen avvecklas under detta budgetår. Vid Älvgården beräknas tillkomma 24 platser. Härjämte föreslår socialstyrelsen anordnande av 25 nya platser vid Vårnåshemmet samt beräknar bidrag härför med 625 000 kr.

För enskilda vårdanstalter beräknas under budgetåret 1966/67 inkomma ansökningar om bidrag för anordnande av omkring 80 platser vid nya och befintliga anstalter. Socialstyrelsen beräknar medelsbehovet härför till 1,6 milj. kr. Vidare räknar styrelsen med ansökningar om anordnande av omkring 230 nya platser vid inackorderingshem. Medelsbehovet härför uppskattas till 4 250 000 kr.

Det totala medelsbehovet under budgetåret 1966/67 uppgår således enligt socialstyrelsens beräkningar till 6 475 000 kr. Anslagsberäkningen framgår av följande sammanställning.

Ingående reservation 1 juli 1965.....	3 609 765
Anslag 1965/66.....	2 700 000
Disponibelt 1965/66.....	6 309 765
Beräknade utbetalningar 1965/66.....	5 327 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966.....	982 765
Beräknade utbetalningar 1966/67.....	6 475 000
Anslagsbehov 1966/67.....	5 492 235
	Avrundat 5 500 000

Departementschefen

1964 års nykterhetsvårdsundersökning tillsattes för att kartlägga olika förhållanden beträffande nykterhetsvårdsklientelet och formerna för vården. Utredningsarbetet, som beräknas vara slutfört under våren 1966, har bestått i dels en representativ undersökning avseende klientelet's sammansättning inom öppen och sluten nykterhetsvård samt på vissa medicinska kliniker m. m. och dels en total inventering av arbetsvolym och resurser vid nykterhetsnämnderna. Jag vill inledningsvis presentera några delresultat och tendenser, vilka framgår ur det material som hittills bearbetats.

Antalet personer med vilka nykterhetsnämnderna årligen tagit befattning har sedan 1954 ungefär fördubblats, räknat per 1 000 invånare. Denna utveckling kan delvis hänföras till det ökade alkoholmissbruket, men den är också en konsekvens av nykterhetsvårdslagens tillkomst 1955. Den nya lagen har inneburit möjligheter till tidigare och vidgade ingripanden. Avsikten var att dessa i första hand skulle få karaktären av hjälpåtgärder.

Man finner att hjälpåtgärderna snarast har avtagit i förhållande till totalantalet ärenden. Tvångsåtgärdernas andel är relativt konstant. Undersökningarnas andel hade däremot redan 1956 fördubblats och företer under de senaste åren en ytterligare ökning. Inemot hälften av alla av nykterhetsnämnderna handlagda ärenden består numera av enbart undersökningar, som ej leder till ytterligare åtgärd enligt nykterhetsvårdslagen. En av de utförda klientelundersökningarna har visat att endast 16 % av samtliga män, som vid en viss tidpunkt var föremål för undersökning eller åtgärd i öppen vård, ej tidigare har haft kontakt med nykterhetsnämnd. Beträffande ungefär hälften av männen hade senaste föregående undersökning eller åtgärd vidtagits inom de två senast förflutna åren.

Det av nykterhetsnämnderna kända alkoholmissbruket är som bekant mest omfattande och allvarligt i våra storstäder. Det kan nämnas att Stockholm, Göteborg och Malmö, som tillsammans svarar för ca 19 % av befolkningen i riket, angivits som boendeort för 39 % av de män, som vid undersökningstillfället var aktuella hos nykterhetsnämnderna i öppen vård. Motsvarande storstadsandel av de män som vid samma tidpunkt vårdades på allmänna och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare var inte mindre än 44 %. Det bör även nämnas att 63 % av kvinnorna i öppen vård

bodde i storstad. I jämförelse med normalpopulationens fördelning är alltså storstäderna kraftigt överrepresenterade som bostadsorter för nykterhetsvårdens klientel.

Undersökningen beträffande klientelet's bostadsförhållanden visar att omkring hälften av de män som var intagna på allmänna anstalter för alkoholmissbrukare — vid undersökningstillfället 1 940 personer — saknar tillgång till fast bostad i hemorten. Den relativa andelen bostadslösa var ännu högre för män hemmahörande i storstad. En bedömning av möjligheterna att bereda bostad i samband med kommande försökspermission för de på anstalt tvångsintagna gav vid handen, att 17 % skulle komma att lämna anstalten utan att ens tillfällig bostad kunnat anskaffas. För ca en tredjedel ansågs möjlighet finnas att bereda tillfällig bostad, i realiteten ofta ett hotellrum eller en plats på ungarshotell eller liknande. Kombinationen bostadssvårigheter—alkoholmissbruk anges som en väsentlig orsaksfaktor bakom en betydande del av den anstaltsvård som bereds alkoholmissbrukare.

I syfte att något belysa hur klienterna reagerar på olika vårdåtgärder har utredningen låtit anstaltsföreståndare bedöma klienternas inställning till olika former av anstaltsvård. Härvid framkom att 85 % av de intagna på enskild anstalt (helt frivillig vård) ställde sig övervägande positiva till denna vårdform; 14 % betecknades som indifferent, medan endast 1 % intog en övervägande negativ attityd. Av de frivilligt intagna på allmän anstalt var ca $\frac{2}{3}$ positiva medan endast en ringa del var helt negativa. Bland de tvångsintagna på allmän anstalt var ca $\frac{1}{3}$ negativa. De positivas andel var något lägre och de indifferentas något högre.

Antalet platser på de allmänna anstalterna har under de senaste åren varit ca 2 100. Beläggningen på dessa anstalter varierar alltjämt ganska mycket mellan olika årstider och har under år 1965 (t. o. m. november) utgjort högst 1 970 och lägst 1 570. Genomsnittliga beläggningen har varit i stort sett lika under åren 1963—1965.

Någon utökning av antalet platser vid de allmänna anstalterna anser jag med hänsyn till beläggningssituationen ej påkallad. Ett fullföljande av den pågående utbyggnaden av de på frivillighet grundade vårdformerna bör på sikt kunna medföra ett minskat behov av platser inom den allmänna sektorn.

Jag övergår nu till beräkningen av anslagsbehovet för anordnande av nya platser vid enskilda vårdanstalter och inackorderingshem under nästa budgetår.

Beträffande de enskilda anstalterna har riksdagen för budgetåret 1965/66 godtagit ett platsantal av ca 650. Antalet platser den 1 juli 1965 var 480. Under innevarande budgetår torde ca 80 platser tillkomma. Platsantalet kommer därmed att uppgå till omkring 560. Som framgår av vad jag nyss anfört är det angeläget att den frivilliga anstaltsvårdens resurser ökas. Jag fö-

reslår, att medel för nästa budgetår anvisas till anordnande av ytterligare ett 50-tal platser vid enskilda vårdanstalter. För detta ändamål beräknar jag 0,8 milj. kr.

Den 1 juli 1965 var antalet platser vid inackorderingshemmen 321 och bör den 1 juli i år kunna uppgå till omkring 450. Jag föreslår att medel för nästa budgetår anvisas till ytterligare ca 125 platser och beräknar för detta ändamål 1,8 milj. kr. Utbyggnaden av hemmen bör kunna medverka till en förbättring av bostadssituationen för en viss del av nykterhetsvårdens klientel.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår bör alltså beräknas till 2,6 milj. kr. Med hänsyn till väntad reservation bör anslaget uppföras med 0,4 milj. kr.

Kungl. Maj:t bör liksom hittills kunna vid fördelningen av anslaget avvika från vad som vid anslagsberäkningen upptagits för de olika bidragsändamålen.

Vid anslagsberäkningen har jag utgått från gällande bestämmelser att statsbidrag må utgå med 10 000 kr. eller, om särskilda skäl föreligger, med 15 000 kr. per vårdplats.

Enligt gällande bestämmelser skall, om Kungl. Maj:t så förordnar, anordningsbidrag helt eller delvis återbäras till statsverket om en vårdanstalt läggs ned, avyttras eller används för annat ändamål. För den händelse endast en del av antalet vårdplatser, som anordnats med stöd av statsbidrag, läggs ned eller används för annat ändamål, bör Kungl. Maj:t på motsvarande sätt kunna besluta om återbäring — helt eller delvis — av den del av bidraget som belöper på dessa platser.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

C 20. Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	29 500 000	26 550 467
1965/66	34 000 000	
1966/67 (förslag)	38 700 000	

Från anslaget utgår bidrag till driftkostnader vid erkända och enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare samt vid inackorderingshem för alkoholmissbrukare. Bidrag till erkända och enskilda vårdanstalter utgår med högst 22 kr., eller för anstalt som på grund av utgifter för särskilda vårdordningar prövas vara i behov därav, med högst 23 kr. för dag och vård-

plats (garantibidrag) och därutöver med högst 20 kr. för dag och vårdad person (beläggningsbidrag). Statsbidrag till inackorderingshem utgår med belopp motsvarande högst 75 % av de styrkta nettokostnaderna för hemmets drift. Utöver angivna maximibelopp äger Kungl. Maj:t att, om särskilda skäl föreligger, bevilja ytterligare bidrag.

Socialstyrelsens anslagsframställning

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 7,6 milj. kr.

1. Bidrag till driftkostnaderna vid erkända och enskilda vårdanstalter

Socialstyrelsen anser en omläggning av driftbidragssystemet för de statsunderstödda vårdanstalterna erforderlig. Styrelsen upprepar tidigare framfört förslag, att bidrag bör beviljas efter varje anstalts behov av medel till avlöningar och omkostnader enligt stater, som uppgörs i huvudsak på samma sätt som för de statliga anstalterna. I händelse nämnda förslag inte kan genomföras, föreslår styrelsen att anstalternas fasta kostnader täcks av garantibidrag och deras rörliga kostnader med beläggningsbidrag.

Socialstyrelsen har i yttrande över ansökningar om driftbidrag för budgetåret 1965/66 med utgångspunkt i dels sin utredning rörande behovet av vårdpersonal vid de erkända vårdanstalterna för alkoholmissbrukare och dels sin utredning angående upprustning av arbetsdriften vid de erkända och enskilda vårdanstalterna föreslagit att ett antal nya tjänster inrättas. Den föreslagna personalförstärkningen utgör en andra etapp mot det i utredningarna uppsatta målet. Socialstyrelsen anser, att en fortsatt upprustning av personalresurserna är nödvändig. En ökad tillgång till läkare och psykologer vid anstalterna, utöver vad som redovisats i socialstyrelsens förenämnda utredning om behovet av vårdpersonal, föreligger också. Vidare anser styrelsen att ytterligare tjänster för administrativ personal bör inrättas. Styrelsen föreslår, att bidraget uppräknas med 4 kr. för dessa personalförstärkningar. Kostnaderna är att betrakta som fasta och bör därför täckas av garantibidrag.

Vidare beräknar socialstyrelsen ytterligare höjning av garantibidraget med 3 kr. för täckning av kostnader för lönegradsuppflyttningar, ökade pensions- och ATP-avgifter, höjda övertidsersättningar och ökade jourkostnader samt väntade generella lönehöjningar. Sammanlagt beräknas således en höjning av garantibidraget med 7 kr.

Socialstyrelsen förutsätter en ökning av de rörliga kostnaderna vid anstalterna. Styrelsen framhåller att inträffade prisstegringar under budgetåret 1964/65, höjningen av omsättningsskatten den 1 juli 1965, traktamentshöjningar m. m. motsvarar höjningen av beläggningsbidraget (2 kr.) för budgetåret 1965/66. En uppräkning av driftbidraget erfordras för att möjliggöra en ökad vårdinsats, särskilt vad gäller patienternas medicinska be-

handling och tandvård. För dessa ändamål föreslås en ökning av beläggningsbidraget med 1 kr. Härtill kommer kostnadsökningar för utvidgad gruppverksamhet och eftervårdsplanering samt för utspisning och beklädnad. En ytterligare uppräknig av beläggningsbidraget med 1 kr. för dessa ändamål föreslås. För att medge en förbättring av inventariestandarden och underhållet vid anstalterna bör enligt styrelsen beläggningsbidraget ökas med ytterligare 1 kr. Den totala höjningen av beläggningsbidraget beräknas således uppgå till 3 kr.

Styrelsens förslag innebär således en höjning av hela driftbidraget med 10 kr. från 42 till högst 52 kr. Vid fastställandet av maximibeloppen för garantibidrag och beläggningsbidrag utgår styrelsen från en beräkning över fasta och rörliga kostnaders täckande med garanti- respektive beläggningsbidrag samt från styrelsens förslag om höjning av driftbidraget till sammanlagt 52 kr. De fasta kostnaderna utgör genomsnittligt ca 65 % av de totala kostnaderna för vårdanstalterna. Garantibidraget beräknas därför till högst 34 kr. samt beläggningsbidraget till högst 18 kr. Socialstyrelsen utgår dessutom från att anstalter som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar prövas vara i behov därav, skall kunna erhålla ytterligare 1 kr. i garantibidrag och att möjlighet alltjämt skall finnas för Kungl. Maj:t att, när särskilda skäl föreligger, bevilja ytterligare statsbidrag utöver angivna maximibelopp.

2. Bidrag till driftkostnaderna för inackorderingshem

Socialstyrelsen föreslår, att ansökan om driftbidrag till inackorderingshem som drivs av primärkommun, och handläggning av sådana ärenden, fr. o. m. kalenderåret 1967 i huvudsak skall ske i den ordning som gäller för statsbidrag till de kommunala nykterhetsnämndernas verksamhet. Förslaget innebär bl. a. att kostnaderna för driftbidragen till inackorderingshemmen för budgetåret 1967/68 kommer att redovisas under anslaget till Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder.

Med utgångspunkt i beräknade nettoutgifter för budgetåret 1965/66 på 2,4 milj. kr. uppskattar styrelsen medelsbehovet för nämnda budgetår till 1,8 milj. kr. Med hänsyn till den emotsedda ökningen av antalet inackorderingshem beräknas medelsbehovet under budgetåret 1966/67 till 2,6 milj. kr. Vid bifall till nämnda förslag kommer förevarande anslag att belastas med hälften av sistnämnda belopp.

3. Socialstyrelsens anslagsberäkning

Vid beräkningen av anslagsbehovet utgår socialstyrelsen från ett garantibidrag på 34 kr. samt ett beläggningsbidrag på 18 kr. för erkända anstalter och 14 kr. för enskilda anstalter. Vid beräkningen av sistnämnda belopp har beaktats att de enskilda anstalterna inte belastas med särskilda vårdkostnader, vilka f. n. beräknas uppgå till 4 kr. av beläggningsbidragets maximibelopp.

Styrelsen uppskattar antalet vårdplatser i genomsnitt under budgetåret 1966/67 till 1 570 vid erkända anstalter och 637 vid enskilda anstalter. Antalet vård dagar beräknas på grundval av sistnämnda uppgifter till omkring 573 000 för erkända vårdanstalter och ca 232 500 för enskilda anstalter.

Under angivna förutsättningar och med en uppskattad beläggningsfrekvens av 90 % vid erkända och 95 % vid enskilda anstalter beräknas medelsbehovet för driftbidrag till 28,8 milj. kr. för erkända anstalter och 11 milj. kr. för enskilda anstalter. För driftbidrag till inackorderingshem beräknas 1,3 milj. kr. Därest styrelsens nämnda förslag om ändrad handläggning av bidragen till dessa hem inte skulle bifallas, beräknar styrelsen ett medelsbehov av 2,6 milj. kr. för ändamålet. Slutligen beräknas ett bidrag på 500 000 kr. till täckande av visst underskott på Hessleby sanatoriums driftkostnader. Det sammanlagda medelsbehovet beräknar socialstyrelsen, vid bifall till förslaget rörande inackorderingshemmen, till 41,6 milj. kr.

Departementschefen

Med hänsyn till kraven på höjd vårdstandard och till kostnadsutvecklingen har maximibeloppen för driftbidragen till erkända och enskilda vårdanstalter höjts upprepade gånger. Fr. o. m. den 1 juli 1965 utgör garantibidraget 22 kr. och beläggningsbidraget 20 kr. för dag och vårdplats.

Jag föreslår, att garantibidraget höjs med 3 kr. och beläggningsbidraget med 2 kr. För anstalt, som på grund av utgifter för särskilda vårdanordningar prövas vara i behov därav, bör garantibidraget liksom f. n. kunna höjas med ytterligare 1 kr. Om särskilda skäl föreligger, bör även i fortsättningen statsbidrag kunna utgå med högre belopp än som följer av vad här sagts. De ändrade bidragsgrunderna bör tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1966.

Av det anförda framgår att jag inte nu är beredd att, såsom socialstyrelsen föreslagit, förorda någon omläggning av gällande bidragsprinciper för ifrågavarande vårdanstalter. Frågan torde få övervägas ytterligare. Styrelsens förslag till ändrade bestämmelser för statsbidragsgivningen till inackorderingshem kan jag inte biträda.

Vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget torde man kunna utgå från att antalet vårdplatser i genomsnitt under budgetåret 1966/67 kommer att uppgå till ca 1 630 vid erkända anstalter och 600 vid enskilda anstalter. Antalet vård dagar under budgetåret kan på grundval av socialstyrelsens uppgifter uppskattas till omkring 595 000 resp. 219 000. De verkliga bidragsbeloppen torde komma att ligga något under maximibeloppen. En viss reserv bör dock beräknas, därest maximibeloppet i några fall skulle behöva överskridas. Under angivna förutsättningar uppskattar jag medelsbehovet för driftbidrag till 26,7 milj. kr. för erkända anstalter och till 9,4 milj. kr. för enskilda anstalter. För driftbidrag till inackorderingshem beräknar jag för nästa budgetår 2,6 milj. kr. Det sammanlagda medelsbehovet kan alltså

beräknas till 38,7 milj. kr. Detta innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 4,7 milj. kr.

Enligt bestämmelserna i statsbidragskungörelsen i ämnet skall bl. a. ansökan om statsbidrag till inackorderingshem ställas till Kungl. Maj:t och inges till socialstyrelsen. Bidrag till inackorderingshem utgår med belopp motsvarande högst 75 % av de styrkta nettokostnaderna för hemmets drift. Om särskilda skäl föreligger kan statsbidrag utgå med högre belopp än som följer av vad nyss sagts. Efter yttrande av socialstyrelsen fastställer Kungl. Maj:t den procentsats, varmed statsbidrag skall utgå.

Jag föreslår att dessa bestämmelser ändras på så sätt, att ansökan om bidrag till inackorderingshem ställs till socialstyrelsen och att styrelsen skall fastställa bidrag intill högst 75 %. Om särskilda skäl föreligger för statsbidrag med högre belopp, skall ärendet prövas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de av mig förordade ändringarna av grunderna för bidrag till driftkostnader vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m., att gälla fr. o. m. den 1 juli 1966;

b) till *Bidrag till driftkostnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 38 700 000 kr.

C 21. Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	253 000	190 015
1965/66	268 000	
1966/67 (förslag)	220 000	

Från anslaget bestrids kostnaderna för kurser för nykterhetsvårdsanstaltarnas föreståndare, assistenter, vårdpersonal m. fl., kommunalanställda tjänstemän inom nykterhetsvården samt för vissa konferenser, företrädesvis regionala konferenser i eftervårdsfrågor. Av anslaget skall vidare 103 000 kr. disponeras för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 19 000 kr.

Ingående reservation 1 juli 1965	70 615
Anslag 1965/66	268 000
Disponibelt 1965/66	338 615
Beräknade utbetalningar 1965/66	283 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966	55 615
Beräknade utbetalningar 1966/67	343 000
Anslagsbehov 1966/67, avrundat belopp	287 000

Socialstyrelsen beräknar kostnaderna för kurs- och konferensverksamheten under budgetåret 1966/67 till 210 000 kr., vilket innebär en ökning med 45 000 kr. jämfört med medelsanvisningen innevarande budgetår. Kostnadsökningen är att hänföra dels till höjda traktamentsersättningar och hyreskostnader m. m. och dels till en utökning av verksamheten. Utöver redan bedrivna kursverksamhet föreslår styrelsen anordnande av en veckokurs för ledare av samtalsgrupper vid vårdanstalter och inackorderingshem samt en veckokurs för kanslipersonal vid vårdanstalter och länsnykterhetsnämnder. För vardera kursen beräknar styrelsen kostnaderna till 12 000 kr. Vidare bör 15 000 kr. anvisas till omkostnader för konferenser med anstaltsstyrelsernas ledamöter, länsnykterhetsnämnderna och huvudmännen för inackorderingshemmen m. fl.

Socialstyrelsen föreslår att anlagsprövning vid nyrekrytering av vårdpersonal anordnas försöksvis. Kostnaden härför beräknas till 22 500 kr. Vidare föreslås att det belopp, 103 000 kr., som anvisats för nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. höjs med 7 500 kr. på grund av ökade omkostnader m. m. för tidskriften Nykterhetsvården.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår beräknar socialstyrelsen således till 343 000 kr. Med hänsyn till beräknad reservation blir anslagsbehovet avrundat 287 000 kr.

Departementschefen

Chefen för civildepartementet har vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit, att en obligatorisk grundutbildning, med början nästa budgetår, skall anordnas gemensamt för vårdpersonal vid fångvårdsanstalter, ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter. Kostnaderna för denna verksamhet skall bestridas från anslag under andra huvudtiteln. Enligt förslaget skall den gemensamma grundutbildningen samordnas med en föregående, av verken anordnad kortare utbildning. De av socialstyrelsen anordnade utbildningskurserna för nykterhetsvårdens personal bör anpassas härtill. För nästa budgetår beräknar jag kostnaderna för socialstyrelsens kursverksamhet och för omkostnader i samband med vissa av styrelsen anordnade konferenser till sammanlagt 157 000 kr.

För regionala konferenser i eftervårdsfrågor och för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet beräknar jag 25 000 kr. resp. 103 000 kr. Det totala medelsbehovet för nästa budgetår beräknar jag således till 285 000 kr. Med hänsyn till av mig beräknad reservation, 65 000 kr., bör anslaget uppföras med 220 000 kr. Kungl. Maj:t bör äga besluta om anslagets disposition.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning och samverkan inom nykterhetsvården* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 kr.

C 22. Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 151 000	1 986 299
1965/66	2 478 000	
1966/67 (förslag)	2 560 000	

Länsnykterhetsnämnderna liksom de kommunala nykterhetsnämnderna har till uppgift att övervaka nykterhetstillståndet och vidta åtgärder för dess förbättrande. Länsnykterhetsnämnderna verkar för en enhetlig tillämpning av förekommande bestämmelser och har i övrigt att lämna vägledning och bistånd åt de kommunala nämnderna. Antalet anställda hos länsnykterhetsnämnderna är ca 90.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 112 200 kr.

1. Personalförändringar	Ökning
1 nykterhetsvårdskonsulent Ae 21 i Gotlands län	3 444
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5 i Uppsala län	6 624
Praktikanter från socialhögskolor.....	10 000
2. Vissa arvodesfrågor	10 000
3. Löneomräkning	82 616
	+ 112 684

Motiv

1. Med hänsyn till att arbetsuppgifterna för nykterhetsvårdskonsulenten i Gotlands län är desamma som för övriga konsulenter och kompetenskravet därför måste sättas lika högt bör arvodestjänsten utbytas mot tjänst i A 21. Vidare bör medel beräknas för ett kontorsbiträde på halvtid vid länsnykterhetsnämnden i Uppsala län.

För att möjliggöra rekrytering av kompetent personal till i första hand assistentbefattningarna vid länsnykterhetsnämnderna föreslår socialstyrelsen, att studerande vid socialhögskolor under studietiden bereds möjlighet till praktiktjänstgöring vid länsnykterhetsnämnderna.

2. På grund av de år 1964 höjda dagarvodena till ordförande och ledamöter i länsnykterhetsnämnderna samt genom utökat antal sammanträden erfordras en uppräknig av medelsanvisningen för detta ändamål.

Departementschefen

Anslaget bör ökas med 82 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 2 560 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	110 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 450 000
	<hr/>
	Summa kr. 2 560 000;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 560 000 kr.

C 23. Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	609 000	621 002
1965/66	639 000	
1966/67 (förslag)	657 000	

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 63 500 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	5 000	+ 1 500	—
2. Reseersättningar	260 000	+30 000	+ 5 000
3. Expenser.....	374 000	+32 000	+13 000
		+ 63 500	+ 18 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 18 000 kr. och alltså uppförs med 657 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsnykterhetsnämnderna*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 657 000 kr.

C 24. Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	21 000 000	29 486 258
1965/66	30 000 000	
1966/67 (förslag)	38 000 000	

Statsbidrag utgår till kostnaderna för nykterhetsnämndernas verksamhet för fullgörande av de uppgifter, som åligger nämnden enligt gällande författningar. Bidraget utgör 75 % av de godkända kostnaderna för sådan verksamhet, beträffande vilken ersättning eller bidrag av statsmedel inte utgår i särskild ordning. Bidragen utbetalas för kalenderår i efterskott.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till beräknad utgifts-
stegring ökas med 8,5 milj. kr. Vidare hemställer styrelsen, att statsbidrags-

berättigat belopp för ersättning åt person, som ombesörjer övervakning av alkoholmissbrukare eller fullgör annan vårduppgift, fr. o. m. bidragsåret 1966 höjs från 25 till högst 50 kr. per vårdfall och månad.

Nykterhetsnämndernas totala utgifter, de av socialstyrelsen såsom statsbidragsgilla godtagna utgifterna och de härpå belöpande statsbidragen samt ökningen av nykterhetsnämndernas utgifter framgår av följande sammanställning.

År	Samtliga kostnader milj. kr	Statsbidragsgilla kostnader milj. kr.	Statsbidrag milj. kr.	De statsbidragsgilla kostnadernas ökning i förhållande till föregående år	
				milj. kr.	procent
1960	24,03	21,43	16,07	2,71	14,5
1961	27,12	24,37	18,28	2,94	13,7
1962	31,24	28,10	21,08	3,73	15,3
1963	36,86	33,16	24,87	5,06	18,0
1964	42,98	38,42	29,48	5,26	15,9

Departementschefen

Den kommunala verksamheten på nykterhetsvårdens område har ökat betydligt. Kommunernas totala kostnader har under tiden 1958—1964 stigit med 125 % och statsbidraget med 133 %.

I huvudsaklig överensstämmelse med socialstyrelsens förslag beräknar jag anslagsbehovet för nästa budgetår till 38 milj. kr. Styrelsens förslag till höjning av det statsbidragsberättigade beloppet för övervakningsarvodet kan jag inte biträda.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommunala nykterhetsnämnder* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 38 000 000 kr.

C 25. Bidrag till Länkrörelsen m.m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1500 000	500 000
1965/66	1550 000	
1966/67 (förslag)	600 000	

¹ Anslaget Bidrag till Länkrörelsen

Bidrag från detta anslag lämnas till sammanslutningar av förutvarande alkoholmissbrukare (Sällskapet Länkarna, Kamratföreningen Länken m. fl.). Anslaget fördelas av socialstyrelsen.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppräknas med 100 000 kr.

Styrelsen anför bl. a., att Länkrörelsen f. n. karaktäriseras av stor aktivitet. I praktiskt eftervårdsarbete bland medlemmarna spelar fritidsverksam-

heten en betydande roll. Intresset för ungdomsverksamheten är stort, särskilt i storstäderna. För innevarande budgetår har socialstyrelsen mottagit ansökningar om bidrag till ett sammanlagt belopp av ca 900 000 kr.

Departementschefen

Verksamheten inom Länkrörelsen präglas av en ökad aktivitet. Anslaget bör för nästa budgetår höjas med 50 000 kr. och alltså uppföras med 600 000 kr. Möjlighet bör öppnas att försöksvis under nästa budgetår lämna bidrag till sammanslutningar av personer som varit läkemedelsmissbrukare, då sammanslutningarna har ett syfte liknande Länkrörelsens. Benämningen av förevarande anslag bör ändras till Bidrag till Länkrörelsen m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Länkrörelsen m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 600 000 kr.

C 26. Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	60 000	70 253
1965/66	100 000	
1966/67 (förslag)	100 000	

Från anslaget utbetalas ersättning för skador, som vållats av personer intagna på fångvårdsanstalter, ungdomsvårdsskolor, mentalsjukhus och allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Ersättning utgår för skada, förorsakad av intagen som rymt från anstalten eller lämnat denna som frigångare eller för permission. Ersättning utgår också för skada vållad av ungdomsvårdsskoleelev, som vårdas utom skola, av alkoholmissbrukare, som intagits på allmän vårdanstalt men bor på inackorderingshem eller åtnjuter familjevård eller av person, som intagits på mentalsjukhus och som utplacerats i kontrollerad familjevård.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag tillstyrker socialstyrelsens förslag om oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

D. Stöd åt barnfamiljer m.m.

D 1. Allmänna barnbidrag

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 194 000 000	1 207 262 547
1965/66	1 537 000 000	
1966/67 (förslag)	1 575 000 000	

Allmänna barnbidrag utgår med 900 kr. per år och barn under 16 år. Kostnaderna bestrids helt av statsmedel.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 1 567 milj. kr.

Beräkningen grundas på statistiska centralbyråns befolkningsframräkning våren 1965. Enligt medelalternativet, som utgår från en fruktsamhet på 1964 års nivå och en årlig nettoinvandring av 10 000 personer, beräknas antalet barn under 16 år till 1 741 000 vid slutet av år 1966. Styrelsen beräknar anslagsbehovet genom att multiplicera barnantalet vid budgetårets mitt med barnbidragsbeloppet.

Enligt uppgifter som senare erhållits från statistiska centralbyrån synes underlaget för anslagsberäkningen böra justeras bl. a. med hänsyn till att nettoinvandringen åren 1964 och 1965 varit betydligt större än enligt prognosen. Antalet barn under 16 år vid slutet av år 1966 beräknas nu till omkring 1 753 000.

År	Antal födda under året	Antal netto-immigranter 0—15 år	Antal barn som passerat 16-årsgränsen och avgång i övrigt	Förändring i antal barn under 16 år	Antal barn under 16 år vid årets slut
1962 (faktiska tal)...	107 284	1 600	132 028	— 23 144	1 744 897
1963 » » ...	112 903	1 850	128 546	— 13 793	1 731 104
1964 » » ...	122 664	4 850	126 622	+ 892	1 731 996
1965 (prognos).....	123 900	4 850	121 750	+ 7 000	1 739 000
1966 » ¹	126 800	3 600	116 400	+ 14 000	1 753 000
1967 » ¹	129 600	3 600	110 700	+ 22 500	1 775 500
1968 » ¹	132 300	3 600	111 400	+ 24 500	1 800 000

¹ Motsvarande antal enligt statistiska centralbyråns befolkningsframräkning våren 1965, medelalternativet, är 1 729 000 vid slutet av 1965 och 1 741 000 vid slutet av 1966

Föredraganden

Den i förra årets statsverksproposition (prop. 1965: 1 bil. 7 s. 87) aviserade utredningen om samhällets ekonomiska stöd åt barnfamiljerna har tillsatts i mars 1965. Utredningen har antagit namnet familjepolitiska kom-

mittén. I utredningsdirektiven har framhållits, att allmänna barnbidrag även i fortsättningen bör bilda stommen i konsumtionsstödet åt barnfamiljerna och att barnbidragen liksom hittills bör kompletteras med särskilda stödformer. De nuvarande familjebostadsbidragen bör därvid omprövas förutsättningslöst. Det betonas i utredningsdirektiven, att en såvitt möjligt enhetlig syn bör anläggas på det konsumtionsstöd som bör utgå under barnens uppväxttid fram till dess att de inte längre bör anses tillhöra familjekonomin. Kommittén skall vidare pröva frågan om införandet av ett vårdnadsbidrag och har möjlighet att även undersöka och lägga fram förslag om andra nya inslag i familjestödet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt olika kategorier ensamstående barnförsörjare. Familjepolitiska kommitténs huvuduppgift blir att undersöka effektiviteten av olika stödformer och pröva deras inbördes sammansättning och avvägning inom ramen för vissa alternativ för samhällets totala stöd åt barnfamiljerna. Med hänsyn till det direkta samband som råder mellan stödet till barnfamiljerna och skattesystemets utformning har i utredningsdirektiven framhållits, att kommittén vid sitt arbete bör samråda med familjeskatteberedningen.

Det allmänna barnbidraget har fr. o. m. den 1 juli 1965 höjts till 900 kr. per barn och år. Enligt från statistiska centralbyrån inhämtade uppgifter kan — efter en viss revidering av den av centralbyrån tidigare verkställda befolkningsprognosen — antalet barn under 16 år vid slutet av år 1966 beräknas till 1 753 000. Med ledning härav beräknar jag anslagsbehovet för de allmänna barnbidragen under nästa budgetår till avrundat 1 575 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna barnbidrag* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 575 000 000 kr.

D 2. Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 100 000	3 462 180
1965/66	3 700 000	
1966/67 (förslag)	3 800 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag erläggs halvårsvis i efterskott. Anslaget för budgetåret 1966/67 avser alltså utbetalningskostnader under kalenderåret 1966.

Socialstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 100 000 kr.

Ersättning till postverket utgår under år 1965 med 92 öre för varje utbetald barnbidragsanvisning. Vid anslagsberäkningen har styrelsen utgått från samma ersättning även under år 1966. Anslagsbehovet för nästa budgetår blir därvid avrundat 3,8 milj. kr.

Föredraganden

Socialstyrelsens anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 000 kr.

D 3. Bostadsrabatter

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000 000	210 414 359
1965 66	250 000 000	
1966 67 (förslag)	235 000 000	

Från anslaget bestrids utgifterna för familjebostadsbidrag och pensionärsbostadsbidrag. Familjebostadsbidrag utgår till barnfamiljer under förutsättning att inkomsten inte överstiger vissa maximibelopp och att bostaden uppfyller vissa standardkrav. Pensionärsbostadsbidrag utgår under vissa villkor för lägenhet, som av kommun eller genom kommuns medverkan uthyrs till pensionär.

Bostadsstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat 250 milj. kr.

De senaste årens utveckling av antalet familjer med *familjebostadsbidrag* belyses av följande tablå.

	Antal familjer	Förändring från föregående år
Över kalenderårsskiftet 1962/63 löpande bidrag	114 600	
Över kalenderårsskiftet 1963/64 löpande bidrag	134 800	+ 20 200
Bidrag som började löpa under år 1964	86 200	+ 49 100
Bidrag som upphört under år 1964	37 800	+ 21 000
Över kalenderårsskiftet 1964/65 löpande bidrag	183 200	+ 48 400

Under budgetåret 1964/65 utbetalades i *pensionärsbostadsbidrag* 3,1 milj. kr. avseende bidrag under kalenderåret 1964. Med ledning av utgifter inhämtade från länsbostadsnämnderna beräknas nettoutgifterna för pensionärsbostadsbidrag under budgetåret 1965/66 komma att uppgå till 4,3 milj. kr. avseende 25 500 bidrag under kalenderåret 1965. För budgetåret 1966/67 beräknas utgifterna till 5 milj. kr. avseende 30 000 bidrag under kalenderåret 1966.

Departementschefen

Såsom framgår av vad som anförts under punkten D 1 ingår familjebostadsbidragen i den allmänna översyn av det ekonomiska stödet åt barnfamiljerna som f. n. pågår inom familjepolitiska kommittén.

De årliga utgifterna under förevarande anslag uppgick för tiden närmast före år 1964 till ca 130 milj. kr. Till följd av den väsentligt vidgade rätt till familjebostadsbidrag som infördes fr. o. m. år 1964 har anslagsbelastningen under föregående budgetår stigit till ca 210 milj. kr. Med utgångspunkt i denna belastningssiffra kan anslagsbehovet för budgetåret 1966/67 beräknas till omkring 235 milj. kr. Jag föreslår, att anslaget uppförs med detta belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bostadsrabatter* för budgetåret 1966/67 anvisa ett
förslagsanslag av 235 000 000 kr.

D 4. Ersättning för bidragsförskott

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	131 000 000	126 841 441
1965/66	160 000 000	
1966/67 (förslag)	60 000 000	

¹ Anslaget Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott och utfyllnadsbidrag.

En ny lag om bidragsförskott gäller fr. o. m. den 1 juli 1964. Denna har medfört ett väsentligt förbättrat stöd för frånskilda makars och ogifta mödrars barn. Oberoende av om underhållsbidrag fastställts och utan begränsning till det fastställda bidragets storlek garanteras dessa barn ett generellt underhåll, som motsvarar 25 % av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Det innebär med nuvarande basbelopp 1 325 kr. om året.

Utgift för bidragsförskott bestrids, i den mån ersättning inte kunnat tas ut av den underhållsskyldige, till tre fjärdedelar av statsverket och till en fjärdedel av den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljat bidragsförskottet. Statsbidraget söks av kommunen för kalenderår i efterskott.

Socialstyrelsen har erinrat om att anslaget för budgetåret 1966/67 huvudsakligen kommer att tas i anspråk för ersättningar avseende bidragsförskott som utgetts under år 1965. Styrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp, 60 milj. kr.

Föredraganden

Som socialstyrelsen påpekat kommer anslaget under nästa budgetår att i huvudsak tas i anspråk för utbetalning av ersättning för kostnaderna för under år 1965 utgivna bidragsförskott enligt den nya bidragsförskottslagen. I avvaktan på närmare erfarenheter av anslagsbelastningen på grundval av den nya lagstiftningen föreslår jag, att anslaget för budgetåret 1966/67 upptas med oförändrat belopp, 60 milj. kr.

Anslagsrubriken bör ändras; anslaget bör fr. o. m. nästa budgetår benämnas Ersättning för bidragsförskott. Från det nya anslaget bör övergångs-

vis även kunna utbetalas ersättning för utfyllnadsbidrag enligt den äldre lagstiftningen i den mån sådana ersättningar inte slutreglerats tidigare.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för bidragsförskott* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 000 kr.

D 5. Bidrag till anordnande av barnstugor

För innevarande budgetår har till bidrag till anordnande av barnstugor anvisats endast ett formellt anslagsbelopp av 1 000 kr. med hänsyn till beräknad reservation på anslaget. Till bidrag till driften av barnstugor har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 20 milj. kr.

Familjeberedningen har nyligen lagt fram vissa förslag i syfte att göra barnstugeverksamheten mera flexibel. Beredningens förslag innefattar en integrerad barnstuga för barn i åldrarna närmast under sju år. I anslutning till familjeberedningens förslag har i en departementspromemoria föreslagits en ökning av såväl anordningsbidraget som driftbidraget. Familjeberedningens förslag och departementspromemorian remissbehandlas f. n. Förslaget i statsbidragsfrågan innebär en fördubbling av det nuvarande anordningsbidraget och en höjning av driftbidraget till daghem och fritidshem. Därjämte förutsätts att anordningsbidraget kompletteras med ett lånestöd. Vid ett genomförande av dessa förslag i fråga om statsbidragen till barnstugor kan anslagsbehovet för nästa budgetår beräknas till 14 milj. kr. för anordningsbidraget och 24 milj. kr. för driftbidraget. Det innebär i förhållande till anslagen för innevarande budgetår en medelsökning med 18 milj. kr. Härtill kommer en beräknad kostnad av 10 milj. kr. för lånestöd. De berörda förslagen avses komma att framläggas i en särskild proposition. Anslagen till anordningsbidrag och driftbidrag samt ett nytt anslag till lånestöd bör nu preliminärt uppföras med de nyss angivna beloppen.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anordnande av barnstugor* för budgetåret 1966/67 beräkna ett reservationsanslag av 14 000 000 kr.

D 6. Bidrag till driften av barnstugor

Med hänvisning till vad jag anför under punkten D 5 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av barnstugor* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 24 000 000 kr.

D 7. Ferieresor

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 000 000	953 077
1965/66	1 000 000	
1966/67 (förslag)	1 000 000	

Från anslaget bestrids kostnader för ferieresor för barn och deras vårdare samt för husmödrar till enskilt ordnad ferievistelse. Vidare bestrids kostnader för gästers och personals resor till semesterhem. Rätten till resorna prövas med hänsyn till inkomst- och förmögenhetsförhållanden. Bl. a. gäller en inkomstgräns av 5 700 kr. för till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst. I vissa fall betalas en del av resekostnaden av den enskilde.

Socialstyrelsen har upplyst, att enligt uppgifter från barnavårdsnämnderna följande ungefärliga antal resor beviljats under 1964.

Resor till privat ordnad ferievistelse	
barn över 6 år	2 270
barn under 6 år	985
vårdare	1 520
husmödrar	4 290
Gäster till semesterhem	8 990
Personal till semesterhem	150

Styrelsen beräknar kostnaderna under nästa budgetår på följande sätt:

Resor för 2 250 barn	103 500
1 500 vårdarresor	95 500
4 200 resor för husmödrar till enskilda hem	327 600
8 500 resor för gäster till semesterhem	459 000
140 personalresor till semesterhem	7 980
Resor med buss eller båt	75 000
	1 068 580

Efter avdrag av de till 48 000 kr. uppskattade belopp, som de enskilda själva beräknas erlägga, skulle kostnaderna uppgå till 1 020 580 kr. *Socialstyrelsen* föreslår, att anslaget uppförs med 1 milj. kr.

Föredraganden

Socialstyrelsens anslagsberäkning bör godtas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ferieresor* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

D 8. Bidrag till driften av semesterhem

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	460 000	463 993
1965/66	430 000	
1966/67 (förslag)	450 000	

Bidrag till driften av semesterhem utgår med 2: 50 kr. per gäst och dag under förutsättning att landsting, stad som inte deltar i landsting eller annan kommun beviljat bidrag med minst 1: 50 kr. för gästdag. Semesterhem, som är avsett för gäster från hela eller större delen av riket, kan erhålla statsbidrag oavsett om landstingsbidrag eller kommunalt bidrag lämnas eller ej.

Socialstyrelsen har anfört, att styrelsen tidigare under flera år föreslagit att driftbidragen till semesterhemmen skall höjas. Styrelsen finner det alltjämt önskvärt att en sådan höjning kommer till stånd. Med hänsyn till pågående översyn av de statliga åtgärderna på området vill styrelsen dock inte nu framlägga förslag härom.

Med utgångspunkt i antalet gästdagar för vilka bidrag dels utgått under senare år och dels beräknas komma att utbetalas under år 1965, uppskattas medelsbehovet för budgetåret 1966/67 till 450 000 kr. Styrelsen föreslår, att anslaget uppförs med detta belopp.

Föredraganden

Anslaget bör i enlighet med socialstyrelsens förslag ökas med 20 000 kr. och alltså uppföras med 450 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av semesterhem* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

D 9. Stipendier för underlättande av husmoderssemester

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 000 000	912 025
1965/66	1 000 000	
1966/67 (förslag)	1 000 000	

Maximibeloppet för stipendierna är 200 kr. Stipendierna avses inte utgå med mindre belopp än 50 kr.

Vid utgången av budgetåret 1964/65 fanns på anslaget en reservation av 151 830 kr.

Socialstyrelsen har anfört, att anslaget skulle behöva höjas ganska avsevärt. Med hänsyn till pågående översyn av området vill styrelsen emellertid inte nu framlägga förslag härom. Styrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp, 1 milj. kr.

Föredraganden

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Stipendier för underlättande av husmoderssemester* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

D 10. Bidrag till driften av barnkolonier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	3 000 000	3 765 786
1965/66	3 000 000	
1966/67 (förslag)	3 000 000	

Från anslaget utgår bidrag dels till driften av barnkolonier och dels till feriebarnsverksamhet.

På anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1964/65 en reservation av 526 696 kr.

Socialstyrelsen beräknar medelsbehovet enligt nu tillämpade bidragsgrunder till 1 610 000 kr. för barnkolonier och till 1 417 000 kr. för feriebarnsverksamheten, dvs. totalt 3 027 000 kr.

Socialstyrelsen har tidigare under flera år framhållit, att koloni- och feriebarnsverksamheten bör erhålla större statsbidrag. Styrelsen framhåller, att tillgången på feriehem för varje år blir allt mindre. Styrelsen föreslår, att statsbidraget till feriebarnsverksamheten höjs med 50 öre per barn och dag, vilket skulle medföra en ökning av anslagsbehovet med ca 400 000 kr. Vidare bör anslaget räknas upp med 70 000 kr. på grund av kolonianordnarnas och feriebarnsorganisationernas ökade utgifter för resor åt barn, vårdare och personal. Styrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 3 470 000 kr.

Föredraganden

Anslaget bör liksom för innevarande budgetår uppföras med 3 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnkolonier m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

D 11. Omkostnader för statens bosättningslån

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	300 000	294 044
1965/66	300 000	
1966/67 (förslag)	350 000	

Från anslaget utgår ersättningar till riksbankens ortsombud med i regel 8 kr. för varje låneansökan, varöver ombudet avgett yttrande. Vidare utgår ersättning till riksbanken för dess bestyr med bosättningslånen. Denna ersättning utgör 6 kr. för varje lån som utestår den 31 december under det budgetår ersättningen avser.

Fullmäktige i riksbanken har anfört, att för budgetåret 1966/67 bör beräknas 100 000 kr. till ersättning åt ortsombuden och 250 000 kr. till ersättning åt riksbanken för dess bestyr med bosättningslåneverksamheten. Fullmäktige hemställer, att anslaget uppförs med 350 000 kr.

Departementschefen

Jag har inte något att erinra mot den av riksbanksfullmäktige gjorda anslagsberäkningen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Omkostnader för statens bosättningslån* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kr.

E. Arbetarskydd

E 1. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 572 000	2 566 963
1965/66	2 917 000	
1966/67 (förslag)	3 035 000	

Arbetarskyddsstyrelsen är central myndighet för arbetarskyddsfrågor. Styrelsen är också chefsmyndighet för yrkesinspektionen. Den är organiserad på fyra byråer jämte tre särskilda sektioner. Antalet anställda uppgår till ca 80.

Arbetarskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 258 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Omorganisation av skogssektionen	
1 avdelningsdirektör Bo 1; minskning med 1 skogsyrkesinspektör Bo 1	—
1 byrådirektör Ao 27; minskning med 1 byrådirektör Ao 25	+ 4 560
Minskning med 1 förste byråinspektör Ae 21, 1 distriktsinspektör Ao 19, 1 assistent Ag 19 och 1 konsult Ae 17	- 122 916
Minskning med ½ kontorsbiträdestjänst Af 2/Ae 5	- 7 440
2. Personalförändringar	
a) Tekniska byråerna:	
2 förste byråingenjörer Ae 23	+ 75 360
1 instruktör Ae 17	+ 27 648
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	+ 14 880
Ersättningar till experter och sakkunniga	+ 29 200
b) Kanslibyrån:	
1 avdelningsdirektör Bo 1; minskning med 1 byrådirektör Ao 27	+ 7 596
1 halvtidstjänst som pressombudsman Ag 27	+ 23 166
1 byrådirektör Ao 25; minskning med 1 förste byråsekreterare Ao 23	+ 4 092
1 förste byråsekreterare Ag 23	+ 37 680
1 kontorist Ae 9	+ 18 312
½ kontorsbiträdestjänst Af 2/Ae 5	+ 7 440
c) Styrelsens läkare:	
1 specialföredragande	+ 13 800
1 kontorist Ae 9; minskning med ½ kanslibiträdestjänst Ae 7	+ 10 068
3. Tjänsteförändringar	
Ordinarie sättning	—
4. Löneomräkning	
	+ 114 554
	+ 258 000

Härutöver har arbetarskyddsstyrelsen i särskild ordning begärt 53 800 kr. för en förste byråingenjör i Ag 23 och en kontorist i Ag 9 för uppgifter i anslutning till pågående utredning om silikosförebyggande verksamhet.

Motiv

1. I arbetarskyddsstyrelsens anslagsframställning för yrkesinspektionen redovisas en av styrelsen samtidigt överlämnad utredning om ny organisation för skogsyrkesinspektionen. Denna utredning kommer att närmare redovisas under yrkesinspektionens avlöningsanslag. Utredningsförslaget innebär i fråga om styrelsens skogssektion att denna bör skiljas från direkt inspektionsarbete. Vissa andra arbetsuppgifter avses även i fortsättningen åvila sektionen. Dessa avser bl. a. central uppföljning av arbetarskyddsverksamheten inom skogs- och flottningsarbete, utarbetande av anvisningar till skydd mot yrkesskada i sådant arbete och av ritningar till skogsförläggningar samt ledning av skogsyrkesinspektionens arbete. För dessa uppgifter erfordras på arbetarskyddsstyrelsens skogssektion en avdelningsdirektör och en byrådirektör, vilka förutsätts skola ha jägmästarekompetens, ävensom en kontorist.

2. a) De tekniska byråernas arbetsuppgifter består främst i att utarbeta generella anvisningar om åtgärder till skydd mot yrkesskada samt granskning av maskiner och redskap med hänsyn till 45 § arbetarskyddslagen. En intensifiering av detta arbete är särskilt angelägen i fråga om allmäntekniska byråns kemi-tekniska avdelning samt maskintekniska byråns lyftanordningsavdelning. Hos styrelsen har sedan 1959 funnits anställd en instruktör med uppgift att undervisa om den rätta användningen av skyddsanordningar m. m. inom jordbruket. Ytterligare en sådan skyddsinstruktör behövs.

För att utnyttja experter och sakkunniga vid utarbetande av anvisningar bör anvisas särskilda medel. En ökning av antalet högre tjänstemän medför vidare behov av en ny kontorsbiträdestjänst.

2. b) Det föreligger i vissa avseenden en eftersläpning i fråga om kansli- byråns arbete. Uppgiften att lägga fram förslag till rationaliseringar för att effektivisera yrkesinspektionens arbete är praktiskt taget helt eftersatt och kräver särskilda insatser under i varje fall ett par år framåt. Möjligheterna att bevaka arbetarskyddsfrågor i press, radio och TV är otillfredsställande. Från Internationella informationscentralen för arbetarskyddslitteratur (CIS) har framförts önskemål om intensifiering av Sveriges medverkan i denna. En viss omorganisation och förstärkning av kanslibyrån anses därför nödvändig.

2. c) Styrelsen bedriver i samarbete med statens institut för folkhälsan en utredning rörande silikos, till vilken särskilda medel anslagits. Även sedan denna utredning avslutats kommer styrelsen att ha ett nära samarbete med institutets yrkeshygieniska avdelning i dessa frågor, bl. a. med hänsyn till det centrala silikosregister som nu förs på institutet i samarbete med styrelsen. För att utnyttja förefintlig sakkunskap på området bör en arvodsbefattning för en specialföredragande i silikosärenden inrättas.

Hos styrelsen finns numera en tjänst för en heltidsanställd läkare. Denne har behov av kvalificerad sekreterarhjälp.

3. Styrelsen föreslår ordinariesättning av en förste byråingenjörstjänst.

Departementschefen

I en av arbetarskyddsstyrelsen framlagd utredning rörande skogsyrkesinspektionen föreslås att styrelsens skogssektion inte längre skall ägna sig åt direkt tillsynsverksamhet. Samtidigt föreslås bl. a. en förstärkning av fältorganisationen. Härigenom kan arbetarskyddsstyrelsens skogssektion helt inrikta sig på uppgifter som avser samordning av inspektionsdistriktets verksamhet samt anvisnings-, statistik- och utbildningsarbete. Vidare ökas möjligheterna att upprätthålla kontakter med tillverkare och distributörer av maskiner, redskap, arbetarskyddsmaterial, förläggningsbyggnader m. m. Jag biträder i denna del helt det av arbetarskyddsstyrelsen framlagda förslaget. Inom skogssektionen bör i stället för nuvarande befattningar finnas tjänster för en avdelningsdirektör, en byrådirektör och en kansliskrivare. De två högre tjänsterna bör vara ordinarie. Formella kompetenskrav har i gällande instruktion för styrelsen inte uppställts för några befattningar och bör inte heller gälla för de nu föreslagna tjänsterna. På grundval av det förslag till organisation av styrelsens skogssektion som jag nu lägger fram har statens avtalsverk förhandlat om personalens löneställning med personalorganisationerna och avtal har träffats under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande. Avtalet innebär att avdelningsdirektören placeras i B 1 och byrådirektören i A 25. Kungl. Maj:t har överlämnat avtalet till riksdagens löne delegation för godkännande och denna har för sin del godkänt avtalet, dock under förbehåll att riksdagen godkänner de organisatoriska förutsättningar som legat till grund för överenskommelsen.

Jag förordar att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att besluta om inrättande av nämnda tjänster som avdelningsdirektör och byrådirektör. Jag beräknar vidare medel för den nämnda kansliskrivartjänsten.

Vad gäller arbetarskyddsstyrelsens avlöningsanslag i övrigt finner jag det angeläget att kraftigt förstärka styrelsens möjligheter att anlita utomstående expertis för bl. a. arbetet med utarbetandet av anvisningar i arbetarskyddsfrågor. Det för innevarande budgetår beräknade beloppet på 14 600 kr. för ersättningar till experter och sakkunniga bör därför höjas till 90 000 kr.

Till silikosförebyggande verksamhet har under detta budgetår anvisats ett särskilt anslag. Under anslaget har medel beräknats för en förste byråingenjör i Ag 23 och en kontorist i Ag 9, vilkas främsta uppgift är att fullfölja en orienterande fältundersökning av förekomsten av silikosfarligt damm. Undersökningsresultaten behöver nu bearbetas och skyddsanvisningar på grundval därav utarbetas. Medel bör därför beräknas för de två nämnda tjänsterna även för nästa budgetår. Kostnaderna härför bör bestridas från förevarande anslag.

Vad jag nu förordat medför, inberäknat vad som tillkommer på grund av löneomräkning, att anslaget bör uppföras med 3 035 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	1 377 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förlagsvis</i>	128 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 530 000

Summa kr. 3 035 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 035 000 kr.

E 2. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	322 000	309 856
1965/66	355 000	
1966/67 (förslag)	352 000	

Arbetarskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 118 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
<i>Utgifter</i>		Mynd.	Dep.ch.
1. Resersättningar	181 000	+ 9 000	- 22 000
2. Övriga expenser för eget behov	120 000	+ 102 000	+ 15 000
3. Expenser för annat än eget behov	12 000	+ 2 000	+ 2 000
4. Publikationstryck	42 000	- 5 000	- 8 000
Summa 1—4		+ 108 000	- 13 000
 <i>Inkomster</i>			
5. Särskilda uppbringningsmedel	29 000	- 10 000	- 10 000
Nettoutgift kr.		+ 118 000	- 3 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget uppförs med 352 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 352 000 kr.

E 3. Yrkesinspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	4 889 000	4 887 740
1965/66	5 490 000	
1966/67 (förslag)	5 891 000	

Allmänna yrkesinspektionen, som är organiserad på elva distrikt, har att utöva tillsyn över efterlevnaden av arbetarskydds- och arbetstidslagstiftningen. Tillsynen utövas i huvudsak genom besök på arbetsställen. För tillsynen vid skogs- och flottningsarbete finns två distrikt, varav det norra omfattar de fyra nordligaste länen och det södra landet i övrigt. Tillsynen över södra distriktet utövas av arbetarskyddsstyrelsens skogssektion. Antalet anställda inom yrkesinspektionen är ca 180.

Arbetarskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 435 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
Omorganisation av skogsyrkesinspektionen:	
4 skogsyrkesinspektörer Ao 27	+ 180 828
5 förste distriktsinspektörer Ae 23	+ 181 464
2 distriktsinspektörer Ae 21	+ 66 144
Minskning med 1 bitr. skogsyrkesinspektör Ae 23, 1 förste assistent Ae 21, 1 distriktsinspektör Ao 19, 1 assistent Ae 19, 1 assistent Ag 19 och 1 konsulent Ae 17	- 185 532
4½ kontorsbiträden Af 2/Ae 5; minskning med 1 kansliskrivare Ao 11	+ 41 586
2. Tjänsteförändringar	
Ordinarie sättningar m. m.	—
3. Löneomräkning	+ 150 510
	+ 435 000

Motiv

1. För ett av arbetarskyddsstyrelsen framlagt utredningsförslag rörande omorganisation av skogsyrkesinspektionen redogörs i det följande. Förslaget innebär i fråga om personalförändringar under avlöningsanslagen för arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen en ökning av skogsyrkesinspektionens personal med tre tjänster för inspekterande personal och med fyra kontorsbiträdestjänster. Samtidigt föreslås indragning av två konsulenttjänster och en kansliskrivartjänst. Ökningen av lönekostnaderna uppgår till 158 694 kr. per år, varvid förevarande anslag ökar med 284 490 kr. och styrelsens avlöningsanslag minskar med 125 796 kr.

2. Styrelsen föreslår ordinarie sättnings av två förste distriktsingenjörstjänster i Ae 23 och två sådana tjänster i Ae 21 samtidigt som fyra distriktsingenjörstjänster i Ao 19 omändras till extra ordinarie tjänster.

Förslag till ny organisation för skogsyrkesinspektionen

I juni 1961 uppdrog Kungl. Maj:t åt arbetarskyddsstyrelsen att i samråd med arbetsmarknadsparterna inom skogsbruket företa en utredning om ar-

betarskyddsfrågorna på skogsbrukets område. Som ett led i detta utredningsarbete har styrelsen i augusti 1965 avgivit förslag rörande skogsyrkesinspektionens organisation.

Jag vill i detta sammanhang lämna en kortfattad översikt av förslaget.

Skogsyrkesinspektionen har att tillse att arbetarskyddslagstiftningen efterlevs i vad avser skogsavverkningsarbete, arbete med försågning av virke i direkt samband med avverkning, skogsvårds-, kolnings-, flottledsbyggnads- och flottningsarbete. Tillsynsverksamheten måste organiseras med hänsyn till att skogs- och flottningsarbetet inte bedrivs kontinuerligt på en arbetsplats. Detta försvårar planläggningen och genomförandet av de inspekterande befattningshavarnas tjänsteresor.

På senare år har skogs- och flottningsarbetet mekaniserats i betydande grad. Ehuru vissa brister vidlåder föreliggande yrkesskadestatistik synes därav dock kunna dras den slutsatsen att skadornas svårhetsgrad (invaliditets- och dödsfall) ökat inte oväsentligt. Detta motiverar ökade insatser i skadeförebyggande syfte från skogsyrkesinspektionens sida. Ökade insatser krävs också för att tillförsäkra skogs- och flottningsarbetarna tillfredsställande personalbodas och raststugor.

I utredningen framhålls att skogsyrkesinspektionens nuvarande organisation med två distrikt, varav det norra med sex och det södra med fem inspekterande befattningshavare, konsulenterna ej inberäknade, inte medger en tillfredsställande tillsynsverksamhet i södra Sverige. Den nuvarande fördelningen av dessa befattningshavare har grundats på andra produktions- och arbetsförhållanden inom skogsbruket än de nuvarande. Skogsproduktionen och årsavverkningen inom det södra distriktet är nu omkring dubbelt så stor som inom det norra. Inspektionstjänsternas fördelning har vidare påverkats av att behovet av förläggningar och därmed tillsyn enligt skogsföreläggningsslagen tidigare varit större inom norra än inom södra distriktet.

Det framhålls slutligen att även distriktens storlek är bestämmande för inspektionsorganens effektivitet och att mycket talar för mindre distrikt än de nuvarande.

Med anledning härav föreslås en ny organisation, innebärande, såsom angetts under punkten E 1, i första hand att skogsyrkesinspektionen skiljs ut ur arbetarskyddsstyrelsens skogssektion. I fråga om distriktsindelningen har vid utredningen närmare prövats två alternativ, A och B med två resp. fem distrikt. Dessa har närmare undersökts i fråga om arbetsbelastningen år 1962 och den beräknade arbetsbelastningen år 1970. Alternativ A har samma distriktsindelning och stationsorter som den nuvarande organisationen. Vid alternativ B har det nuvarande södra distriktet delats i tre och det nuvarande norra i två distrikt. Som stationsorter har föreslagits Jönköping, Karlstad, Gävle, Härnösand och Umeå. Undersökningen har utförts genom sammanställande av jämförelsetal för ett antal faktorer, som påverkar skogsyrkesinspektionens verksamhet. Enligt denna sammanställning

kommer 54 % av den med hänsyn till skogsbrukets omfattning önskvärda verksamheten av skogsyrkesinspektionen på södra och 46 % på norra distriktet. Detta förhållande väntas inte undergå någon större förändring fram till år 1970. Med hänsyn härtill föreslås att det område, som motsvaras av det nuvarande södra distriktet tilldelas minst lika stort antal inspekterande befattningshavare som det område, vilket motsvaras av det nuvarande norra distriktet.

Av de två alternativen till distriktsindelning har alternativ A den fördelen framför alternativ B, att skogsyrkesinspektionen får fortsätta att arbeta med en i fråga om distriktsindelningen beprövad organisation, som när det gäller verksamhetens administration och samarbetet mellan distrikten m. m. fungerat tillfredsställande. Vidare är det en fördel att distrikten är så stora, att flera befattningshavare finns anställda på varje distrikt. Detta underlättar jourtjänst och vikariat vid semestrar och sjukdom samt ger goda möjligheter till konferenser mellan tjänstemännen.

Nackdelen med två distrikt är distriktens geografiskt stora omfattning. Detta medför vid besök i de delar av distrikten, som är mest avlägsna från stationsorten, långa ut- och återresor och därigenom mera ineffektiv tid under tjänsteresor än vid små distrikt.

Fördelarna med alternativ B är främst de kortare resorna. Vidare får de skogligen befattningshavarna, genom att skogsyrkesinspektionen avses få med allmänna yrkesinspektionen gemensamma kanslier, lättare än vid alternativ A att rådgöra med den allmänna yrkesinspektionens personal i maskintekniska frågor.

Utredningen har funnit övervägande skäl tala för alternativ B. Enligt detta alternativ skall i varje distrikt finnas en skogsyrkesinspektör i Ao 27 och en förste distriktsinspektör i Ae 23 samt ett kontorsbiträde. I de två största distrikten bör dessutom finnas en distriktsinspektör i Ae 21.

Vid en distriktsindelning enligt alternativ A förutsätts personalen i vardera distriktet bestå av en skogsyrkesinspektör, en biträdande skogsyrkesinspektör, två förste distriktsinspektörer, två distriktsinspektörer, en kansli-skrivare och ett halvtidsanställt kontorsbiträde.

Skogsyrkesinspektör och biträdande skogsyrkesinspektör bör ha avlagt civiljägmästarexamen eller förvärvat däremot svarande kunskaper samt äga beprövad erfarenhet inom verksamhet av betydelse för tjänsten. Förste distriktsinspektör och distriktsinspektör bör ha avlagt skogsmästarexamen eller förvärvat däremot svarande kunskaper samt äga erforderlig erfarenhet inom verksamhet av betydelse för tjänsten.

Yttranden

Över arbetarskyddsstyrelsens förslag till omorganisation av skogsyrkesinspektionen har yttranden avgivits av statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, Föreningen Skogsbrukets arbetsgivare, Skogs- och lantarbetsgi-

vareföreningen, Sveriges skogsägares riksförbund, Landsorganisationen i Sverige, Svenska skogsarbetareförbundet, Svenska lantarbetareförbundet och Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF).

Det av arbetarskyddsstyrelsen framlagda förslaget att från styrelsens skogssektion skilja ut tillsynsverksamheten rörande skogsyrkesinspektionen tillstyrks i huvudsak av samtliga remissorgan utom statskontoret, som inte finner det möjligt att ta ställning till förslaget utan kompletterande undersökningar. I fråga om distriktsindelningen råder delade meningar om vilket av de alternativa förslagen som bör genomföras.

Behovet av en intensifiering av den nuvarande tillsynsverksamheten vitsordas i flertalet remissyttranden och understryks särskilt av *Landsorganisationen, Svenska skogsarbetareförbundet, Svenska lantarbetareförbundet* samt *domänstyrelsen*. Skogsarbetareförbundet förklarar sig se allvarligt på den stegring av de svårartade olycksfallen inom skogsbruket som ägt rum under en tid med väsentligt förbättrade och utvecklade möjligheter till yrkesutbildning av de anställda. En effektivare förebyggande informations- och rådgivningsverksamhet behövs för att möta följdverkningarna för arbetskraften i det alltmera maskintekniskt inriktade skogsbruket, där den anställda ställs inför helt nya arbetsituationer med obekanta olycksfallsrisker i sin arbetsmiljö. Med nuvarande organisationsform och bemanning har skogsyrkesinspektionen inte helt räckt till för denna uppgift som rådgivande och vägledande tillsynsmyndighet, beroende på en stor arbetsbelastning och en otillräcklig bemanning i förhållande till de nuvarande geografiskt sett relativt stora yrkesinspektionsdistrikten. Lantarbetareförbundet anser att inspektionsarbetet ute på arbetsplatserna, i varje fall i södra och mellersta Sverige, blivit eftersatt. Domänstyrelsen konstaterar också att inspektionsverksamheten med hänsyn till skogsbrukets utveckling i södra Sverige numera inte kan betraktas som tillfredsställande.

Beträffande tillsynsverksamhetens allmänna organisation och omfattning anser *statskontoret* att utredningen redovisat ett otillräckligt underlag för att bedöma vilken total omfattning den framtida inspektionsverksamheten bör ha för skogsbrukets del. Utredningen bör därför enligt statskontorets mening kompletteras i denna del med fortsatta studier inom arbetarskyddsstyrelsen. Den relativa betydelsen av olika faktorer som påverkar inspektionsverksamhetens omfattning bör därvid också närmare studeras. Särskilt bör undersökas vilka ändringar beträffande inriktningen av inspektionsverksamheten som påkallas av skogsbrukets tekniska och strukturella omvandling. Statskontoret föreslår, att organisationsfrågorna därefter på nytt prövas förutsättningslöst, varvid möjligheten av ett inordnande av skogsyrkesinspektionen under den allmänna yrkesinspektionen inte bör vara utesluten.

Domänstyrelsen anser att det inte skulle ha inneburit någon tillfreds-

ställande lösning att inordna skogsbruket under den allmänna yrkesinspektionen utan delar utredningens uppfattning att de förhållanden under vilka skogsbruket bedrivs motiverar att bibehålla en specialinspektion för denna näringsgren.

Landsorganisationen anser den föreslagna omorganisationen i hög grad påkallad och *Svenska skogsarbetareförbundet* uttrycker sin tillfredsställelse över utredningsarbetet och förslaget.

I fråga om indelningen i inspektionsdistrikt råder delade meningar hos remissinstanserna.

Domänstyrelsen, *Föreningen skogsbrukets arbetsgivare*, *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* och *RLF* förordar alternativ A, dvs. att distriktet såsom f.n. begränsas till två. Domänstyrelsen anser att utredningen överdrivit olägenheterna av långa avstånd mellan de inspekterande befattningshavarnas stationeringsort och inspektionsställen. Erforderlig kontakt med personal med maskinteknisk erfarenhet torde kunna ernås även vid nuvarande distriktsindelning genom den sakkunskap som representeras av såväl den allmänna yrkesinspektionen som arbetarskyddsstyrelsens allmäntekniska och maskintekniska byråer. Domänstyrelsen anser att det för tjänstens effektiva bedrivande är av stor betydelse att befattningshavarna genom en koncentration till färre stationeringsorter får möjlighet till samråd och erfarenhetsutbyte sinsemellan, varigenom problemen i arbetet blir mera allsidigt belysta och likartade ärenden enhetligt behandlade. Sveriges skogsägareföreningars riksförbund framhåller, att de kortare resvägar som skulle åstadkommas vid en indelning i flera distrikt inte odelat innebär större effektivitet. Den kortare resvägen kommer i många fall att medföra endagsförrättningar. Det är alltså inte säkert att de kortare avstånden mellan tjänsteort och förrättningsställen medför kortare sammanlagd resväg eller större effektivitet.

Skogsstyrelsen, *Skogs- och lantarbetsgivareföreningen*, *Landsorganisationen*, *Svenska skogsarbetareförbundet* och *Svenska lantarbetareförbundet* förordar alternativ B med en indelning av landet i fem distrikt. Skogsstyrelsen finner det värdefullt att detta alternativ ger möjligheter till nära kontakt med den allmänna yrkesinspektionen liksom med de lokala skogliga utbildningsanstalterna. Landsorganisationen anser de av utredningen redovisade fördelarna med alternativ A inte ha någon större betydelse ur effektivitetssynpunkt. De torde efter en kort verksamhetstid kunna uppnås även inom den föreslagna nya organisationen. Dessutom skulle, om alternativ A genomfördes, den åsyftade effektiviseringen utan tvekan till största delen gå förlorad genom de långa restiderna för tillsynsorganens befattningshavare. Skogsarbetareförbundet framhåller att alternativ B möjliggör en snabbare lokal service ut till arbetsplatserna. Lantarbetareförbundet anser att det nuvarande systemet i fråga om tillsynen i södra och mellersta delarna av landet är otillfredsställande. Genom att inspektörerna, såsom föreslagits,

blir placerade närmare arbetsplatserna och helt kan ägna sig åt inspektionsverksamhet får de större möjlighet att lära känna arbetsplatserna och få grepp om sina verksamhetsområden. De kortare resvägarna bör medge ett större antal inspektioner per år och inspektör.

De av utredningen uppställda k o m p e t e n s k r a v e n — i princip civiljägmästarexamen för de två tjänstemännen i skogssektionen och för skogsyrkesinspektörerna samt skogsmästarexamen för övriga inspektörer — har *skogsstyrelsen* funnit välmotiverade. *Statskontoret* finner det däremot med hänsyn till att inspektionsarbetet för skogsbrukets del kan komma att få ett skiftande innehåll olämpligt att till tjänsterna knyta krav på viss genomgången utbildning, både när det gäller utbildningens nivå och när det gäller dess innehåll. I flera yttranden, representerande såväl arbetsgivar- som arbetstagsarsidan, förordas att ifrågakvarande inspektionstjänster rekryteras inte endast med personal med skoglig utbildning utan även med befattningshavare med teknisk ingenjörsexamen.

Departementschefen

Under punkten E 1 har jag redovisat mitt ställningstagande till arbetarskyddsstyrelsens förslag rörande den centrala ledningen av skogsarbetarskyddet. Nu återstår att behandla utredningens förslag i övrigt. Detta innebär, att tillsynsverksamheten på skogsarbetarskyddets område fortfarande skall utövas genom en specialinspektion vid sidan av den allmänna yrkesinspektionen. Skogsyrkesinspektionen föreslås i sin helhet redovisad under yrkesinspektionens anslag. I förhållande till nuläget föreslås en förstärkning av den personal som helt ägnar sig åt inspektionsarbete med tre tjänster, varvid samtidigt två befintliga konsulenttjänster dras in. I fråga om distriktsindelningen har arbetarskyddsstyrelsen i sin utredning lagt fram två förslag. Det ena, alternativ A, innebär ett bibehållande av den nuvarande indelningen av landet i två distrikt. Enligt det andra förslaget, alternativ B, skall nuvarande norra distriktet tudelas och det södra distriktet uppdelas i tre distrikt. Styrelsen har förordat sistnämnda alternativ.

I likhet med arbetarskyddsstyrelsen och remissinstanserna finner jag det angeläget att skogsarbetarskyddet förstärks. Den i utredningen föreslagna ökningen av den inspekterande personalen bör därför genomföras. Jag tillstyrker också styrelsens förslag att skogsyrkesinspektionen i sin helhet redovisas under yrkesinspektionens anslag. I fråga om distriktsindelningen har vid remissbehandlingen framkommit delade meningar om vilket av alternativen som är att föredra. Jag betraktar det för min del som mest väsentligt att skogsyrkesinspektionens totala resurser förstärks. I detta avseende är de båda alternativen likvärdiga. När det gäller själva distriktsindelningen har jag, bl. a. med hänsyn till vad statskontoret anfört i sitt remissyttrande, stannat för att nuvarande distriktsindelning bör bibehållas tills vidare.

I enlighet med det i utredningen framlagda förslaget bör i vardera distriktet i stället för nuvarande befattningar finnas tjänster för sex inspekterande tjänstemän jämte biträdespersonal. Några formella kompetenskrav bör inte uppställas för tjänsterna. På grundval av det förslag till organisation av skogsyrkesinspektionen som jag nu lägger fram har statens avtalsverk förhandlat om personalens löneställning med personalorganisationerna och avtal har träffats under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande. Avtalet innebär beträffande lönesättningen för den inspekterande personalen inom vardera distriktet att en tjänst placeras som skogsyrkesinspektör i B 1, en som biträdande skogsyrkesinspektör i A 25, en som förste distriktsinspektör i A 23, en som förste distriktsinspektör i A 21 och två som distriktsinspektör i A 19. Av biträdestjänsterna placeras i varje distrikt en som kansliskrivare och en tjänst avsedd för halvtidstjänstgöring som kontorsbiträde. Kungl. Maj:t har överlämnat avtalet till riksdagens lönedellegation för godkännande och denna har för sin del godkänt avtalet, dock under förbehåll att riksdagen godkänner de organisatoriska förutsättningar som legat till grund för överenskommelsen. Av de nämnda tjänsterna bör skogsyrkesinspektörs- och kansliskrivartjänsterna göras ordinarie.

Jag förordar att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att besluta om inrättande av nämnda tjänster som skogsyrkesinspektör, biträdande skogsyrkesinspektör, förste distriktsinspektör i A 23 och kansliskrivare i A 11. Jag beräknar vidare medel för tjänsterna som förste distriktsinspektör i A 21, distriktsinspektör och kontorsbiträde.

Beträffande förevarande anslag i övrigt föreslår jag, att två tjänster som förste distriktsingenjör i A 23 ordinariesätts samtidigt som två ordinarie tjänster som distriktsingenjör omändras till extraordinarie tjänster. För löneomräkning bör anslaget ökas med 151 000 kr.

Vad jag nu förordar medför att anslaget bör ökas med 401 000 kr och alltså uppföras med 5 891 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för yrkesinspektionen enligt vad jag har förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 138 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	180 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 573 000

Summa kr. 5 891 000;

c) till *Yrkesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 5 891 000 kr.

E 4. Yrkesinspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 156 000	1 112 669
1965/66	1 179 000	
1966/67 (förslag)	1 308 000	

Arbeterskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 241 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	910 000	+ 192 000	+ 110 000
2. Övriga expenser	176 000	+ 43 000	+ 19 000
3. Utbildningskurser och informationsdagar	66 000	+ 6 000	—
		+ 241 000	+ 129 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget ökas med 129 000 kr. och alltså uppförs med 1 308 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 308 000 kr.

E 5. Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	100 000	100 000
1965/66	100 000	
1966/67 (förslag)	100 000	

Från detta anslag utgår bidrag till organisationer, som bedriver undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område. Anslaget fördelas av arbetarskyddsstyrelsen.

Arbeterskyddsstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 150 000 kr.

Styrelsen anför, att bidrag för budgetåret 1965/66 begärs av Arbetarnas bildningsförbund med 25 000 kr., Föreningen för arbetarskydd med 20 000 kr., Föreningen Skogsbrukets arbetarskydd med 17 500 kr., Göteborgs arbetarskyddsförening med 3 000 kr., Jordbrukets skyddspropaganda med 20 000 kr. och Svenska röda korset med 35 000 kr. Tillsammans uppgår de begärda bidragen för innevarande budgetår till 120 500 kr.

Arbeterskyddsstyrelsen framhåller att den av de frivilliga organisationerna bedrivna verksamheten på arbetarskyddets område är synnerligen värdefull och att den utgör ett nödvändigt komplement till styrelsens och yrkesinspektionens arbete. Anslaget har utgått med oförändrat belopp sedan budgetåret 1959/60. Styrelsen anser att anslaget bör uppräknas med hänsyn till dels den allmänna kostnadsökningen, dels det ökade intresset för arbetarskydd över huvud taget och dels det växande antalet arbetstagare

som är i behov av upplysning på detta område. Därjämte framhåller arbetarskyddsstyrelsen värdet av att kunna lämna bidrag även till organisationer, som tillfälligt tar upp ett arbetarskyddsprojekt på sina arbetsprogram.

Departementschefen

Anslaget bör under nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1966/67 anvisa ett anslag av 100 000 kr.

F. Medicinalstyrelsen m. m.**F 1. Medicinalstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	6 180 000	6 509 913
1965/66	7 211 000	
1966/67 (förslag)	8 070 000	

Medicinalstyrelsen utövar högsta inseendet över den allmänna hälso- och sjukvården jämte apoteksväsendet. Styrelsen utgör överstyrelse för statens mentalsjukhus och Vilhelmsro sjukhus samt arbetshemmet på Mogård för döva och arbetshemmet i Lund för blinda. Vidare är styrelsen chefsmyndighet för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier, statens rättsläkarstationer, länsläkarväsendet samt de statliga provinsialläkarna. Medicinalstyrelsen har ca 240 anställda.

Medicinalstyrelsens anslagsframställning m. m.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 1 179 000 kr.

Sinnessjuknämnden föreslår oförändrad medelstilleddelning för nämndens del.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Överdirektörens avdelning:	
1 förste byråsekreterare Ae 23 (disciplinnämnden)	37 680
1 kontorist Ag 9 (disciplinnämnden)	18 312
b) Medicinalbyrån:	
Utökat arvode för 1 specialföredragande i barnavårdsärenden	7 500
c) Hälsovårdsbyrån:	
1 hälsovårdskonsulent Ag 21	33 972
½ kanslibitråde Ag 7 (nämnden för internationella hälsovårdsärenden)	8 244
d) Sjukhusbyrån:	
1 konsult för sjuktransportväsendet	17 000
1 specialföredragande i rehabiliteringsfrågor	22 500
1 byrådirektör Ag 25	41 772
1 kontorist Ag 9	18 312
e) Mentalsjukvårdsbyrån:	
½ rehabiliteringskonsulent Ag 23	18 840
1 kanslibitråde Ae 7	16 488
f) Överinspektören för mentalsjukvården:	
1 förste byråsekreterare Ae 23	37 680
g) Avdelningen för vård av psykiskt efterblivna:	
½ rehabiliteringskonsulent Ag 23	18 840
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
h) Tandvårdsbyrån:	
1 kontorsbiträde Af 2/Ae 5	14 880
i) Apoteksbyrån:	
Utökad arbetstid för 1 specialföredragande (farmakolog)	7 500
¼ byråsekreterare i reglerad befordringsgång	7 662

	Ökning
k) Lag- och utredningsbyrån:	
½ förste byråsekreterare Ag 23	—
1 förste byråsekreterare Ae 23	37 680
l) Statistiska avdelningen:	
1 byrådirektör (systemman) Ag 27	46 332
1 byrådirektör Ag 25	41 772
1 kanslibitråde Ae 7	16 488
5 kontorsbiträden Af 2/Ae 5	74 400
1 amanuens Af 17/Ae 21	30 648
1 kanslibitråde Ae 7 (fr. o. m. 1.1.1967)	8 244
3 kontorsbiträden Af 2/Ae 5 (fr. o. m. 1.1.1967)	22 320
m) Kameralbyrån:	
1 kanslist Af 9/Ae 15	22 488
n) Dubblering av medicinalrådstjänster	
20 månader (+ 4 månader)	24 820
o) Dubblering av överinspektörstjänster	
4 månader	22 320
p) Psykologisk metodutveckling	40 000
r) Nämnden för rapportering och utredning av läkemedelsbiverkningar	78 000
2. Tjänsteförändringar:	
a) Lönegradsförändringar	3 792
b) Extra ordinariesättningar	—
c) Vissa arvodesfrågor	
Årsarvoden till ledamöter i vissa nämnder	19 130
3. Löneomräkning	340 760
	+ 1 179 000

Motiv

1. a) Då disciplinnämndens arbetsbörda ökat avsevärt erfordras förstärkning med en förste byråsekreterare och en kontorist.

1. b) För frågor rörande vården av fysiskt handikappade barn erfordras utökad arvode för en specialföredragande i barnavårdsärenden.

1. c) De växande arbetsuppgifterna på det omgivningshygieniska fältet samt utbyggnaden av länsläkarorganisationen och dess personalstab gör det angeläget att hälsovårdsbyrån tillförs en tjänst som hälsovårdskonsulent. Kanslibiträdestjänsten på halvtid hos föredraganden i Bg 1 bör med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning ändras till heltidstjänst.

1. d) Medicinalstyrelsen har fr. o. m. den 1 januari 1965 överinseendet över det vägbundna sjuktransportväsendet. Styrelsen behöver för ändamålet en konsult för att biträda sjukvårdshuvudmännen. För att arbetet inom den medicinska rehabiliteringen skall kunna bedrivas rationellt behövs en särskild föredragande för dessa ärenden.

Med hänsyn till att fackpersonalen på sjukhusbyrån utökats under senare år och utredningsarbetet ökat samt byrån erhållit flera nya arbetsuppgifter erfordras en byrådirektör. Då det visat sig mycket svårt för registratören på byrån att också hinna med uppgifter som handsekreterare åt byråchefen, bör ytterligare en tjänst som kontorist inrättas.

1. e) I fråga om behovet av ytterligare en halv tjänst som rehabiliteringskonsulent hänvisas till vad som anförs under 1. g). Genom omläggning av

diarieförings- och registreringsarbetet m. m. erfordras en kanslibiträdets-tjänst.

1. f) De ökade juridiskt-administrativa göromålen har alltmer understrukit behovet av en förste byråsekreterare.

1. g) Inom vården av de psykiskt efterblivna pågår en intensiv utbyggnad av institutioner för social rehabilitering och skyddad sysselsättning. Vid styrelsen förväntas ökade insatser för rehabilitering av de mentalt sjuka. Vid styrelsen finns för dessa arbetsuppgifter endast en rehabiliteringskonsulent. En sådan befattningshavare erfordras dock för vart och ett av dessa båda områden. För de administrativa rutingöromålen erfordras en kanslist.

1. h) För att hinna med kansli- och skrivgöromålen erfordras ytterligare ett kontorsbiträde.

1. i) Utvecklingen inom läkemedelsområdet kräver en från två till tre timmar per dag utökad arbetstid för den specialföredragande (farmakolog), som tillförts styrelsens apoteksbyrå fr. o. m. budgetåret 1963/64. För biträde åt den apotekare, som handlägger narkotikaärenden finns en deltidstjänst som byråsekreterare i reglerad befordringsgång, avsedd för farmaceut. För att apoteksföredragandens kapacitet skall kunna rationellt tillgodogöras erfordras att byråsekreterarens arbetstid utökas till heltid.

1. k) Då behov ständigt finns av nya eller omarbetade blanketter bör medel anvisas för fortsatt anställande av en förste byråsekreterare med halvtidstjänstgöring. För biträde åt fackbyråerna med utarbetande av cirkulär m. m. och kontinuerlig revision av dessa erfordras en förste byråsekreterare.

1. l) För att rationellt driva avdelningens system- och programmeringsarbete erfordras att en byrådirektör (systemman) i Ag 27 är direkt knuten till avdelningen. För fullgörande av de uppgifter, som åligger avdelningen, erfordras vidare ytterligare en byrådirektör, ett kanslibiträde och fem kontorsbiträden. Igångsättning av hälsoundersökning för tidigt upptäckande av livmoderhalscancer och central registrering av undersöknings- och behandlingsresultaten nödvändiggör utökning av personalen med en amanuens i reglerad befordringsgång, ett kanslibiträde och tre kontorsbiträden.

1. m) Ökade arbetsuppgifter för bokhållaren och byråns båda kanslister gör en förstärkning med ytterligare en kanslist nödvändig.

1. n) Med hänsyn till utredningsarbete, inspektionsverksamhet m. m. blir den tid som står vederbörande fackbyråchefer till buds för handläggning av löpande ärenden under vissa perioder alltför knapp. För att avhjälpa detta förhållande har det varit nödvändigt att tidvis dubblera vissa byråchefstjänster. Härför har beräknats medel motsvarande en dubblering av medicinalrådstjänster under högst 16 månader. Erfarenheten visar att behov av ytterligare dubblering föreligger om erforderliga inspektioner skall kunna fullgöras, varför medel för detta ändamål bör beräknas till sammanlagt 20 månadslöner som medicinalråd.

1. o) En ökning av antalet ärenden på överinspektörens för mentalsjukvården kansli har skett från 2 580 år 1962 till 4 314 år 1964. Då en stor

del av överinspektörens tjänstgöringstid tas i anspråk för inspektionsresor har tidvis uppstått en eftersläpning för vissa ärenden. För ärenden som förutsätter medicinsk sakkunskap erfordras därför en dubbling av överinspektörstjänsten under förslagsvis tre månader.

Även i fråga om tjänsten som överinspektör för vården av psykiskt efterblivna erfordras viss dubbling på grund av den avsevärda tid, som åtgår för tjänsteresor. För ändamålet bör beräknas en månadslön.

1. p) Ytterligare medel erfordras för psykologisk metodutveckling, då den fortsatta verksamheten fordrar ökade personalresurser.

1. r) Riskerna för biverkningar vid användande av läkemedel har ökat väsentligt. En fullständig bild av biverkningarnas art och frekvens kan inte erhållas förrän medlen saluförts på marknaden en tid. I vissa fall är biverkningarna sådana, att det föranleder medicinalstyrelsen att informera om risken att använda ett läkemedel eller att vidta restriktiva åtgärder i fråga om saluförandet. För att så tidigt som möjligt kunna upptäcka och begränsa skadeverknningar är det nödvändigt att söka systematiskt insamla uppgifter om biverkningarna. Styrelsen föreslår, att en särskild kommitté tillsätts med uppgift att under två år bedriva försöksverksamhet omfattande insamling och bearbetning av inrapporterade läkemedelsbiverkningar. Kommittén skall vidare utgöra rådgivande organ åt medicinalstyrelsen med avseende på åtgärder vartill rapporterna kan föranleda. Kommittén skall följa den internationella utvecklingen inom området och hålla fortlöpande kontakter med motsvarande organisationer i utlandet.

2. a) Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster nämligen

på överdirektörens avdelning en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11,

på medicinalbyrån en kontorsskrivare i Ae 13 till kanslist i Af 9/Ae 15 samt

på avdelningen för social- och rättspsykiatri ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

2. b) Styrelsen föreslår extra ordinariesättning av 2 tjänster som rehabiliteringskonsulent i Ag 23.

2. c) Med hänsyn till ökningen av antalet ärenden i styrelsens socialpsykiatriska nämnd bör ledamöternas och suppleanternas fasta årsarvoden höjas.

Ersättningar i form av årsarvode bör utgå även åt de ledamöter i specialitetsnämnden, som inte är läkare. Arvodet åt ordföranden bör uppräknas. Då arbetet för ordföranden i nämnden för utländska läkare blivit alltmer krävande bör dennes fasta årsarvode höjas till 7 800 kr.

Giftnämndens anslagsframställning

Giftnämnden, för vars verksamhet medel anvisats under medicinalstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag, föreslår att medelstillelningen för nämndens del ökas med 228 000 kr.

Motiv

Giftnämndens hittillsvarande verksamhet har karakteriserats av en mycket stor arbetsbelastning. Redan kort tid efter nämndens tillkomst förelåg sålunda en betydande balans. Med de knappa resurser som stått till förfogande synes denna balans komma att bestå under en avsevärd tid. Enligt giftnämndens bedömande finns det anledning att se pessimistiskt på nämndens möjligheter att utan personalförstärkning mera avsevärt avarbeta den tyngande arbetsbalans som föreligger. För att möjliggöra detta fordras anställning av en sekreterare med arvode motsvarande högst löneklass A 27, en amanuens i Af 17/Ae 21 samt ett kanslibitråde i högst Ae 5. Därjämte erfordras en uppräknig av expertanslaget med 15 000 kr. samt 20 000 kr. för anställning av viss administrativ arbetskraft.

Departementschefen

Som jag anfört under punkten C 1. har socialstyrelseutredningen och MCA-utredningen i september 1965 överlämnat ett betänkande rörande hälso- och socialvårdens centrala administration (SOU 1965:49). Utredningarna föreslår, att ett nytt centralt ämbetsverk inrättas för hälso- och socialvården den 1 januari 1967. Alternativt framlägger MCA-utredningen i sin del av betänkandet förslag till en genomgripande omorganisation av medicinalstyrelsen och föreslår i samband därmed att styrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd inlemmas i medicinalstyrelsen, samt att en statsmedicinsk anstalt inrättas. Vidare föreslås en betydlig förstärkning av centrala sjukvårdsberedningen och i fråga om rådet för sjukhusdriftens rationalisering ändrad sammansättning av rådet och ändrad inriktning av dess verksamhet. Remissbehandlingen av betänkandet är ännu inte avslutad. Förutsättningar torde inte föreligga för att genomföra någon omorganisation under budgetåret 1966/67.

Det framlagda förslaget till omorganisation av medicinalstyrelsen syftar bl. a. till en kraftig förstärkning av styrelsens planerings- och utredningsresurser. Således föreslås inrättande av en särskild planeringsavdelning med ca 60 tjänster, innebärande en förstärkning i förhållande till nuläget med omkring 20 tjänster. Det kan nämnas, att denna avdelning föreslås få samma uppbyggnad i det av utredningarna framlagda gemensamma förslaget. Jag är inte beredd att nu pröva detta förslag. Den snabba utvecklingen inom hälso- och sjukvården sedd i relation till landets personal- och investeringstillgångar gör det dock nödvändigt, att medicinalstyrelsen redan under nästa budgetår erhåller vissa förstärkningar för planeringsarbetet. Jag föreslår, att för detta ändamål beräknas ett belopp av 160 000 kr. För att kunna bedöma utvecklingen fordras vidare tillgång till ett allsidigt statistiskt material. Styrelsens statistiska avdelning behöver utökas. Härför beräknar jag 100 000 kr. Kungl. Maj:t bör äga att närmare bestämma om dispositionen av nu ifrågavarande belopp.

Medicinalstyrelsen har föreslagit att en allmän hälsoundersökning för upptäckande av förstadium till eller tidigt stadium av livmoderhalscancer skall sättas igång över hela landet. Enligt förslaget skall i första hand kvinnor i åldern 30—49 år undersökas vart fjärde år. Med hänsyn till nödvändig utbyggnad av landets cytologiska laboratorier måste projektet igångsättas etappvis med beräknad början inom vissa områden i början av år 1967. I likhet med medicinalstyrelsen finner jag det synnerligen angeläget, att nämnda projekt kommer till stånd under nästa budgetår. Jag har därvid förutsatt, att sjukvårdshuvudmännen är beredda att ta på sig kostnaderna för hälsoundersökningarna. Den centrala registreringen av undersöknings- och behandlingsresultaten bör omhändertas av medicinalstyrelsen. Med hänsyn till det omfattande planeringsarbete som måste ske före igångsättandet av hälsokontrollen behöver en amanuens anställas redan fr. o. m. den 1 juli 1966, medan erforderlig biträdespersonal kan anställas fr. o. m. den 1 januari 1967. Jag har beräknat medel för ändamålet.

Genom beslut den 10 december 1965 har Kungl. Maj:t medgivit, att styrelsen får ha en konsult anställd för att biträda vid inspektionen av sjuktransportväsendet och den rådgivande verksamhet på området som bör bedrivas av styrelsen. Arvode till konsulten utgår enligt bestämmelserna i kommittékungörelsen. Samtidigt har Kungl. Maj:t föreskrivit, att årsarvodet till en föredragande i barnavårdsärenden skall utgå med 15 000 kr., vilket innebär en ökning med 7 500 kr. Orsaken härtill är bl. a. det merarbete som uppstått för styrelsen i dess egenskap av tillsynsmyndighet för de elevhem för fysiskt handikappade barn, vilka sjukvårdshuvudmännen sedan förra året är skyldiga att anordna. För nu angivna arvoden bör medel beräknas.

Tillkomsten av allt verksammare läkemedel har medfört att riskerna för biverkningar ökat väsentligt. För att så tidigt som möjligt kunna upptäcka och begränsa skadeverkningar är det nödvändigt att systematiskt insamla uppgifter om biverkningarna. WHO har vädjat till medlemsstaterna att utarbeta nationella rapportssystem. Mot bakgrund härav har Kungl. Maj:t den 17 december 1965 medgivit medicinalstyrelsen att bedriva försöksverksamhet för insamling och bearbetning av inrapporterade läkemedelsbiverkningar. Verksamheten, som beräknas pågå under två år, skall inriktas på att få fram ett förslag till rapporteringssystem. För ändamålet har inrättats en särskild nämnd inom styrelsen. Som verkställande ledamot i nämnden medgavs styrelsen att anställa en befattningshavare med halvtidstjänstgöring med arvode motsvarande högst hälften av lönen i löneklass A 27. Jag beräknar medel för nämndens verksamhet under nästa budgetår och utgår därvid från att sagda befattningshavare skall vara heltidsanställd fr. o. m. den 1 juli 1966.

Vidare bör i runt tal 40 000 kr. beräknas för att möjliggöra förstärkning av medicinalstyrelsens personal med en kanslist och ett kontorsbiträde.

På lag- och utredningsbyrån bör medel beräknas för en sedan flera år

inrättad extra halvtidstjänst som förste byråsekreterare även under nästa budgetår för att möjliggöra en fortsatt översyn av blankettbeståndet inom medicinalväsendets område.

Genom beslut den 19 november 1965 har Kungl. Maj:t fastställt årsarvodet till ordföranden i specialitetsnämnden till 1 200 kr. Jag beräknar medel i enlighet härmed.

Vidare förordar jag, att två tjänster som rehabiliteringskonsulent i Ag 23 ändras till extra ordinarie.

Den 15 september 1965 medgav Kungl. Maj:t, att giftnämnden fick anställa ännu en sekreterare med arvode motsvarande högst löneklass A 27, samt att nämnden utöver tidigare medgivet belopp fick disponera högst 15 000 kr. till ersättning åt experter. Jag beräknar medel härför under nästa budgetår samt för ytterligare en amanuens, som med hänsyn till arbetsbelastningen bör anställas vid nämnden. Vid denna kommer härigenom att finnas sammanlagt tre sekreterare och två amanuenser jämte biträdespersonal. Jämfört med personaluppsättningen vid nämndens tillkomst i juli 1963 innebär detta en förstärkning med tre tjänstemän för handläggning av registreringsärenden m. m.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 523 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 336 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 8 070 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för medicinalstyrelsen enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 500 000
2. Arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	983 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	4 587 000

Summa kr. 8 070 000;

c) till *Medicinalstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 8 070 000 kr.

F 2. Medicinalstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	993 000	1 034 753
1965/66	1 148 000	
1966/67 (förslag)	1 300 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 224 000 kr.

Sinnessjuknämnden föreslår oförändrad medelstillelning för nämndens del.

Giftnämnden föreslår, att till nämndens förfogande ställda medel ökas med 9 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	15 000	+ 5 000	+ 5 000
2. Reseersättningar	170 000	+ 28 500	+ 15 000
3. Traktamenten åt vissa vikarier för befattningshavare inom medicinalstyrelsen	35 000	+ 5 000	+ 3 000
4. Expenser			
a. Övriga expenser för eget behov	599 000	+ 18 000	- 18 000
b. Övriga expenser för annat än eget behov	30 000	+ 15 500	+ 7 000
5. Publikationstryck	150 000	+ 31 000	+ 10 000
6. Databearbetningar	145 000	+130 000	+130 000
		+233 000	+152 000

Motiv

6. Av det beräknade beloppet hänför sig 100 000 kr. till en av styrelsen föreslagen gynekologisk hälsokontroll.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 1,3 milj. kr., kostnaderna för giftnämnden inräknade. Vidare har jag häri inräknat 100 000 kr. för kostnader för central registrering av undersöknings- och behandlingsresultat i samband med den hälsoundersökning, som jag redogjort för under föregående anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

F 3. Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	894 000	917 914
1965/66	1 010 000	
1966/67 (förslag)	1 016 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd har till uppgift att handha den centrala planläggningen av krigsorganisationen för den allmänt ci-

vila hälso- och sjukvården samt att leda, övervaka och samordna den lokala planläggningen på detta område. Sjukvårdsberedskapsnämnden har ca 50 anställda.

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 190 000 kr.

1. <i>Personalförändringar</i>	Ökning
a) Upphandlings- och organisationsbyrån:	
1 förste byråsekreterare Ae 23.....	37 680
1 assistent Ae 19.....	30 648
1 assistent Ae 19.....	30 648
2 kanslibiträden Ae 7.....	32 976
½ kontorsbiträde Af 2/Ae 5.....	7 440
b) Personalbyrån:	
1 arvodesanställd byråläkare; minskning med	
1 föredragande i krigsplaceringsärenden.....	7 500
1 kanslist Af 9/Ae 15.....	22 488
1 kontorist Ae 9; minskning med 1 kanslibiträde Ae 7.....	1 824
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
Vissa arvodesfrågor.....	15 000
3. <i>Löneomräkning</i>	3 796
	+ 190 000

Motiv

1. a) För att möjliggöra en angelägen upprustning av beredskapen i fråga om vissa organisationsfrågor, särskilt rörande beredskapssjukhusen och läkemedelsförsörjningen, behöver byrån tillföras minst en förste byråsekreterare och en assistent. Som biträde vid ledningen och översynen av förrådshållningen erfordras en assistent. Därjämte behöver byrån förstärkas med ytterligare arbetskraft för bokförings- och andra kontorsuppgifter.

b) De på byrån ankommande krigsplacerings- och utbildningsärendena kräver ständig tillgång till läkarexpertis. Nämnden föreslår viss förstärkning av den personal med läkarutbildning, som har att handlägga krigsplaceringsärenden m. m. Som biträde för vissa kvalificerade uppgifter i samband med bl. a. den obligatoriska krigssjukvårdsutbildningen erfordras en befattningshavare i kanslistkarriären. En kontorist behövs för vissa kvalificerade kontorsuppgifter i stället för ett kanslibiträde.

2. Genom ändring i kommittékungörelsen bör medel beräknas för höjning av arvodena till nämndens ledamöter. Nämnden föreslår även ökade medel till arvodering av vissa medicinska experter.

Departementschefen

Socialstyrelseutredningen och MCA-utredningen föreslår i sitt betänkande rörande hälso- och socialvårdens centrala administration, att ett nytt centralt ämbetsverk inrättas för hälso- och socialvården fr. o. m. den 1 januari 1967. I betänkandet föreslås att sjukvårdsberedskapsnämnden inlemmas i det förordade ämbetsverket, där en särskild beredskapsavdelning föreslås

inrättad. I det av MCA-utredningen alternativt framlagda förslaget till omorganisation av medicinalstyrelsen föreslås likaledes att sjukvårdsberedskapsnämnden uppgår i medicinalstyrelsen.

Som jag anfört under punkten F 1. torde någon omorganisation inte kunna genomföras under nästa budgetår.

I avbidan på ställningstagande till utredningsförslaget är jag inte beredd att föreslå inrättande av några nya tjänster vid nämnden. Jag beräknar en ökning av arvoden till ordförande och ledamöter hos nämnden med 1 500 kr. Vidare bör anslaget ökas med 4 500 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 1 016 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	1 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	117 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	898 000

Summa kr. 1 016 000;

- b) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 016 000 kr.

F 4. Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	161 000	186 699
1965/66	213 000	
1966/67 (förslag)	225 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 25 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	2 000	+ 2 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	25 000	+ 5 000	+ 4 000
3. <i>Expenser</i>			
a) Övriga <i>expenser</i> för eget behov	103 000	- 22 000	- 30 000
b) <i>Expenser</i> för annat än eget behov	22 000	+ 15 000	+ 13 000
4. <i>Databearbetningar</i>	60 000	+ 20 000	+ 20 000
5. <i>Kostnader</i> för viss informationsverksamhet	—	+ 5 000	+ 4 000
		+ 25 000	+ 12 000

Motiv

5. Under hösten 1965 kommer nämnden att distribuera en upplysningsbroschyr om den civila krigssjukvården. Utöver denna broschyr bör andra upplysningsåtgärder vidtas. Nämnden föreslår deltagande med upplysningsmaterial av olika slag i försvarsutställningar och liknande arrangemang. Kostnaderna härför beräknas till 5 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen upptar jag anslaget till 225 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd*:
Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kr.

F 5. Viss krigssjukvårdsutbildning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	657 000	570 434
1965/66	1 007 000	
1966/67 (förslag)	892 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 80 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Kostnader för centrala krigssjukvårdskurser	102 000	—	—
2. Kostnader för grundkurser för vissa läkare m. m.	610 000	- 102 500	- 150 000
3. Bidrag till Svenska röda korset för utbildning av samariter m. m.	215 000	+ 67 000	+ 30 000
4. Bidrag till Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund för utbildning av bilförare	30 000	+ 15 500	+ 5 000
5. Kostnader för viss hälsovårdsutbildning	50 000	+ 100 000	—
		+ 80 000	- 115 000

Motiv

1. Sjukvårdsberedskapsnämnden utgår från att den vid de centrala krigssjukvårdskurserna bedrivna utbildningen skall fortgå i samma omfattning som under föregående och innevarande budgetår, dvs. högst fyra kurser.

2. Nämnden föreslår att under budgetåret 1966/67 anordnas 15 obligatoriska grundkurser i civil krigssjukvård eller samma antal som innevarande budgetår.

Medelsbehovet beräknas enligt följande sammanställning:

Arvoden till lärare	75 000
Arvoden till kursledning m. m.	45 000
Reseersättningar	150 000
Ersättning åt elever	160 500
Expenser	37 000
Försvarsmedicinsk assistenttjänstgöring	40 000

507 500

För att möjliggöra för de lokala kursledningarna att i ökad utsträckning anlita utomstående experter vid förberedandet av kurserna bör nuvarande arvoden uppräknas med 7 500 kr. Med hänsyn till belastningen under 1964/65 föreslår nämnden att 150 000 kr. beräknas till reseersättningar. Privatpraktiserande läkare, som genomgår grundkurs, erhåller enligt gällande bestämmelser ingen särskild ersättning för mistad inkomst av praktik. Nämnden föreslår, att ersättning till nämnda kursdeltagare skall utgå enligt samma grunder som gäller för nämndens centrala krigssjukvårdskurser, eller högst 75 kr. per kursdag. Kostnadsökningen beräknas till i runt tal 12 000 kr. Med hänsyn till anslagsbelastningen föreslås vidare en uppräknings av delposten med 18 000 kr. Vidare föreslår nämnden, att statsanställd läkare, som genomgår grundkurs, skall få åtnjuta B-avdrag på lönen, även om han är över 47 år. Med hänsyn till det antal läkare som beräknas kunna inkallas till fullgörande av försvarsmedicinsk assistenttjänstgöring under nästa budgetår föreslår nämnden att för ändamålet upptas 40 000 kr. vilket innebär en minskning med 65 000 kr.

3—4. Svenska röda korset (SRK) räknar med att kunna utbilda 3 000 samariter under budgetåret 1966/67 och Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund (SKBR) 200 bilförare. Statsbidragsbeloppet per utbildningstimme föreslås på grund av ökade utbildningskostnader höjt, för SRK:s del från 2 kr. till 2:50 kr. och för SKBR:s del från 3:20 kr. till 3:64 kr. SRK föreslår vidare utbildning av 200 ambulansförare under nästa budgetår, vilket medför en kostnad av 22 500 kr. Därjämte beräknas 22 000 kr. för viss utbildningsmateriel. SKBR räknar för sin del med att även kunna anordna en förkortad repetitionsutbildning för 200 av de förare, som tidigare fått utbildning. Kostnaden härför beräknas till 15 600 kr. Därtill kommer rekryterings- och administrationskostnader med 8 000 kr. Med anledning härav upptar nämnden ett medelsbehov av 282 000 kr. för SRK och 45 500 kr. för SKBR.

5. Nämnden anser, att utbildningen i hälsovårdsberedskap för ledamöter i hälsovårdsnämnder bör under nästa budgetår väsentligt utökas och omfattas av ca 250 deltagare, fördelade på nio kurser.

Departementschefen

Även under nästa budgetår bör 15 grundkurser anordnas för sådana läkare, som inte genomgått kurs i krigsmedicin till medicine licentiatexamen. Kostnaderna härför uppskattas till 420 000 kr. Jag har häri inräknat en höjning av arvodesposten med 5 000 kr. för anlitande i ökad utsträckning av utomstående expertis. Med hänsyn till belastningen har jag räknat upp delposten till ersättning till elever med 10 000 kr. Av samma anledning har jag samtidigt minskat det till reseersättningar åt elever upptagna beloppet med 100 000 kr. Nämndens förslag till ändrade ersättningsbestämmelser vid genomgång av grundkurs är jag inte beredd att tillstyrka.

Kostnaderna för försvarsmedicinsk assistenttjänstgöring beräknar jag till 40 000 kr. under nästa budgetår.

För den utbildning av samariter och bilförare som bedrivs av Svenska röda korset resp. Sveriges kvinnliga bilkärers riksförbund utgår f. n. bidrag med 2 kr. resp. 3: 20 kr. per utbildningstimme. Jag föreslår, att ifrågakarande bidrag fr. o. m. nästa budgetår höjs till 2: 25 kr. resp. 3: 50 kr. För Svenska röda korsets del räknar jag med sammanlagt 100 000 utbildningstimmar, varav en viss del bör tas i anspråk för utbildning av ambulansförare. Vidare har jag beräknat 20 000 kr. för anskaffning av utbildningsmateriel. Antalet utbildningstimmar för Sveriges kvinnliga bilkärers riksförbund uppskattar jag till ca 10 000 inkl. viss repetitionsutbildning. Jag upptar under anslaget för nu berörda ändamål 245 000 resp. 35 000 kr.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppgår vid bifall till vad jag nu föreslagit till 892 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss krigssjukvårdsutbildning m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 892 000 kr.

F 6. Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 027 000	1 104 685
1965/66	1 143 000	
1966/67 (förslag)	1 168 000	

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 115 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen Mynd.	ändr. 1966/67 Dep.ch.
1. Arvoden till redogörare			
a) för centrala förråd	18 200	+ 2 800	—
b) för lokala förråd	61 800	+ 13 200	—
2. Arvoden till inventeringsförrättare	8 000	+ 4 000	—
3. Ersättningar för handräckning, semester- och sjukvika- vikarier	230 000	+ 20 000	—
4. Hyror, frakter m. m.	725 000	+ 25 000	+ 25 000
5. Reparation och underhåll m. m. av materiel	100 000	+ 50 000	—
		+ 115 000	+ 25 000

Motiv

1. a)—b) Med hänsyn till svårigheten att med gällande arvoden kunna bibehålla de nuvarande redogörarna eller vid vakanser anskaffa nya lämpliga sådana föreslår nämnden, att arvodena höjs från 1 300 resp. 425 kr. till högst 1 500 resp. 500 kr. Eftersom antalet förrådsenheter förutses oförändrat för nästa budgetår kommer medelsbehovet att uppgå till 96 000 kr.

2. Med hänsyn till belastningen, den ökade materieluppbörden samt förutsedda krav på höjda arvoden föreslås anslagsposten höjd med 4 000 kr.

3. Nämnden förutser en viss mindre ökning av dessa kostnader och föreslår med hänsyn till belastningen föregående budgetår samt till planlagd omläggning av vissa förråd en ökning med 20 000 kr.

4. Med hänsyn till belastningen föregående budgetår föreslås anslagsposten ökad med 25 000 kr.

5. Sedan förråden numera till största delen slutligt omgrupperats i anslutning till 1960 års förteckning över beredskapssjukhus torde en intensifierad materielvård vara genomförbar. Med hänsyn till de härmed förenade kostnaderna och till belastningen föregående budgetår uppskattar nämnden medelsbehovet till sammanlagt 150 000 kr.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag en uppräknig av anslaget med 25 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med 1 168 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 168 000 kr.

F 7. Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 185 000	6 705 079
1965/66	4 970 000	
1966/67 (förslag)	6 500 000	

I. *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd* hemställer, att anslaget ökas med 3 252 000 kr.

II. *Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium (SBL)* föreslår, att 2 211 000 kr. anvisas för vissa beredskapsåtgärder.

I.	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Anskaffande av reservkraftaggregat för beredskapssjukhus	910 000	- 10 000	} + 190 000
2. Anskaffande av utrustning för röntgenavdelningar och kirurgiska polikliniker vid beredskapssjukhus	—	+ 2 556 000	
3. Täckande av förluster vid omsättning av utrustning för beredskapssjukhus	500 000	—	—
4. Anskaffande av utrustning m. m. för sjuktransporttåg under krig	1 165 000	—	—
5. Anskaffande av utrustning för sjukhärbargen i krig ..	1 014 000	- 132 000	- 698 000
6. Anskaffande av utrustning för provisoriska förlösningshem under utrymning	350 000	+ 10 000	+ 10 000
7. Anskaffande av utrustning för mentalsjukhus under utrymning	150 000	- 10 000	- 10 000

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
8. Anskaffande av radiaknyddsmedel.....	—	+	245 000 + 245 000
9. Ersättning till sjukhushuvudmännen för utförda ändringsarbeten.....	100 000	+	900 000 + 400 000
10. Ersättning till sjukhushuvudmännen för vissa planläggningskostnader.....	443 000	-	13 000 - 13 000
11. Reparation av förrådsbyggnader.....	—	+	44 000 + 44 000
12. Ytterligare kostnad för ny upplaga av krigssjukvårds-handbok.....	52 000	-	52 000 - 52 000
13. Anskaffande av materiel för blodgivar- och vätskecentraler.....	286 000	-	286 000 - 286 000
Summa 1—13			+ 3 252 000 - 170 000
II. Vissa beredskapsåtgärder för SBL.....	-	+	2 211 000 + 1 700 000
	4 970 000	+	5 463 000 + 1 530 000

Motiv

I.

1. De hittills för detta ändamål anvisade medlen om tillsammans 2 703 000 kr. har möjliggjort anskaffning av 230 aggregat. Enligt den för beredskaps-sjukhusen gällande materielplanläggningen erfordras totalt 412 aggregat, varför det återstår att anskaffa 182 aggregat. Ett aggregat kostar numera ca 15 000 kr. Sjukvårdsberedskapsnämnden föreslår att för nästa budgetår anvisas 900 000 kr. för anskaffning av ca en tredjedel av det återstående behovet eller 60 reservkraftaggregat.

2. Enligt en av nämnden nyligen verkställd översyn av sammansättningen m. m. av utrustningslistorna för beredskapssjukhusen uppgår kostnaden för täckande av återstående utrustningsbehov till inalles 41 401 000 kr., varav 27 001 000 kr. belöper på instrumentutrustning och 14 400 000 kr. på vårdavdelningsutrustning. Anskaffningen bör enligt nämnden fördelas på en tidsperiod av åtminstone sju år.

Då de proportionellt största bristerna föreligger i fråga om utrustningarna för större röntgenavdelningar och kirurgiska polikliniker, föreslår nämnden att under nästa budgetår anskaffas 10 större röntgenutrustningar och 40 utrustningar för kirurgiska polikliniker. Medelsbehovet härför anges till sammanlagt 2 556 000 kr.

3. Nämnden uppskattar försäljningsvärdet av den utrustning, som behöver omsättas nästa budgetår till omkring 500 000 kr. Återanskaffningsvärdet av utrustningen i fråga bedöms uppgå till ca 1 000 000 kr., varför 500 000 kr. erfordras för täckande av omsättningsförlusten.

4. Av den beräknade totalkostnaden om 2 830 000 kr. har för föregående och innevarande budgetår anvisats tillhoppa 1 665 000 kr. Då anskaffningen förutsatts bli uppdelad på en treårsperiod (se prop. 1964: 1 bil. 7 s. 118), föreslår nämnden att 1 165 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

5. Medel har hittills anvisats för anskaffning av utrustning för 57 370 vårdplatser på här avsedda härbärgen. Enligt tidigare principbeslut skall i en första etapp anskaffas utrustning för 70 000 vårdplatser. Nämnden före-

slår att för nästa budgetår medel anvisas till utrustning av 4 200 vårdplatser för en beräknad kostnad av 882 000 kr.

6. För provisoriska förlossningshem erfordras totalt 200 instrumentsatser. De hittills anvisade medlen har medgivit anskaffning av sammanlagt 105 instrumentsatser. Nämnden föreslår att ytterligare 30 satser anskaffas.

7. Vissa mentalsjukhus skall enligt gällande utrymningsplanläggning motta patienter från utrymmande mentalsjukhus. Härför erfordras 4 000 extra sängutrustningar. Medel har hittills anvisats för sammanlagt 2 800 sådana utrustningar. Nämnden anser att resterande utrustningsbehov bör täckas senast under de tre närmaste budgetåren och föreslår därför, att medel anvisas för anskaffning av ytterligare 400 sängutrustningar.

8. Den totala anskaffningskostnaden för radiakskyddsmateriel för den civila sjukvårdens krigsorganisation har beräknats till 920 000 kr. För ändamålet har hittills anvisats 675 000 kr. Nämnden har beställt radiakskyddsmateriel för ytterligare 245 000 kr. att gäldas tidigast under budgetåret 1965/66. Enligt vad nämnden inhämtat kan leverans av den beställda radiakskyddsmaterielen påräknas under budgetåret 1966/67. Nämnden föreslår därför att 245 000 kr. anvisas för ändamålet.

9. Ifrågavarande ändringsarbeten ombesörjs av huvudmännen för beredskapssjukhusen, medan kostnaderna härför åvilar statsverket. Efter den senaste större omplanläggningen av beredskapssjukhusen har för ändamålet anvisats inalles 2,1 milj. kr., vilket belopp torde förbrukas under innevarande budgetår. Nämnden uppskattar kostnaderna för ifrågavarande arbeten under de närmaste fem budgetåren till inalles 6,5 milj. kr. och föreslår, att 1 milj. kr. upptas för nästa budgetår.

10. För kostnader i samband med omplanläggning av beredskapssjukhus utgår ersättning till landstingen såsom huvudmän för sagda sjukhus enligt i andra lagutskottets utlåtande 1953: 37 angivna riktlinjer. Landstingen har beräknat de under budgetåret 1965/66 uppkommande kostnaderna till inalles 430 900 kr. Nämnden föreslår att 430 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

11. Medel för ifrågavarande ändamål har senast anvisats för budgetåret 1958/59 till ett belopp av 49 000 kr., vilket nu förbrukats. Efter undersökning av lokalbeståndet har nämnden funnit att vissa av de byggnader, vars underhåll måste bekostas av nämnden, är i behov av upprustning och reparation. Kostnaden härför uppgår till 44 000 kr.

II. Ärendet är av den natur att närmare redogörelse för detsamma inte bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Yttranden

Överbefälhavaren och medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, som haft att yttra sig över SBL:s framställning om medel för vissa bered-

skapsåtgärder, biträder laboratoriets framställning. Sjukvårdsberedskapsnämnden framhåller vidare, att en viss del av förevarande kostnader inte torde bli aktuella under nästa budgetår, varför den av SBL äskade medelsanvisningen torde kunna begränsas till i runt tal 1,7 milj. kr.

Departementschefen

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd har i samband med begäran om anslag för nästa budgetår redovisat en av nämnden verkställd översyn av det utrustningsbehov, som föreligger vid beredskapssjukhusen. Enligt denna plan uppgår kostnaden för återstående utrustningsbehov till ca 41 milj. kr. Anskaffningen härav bör enligt nämnden fördelas på en tidsperiod av åtminstone sju år. Jag är inte nu beredd att ta ställning till det framlagda förslaget i vidare mån än att jag ansett mig böra för nästa budgetår beräkna medel för att tillgodose några av de mest angelägna materielbehoven för beredskapssjukhusen. Jag har därför för ändamål som anges i punkterna 1 och 2 av den i det föregående redovisade sammanställningen beräknat sammanlagt 1,1 milj. kr. Hela anslaget bör uppföras med 6,5 milj. kr., innebärande en ökning med 1 530 000 kr., med den preliminära fördelning som framgår av den föregående sammanställningen. Kungl. Maj:t bör äga att beträffande medlens fördelning på angivna utgiftsändamål vidta de ändringar och justeringar, som kan komma att visa sig erforderliga.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.

F 8. Statens strålskyddsinstitut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	11 944 000	11 791 650
1965/66	2 331 000	
1966/67 (förslag)	2 464 000	

¹ Anslaget Strålskyddsverksamhet m. m.: Avlöningar

Statens strålskyddsinstitut är strålskyddsmyndighet jämlikt strålskyddslagen den 14 mars 1958 (nr 110). Institutet har vidare till uppgift att vara centralt samordnande organ för olika strålskyddsintressen i riket samt att stå till förfogande för arbeten inom sjukvård, undervisning och forskning vid karolinska sjukhuset. Institutet har ca 70 anställda.

Styrelsen för statens strålskyddsinstitut föreslår, att anslaget ökas med 427 000 kr.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) Kansliet:	
1 vaktmästare Ae 9.....	18 312
1 kontorist Ae 9.....	18 312
1 ekonomibitråde Af 2/Ae 5.....	13 416
b) Avdelningen för klinisk radiofysik:	
1 fysiker Ae 23.....	37 680
1 laboratorieassistent högst Ae 10.....	17 388
c) Avdelningen för strålskyddsmedicin:	
1 avdelningsföreståndare Bo 1.....	53 928
d) Speciallaboratorierna:	
1 ingenjör Ae 17.....	27 648
e) Undervisnings- och kursverksamhet:	
1 studiesekreterare Ae 23.....	37 688
1 ingenjör Ae 17.....	27 640
2. Tjänsteförändringar	1 324
a) Lönegradsförändringar.....	57 000
b) Vissa arvodesfrågor.....	
3. Löneomräkning.....	116 679
	Avrundat + 427 000

Motiv

1. a) Vaktmästar- och ekonomibiträdestjänsterna har nödvändiggjorts genom att institutet flyttat till nya, väsentligt utökade lokaler. Kontoristen skall i första hand sköta röntgenkontrollavdelningens omfattande kartotek samt avlasta strålskyddsinspektörerna vissa rutingöromål.

1. b) Fysikern erfordras för uppgifter som har samband med sjukvården på karolinska sjukhuset utanför radiumhemmet. Laboratorieassistenten avses för dosplanering.

1. c) Tjänsten äskades föregående år. De många och omfattande arbetsuppgifter som åligger föreståndaren för avdelningen fordrar en heltidstjänst. Vid bifall till förslaget kan nu utgående arvode om 24 192 kr. dras in.

1. d) Tjänsten erfordras för laboratoriet för total kroppsmätningar, vilket inte kan fungera tillfredsställande med mindre det får egen personal.

1. e) Studiesekreterartjänsten erfordras för att institutet tillfredsställande skall kunna bedriva den upplysnings- och kursverksamhet, som åligger institutet. Ingenjören avses för i huvudsak service och tillsyn av institutets förhållandevis mycket dyrbara undervisningsapparatur och för utprovning av instrument.

2. a) Institutet föreslår att assistenttjänsten på avdelningen för strålskyddsmedicin höjs från Ae 13 till Ae 15. Institutet föreslår vidare att tjänsten som extra tjänsteman i Ag 9 på avdelningen för klinisk radiofysik ersätts med en laboratorieassistenttjänst i högst Ae 10. Tjänsten är till gagnet en laboratorieassistenttjänst och innehavaren är kompetent för den föreslagna tjänsten.

Institutet hemställer att en personlig tjänst i Ae 19 på verkstaden utbyts mot en icke-personlig tjänst, när innehavaren den 1 augusti 1966 träder i pension, enär verkstaden inte kan vara utan kompetent ledare.

2. b) Delposten till Ersättningar till av strålskyddsinstitutet anlitade sakkunniga för tillfälliga utredningsuppdrag m. m. bör ökas från 73 000 kr. till 133 000 kr. och delposten till föreläsararvodena bör ökas från 5 000 kr. till 10 000 kr. Därjämte bör årsarvodena till professorn och föreståndaren och till professorn i radiofysik vid karolinska institutet i egenskap av föreståndare för strålskyddsinstitutets avdelning för klinisk radiofysik höjas från 5 760 kr. resp. 3 960 kr. till 15 000 kr. resp. 10 000 kr. Skulle professorn och föreståndaren uppflyttas i högre lönegrad bör hans föreslagna befattningsarvode minskas i motsvarande grad. Därjämte bör tillkomma årsarvode till organisationsföredragande med 900 kr.

Departementschefen

Strålskyddsverksamheten har fr.o.m. den 1 juli 1965 erhållit ny organisation genom tillkomsten av statens strålskyddsinstitut, som övertagit radiofysiska institutionens uppgifter inom strålskyddsområdet (prop. 1965: 1, bil. 7 s. 122, SU 5, rskr 5). I samband med omorganisationen erhöll den s.k. hälsokontrollavdelningen en ny benämning, som bättre svarade mot verksamheten, nämligen avdelningen för strålskyddsmedicin. Avdelningen har i första hand att svara för medicinsk kontroll av personer, som i sitt arbete är utsatta för joniserande strålning. Ansvar för dessa uppgifter har sedan 1958 åvilat en halvtidsanställd läkare. Arbetsbördan vid avdelningen har sedan dess starkt ökat och behovet av specialutredningar har blivit allt angelägnare. De ökade krav som ställts och — som man kan förutse — i framtiden kommer att ställas på avdelningen för strålskyddsmedicin, kan inte tillgodoses med en halvtidsanställd föreståndare. Jag föreslår därför, att en tjänst som avdelningsföreståndare i Be 1 inrättas för ändamålet. Vid bifall till förslaget kan nuvarande arvode om i runt tal 24 000 kr. indras. Under hänvisning till vad jag senare kommer att anföra under punkten H 1 föreslår jag vidare, att en ordinarie tjänst som röntgenbiträde inrättas för en befattningshavare, som bör föras över från karolinska sjukhuset till institutet. Kostnaderna för ifrågavarande befattningshavares avlöning har för innevarande budgetår bestritts från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra.

Jag har slutligen beräknat 900 kr. åt en organisationsföredragande och en höjning av föreläsararvodena med 1 000 kr.

Vad jag nu förordar medför en anslagsökning med 59 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 74 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 2 464 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens strålskyddsinstitut enligt vad jag förordar i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens strålskyddsinstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	275 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	109 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	2 080 000
	<hr/>
	Summa kr. 2 464 000;

c) till *Statens strålskyddsinstitut*: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 464 000 kr.

F 9. Statens strålskyddsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1230 000	1243 378
1965/66	260 000	
1966/67 (förslag)	320 000	

¹ Anslaget Strålskyddsverksamhet m. m.: Omkostnader

Styrelsen för statens strålskyddsinstitut föreslår, att anslaget ökas med 164 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
<i>Utgifter</i>			
1. Övriga expenser.....	52 000	+ 55 000	+ 40 000
2. Publikationstryck.....	4 000	+ 2 000	—
3. Övriga utgifter			
a) Inköp av inventarier och instrument.....	50 000	+ 52 600	+ 20 000
b) Underhåll av inventarier och instrument.....		+ 33 300	
c) Inköp av förbrukningsartiklar.....		+ 31 000	
	Summa 1—3	+ 173 900	+ 70 000
<i>Inkomster</i>			
Inkomst av strålskyddsverksamhet m. m.	50 000	+ 10 000	+ 10 000
	Nettoutgift kr.	+ 164 000	+ 60 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 60 000 kr. och alltså uppförs med 320 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens strålskyddsinstitut*: Omkostnader för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kr.

F 10. Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 364 000	1 180 040
1965/66	1 522 000	
1966/67 (förslag)	1 710 000	

Centrala sjukvårdsberedningen (CSB) är centralt organ för rationaliserings- och byggnadsplaneringsfrågor inom hälso- och sjukvården samt handlägger även vissa frågor rörande byggnadsplanering inom barna- och åldringsvården. Beredningen är uppdelad på en byggnads-, en utrustnings- och en organisationsbyrå. Beredningen har ca 30 anställda. Från sjukvårdsberedningens avlönings- och omkostnadsanslag bestrids administrationskostnaderna för rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA).

Styrelsen för centrala sjukvårdsberedningen föreslår, att anslaget ökas med 1 175 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
a) 1 överdirektör Bp 6	+ 70 812
b) Byggnadsbyrån:	
3 byrådirektörer Ae 27	+ 138 996
1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
1 förste byråingenjör Ae 23	+ 37 680
1 kontorist Ae 9	+ 18 312
c) Utrustningsbyrån:	
1 avdelningsdirektör Be 1	+ 53 928
1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332
2 byrådirektörer Ae 25	+ 83 544
d) Organisationsbyrån:	
1 avdelningsdirektör Be 1	+ 53 928
1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332
1 byrådirektör Ae 25	+ 41 772
e) Teknisk-ekonomiska byrån:	
1 byråchef Be 3	+ 59 460
1 avdelningsdirektör Be 1	+ 53 928
1 byrådirektör Ae 27	+ 46 332
2 förste byråingenjörer Ae 23	+ 75 360
1 assistent Ae 17	+ 27 648
1 kontorist Ae 9	+ 18 312
f) Kanslisektionen:	
2 förste byråsekreterare Ae 23	+ 75 360
1 kontorist Ae 9	+ 18 312
1 expeditivsvakt Ae 7	+ 16 488
2. Tjänsteförändringar	
a) Lönegradsförändringar	+ 7 560
b) Vissa arvodesfrågor	- 25 380
3. Löneomräkning	+ 168 300
	Avrundat + 1 175 000

Motiv

1. a) Vid beredningen bör inrättas en särskild chefstjänst, som är fri från byråledning. Den utvidgning beredningens verksamhet har fått talar

för en sådan åtgärd. Behovet av en samordnande och sammanhållande kraft för beredningens dagliga verksamhet har med åren framträtt allt tydligare.

1. b) Två byrådirektörstjänster och en tjänst som förste byråingenjör erfordras för arbetsuppgifter i samband med ändrat huvudmannskap för mentalsjukvården. Två byrådirektörstjänster bör inrättas för befattningshavare som redan tjänstgör mot arvode motsvarande lönen enligt löneklass 27 (varav en på halvtid). Tjänsten som kontorist är nödvändig sedan byråns nuvarande tjänst som kansliskrivare överflyttats till överdirektören.

1. c) Med hänsyn till föreliggande stora behov ifråga om standardisering och övriga materielfrågor — däribland granskning av sjukvårdshuvudmännens förslag till utrustning av olika sjukhus — bör byrån förstärkas med en avdelningsdirektör och en byrådirektör. Två tjänster som byrådirektör i Ae 25 behövs för arbetsuppgifter i samband med ändrat huvudmannskap för mentalsjukvården.

1. d) En effektiviserad informationsverksamhet beräknas komma att medföra ökad belastning för organisationsbyrån i form av samråd med försöksbedrivande organ och arbete med att få allt flera rationaliseringsresultat utnyttjade inom sjukvårdsområdet. Byrån behöver för ändamålet förstärkas med en avdelningsdirektör och en byrådirektör. För arbetsuppgifter i samband med ändrat huvudmannskap för mentalsjukvården behövs en tjänst som byrådirektör i Ae 25.

1. e) Såväl byggnadsbesparingsutredningen (SOU 1964: 26) som MCA-utredningen (SOU 1965: 49) har framhållit behovet av en särskild teknisk-ekonomisk byrå vid beredningen. Till uppgifter för denna byrå hör frågor om byggnadsmetoder, materialval, VVS- och andra installationers lämpligaste och ekonomiskt riktiga avvägning ävensom upphandlingsberäkningen vid byggnadsprojekt. Dessa och andra närliggande problem är av särskilt stor betydelse inom det tekniskt avancerade sjukhusbyggnadsområdet och utvecklingen går ständigt mot än större tekniska krav på byggnader och installationer. Vid byrån bör anställas följande personal, nämligen en byråchef, en avdelningsdirektör, en byrådirektör, två förste byråingenjörer samt en assistent och en kontorist.

1. f) En tjänst som förste byråsekreterare behövs för handläggning av administrativa och kamerala ärenden och som ställföreträdare för kansliets chef. En sådan tjänst erfordras även för beredningens PR-verksamhet m. m. Kansliet är också i behov av en kontoristtjänst. Därjämte erfordras en tjänst som expeditionsvakt för att tillgodose de krav på intern service som beredningens utvidgning samt SJURA och nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande kan förväntas ställa.

2. a) Beredningen föreslår att byrådirektörstjänsten i Ag 25 på byggnadsbyrån extraordinariesättes. Vidare bör byrådirektörstjänsten i Ae 25 på utrustningsbyrån uppflyttas till Ae 27 samt assistenttjänsten i Ae 17 på kanslisektionen uppflyttas till byråassistent i Ae 19.

2. b) Beräkningen är gjord enligt följande sammanställning.

SJURA, ökning.....	+24 000
CSB: Arvoden till ordförande och ledamöter av styrelse och arbetsutskott, ökningen motiveras av höjning av dagarvoden enligt kommittékungörelsen.....	+ 5 660
Arvode till byråchef som är beredningens föreståndare.....	- 5 040
Arvode till teknisk-ekonomisk expertis.....	-80 000
Arvoden till av beredningen anlitade sakkunniga m. m.	+30 000
	-25 380

Departementschefen

Verksamheten vid centrala sjukvårdsberedningen har de senaste åren präglats av en ständig ökning i takt med den utveckling som ägt rum på sjukvårdsområdet. I betänkandet om hälso- och socialvårdens centrala administration (SOU 1965:49) har föreslagits en väsentlig förstärkning av beredningen. Som jag tidigare anfört är remissbehandlingen av betänkandet ännu inte avslutad, och förutsättningar torde inte föreligga för att genomföra någon omorganisation under budgetåret 1966/67. Jag är därför inte beredd att — innan ställning tagits till beredningens blivande organisation och arbetsuppgifter — pröva de i beredningens anslagsframställning framlagda, mycket omfattande förslagen till personalutökning. I vissa hänseenden är dock beredningen i behov av förstärkningar, vilka inte lämpligen bör anstå. Det har i första hand visat sig nödvändigt att ge föreståndaren större möjligheter att ägna sig åt ledning och samordning av beredningens dagliga verksamhet för att på så sätt uppnå högre effektivitet av beredningens samlade resurser. Med hänsyn till angelägenheten härav har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1965 medgivit chefen för byggnadsbyrån, som samtidigt är beredningens föreståndare, befrielse från vissa löpande göromål samt förordnat annan befattningshavare att handlägga dessa ärenden. Denna ordning bör bibehållas även under nästa budgetår.

För innevarande budgetår har anvisats 80 000 kr. för anställande vid beredningen av personal med teknisk-ekonomisk utbildning och erfarenhet. Med hänsyn till det stora behovet av sådan personal föreslår jag, att ytterligare 60 000 kr. anvisas för detta ändamål. Jag har därjämte beräknat en ökning av delposten till arvoden till av beredningen anlitade sakkunniga med 15 000 kr.

Höjningen av dagarvoden enligt kommittékungörelsen motiverar en höjning av delposten till arvoden till ledamöter av beredningens styrelse och arbetsutskott med i runt tal 6 000 kr. Vidare bör medel beräknas för en tjänst som expeditionsvakt vid beredningen. Från den i beredningens avlöningsstat upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar bestrids också under särskilda delposter kostnaderna för ledamöter av och befattningshavare hos rådet för sjukhusdriftens rationalisering. Med hänsyn till höjda arvoden och ökade lönekostnader har jag beräknat en höjning av dessa delposter med tillhopa 9 000 kr.

1963 års riksdag har godkänt förslag i prop. 1963:171 angående lands-

tingskommunernas övertagande av statens mentalsjukvård m. m., att huvudmannaskapet för den av staten bedrivna mentalsjukvården och vården av epileptiker skall övertas av landstingskommunerna den 1 januari 1967 (SU 210, rskr 403). Förhandlingarna rörande de närmare villkoren för övertagandet är ännu inte avslutade. Det är f. n. svårt att överblicka i vilken mån beredningens arbetsbelastning under nästa budgetår kommer att påverkas av reformen. Jag är därför inte nu beredd att föreslå inrättande av några tjänster för ändamålet. Jag vill erinra om att det gransknings- och rådgivningsarbete, som beredningen väntas få överta vid reformens genomförande, f. n. sköts av mentalsjukvårdsberedningen.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 108 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 80 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 1 710 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	164 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	456 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 090 000

Summa kr. 1 710 000;

b) till *Centrala sjukvårdsberedningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 710 000 kr.

F 11. Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	225 000	310 889
1965/66	197 000	
1966/67 (förslag)	245 000	

Styrelsen för centrala sjukvårdsberedningen föreslår, att anslaget ökas med 167 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård	3 000	+ 1 600	—
2. Reseersättningar	58 000	+ 12 300	+ 2 000
3. Expenser			
a) Bränsle, lyse och vatten	2 000	+ 1 000	+ 1 000
b) Övriga expenser	99 000	+ 68 000	+ 15 000
4. Publikationstryck	15 000	+ 10 000	+ 10 000

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
5. Ersättningar för materialier	10 000	+ 20 000	+ 10 000
6. Deltagande i utställningar och annan informativ verksamhet	—	+ 15 000	+ 10 000
7. Representation	—	+ 2 000	—
8. Inredning och utrustning av nya lokaler m. m.	10 000	+ 37 000	—
Avrundat		+ 167 000	+ 48 000

Av den under delposten till övriga expenser begärda ökningen hänförs sig 47 000 kr. till SJURA och återstoden till centrala sjukvårdsberedningen.

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget uppförs med 245 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 245 000 kr.

F 12. Viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 800 000	979 657
1965/66	1 800 000	
1966/67 (förslag)	1 800 000	

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering (SJURA) inrättades fr. o. m. den 1 december 1962. Dess uppgifter är att följa den tekniska och organisatoriska utvecklingen på sjukhusdriftens område, att ta initiativ till och främja forskning av betydelse för sjukhusdriften samt verka för att vunna forskningsresultat utnyttjas. Rådet skall även verka för frivilligt samarbete mellan forskningsintressenter.

Rådet för sjukhusdriftens rationalisering föreslår, att totalt 6 milj. kr. ställs till dess förfogande under nästa budgetår.

1. Gemensamma kostnader	
a) Ersättningar enligt kommittékungörelsen till expertgruppernas ledamöter	40 000
b) Utredningssekreterare	100 000
c) Resersättningar	60 000
2. Expertgruppernas verksamhet	4 660 000
3. Fristående projekt och övrig planerad verksamhet	1 200 000
Avrundat	6 000 000

Motiv

1. a) Till expertgruppernas ledamöter jämte konsulter utgår ersättning enligt kommittékungörelsen vid deltagande i gruppsammanträden. Antalet expertgrupper och ledamöter beräknas i stort sett bli oförändrat under 1966/67.

1. b) Rådet har numera anställt en kvalificerad utredningssekreterare för tiden t. o. m. juni 1966 för tjänstgöring på kansliet. Behovet av denna befattningshavare torde kvarstå även under nästa budgetår. Möjlighet bör även finnas att korttidsanställa utredningsexperter för speciella arbetsuppgifter.

1. c) Posten avser dels reseersättningar för expertgruppernas ledamöter och konsulter vid resor till gruppssammanträden m. m., dels reseersättningar vid studieresor inom landet och i utlandet.

2. Kostnaderna är uppdelade på de olika expertgrupperna enligt följande sammanställning.

Datatransmissionsgruppen	630 000
Egenskapsredovisningsgruppen	100 000
Fysiolog- och anesthesiologgruppen	600 000
Journalgruppen	850 000
Kemiska laboratoriegruppen	1 650 000
Röntngengruppen	210 000
Sjukhushygiengruppen	100 000
Toxikologgruppen	170 000
Vårdavdelningsgruppen	350 000
	4 660 000

3. Rådet räknar med en förskjutning av verksamheten mot s. k. fristående projekt vid sidan av de, till vilka grupperna tar initiativ. Av de projekt som nu igångsatts märks utveckling av automatiserade analysförfaranden genom ADB-anslutning inom blodgruppsserologi vid Södersjukhuset i Stockholm, vilket ingår som ett led i rationaliseringen av blodverksamheten. Bidrag har också lämnats till första etappen av en utredning angående läkararbetets organisation. Denna utredning utgör bl. a. ett led i uppdraget att utarbeta anvisningar och riktlinjer med syfte att nedbringa väntetiderna vid polikliniker och läkarmottagningar. Vidare har bidrag lämnats till konstruktion av kostnadsredovisnings- och budgetsysteem för sjukhus. Andra aktuella områden där rationaliseringsförsök bedöms vara av sådan karaktär att rådet bör engagera sig är t. ex. matdistribution och transporter samt frågan om samordning av pågående utredningar beträffande den rationella fördelningen mellan öppen och sluten vård och den allmänna organisationen av de båda vårdformerna. En expertgrupp för undersökning av möjligheterna att förbättra och rationalisera isotoptekniken samt förbättra tekniken inom bakteriologisk och serologisk laborieverksamhet har också diskuterats.

Yttranden

Enligt Svenska landstingsförbundets mening ägnas den inom sjukvården synnerligen personalkrävande vård- och behandlingsfunktionen inte den uppmärksamhet, som i dagens personalsituation ter sig särskilt angelägen. En viss omprövning av den principiella inriktningen av rådets projektverksamhet bör därför snarast övervägas, oberoende av de förändringar, som

kan bli följden av den omstrukturerings av rådet och de förändringar i övrigt beträffande sjukvårdens rationalisering som MCA-utredningen föreslagit. Landstingsförbundet avser att i sitt yttrande över nämnda utredningsförslag närmare gå in på frågan om SJURA:s arbetsformer och finansiering. Vidare framhåller förbundet bl. a., att rådet i princip bör ges möjlighet att under budgetåret 1966/67 fullfölja pågående projekt med iakttagande av att en viss prioritetsprövning i enlighet med vad nyss sagts bör komma till stånd. Vid en eventuell omfördelning av anslagsmedlen, som kan följa av att det äskade anslaget begränsas, bör i all möjlig mån beaktas, att de för sjukvårdshuvudmännen ur personal- och kostnadsbesparings-synpunkter mest angelägna projekten tillgodoses. Vidare synes före igångsättandet av eventuella nya projekt huvudmännens synpunkter böra inhämtas förslagsvis genom remiss till huvudmännens organisationer. Förbundet är för egen del villigt att i viss omfattning bidra till kostnaderna för rådets rationaliseringsundersökningar under budgetåret 1966/67.

Svenska stadsförbundet erinrar om att MCA-utredningen föreslagit en ändrad inriktning och utformning av SJURA:s framtida verksamhet samt sjukvårdens rationaliseringsverksamhet på det centrala planet. Stadsförbundet kommer i sitt remissyttrande över betänkandet att framföra sina synpunkter på förslaget om SJURA:s framtida verksamhet. Stadsförbundet anser att SJURA i princip bör beredas möjlighet att under budgetåret 1966/67 fullfölja pågående projekt. Därvid bör viss prioritering göras för sådana projekt, som syftar till personalbesparingar och som utgör ur huvudmännens synpunkt värdefulla komplement till den av dem själva bedrivna rationaliseringsverksamheten. Före igångsättandet av planerade nya projekt bör huvudmännens synpunkter inhämtas. Kostnadsramen för anslagsäskandena bör sålunda enligt styrelsens mening minskas från föreslagna 6 milj. kr. och bör inte väsentligt avvika från den nuvarande.

Departementschefen

Huvuddelen av den verksamhet som bedrivs vid rådet för sjukhusdriftens rationalisering är förlagd till särskilda expertgrupper, som svarar för administrationen av den utvecklings- och försöksverksamhet rådet beslutat stödja. Expertgrupperna arbetar enligt av rådet fastställda arbetsprogram och fungerar därvid som planlägnings- och ledningsorgan mellan SJURA och dem som genomför projekten. Expertgrupperna rapporterar fortlöpande verksamhetens gång och uppnådda resultat till rådet. I prop. 1965: 1 bil. 7 s. 132 gav jag en tämligen utförlig redogörelse för de olika expertgruppernas arbetsuppgifter.

I betänkandet om hälso- och socialvårdens centrala administration (SOU 1965: 49) föreslås bl. a. ändrad sammansättning av rådet och ändrad inriktning av rådets verksamhet. Enligt betänkandet bör rådet således vara ett samordnande, initiativtagande och initiativuppsamlade organ med

anslagsfördelning som huvuduppgift. Som jag tidigare anfört är remissbehandlingen av betänkandet ännu inte avslutad. Förutsättningar torde inte föreligga för att genomföra någon omorganisation under budgetåret 1966/67. Med hänsyn härtill torde rådets verksamhet under nästa budgetår få bedrivas under i huvudsak samma former som tidigare. I likhet med remissinstanserna anser jag det dock angeläget, att verksamheten i än högre grad än f. n. inriktas på sådana projekt, som syftar till personalbesparingar.

Rådet disponerar under innevarande budgetår, liksom under budgetåret 1964/65, över sammanlagt 3 milj. kr. för sin verksamhet. Härav har 1,8 milj. kr. anvisats under förevarande anslag, medan Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet åtagit sig att svara för 1,2 milj. kr. Jag föreslår att 1,8 milj. kr. anvisas på riksstaten även för nästa budgetår. Enligt vad jag inhämtat är de båda förbunden beredda att bidra till kostnaderna med samma belopp som under innevarande budgetår. Härigenom ges SJURA således möjlighet att bedriva sin verksamhet i oförändrad omfattning. Rådet bör liksom tidigare planera sin verksamhet så, att totalkostnaderna för de uppgifter som rådet tar på sig ligger inom ramen för de statliga och kommunala medel som ställts till rådets förfogande, oavsett om utgifterna uppkommer under budgetåret 1966/67 eller senare. Jag vill erinra om att medel för SJURA:s administrationskostnader beräknats under centrala sjukvårdsberedningens avlönings- och omkostnadsanslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss rationaliseringsverksamhet inom sjukvården* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kr.

F 13. Statens institut för folkhälsan: Avlöningar

För innevarande budgetår har anvisats till Statens institut för folkhälsan: Avlöningar ett förslagsanslag av 6 142 000 kr., till Statens institut för folkhälsan: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 512 000 kr., till Silikosförebyggande verksamhet ett förslagsanslag av 294 000 kr. samt till Yrkesmedicinska centralen ett förslagsanslag av 370 000 kr.

Den 29 december 1961 tillkallade chefen för inrikesdepartementet en sakkunnig för att utreda vård- och konsultationsbehovet inom landet för sjukdomstillstånd med yrkesmedicinsk prägel samt det behov av yrkesmedicinska sjukhusenheter, som kunde föreligga på riks-, region- eller länsplanet, jämte organisationen av sådana enheter.

Det av utredningen — yrkesmedicinska utredningen — avgivna betänkandet (SOU 1963: 46) redovisades i prop. 1964: 1 (bil. 7 s. 362). Beträffande stockholmsområdet framhölls bl. a., att frågan om den yrkesmedicinska or-

ganisationen i detta område erbjöd ett flertal problem av delvis svårlöst art. Dessa problem måste därför bli föremål för ytterligare överväganden. Med anledning härav tillkallades generaldirektören och chefen för arbetarskyddsstyrelsen O. J. Westling den 24 januari 1964 för att utreda förutsättningarna för en samordning av de yrkesmedicinska organen inom stockholmsområdet m. m. Sedermera uppdrog Kungl. Maj:t åt utredningsmannen att även utreda frågan om den yrkeshygieniska avdelningens vid statens institut för folkhälsan ställning och organisation. Denne har den 30 december 1964 avgivit ett betänkande benämnt Institutet för arbetshygien och arbetsfysiologi (SOU 1965: 24). Betänkandet har remissbehandlats.

Kungl. Maj:t har därefter genom beslut den 26 mars 1965 inrättat en tillfällig nämnd, kallad arbetsmedicinska nämnden, med uppgift att på grundval av i sagda betänkande redovisade principorganisation framlägga de förslag och vidta de åtgärder i övrigt som är erforderliga för att — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut därom — ett arbetsmedicinskt institut med staten som anordnare skall kunna påbörja sin verksamhet den 1 juli 1966. Nämnden har med skrivelse den 3 november 1965 avgivit förslag till personalstat för institutet samt förslag till budget för budgetåret 1966/67.

I det föreslagna institutet har sammanförts yrkeshygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan, vissa delar av nuvarande yrkesmedicinska centralen samt det av en privat stiftelse drivna arbetsfysiologiska institutet i Stockholm. Vidare har de tjänster vid statens institut för folkhälsan, för vilka medel beräknats intill utgången av innevarande budgetår under förslagsanslaget till silikosförebyggande verksamhet, föreslagits bli överförda till arbetsmedicinska institutet.

Beredningen av förevarande frågor har ännu inte slutförts, huvudsakligen beroende på att erforderliga förhandlingar med personalorganisationerna om lönegradsplaceringen av tjänster m. m. i det nya institutet måste avvaktas. Förslag om inrättande av ett arbetsmedicinskt institut avses komma att framläggas i en särskild proposition. I avbidan härpå bör anslag för nästa budgetår till statens institut för folkhälsan och till arbetsmedicinska institutet upptas med preliminärt beräknade belopp. Nuvarande anslag till silikosförebyggande verksamhet och till yrkesmedicinska centralen torde komma att utgå.

Under återopande av det anförda hemställer jag i förevarande sammanhang, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens institut för folkhälsan: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 4 800 000 kr.

F 14. Statens institut för folkhälsan: Omkostnader

Under åberopande av vad jag anfört under punkten F 13 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens institut för folkhälsan: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 1 860 000 kr.

F 15. Arbetsmedicinska institutet: Avlöningar

Under åberopande av vad jag anfört under punkten F 13 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsmedicinska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

F 16. Arbetsmedicinska institutet: Omkostnader

Under åberopande av vad jag anfört under punkten F 13 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsmedicinska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 800 000 kr.

F 17. Utredningar m. m. rörande luftföroreningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	250 000	257 705
1965/66	360 000	
1966/67 (förslag)	500 000	

Genom beslut av 1963 års riksdag anvisades medel under ett förslagsanslag till utredningar m. m. rörande luftföroreningar i syfte att förstärka statens insats på det organisatoriska planet i kampen mot luftföroreningarna. Anslaget är avsett för verksamheten vid statens luftvårdsnämnd, som har till uppgift att främja och verka för samordning av luftvårdsarbetet i landet.

Statens luftvårdsnämnd föreslår, att anslaget ökas med 940 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Utredningar m. m.	200 000	+ 687 000	+ 100 000
2. Internationell samverkan	20 000	+ 60 000	+ 10 000
3. Förvaltningskostnader	140 000	+ 193 000	+ 30 000
		+ 940 000	+ 140 000

Motiv

1. Antalet ärenden som krävt utredningsverksamhet har tredubblats jämfört med föregående år. Detta får ses som en följd dels av det utrednings- och informationsarbete, som nämnden bedrivit, dels av det växande intresset för miljöfrågorna från allmänhetens, kommunernas och industrins sida. En utvidgning av nämndens verksamhet beträffande utredningar m. m. är nödvändig under nästa budgetår. Liksom tidigare vill nämnden även ägna stor uppmärksamhet åt dokumentation, information och utbildning.

2. Det påbörjade samarbetet med USA och Kanada beträffande luftförorening från sulfatcellulosafabriker betyder att nära kontakter måste hållas med dessa länder. Då fältundersökningar enligt samma metodik och under gemensam ledning planeras, måste medel finnas tillgängliga för minst fem resor till USA eller Kanada. Varje sådan resa beräknas kosta 6 000 kr.

Nämnden avser vidare att under budgetåret 1966/67 sända minst två inom svensk luftvård aktiva personer för studier i USA. Kostnaden härför beräknas till 30 000 kr. För nordiskt samarbete och för utnyttjande av kontakter som skapas inom OECD-samarbetet samt för deltagande i viktiga konferenser behövs 20 000 kr.

3. Höjningen av dagarvodena från 20 till 25 kr. medför en höjning av anslaget med 5 000 kr. Belastningen motiverar en höjning med ytterligare 5 000 kr. Det för resor beräknade beloppet bör med hänsyn till belastningen uppräknas med 3 000 kr.

Mot bakgrund av den under budgetåret 1964/65 stegrade efterfrågan på nämndens tjänster främst vad gäller rådgivning i tekniska frågor är personalen redan under innevarande budgetår helt otillräcklig. Personalbehovet för teknisk rådgivning vid nämndens kansli är minst fyra högskoleingenjörer varav två för industrier, en för värmeanläggningar och en för motorfordon. För att den planerade luftvårdslagstiftningen skall kunna genomföras utan att industriprojekt försenas, måste utbildad kvalificerad personal finnas tillgänglig hos den myndighet, som inom luftvårdsområdet får sådana uppgifter som nu inom vattenvården åligger statens vatteninspektion. Kostnaderna för de fyra ingenjörerna, en med arvode motsvarande A 27, två motsvarande A 25 och en motsvarande A 23, uppgår till 152 000 kr.

Dokumentationen har hittills inte kunnat lösas på ett tillfredsställande sätt. För att utländska erfarenheter skall kunna utnyttjas erfordras att en dokumentalist anställs vid nämnden. Kostnaden för en dokumentalist med arvode motsvarande A 19 är 28 000 kr.

Departementschefen

Riksdagen fattade i fjol principbeslut om en gemensam organisation för naturvården, vattenvården och luftvården (prop. 1965: 97, SU 16, rskr 255). Den nya organisationen träder i kraft den 1 juli 1967. I propositionen

framhölls bl. a., att luftvårdsnämndens arbete fram till denna tidpunkt borde inte bara kunna fortgå efter de tidigare riktlinjerna utan även intensifieras. Med hänsyn härtill och till vad luftvårdsnämnden själv anfört angående nödvändigheten av en ytterligare utvidgning av nämndens verksamhet för att stoppa den pågående luftförsämringen föreslår jag, med hänvisning till den föregående sammanställningen, att anslaget för nästa budgetår upptas med 500 000 kr., vilket innebär en anslagsökning med 140 000 kr.

Jag vill även erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 november 1965 bemyndigat chefen för kommunikationsdepartementet att låta AB Atomenergi genomföra ett utvecklingsarbete för att finna metoder att motverka luftförorening genom bilavgaser. Syftet är bl. a. att få tekniskt underlag för att utforma bestämmelser på området. Utvecklingsarbetet skall ledas av en expertgrupp med företrädare för bl. a. statens luftvårdsnämnd. Intill 2 milj. kr. får tas i anspråk för utrustning m. m. för utvecklingsarbetet och de löpande driftkostnaderna beräknas till högst 600 000 kr. per år under en femårsperiod. Härigenom kommer en del av det utredningsarbete, för vilket luftvårdsnämnden i förevarande sammanhang äskat medel, att tillgodoses.

Slutligen bör erinras om att riksdagen nyligen bemyndigat Kungl. Maj:t att godkänna ett avtal med Stiftelsen Industriens vatten- och luftvårdsforskning om inrättande och drift av ett forsknings- och ett serviceorgan på vatten- och luftvårdsområdet (prop. 1965: 154, JoU 29, rskr 396). Forskningsorganet skall verkställa undersökningar och utredningar av industriers, kommuners och andra allmänna organs problem rörande vatten- och luftvård samt tillhandagå med råd och anvisningar i hithörande frågor. Staten bidrar med halva kostnaden för institutets drift.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar m. m. rörande luftföroreningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

F 18. Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	8 004 000	9 090 971
1965/66	10 043 000	
1966/67 (förslag)	10 983 000	

Statens bakteriologiska laboratorium har till uppgift att utföra praktisktvetenskapliga undersökningar inom humanmedicinens mikrobiologiska och epidemiologiska områden, framställa och tillhandahålla sera, ympämnen och andra bakteriologiska preparat, följa det epidemiologiska läget m. m. Laboratoriet har ca 500 anställda.

Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium (SBL) föreslår, att anslaget ökas med 2 574 000 kr.

<i>Personalförändringar</i>	<i>Ökning</i>
1. Föreståndaren m. m.:	
a) 1 pressombudsman, deltidsvode	10 160
b) 3 läkare, arvode motsvarande A 25	113 040
c) 1 kanslibitråde Ae 7	17 388
2. Bakteriologiska avdelningen:	
a) för fagtypning	
1 assistent el. laboratorieläkare högst Ag 23	35 784
b) för serologiska undersökningar	
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
1 förste institutionsbiträde Ag 7	17 388
1 institutionsbiträde högst Ag 5	14 880
c) för gonorréundersökningar	
1 förste laboratorieassistent Ag 14	23 688
1 förste institutionsbiträde Ag 7	17 388
d) för antibiotikaundersökningar	
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
e) för mykologiska undersökningar	
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
1 förste institutionsbiträde Ag 7	17 388
f) för parasitologiska undersökningar	
1 assistent el. laboratorieläkare högst Ag 23	35 784
1 förste laboratorieassistent Ag 14	23 688
1 kanslibitråde Ag 7	17 388
g) för PKU-undersökningar	
1 konsult, deltidsvode	24 000
1 laboratorieingenjör Ag 21	33 972
1 förste laboratorieassistent Ag 14	23 688
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
1 laboratorieassistent högst Ag 10	17 388
1 kontorist Ag 9	18 312
1 vaktmästare högst Ag 9	18 312
1 förste institutionsbiträde Ag 7	17 388
1 kanslibitråde Ag 7	17 388
2 institutionsbiträden högst Ag 5	29 760
h) i övrigt	
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
1 kanslibitråde Ag 7	17 388
3. Immunologiska avdelningen:	
a) autoimmunologiska sektionen	
1 assistent el. laboratorieläkare högst Ag 23	35 784
4. Produktionsavdelningen:	
a) för influensavaccin	
1 förste institutionsbiträde Ag 7	17 388
2 institutionsbiträden högst Ag 5	29 760
b) för smittkoppsvaccin	
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
c) för polio- och mässlingsvaccin	
1 assistent el. laboratorieläkare högst Ag 23	35 784
1 laboratorieassistent Ag 12	21 372
1 institutionstekniker Ag 10	19 272
1 vaktmästare högst Ag 9	18 312
1 institutionsbiträde högst Ag 5	14 880
d) i övrigt	
1 laboratorieingenjör Ag 19	30 648
1 verkmästare Ag 15	24 936
5. Epidemiologiska avdelningen:	
a) för försvarepidemiologi	
1 laborator Be 1	53 928
1 assistent el. laboratorieläkare högst Ae 23	35 784
1 institutionsbiträde högst Ae 5	14 880
b) i övrigt	
1 kontorist Ae 9	18 312

	Ökning
6. Kemiska avdelningen:	
1 laboratorieingenjör Ae 17.....	27 648
2 institutionstekniker Ag 10.....	38 544
1 institutionsbiträde högst Ag 5.....	14 880
7. Ekonomiafdelningen:	
a) för intendentgöromål	
1 byråassistent Ae 21.....	33 972
b) kameralsektionen	
1 kansliskrivare Ag 11.....	20 280
1 kontorist Ag 9.....	18 312
1 kanslibiträde Ag 7.....	17 388
c) personalsektionen	
1 personalkonsulent, deltidsarvode.....	13 824
1 bokhållare Ae 15.....	24 936
3 kanslibitraden Ae 7.....	52 164
d) inköpssektionen	
1 kontorist Ae 9.....	18 312
1 vaktmästare högst Ag 9.....	18 312
e) tekniska sektionen: verkstäder m. m.	
1 ingenjör Ag 19.....	30 648
1 ingenjör Ag 15.....	24 936
1 verkmästare Ae 15.....	24 936
2 förste reparatörer Ag 12.....	42 744
2 reparatörer Ag 10.....	38 544
1 hantverkare Ag 10.....	19 272
1 bilförare högst Ag 9.....	18 312
f) tekniska sektionen: centralskiv och städning	
1 vaktmästare högst Ag 9.....	18 312
12 ekonomibitraden högst Ag 5.....	178 560
g) djursektionen	
5 djurvårdare högst Ag 9.....	91 560
<i>Tjänsteförändringar</i>	
8. Ordinariesättning.....	—
9. Ändring av tjänstebenenämning.....	—
<i>Löneomräkning</i>	726 772
	+ 2 574 000

Motiv

1. a) De senaste årens erfarenheter i fråga om vikten av saklig och i rätt tid given information till allmänhet och press ger stöd för att tiden nu är mogen för att SBL förses med en pressombudsman. Arbetsuppgifterna kommer att bestå i information om SBL:s verksamhet, framför allt i samband med hotande eller utbrutna epidemier och vaccinationskampanjer.

1. b) För länsläkare, biträdande länsläkare samt vissa stadsläkare krävs bl. a. tjänstgöring under minst ett och ett halvt år vid vetenskaplig institution eller annat organ för socialmedicin, omgivningshygien, epidemiologi, bakteriologi eller virologi. SBL torde vara den lämpligaste institutionen i landet för undervisning för detta ändamål i epidemiologi, bakteriologi och virologi. Medicinalstyrelsen har anhållit om att SBL måtte vidta åtgärder för att täcka detta utbildningsbehov.

1. c) En kanslibitradestjänst begärs för effektivisering av biblioteksservicen och för förstärkning av kapaciteten på den gemensamma expeditionen för föreståndaren och avdelningsdirektören.

2. a) Fagtypning av bakterier utgör ett typiskt exempel på SBL:s arbetsuppgifter som referenslaboratorium. Den är ett viktigt hjälpmedel för uppspårande av smittokällor och kartläggning av smittovägar. Fagtypningen har både kvantitativt och kvalitativt ökat i sådan grad att den bör organiseras som en egen sektion under ledning av en laboratorieläkare om verksamheten skall kunna upprätthållas tillfredsställande.

2. b) Verksamheten vid den serologiska sektionen har sedan mitten av 1950-talet visat en kontinuerlig stegring, vilken i första hand orsakats av syfilissjukdomens utbredning. Stegningen har tills föregående år kunnat bemästras genom successivt ökat uttag av övertid, vilken därefter inte kunde ökas ytterligare. Den nu äskade personalen har därför måst anställas utöver stat med anlåtande av disponibla medel.

2. c) Till följd av den alarmerande försämringen av gonorrésituationen i landet tillfördes SBL fr. o. m. innevarande budgetår sju nya tjänster för diagnostik av gonorré. Sedan föregående års anslagsäskanden ingavs har genom förbättring av laboratoriemetoderna utbytet av positiva fynd bland gonorréproven ökat med 20 %, varigenom gonokocker kunnat påvisas i ca 2 000 prov, som med tidigare använd metodik skulle ha rubricerats som negativa. Den förbättrade metodiken kräver en väsentligt ökad arbetsinsats, för vilken en laboratorieassistent och ett förste institutionsbiträde begärs.

2. d) I föregående års petita anfördes önskemål om ytterligare en laboratorieassistent för kontroll av läkemedel som innehåller antibiotika. Bakgrunden är en anhållan från statens farmaceutiska laboratorium att SBL skall utöka denna kontroll till det dubbla.

2. e) Frekvensen av svampsjukdomar ökar, vilket sammanhänger bl. a. med att antibiotikabehandling kan orsaka svampsjukdomar samt att sådana sjukdomar införs genom den ökade kontakten med de tropiska länderna. Behovet av laboratoriediagnostik har också ökat till följd av ökad kunskap om de mikroskopiska svamparna och de sjukdomar de förorsakar.

2. f) Till följd av snabbare och tätare kommunikationer har tropiska parasitsjukdomar inte sällan under de senaste åren införts i landet. Personer som återvänder från vistelse i tropiska klimat och som ådragit sig tropiska sjukdomar kan inte vårdas tillfredsställande i Sverige, eftersom möjlighet till bakteriologisk diagnostik saknas.

2. g) Styrelsen har i särskild skrivelse den 7 maj 1965 föreslagit åtgärder för upptagande av diagnostik av sjukdomen fenylketonuri (PKU) på SBL:s program. Genom undersökning av blodprov från alla nyfödda barn med hjälp av en mikrobiologisk metod, nyligen utarbetad i USA, beräknas 10—12 fall per år komma att diagnostiseras. Om barn, som lider av sjukdomen, redan som nyfödda sätts på särskild diet, utvecklas de till normala individer; i annat fall blir de gravt efterblivna svårskötta mentalvårdsfall.

2. h) Tjänsten som laboratorieassistent är avsedd för det utvecklings- och forskningsarbete som bedrivs av föreståndaren för bakteriologiska av-

delningen. Kanslibiträdet erfordras för skrivarbete i anslutning till den nämnda utökningen av de serologiska undersökningarna.

3. a) Styrelsen begär en assistent- eller laboratorieläkartjänst för autoimmunologisk diagnostik.

4. a) Under 1965 års influensaepidemi såldes ca 870 000 doser influensavaccin, varav en obetydlig del tillverkats av SBL. SBL:s tillverkningspotential är liten och kan endast tillgodose behovet av beredskap för att vaccinera nyckelkategorier i samhället. Genom övergång till engångsartiklar har frigjorts lokalutrymme, som kan utnyttjas för ökning av influensavaccinproduktionen från 150 000—200 000 doser till ca 300 000 doser per år. Härför erfordras ett förste institutionsbiträde och två institutionsbiträden.

4. b) Efter 1963 års epidemi har SBL överenskommit med medicinalstyrelsen att hålla ett lager av smittkoppsvaccin om 2 milj. leveransfärdiga dispenserade doser samt 5 milj. doser i halvfabrikat. Uppbyggnaden av denna reserv samt ökningen av förbrukningen av smittkoppsvaccin efter 1963 års epidemi beräknas fortgå resp. kvarstå under budgetåret. Sedan nu pågående utvecklingsarbete för framställning av frystorkat smittkoppsvaccin avslutats kommer SBL att uppta tillverkning av 1 milj. doser smittkoppsvaccin att ställas till WHO:s förfogande enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 mars 1965. För angivna ändamål erfordras en laboratorieassistenttjänst.

4. c) Personalförändringarna föranleds av utvecklingen av polio- och mässlingsvacciner. Av de begärda tjänsterna är de två förstnämnda och institutionsbiträdestjänsten f. n. besatta med innehavare avlönade med hjälp av delposten för tillfällig arbetskraft, och institutionsteknikertjänsten uppehålls provisoriskt genom lån från djursektionen. Förslaget innebär således en ökning av nuvarande arbetsstyrka för polio- och mässlingsvaccinproduktionen med en vaktmästartjänst.

4. d) En laboratorieingenjör i Ag 19 och en verkmästare i Ag 15 begärs för fraktionering av vacciner och immunglobuliner medelst sephadexfiltrering. Utfört utvecklingsarbete har visat att denna nya metod kommer att ge effektivare bakteriologiska preparat med mindre biverkningar, jämnare tillgång på vissa immunglobuliner och på sikt ett förbättrat ekonomiskt utbyte av produktionen.

5. a) Epidemiologiska avdelningen har hittills helt tagits i anspråk för dess fredsmässiga arbetsuppgifter. Avdelningen har inte heller erhållit förstärkning av personalen motsvarande utökningen av dessa arbetsuppgifter. Styrelsen erinrade i sin anslagsframställning för budgetåret 1964/65 om att försvarsmedicinska forskningsutredningen i sitt betänkande förutsatt att betydande arbetsuppgifter, framför allt inom det försvarsepidemiologiska fältet, skulle bearbetas av SBL. Även i andra sammanhang har krav härom framkommit. Begärda tjänster är avsedda för denna del av dess verksamhet.

5. b) Den i anslagsframställningen för budgetåret 1963/64 anmälda om-

läggningen av epidemistatistiken beräknas kunna genomföras under innevarande budgetår. För arbetsuppgifter i samband härmed erfordras en tjänst som kontorist.

6. Laboratorieingenjören erfordras med hänsyn till den vetenskapliga utvecklingen inom området fysikalisk kemi för rutin- och utvecklingsarbete. En institutionstekniker erfordras på grund av ökat fotoarbete. Övriga tjänster begärs på grund av ökad framställning av substrat och provtagningskärl i främsta rummet för gonokockundersökningar.

7. a) En byråassistent begärs för funktioner av intendentskaraktär nämligen tillsyn av lokaler, utrustning och förnödenheter, övervakning av allmän ordning och snygghet, säkerhetsfrågor, vissa beredskapsfrågor etc.

7. b) För det pågående arbetet med att införa en s. k. programbudget vid samtliga statliga myndigheter, varvid SBL ingår som försöksmyndighet, har statskontoret föreslagit att en »kontrollgrupp» skulle inrättas. Den här för erforderliga personalen utgörs av en kansliskrivare, en kontorist och ett kanslibitråde.

7. c) En personalkonsulent på deltid föreslås i likhet med föregående år för hjälp och rådgivning till personal, som råkar i personliga svårigheter av olika slag, i främsta rummet sådana som på ett eller annat sätt inverkar menligt på vederbörandes arbete vid SBL. — Den stora personalomsättningen och det svåra rekryteringsläget kräver större arbetsinsats från personalsektionens sida för anställning, utbildning och placering av personal. I syfte att avlasta chefen för personalsektionen sådana mera rutinbetonade arbetsuppgifter till förmån för en mer långsiktig och allmänt inriktad personalledning och -rekrytering föreslås att en tjänst som bokhållare i Ae 15 inrättas. — Tre kanslibitrådestjänster föreslås, en för arbete i telefonväxeln, vilken nu utbyggs med ett tredje växelbord, samt två för ökade arbetsuppgifter vid personalsektionen.

7. d) För biträde med skötseln av inköps-, leverantörs- och katalogregister samt för leveransbevakning föreslås att en tjänst som kontorist inrättas. För det ökade arbetet i centralförrådet till följd av ökad förrådshållning och omsättning begärs en vaktmästartjänst. Förutom den allmänt vidgade verksamheten vid SBL har övergången till engångsmateriel bidragit till att antalet artiklar som passerar centralförrådet ökat.

7. e) Den i tidigare års anslagsframställningar påtalade eftersläpningen i den tekniska funktionens utbyggnad kvarstår och har accentuerats. Nu begärda tjänster erfordras för att situationen inte skall förvärras ytterligare. För det ökade transportbehovet erfordras en tjänst som bilförare.

7. f) En vaktmästare och åtta ekonomibiträden avses för städningsarbete i nytillkomna lokaler. Fyra ekonomibiträden erfordras för ökat diskarbete till följd av allmänt vidgad och nytillkommen verksamhet.

7. g) Två djurvårdare erfordras för skötsel av stora djur. Antalet hästar har sedan 1962 ökat från 39 till beräknat 55 under 1966/67. Antalet djur-

vårdare har under samma tid minskat från fyra till tre genom överflyttning av en djurvårdare till trädgårdsmästare. Tre djurvårdare erfordras i Jv-huset som betjänar virologiska och immunologiska avdelningarna, som numera tagits i bruk i full utsträckning.

8. Styrelsen föreslår, att tjänsten som statsepidemiolog i lönegrad Be 3 överförs på ordinarie stat.

9. Styrelsen föreslår, dels att tjänstebestämmelsen för tjänsten som driftsingenjör i Be 1 ändras till driftschef i Be 1, dels att två tjänster som biträde eller ekonomibiträde i högst Ae 5 ändras till tjänster som institutionsbiträde i högst Ae 5.

Yttrande

Statskontoret har intet att erinra mot att laboratoriet tillförs de tjänster som begärts för att bilda en s. k. kontrollgrupp vid ekonomiavdelningens kameralsektion för arbete med prestationsrapporter m. m. från sektionscheferna.

Departementschefen

Verksamheten vid statens bakteriologiska laboratorium utvisar under den senaste femårsperioden en fortsatt, sedan laboratoriets tillkomst oavbrutet stigande utvecklingstrend. Under denna period har personalantalet ökat med ca 30 % samtidigt som antalet undersökningar stigit med 45 % till över 370 000. På produktionssidan, där laboratoriet beträffande bakteriologiska preparat är så gott som ensamtillverkare i landet, har poliovaccintillverkningen gått ner men krävt oförändrade insatser genom att kontrollarbetet väsentligt utvidgats. Produktionen i övrigt har under perioden med en schematisk beräkning ökat med 60 %. Utvecklingen av verksamheten domineras av de snabba vetenskapliga och tekniska framstegen. Allt eftersom möjligheter skapas att på flera områden ta upp eller skärpa kampen mot olika sjukdomar ökar anspråken utifrån på laboratoriets tjänster och produkter.

Ett aktuellt exempel på den vetenskapliga utvecklingen inom laboratoriets verksamhetsområde är den metod som gjorts tillgänglig för att diagnostisera sjukdomen fenylketonuri (PKU). Tidigare har denna sjukdom, vars orsak är en medfödd defekt i ämnesomsättningen och som leder till svår efterblivenhet, diagnostiserats med hjälp av undersökning av urinprov. Med denna metod kan diagnosen ställas tidigast vid 5—6 veckors ålder. Vid denna tidpunkt har ofta redan obotliga skador på nervsystemet inträffat. Den nu tillgängliga metoden innebär i stället undersökning av blodprov och med hjälp av denna kan sjukdomen diagnostiseras redan under de första levnadsdagarna. Genom den nya metoden kan sjukdomens skadeverkningar förhindras, enär dessa uteblir om barnet redan någon vecka efter födelsen

sätts på särskild diet. I Sverige föds årligen ungefär 10—12 barn, som drabbas av sjukdomen. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 december 1965 medgivit laboratoriet att fr. o. m. den 1 januari 1966 anställa viss personal för verksamheten. Vid laboratoriet bör under nästa budgetår medel beräknas för följande personal för denna verksamhet nämligen en ingenjör, en laboratorieassistent, en kontorist, ett förste institutionsbiträde och två institutionsbiträden. Som chef för verksamheten kan tillsvidare anlitas en konsult. Jag beräknar medel för personalkostnaderna, inkl. konsultarvode.

Med hänsyn till ökningen av antalet undersökningar vid den serologiska sektionen, främst i vad avser syfilis, bör vid denna sektion medel beräknas för en tjänst som laboratorieassistent. Även vid den mykologiska sektionen bör medel beräknas för en sådan tjänst för att ge laboratoriet ökade resurser för diagnostik av svampsjukdomar, vilka under senare år visat en betydande ökning.

Vid produktionsavdelningen beräknar jag medel för en tjänst som laboratorieassistent för att möjliggöra en ökning av framställningen av smittkoppsvaccin. För denna avdelning bör vidare medel beräknas för en tjänst som laboratorieingenjör och en tjänst som förman, så att laboratoriet för rening av vacciner och immunglobuliner kan börja tillämpa den nya s. k. sephadexfiltreringen även i rutinproduktionen. Vid den kemiska avdelningen bör medel beräknas för en tjänst som institutionstekniker.

Vidare föreslår jag, att i runt tal 215 000 kr. beräknas för att möjliggöra personella förstärkningar vid ekonomiavdelningen. Jag har därvid bl. a. räknat med att laboratoriet skall kunna inrätta en s. k. kontrollgrupp för den omläggning av laboratoriets redovisning, som nu pågår i samarbete med statskontoret. Vidare har jag i detta belopp inräknat kostnaderna för en byråassistent, som skall syssla med tillsyn av lokaler, utrustningsfrågor m. m.

I enlighet med mitt förslag i prop. 1965: 1 (bil. 7, s. 149, SU 5, rskr 5) har en immunologisk avdelning upprättats vid SBL. Avdelningen är organiserad på tre sektioner, nämligen en autoimmunologisk, en transplantationsimmunologisk och en cancerimmunologisk sektion. Föreståndare för avdelningen är laboratorn i immunologi vid karolinska institutet. Den förstnämnda sektionen är direkt underställd avdelningsföreståndaren medan envar av de två övriga sektionerna leds av en laborator. Härutöver finns f. n. vid avdelningen ca 20 tjänster. Vid den autoimmunologiska sektionen är en omfattande rutinverksamhet etablerad. Omfattningen av denna rutinverksamhet är snabbt ökande. Med hänsyn härtill och till avdelningsföreståndarens betydande arbetsuppgifter vid karolinska institutet i form av bl. a. undervisning är det nödvändigt med en förstärkning av läkarpersonalen vid den autoimmunologiska sektionen. Jag beräknar därför medel för ytterligare en extra assistent eller laboratorieläkare vid nämnda sektion.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med sammanlagt 557 000 kr. Anslaget bör vidare ökas med 383 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 10 983 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	945 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	262 000
3. Ersättningar till experter och tillfällig arbetskraft, förslagsvis	51 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	9 725 000

Summa kr. 10 983 000;

b) till *Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 10 983 000 kr.

F 19. Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 051 000	8 535 766
1965/66	5 439 000	
1966/67 (förslag)	6 981 000	

Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium föreslår, att anslaget ökas med 3 297 000 kr.

	Anvisat 1965/66		Foreslagen Mynd.	ändr.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	45 000	+	25 000	+	20 000
2. Resersättningar	25 000	+	4 000	+	2 000
3. Expenser					
a) Bränsle, lyse, gas o. vatten	400 000	+	50 000	+	30 000
b) Övriga expenser	250 000	+	40 000	+	25 000
4. Publikationstryck	6 000	+	2 000	+	2 000
5. Inköp av bakteriologiska preparat	1 000 000	+1	500 000	+	500 000
6. Inköp och underhåll av inventarier och instrument	510 000	+	623 000	+	240 000
7. Ersättning till Göteborgs stad för kostnader i samband med BCG-vaccintillverkning	220 000	+	100 000	+	100 000

	Anvisat 1965/66		Foreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
8. Övriga utgifter				
a) Frystorkning, fraktionering, analyser m. m.	25 000	-	5 000	- 5 000
b) Inköp av humanblod	280 000	+	120 000	+ 70 000
c) Inköp och underhåll av djur	1 150 000	+	100 000	+ 30 000
d) Inköp av förbrukningsartiklar	1 400 000	+	600 000	+ 400 000
e) Tjänstedräkt m. m.	35 000	+	10 000	+ 10 000
f) Tvätt och inre renhållning	35 000	+	5 000	+ 5 000
g) Yttre renhållning, underhåll av vägar och planteringar	18 000	+	2 000	+ 2 000
h) Automobiler och transporter	30 000	+	25 000	+ 15 000
i) Diverse utgifter	5 000	+	96 000	+ 96 000
			+3 297 000	+1 542 000

Motiv

6. Av den begärda ökningen under anslagsposten hänför sig 183 000 kr. till förhyrning av datamaskin och 240 000 kr. till anskaffning av speciell apparatur i samband med övergång till en ny metod för rening av vacciner.

8. i) Laboratoriet avser att i enlighet med bestämmelserna i Kungl. Maj:ts cirkulär den 3 juni 1965 om skyldighet för vissa statsmyndigheter att anlita Allmänna bevakningsaktiebolaget träffa avtal om nattbevakningen vid laboratoriet. Enligt preliminär offert beräknas kostnaden till ca 95 000 kr.

Yttrande

Statskontoret, som haft att yttra sig över laboratoriets förslag om förhyrning av datamaskin, anser sig inte f. n. vara berett att tillstyrka det samma men finner det önskvärt — mot bakgrunden av bl. a. de inte obetydliga förstärkningar av personal för administrativa göromål varom laboratoriet hemställt — att de kompletterande utredningar som erfordras för bedömning av den förevarande frågan snarast utförs. *Statskontoret* är för sin del berett att medverka i detta arbete genom datateknisk expertis.

Departementschefen

Under föregående anslag har jag beräknat medel för viss personalförstärkning vid laboratoriets produktionsavdelning för att möjliggöra en övergång till en ny metod för rening av vacciner och immunglobuliner, den s. k. sephadexmetoden. Under detta anslag beräknar jag 240 000 kr. för inköp av erforderlig apparatur för ändamålet. När den nya tekniken helt genomförts beräknas den genom sin högre effektivitet kunna ge en total vinst av ca 150 000 kr. per år. Redan under nästa budgetår kan en viss besparing göras under delposten till inköp av humanblod.

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag att anslaget i dess helhet upptas till 6 981 000 kr. Därvid har inräknats 6 000 kr. för internordiska resor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 6 981 000 kr.

F 20. Statens bakteriologiska laboratorium: Inredning och utrustning

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	350 000	37 230
1965/66	400 000	
1966/67 (förslag)	700 000	

Styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium (SBL) föreslår, att anslaget uppförs med 700 000 kr.

Motiv

Anslaget är avsett för anskaffning av utrustning i samband med de till- och ombyggnader vid SBL som beslöts av 1963 års riksdag. Totala medelsbehovet har beräknats till 1,8 milj. kr. Efter vissa tidsförskjutningar har byggnadsarbetena nu fortskridit så långt att inflyttning i det ombyggda H-huset kunnat ske i början av innevarande budgetår. Den nya produktionsbyggnaden beräknas vara helt färdig att tas i bruk under oktober—november 1966 medan övriga delprojekt successivt blir färdiga under hela tidsperioden fram till april—maj 1967. Med hänsyn till SBL:s lokalsituation är det angeläget att anskaffning av inredning och utrustning sker i takt med byggnadsarbetena så att lokalerna kan tas i bruk omedelbart efter det de färdigställts. På angivna grunder bör hela det för inredning och utrustning avsedda beloppet vara disponibelt före utgången av budgetåret 1966/67. Anslagsberäkningen framgår av följande sammanställning.

Ingående reservation den 1 juli 1965.....	641 958
Anslag 1965/66	400 000
Disponibelt 1965/66	1 041 958
Beräknad anslagsförbrukning 1965/66	741 958
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966	300 000
Beräknad anslagsförbrukning 1966/67	1 000 000
Anslagsbehov 1966/67.....	700 000

Departementschefen

Det totala medelsbehovet för anskaffning av utrustning i samband med de till- och ombyggnader vid SBL som beslöts av 1963 års riksdag uppgår till 1,8 milj. kr. Av detta belopp har hitintills anvisats 1,1 milj. kr. Därjämte har beställningsbemyndigande lämnats för återstående 0,7 milj. kr. Jag föreslår, att sistnämnda belopp anvisas för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bakteriologiska laboratorium: Inredning och utrustning* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

F 21. Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 878 000	1 662 190
1965/66	2 200 000	
1966/67 (förslag)	2 200 000	

Statens rättskemiska laboratorium har till uppgift att på bl. a. myndighets uppdrag utföra undersökningar av rättskemisk och blodgruppsserologisk art samt framställa och tillhandahålla specialtestsera för blodgruppering ävensom utöva viss kontrollverksamhet. Laboratoriet är underställt medicinalstyrelsen och är uppdelat på en kemisk och en blodgruppsserologisk avdelning. Vid laboratoriet finns ca 80 anställda.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 113 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
a) Kemiska avdelningen, toxikologiska sektionen:	
1 assistent Ag 23 (under ytterligare 5 år).....	—
b) Blodgruppsserologiska avdelningen, rättsserologiska sektionen:	
1 överassistent Ae 27.....	+ 46 332
c) Blodgruppsserologiska avdelningen:	
1 laboratorieingenjör Ae 17.....	+ 27 648
2 laboratorieingenjörer högst Ae 15.....	+ 47 376
1 laboratorieassistent högst Ae 10.....	+ 18 312
2. Tjänsteförändringar	
a) Ordinarie- och extraordinariesättningar.....	—
b) Vissa arvodesfrågor.....	—
3. Löneomräkning.....	- 26 668
	+ 113 000

Motiv

1. a) Den temporära tjänsten som assistent i Ag 23 erfordras för ytterligare ett antal år för fortsatt utarbetande av analysmetoder, när nya läkemedel använts vid förgiftningsfall.

1. b) För det inom sektionen bedrivna arbetet med utarbetande och tillämpning av nya undersökningsmetoder bör inrättas en tjänst som överassistent.

1. c) Blodgruppsserologiska avdelningen har stort behov av ytterligare personal och har erhållit utökade lokaler härför.

2. a) Styrelsen föreslår dels ordinariesättning av två tjänster som avdelningsföreståndare-professor, dels extraordinariesättning av en tjänst som laborator i Bg 1.

2. b) Styrelsen föreslår att ersättning till expert, som anlitas vid handläggning inom kemiska avdelningen av vissa alkoholärenden, skall utgå med förslagsvis högst 25 kr.

Yttrande

Rikspolisstyrelsen uppger, att en markant ökning av antalet rattfylleri-brott skedde från 1963 till 1964. Enligt styrelsen torde antalet sådana brott

under år 1965 komma att stiga med ytterligare ca 12 %. Antalet blodprovsnalysen under 1966/67 synes dock inte komma att överstiga den vid laboratoriet uppgivna maximibelastningen på 18 000 prov.

Departementschefen

Som jag anförde i prop. 1965: 1 (bil. 7 s. 154) har sedan den 1 juli 1962 medel anvisats för anställande av en assistent i högst Ag 23 vid laboratoriets toxikologiska sektion. Tjänstens innehavare har att utarbeta analysmetoder, när nya läkemedel använts vid förgiftningsfall. Medel för ifrågavarande tjänst bör anvisas även under nästa budgetår.

För handläggning av vissa alkoholärenden anlitas vid den kemiska avdelningen särskilda experter. Ersättning utgår med 15 kr. per ärende. Då ersättningsbeloppet varit oförändrat sedan 1959 är det motiverat med en viss höjning. En sådan kan dock ske utan uppräknig av anslaget. Jag föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat 2,2 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	110 000
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 090 000
		Summa kr. 2 200 000;

- b) till *Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

F 22. Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	633 000	765 691
1965/66	686 000	
1966/67 (förslag)	729 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 65 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	2 000	+ 2 000	+ 2 000
2. Expenser: övriga expenser.	43 000	+ 7 000	+ 3 000
3. Inköp av provtagningsmateriel.	110 000	+ 50 000	+ 50 000
4. Övriga utgifter			
a) Inköp och underhåll av inventarier o. instrument.	62 000	- 9 000	- 17 000
b) Inköp av förbrukningsartiklar.	150 000	+ 15 000	+ 5 000
		+ 65 000	+ 43 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget ökas med 43 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj: t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 729 000 kr.

F 23. Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 463 000	1 437 307
1965/66	1 630 000	
1966/67 (förslag)	1 670 000	

Statens farmaceutiska laboratorium har till uppgift att inom de områden, som berör tillverkning och försäljning av läkemedel, verkställa undersökningar med praktiskt och vetenskapligt syfte. Vid laboratoriet, som är underställt medicinalstyrelsen och uppdelat på tre avdelningar — kemiska, biologiska och farmakoterapeutiska avdelningarna — finns ca 60 anställda.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 197 000 kr.

Svenska farmakopékommittén föreslår, att anslaget ökas med i runt tal 16 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
a) Kemiska avdelningen:	
1 laborator Be 1	+ 53 928
1 apotekare Ae 21 (med klausul)	+ 33 972
1 laboratorieingenjör Ae 17	+ 27 648
2 laboratorieassistenter högst Ae 10	+ 34 776
b) Biologiska avdelningen:	
1 laboratorieläkare högst Ae 23	+ 35 784
1 receptarie Ae 15 (med klausul)	+ 24 936
c) Farmakoterapeutiska avdelningen:	
2 laboratorieläkare högst Ae 23	+ 83 568
d) Sektionen för läkemedelsinspektionen:	
1 receptarie Ae 15 (med klausul)	+ 24 936
e) Gemensamma ändamål:	
1 kontorist Ae 9	+ 18 312
1 expeditionsvakt Ae 7	+ 16 488
1 kanslibiträde Ae 7 (Svenska farmakopékommittén)	- 16 488
Anslag för tillfällig expeditionsvakt avgår	- 10 000
Extra anslag avgår	- 140 000
2. <i>Löneomräkning</i>	- 7 348
	+ 213 000

Motiv

1. a) Laboratorn skall vara biokemist och svara för tillämpningen av biokemiska undersökningsmetoder vid läkemedelsundersökningarna. För experimentell och annan kontroll av den farmaceutiskt-tekniska utformning-

en av läkemedelsberedningar och förpackningar bör avdelningen förstärkas med en apotekare, en laboratorieingenjör och en laboratorieassistent. För den rutinmässiga delen av efterkontroll av specialiteter erfordras ytterligare en laboratorieassistenttjänst.

1. b) För att utföra icke-experimentellt arbete erfordras en laboratorieläkartjänst och en befattning som receptarie.

1. c) Arbetsuppgifterna på avdelningen har ökat bl. a. genom den laboratoriet numera åliggande bedömningen av anmälda kliniska provningar — vilket arbete blivit vida större än beräknat — och utförande av övriga avdelningen åvilande arbetsuppgifter. Med anledning härav erfordras förstärkning med två laboratorieläkare.

1. d) En tjänst som receptarie bör inrättas för arbetsuppgifter inom kansliet som kräver farmaceutisk fackkunskap eller är av mer kvalificerad art.

1. e) Till följd av den ökade arbetsbelastningen på kansliet behöver kontorsskrivaren avlastas kvalificerade uppgifter som lämpligen bör anförtros en kontorist. En tjänst som expeditionsvakt bör inrättas, då ett permanent behov finns av sådan arbetskraft. Ett kanslibitråde erfordras för Svenska farmakopékommitténs räkning.

Därest under 1 a—d föreslagna tjänster inrättas torde enligt medicinalstyrelsens mening det belopp på 140 000 kr. som anvisats till extra arbetskraft på grund av skärpt läkemedelskontroll m. m. inte erfordras fr. o. m. den 1 juli 1966.

Departementschefen

Den nya läkemedelsförordningen den 14 december 1962 (nr 701) trädde i kraft den 1 januari 1964. Förordningen medförde bl. a. en skärpt läkemedelskontroll. Till följd härav ökade arbetsuppgifterna för statens farmaceutiska laboratorium väsentligt. Som jag anförde i prop. 1965: 1, bil. 7 s. 157 har därför fr. o. m. budgetåret 1963/64 under förevarande anslag upptagits särskilda medel för extra personal. För ändamålet har för innevarande budgetår beräknats 170 000 kr.

Erfarenheten under den tid som gått sedan läkemedelsförordningen trädde i kraft har övertygat mig om att permanent behov föreligger av vissa tjänster, om laboratoriet på ett tillfredsställande sätt skall kunna ombesörja den utvidgade läkemedelskontrollen. Jag föreslår därför att en tjänst som laboratorieläkare i högst Ae 23 inrättas. Vidare beräknar jag medel för tre extra ordinarie tjänster som apotekare, receptarie och laboratorieassistent. Vid bifall till förslaget kan det för extra personal beräknade beloppet minskas med 100 000 kr.

Vad jag nu förordat medför en anslagsökning med 22 000 kr. Anslaget bör vidare uppräknas med 18 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 1 670 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens farmaceutiska laboratorium enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens farmaceutiska laboratorium, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	206 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	77 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 387 000
	Summa kr. 1 670 000;

c) till *Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 670 000 kr.

F 24. Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	447 000	448 529
1965/66	395 000	
1966/67 (förslag)	368 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 19 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård m. m.	1 000	+ 2 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	20 000	+ 2 000	—
3. Expenser: övriga expenser	38 000	- 3 000	- 3 000
4. Övriga utgifter: inköp och underhåll av inventarier och instrument	70 000	- 20 000	- 25 000
		- 19 000	- 27 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 27 000 kr. och uppförs med 368 000 kr. Därvid har 3 000 kr. beräknats för internordiska resor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 kr.

F 25. Svenska farmakopékommittén m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	260 000	277 323
1965/66	290 000	
1966/67 (förslag)	294 000	

Svenska farmakopékommittén har till uppgift att verka för att svenska farmakopén fortlöpande anpassas efter de vetenskapliga framstegen på läkemedelsområdet samt att samarbeta med nordiska farmakopénämnden och dess verkställighetsorgan.

Svenska farmakopékommittén föreslår, att anslaget ökas med 4 000 kr. (Se även anslaget till Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar.)

	Ökn. el. minskn.
<i>Avlöningar</i>	
1. Löneomräkning	+2 000
<i>Omkostnader</i>	
2. Reseersättningar	+2 000
3. Expenser	-3 000
4. Sveriges andel i kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden	+3 000
	+4 000

Motiv

4. Nordiska farmakopénämnden och dess biologiska standardiseringskommitté förutser ökade omkostnader, som kräver en höjning av Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna med 3 000 kr.

Yttrande

Medicinalstyrelsen framhåller, att frågan om målsättning och organisation för det fortsatta arbetet upptagits inom farmakopékommittén. Önskemål har därvid framkommit om en översyn av kommitténs administrativa ställning och en utredning av möjligheterna till en närmare samverkan mellan farmakopéverksamheten och den övriga läkemedelskontrollen. Denna uppfattning delas av *medicinalstyrelsen*. Av betydelse för det fortsatta farmakopéarbetet är vidare den internationella utvecklingen inom farmakopéområdet. Denna utveckling måste noga beaktas med hänsyn till läkemedelshandelns starka internationella inriktning. Enligt *medicinalstyrelsen* är det emellertid i nuläget inte möjligt att bedöma i vilken utsträckning det internationella farmakopésamarbetet kommer att påverka det nordiska farmakopéarbetet. Styrelsen tillstyrker kommitténs förslag till anslag för nästa budgetår.

Departementschefen

Utgivandet av farmakopéföreskrifter är ett väsentligt led i läkemedelskontrollen. Farmakopéarbetet bör därför ske i nära samverkan med de organ som är verksamma inom detta område. Svenska farmakopékommitténs

nuvarande organisation är ur denna synpunkt inte helt tillfredsställande. I betänkandet angående hälso- och socialvårdens centrala administration (SOU 1965: 49) har förslag lagts fram bl. a. rörande läkemedelskontrollens organisation. I samband med prövningen av detta förslag torde kommitténs administrativa ställning böra övervägas liksom frågan hur en närmare samverkan mellan farmakopéverksamheten och den övriga läkemedelskontrollen skall kunna ordnas.

Beträffande farmakopékommitténs beräkning av anslaget för nästa budgetår har jag i likhet med medicinalstyrelsen intet att erinra. Kungl. Maj:t bör liksom tidigare äga att sedermera bestämma Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden. Anslaget bör uppföras med 294 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 294 000 kr.

F 26. Statens rättsläkarstationer: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 179 000	1 161 968
1965/66	1 411 000	
1966/67 (förslag)	1 472 000	

Statens rättsläkarstationer har till huvudsaklig uppgift att utföra rättsmedicinska undersökningar av olika slag såsom obduktioner och laboratorieundersökningar. Rättsläkarstationer finns f. n. i Stockholm, Lund, Göteborg och Umeå med tillsammans ca 35 anställda.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 244 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförändringar	
a) <i>Rättsläkarstationen vid Stockholm, paternitetsavdelningen:</i>	
1 biträdande antropolog Ae 27.....	+ 46 332
1 amanuens Ag 21.....	+ 33 972
Minskning av anslag till extra personal.....	- 40 000
Minskning av arvode till 1 befattningshavare vid den s. k. polititjänsten.....	- 18 000
b) <i>Rättsläkarstationen i Lund:</i>	
1 biträdande rättsläkare Ae 27.....	+ 45 048
Minskning med skillnaden i lön mellan	
1 tjänsteman Ag 27 och 1 rättsläkarassistent Ae 23.....	- 9 096
1 laboratorieassistent Ae 12.....	+ 19 308
½ kontorsbiträde Ag 2/Ae 5.....	+ 6 624
c) <i>Rättsläkarstationen i Göteborg:</i>	
1 biträdande rättsläkare Ae 27.....	+ 45 684
d) <i>Rättsläkarstation i Uppsala:</i>	
1 rättsläkare Be 1.....	+ 53 928
Minskning med ½ rättsläkare Bg 1.....	- 26 964
1 rättsläkarassistent Ag 23.....	+ 35 952
1 kontorist Ag 9.....	+ 16 260
Minskning med ½ kanslibiträde Ag 7.....	- 7 326
Extra personal m. m.....	+ 40 000

	Ökn. el. minskn.
e) Rättsläkarstationen i Umeå:	
1 assistent Ae 11.	+ 18 252
1 laboratorieassistent högst Ae 10.	+ 15 456
Minskning av anslag till extra personal.	- 21 000
2. Tjänsteförändringar	
a) Höjning av rättsläkarstipendium.	+ 3 400
b) Ersättningar enligt taxa för tjänsteförrättningar.	+ 45 000
3. Löneomräkning.	- 58 830
	+244 000

Motiv

1. a) Den till rättsläkarstationen vid Stockholm knutna antropologisk-genetiska avdelningen kan förväntas få ökade arbetsuppgifter, därest det framlagda betänkandet Fastställande av faderskap till barn utom äktenskap (SOU 1965: 17) resulterar i en lagstiftning, som tillerkänner barn utom äktenskap arvsrätt efter fader och fädernefränder. Avdelningen bör därför tillföras vissa tjänster. Vid rättsläkarstationen bör, sedan polisväsendet numera förstatligats, kostnaderna för en befattningshavare, som biträder vid de s. k. politikörslorna, övertas av Stockholms polisdistrikt.

1. b)—c) För att rättsläkarna i större utsträckning än hittills skall kunna delta i brottsplatsundersökningar föreslås att tjänster som biträdande rättsläkare inrättas vid rättsläkarstationerna i Lund och Göteborg. Härvid kan den f. n. medgivna tjänsten som rättsläkare i Ag 27 vid stationen i Lund in- dras. Med hänsyn till den ökade arbetsbördan bör sistnämnda station vidare tillföras en tjänst som laboratorieassistent och en halvtidstjänst såsom kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

1. d) En rättsläkarstation bör inrättas i Uppsala i stället för den mera provisoriskt organiserade rättsläkarverksamhet, som nu bedrivs där.

1. e) För viss personal vid rättsläkarstationen i Umeå har fasta tjänster inte funnits. Sådana tjänster bör nu inrättas.

2. a) Rättsläkarstipendiet, som inrättades 1955, synes vara för lågt för att påverka rekryteringen till rättsläkarbanan. Det bör därför höjas.

2. b) Med hänsyn till anslagsbelastningen bör delposterna Ersättningar enligt taxa för tjänsteförrättningar uppräknas med sammanlagt 45 000 kr.

Yttrande

Rikspolisstyrelsen anser det vara synnerligen angeläget, att rättsläkar- väsendet får sådana resurser, att samhällets rättsvårdande organ kan er- hålla biträde av rättsmedicinsk expertis i erforderlig omfattning. För po- lisens brottsuppdagande och brottsutredande verksamhet är det särskilt viktigt att i inledningsskedet av undersökningar ha tillgång till rättsmedi- cinsk expertis. Härigenom minskas risken för felbedömningar och därmed skapas även större rättssäkerhet för den enskilde. Onödigt arbete för poli- sen undviks, vilket är särskilt betydelsefullt på grund av bristen på utred-

ningspersonal i polisorganisationen. För att möjliggöra en ytterligare effektivisering av polisens arbete och för att främja rättssäkerheten erfordras medverkan i större omfattning från rättsläkare än vad den nuvarande tillgången till rättsläkare medger. Styrelsen anser det således utomordentligt angeläget, att rättsläkarstationerna tillförs ytterligare personal och även i övrigt ges ökade resurser. Styrelsen anser det vidare ofrånkomligt med skyndsamma åtgärder i syfte att främja rekryteringen till rättsmedicinalväsendet.

Departementschefen

Rättsläkarverksamhet har sedan december 1961 bedrivits i Uppsala under tämligen provisoriska former. För verksamheten finns en tjänst som rättsläkare i Bg 1 och en tjänst som kanslibitråde i Ag 7 inrättade, båda med halvtidstjänstgöring. Denna verksamhet bör nu ges fastare former. Jag föreslår, att en rättsläkarstation inrättas i Uppsala för att täcka behovet av rättsläkarverksamhet i Uppsala, Västmanlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län. Stationen bör stå under ledning av en rättsläkare. Jag vill här nämna, att chefen för ecklesiastikdepartementet senare denna dag kommer att framlägga förslag om att en professur i rättsmedicin inrättas vid Uppsala universitet fr. o. m. budgetåret 1968/69. Med hänsyn härtill beräknar jag medel för en extra tjänst som rättsläkare i Bg 1 i stället för den nu inrättade halvtidstjänsten som rättsläkare. För anställande av erforderlig biträdespersonal föreslår jag, att 40 000 kr. beräknas under anslaget. I avvaktan på att nya lokaler för ändamålet blir färdigställda, torde verksamheten liksom hittills få bedrivas inom den patologiska institutionens lokaler.

Under senare år har det visat sig svårare att rekrytera till rättsläkarbanan. För att motverka denna tendens vill jag föreslå, att en tjänst som biträdande rättsläkare i Ae 27 inrättas vid vardera av stationerna i Lund och Göteborg. Vid den förstnämnda stationen kan därvid ett belopp av i runt tal 9 000 kr. inbesparas. Detta belopp har de två senaste budgetåren upptagits under anslaget för att möjliggöra anställning av en extra tjänsteman i A 27 i stället för en befattningshavare i A 23. Vidare kan en extra amanuensis tjänst dras in. Vid stationen i Göteborg torde vid bifall till nu ifrågakvarande förslag indragning kunna ske av en tjänst som rättsläkarassistent i Ae 23.

År 1955 inrättades ett rättsläkarstipendium på 6 600 kr. Då stipendiet aldrig utnyttjats, föreslår jag att det avskaffas fr. o. m. nästa budgetår.

Enligt ett avtal från år 1948 mellan Kungl. Maj:t samt Stockholms stad skall en vaktmästare från rättsläkarstationen följa med vid transporter av döda från platser i Stockholm till rättsläkarstationen. Sedan polisväsendet numera förstärkt handhas dessa transporter av Stockholms polisdistrikt. Då samma myndighet helt bör svara för ifrågakvarande transpor-

ter, torde förevarande anslag kunna minskas med 18 000 kr. som under innevarande budgetår anvisats för ändamålet och medel i stället beräknas under anslag på andra huvudtiteln.

Delposterna till ersättning enligt taxa för tjänsteförrättningar bör uppräknas med 30 000 kr.

Vad jag nu förordat medför — inkl. löneomräkning — en anslagsökning med 61 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 1 472 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens rättsläkarstationer enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	65 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	224 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 183 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 472 000;

c) till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 472 000 kr.

F 27. Statens rättsläkarstationer: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	239 000	288 539
1965/66	270 000	
1966/67 (förslag)	359 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 124 000 kr.

Utgifter	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67	
		Mynd.	Dep.ch.
1. Reseersättningar	9 000	+ 6 000	+ 4 000
2. Expenser			
a) Bränsle, lyse, vatten	37 000	+ 3 000	+ 2 000
b) Övriga expenser	85 000	+ 8 000	+ 7 000
3. Övriga utgifter			
a) Inköp och underhåll av inventarier och instrument m. m.	43 000	+ 72 000	+ 60 000
b) Bidrag till underhåll m. m. av lokaler	20 000	+ 14 000	—
c) Transporter m. m.	75 000	+ 20 000	+ 15 000
d) Kostnader för fotografering	15 000	+ 1 000	+ 1 000

<i>Inkomster</i>	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. 1966/67 Mynd.	Dep.ch.
4. Ersättningar för antropologiska undersökningar i faderskapsärenden.....	15 000	—	—
		+ 124 000	+ 89 000

Motiv

4. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 3 juni 1960 skall för sådana antropologiska undersökningar i faderskapsärenden, som inte företas endast för forskning, erläggas en avgift av 80 kr. för varje undersökt person. Därav tillkommer 40 kr. den läkare som företar undersökningen. Styrelsen föreslår en höjning av avgiften till 100 kr. och förutsätter därvid, att hälften av avgiften skall tillfalla den som utfört undersökningen.

Departementschefen

Med hänsyn till den tid som förflutit sedan ersättning för antropologiska undersökningar i faderskapsärenden fastställdes är det motiverat att en höjning sker. Kungl. Maj:t bör äga meddela beslut härom. Detta föranleder dock inte någon ändring av inkomstposten för dessa undersökningar. Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen beräknar jag anslaget till 359 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 359 000 kr.

F 28. Vissa rättsmedicinska undersökningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	40 000	22 868
1965/66	40 000	
1966/67 (förslag)	25 000	

Från anslaget bestrids sådana kostnader för rättsmedicinska undersökningar, som inte belastar anslaget till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen minskas med 15 000 kr.

Departementschefen

Jag har intet att erinra mot medicinalstyrelsens förslag till medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa rättsmedicinska undersökningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kr.

F 29. Länsläkarväsendet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 398 000	2 240 072
1965/66	3 018 000	
1966/67 (förslag)	3 300 000	

Länsläkarorganisationen har till huvudsaklig uppgift att såsom rådgivande och inspekterande organ medverka i arbetet för den allmänna hälsovårdens främjande, att följa planeringen av den allmänna sjukvården och ha uppsikt över den öppna sjukvården samt att öva tillsyn över vissa inrättningar och ha inseende över personer, som yrkesmässigt utövar hälso- och sjukvårdande verksamhet. I organisationen ingår länsläkare, biträdande länsläkare och länshälsovårdskonsulenter. Organisationen har sammanlagt 57 anställda.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 952 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförändringar</i>	
5 biträdande länsläkare i Bo 1	+269 640
3 länssjuksköterskor i Ag 23	+113 040
7 länshälsovårdskonsulenter i Ae 21	+237 804
2. <i>Arvoden och särskilda ersättningar</i>	- 2 640
3. <i>Löneomräkning</i>	+335 000
	Avrundat + 952 000

Motiv

1. Länsläkarorganisationen har sammanlagt 13 biträdande länsläkare och 20 länshälsovårdskonsulenter. Medicinalstyrelsen anser att ytterligare fem biträdande länsläkartjänster bör inrättas. Dessa föreslås placerade i Östergötlands, Örebro, Kristianstads, Skaraborgs och Västmanlands län, vilka alla har påtagligt behov av biträdande länsläkare och vilkas invånarantal motiverar behovet.

Tjänster för länshälsovårdskonsulenter bör snarast möjligt inrättas i de fyra län som alltjämt saknar sådana. Länshälsovårdskonsulenterna har avsetts ägna avsevärd del av sin verksamhet åt frågor som berör livsmedelshygienen samt vatten- och avloppsfrågor. Dessa områden faller inom länsveterinärernas resp. distriktsingenjörernas verksamhetsfält. Länshälsovårdskonsulenterna skulle därigenom komma att utgöra en förbindelselänk mellan de olika experterna. Om detta skall ske räcker det dock inte med en sådan befattningshavare i alla län. Styrelsen föreslår därför, att vart och ett av de tre till befolkningstalet största och mest arbetskrävande länen, nämligen Stockholms, Malmöhus och Älvsborgs län, erhåller ytterligare en länshälsovårdskonsulent.

Åtskilliga uppgifter inom länsläkarorganisationen kan enligt medicinalstyrelsens mening i längden inte tillfredsställande lösas utan att organisa-

tionen förfogar över en genom sin utbildning och tidigare praktiska verksamhet härför kvalificerad sjuksköterska såsom länssjuksköterska. Styrelsen föreslår att tre tjänster som länssjuksköterska inrättas fr. o. m. budgetåret 1966/67.

Yttrande

Veterinärstyrelsen, som haft att avge utlåtande i vad avser begärda tjänster som länshälsovårdskonsulent, anser det ur livsmedelshygienisk synpunkt angeläget, att det finns tillgång till en medhjälpare av typen länshälsovårdskonsulent åt länsveterinären i varje län.

Departementschefen

Länsläkarorganisationen har under innevarande budgetår tillförts tre biträdande länsläkare och fyra länshälsovårdskonsulenter. Sammanlagt har organisationen 24 länsläkare, 13 biträdande länsläkare och 20 länshälsovårdskonsulenter. Härigenom har de särskilt arbetskrävande länen kunnat tillgodoses med biträdande länsläkare medan endast de minsta länen alltså saknar länshälsovårdskonsulenter. Jag är inte beredd att föreslå någon ytterligare förstärkning under nästa budgetår. Anslaget bör ökas med 282 000 kr. för löneomräkning och alltså uppföras med 3,3 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsläkarväsendet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän (länsläkare och biträdande länsläkare), <i>förslagsvis</i>	2 260 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 010 000
	Summa kr. 3 300 000;

b) till *Länsläkarväsendet*: *Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kr.

F 30. Länsläkarväsendet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	409 000	327 913
1965/66	412 000	
1966/67 (förslag)	414 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget ökas med 7 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.	3 000	+7 000	+ 2 000
		+7 000	+ 2 000

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen föreslår jag att det till ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen uppförda beloppet uppräknas med 2 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 414 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsläkarsväsendet: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 414 000 kr.

F 31. Provinsiälläkare: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	830 000	809 459
1965/66	590 000	
1966/67 (förslag)	588 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 2 000 kr.

Anslaget avser i statens tjänst kvarstående provinsiälläkare. Antalet sådana provinsiälläkare uppgår f. n. till 19. Av dessa kan minst tre provinsiälläkare beräknas komma att avgå med pension före den 1 juli 1966. Antalet i statens tjänst kvarstående provinsiälläkare torde därför kunna beräknas till 16 under budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Under nästa budgetår torde antalet i statens tjänst kvarstående provinsiälläkare kunna beräknas till i genomsnitt 16. Kungl. Maj:t bör äga att fastställa antalet provinsiälläkartjänster, som för nästa år skall uppföras på personalförteckningen.

Anslaget bör i enlighet med medicinalstyrelsens förslag uppföras med 588 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för provinsiälläkare enligt vad jag förordat i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för provinsiälläkare, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1966/67:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 526 000

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	62 000
	Summa kr. 588 000;

c) till *Provinsiälläkare: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 588 000 kr.

F 32. *Provinsiälläkare: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	43 000	20 694
1965/66	35 000	
1966/67 (förslag)	20 000	

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 15 000 kr.

	Anvisat 1965/66	Föreslagen ändr. Mynd.	1966/67 Dep.ch.
1. Sjukvård	4 000	- 1 000	- 1 000
2. Reseersättningar	30 000	- 13 500	- 13 500
3. Expenser	1 000	- 500	- 500
		- 15 000	- 15 000

Departementschefen

Med hänvisning till beräkningen i den föregående sammanställningen föreslår jag, att anslaget minskas med 15 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Provinsiälläkare: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kr.

F 33. *Bidrag till provinsiälläkarväsendet m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	24 500 000	22 506 014
1965/66	27 000 000	
1966/67 (förslag)	27 000 000	

Statsbidrag till landstingen för avlöning åt provinsiälläkare utgår för det antal tjänster, som inrättats inom ramen för ett av Kungl. Maj:t fastställt högsta antal statsbidragsberättigande tjänster, minskat med antalet av de i statens tjänst kvarstående provinsiälläkarna. Bidrag utgår för varje tjänst med ett belopp per år motsvarande 120 % av årslönen i lönegrad A 21, löneklass 23. Härutöver utgår statsbidrag till lönetillägg för så många tjänster, som motsvarar antalet inom den statliga provinsiälläkarorganisationen den 30 juni 1963 inrättade tjänster i lönegrupperna II—V, löneplan C i statens löneförordning.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 27 250 000 kr.

1. Bidrag till provinsialläkare	27 025 000
2. Läkarstation i Dalby	225 000
	27 250 000

Motiv

1. Medicinalstyrelsen beräknar att statsbidrag under nästa budgetår kommer att utgå till 685 provinsialläkartjänster.

2. Enligt vad medicinalstyrelsen inhämtat kommer läkarstationen att vara färdigställd tidigast under budgetåret 1967/68. För innevarande budgetår har för ändamålet beräknats ett belopp ej överstigande 400 000 kr. Då statens andel i kostnaderna uppskattats till ca 625 000 kr., skulle 225 000 kr. böra anvisas för budgetåret 1966/67.

Departementschefen

Genom beslut den 3 december 1965 har Kungl. Maj:t godkänt ritningar till läkarstationen i Dalby samt ställt 400 000 kr. till medicinalstyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål. Byggnadsarbetena beräknas kunna sättas igång inom kort och byggnadstiden torde komma att omfatta ett och ett halvt år. Byggnadskostnaderna har beräknats till ca 2,8 milj. kr. Statens avtalsenliga andel förutsätts på grundval av denna kostnadsberäkning utgöra ca 700 000 kr. Då statens andel skall tillhandahållas landstinget i ungefärlig proportion till landstingets egna utlägg, beräknar jag medelsbehovet under nästa budgetår till 225 000 kr.

Liksom medicinalstyrelsen uppskattar jag antalet statsbidragsberättigande provinsialläkartjänster under nästa budgetår till 685.

Anslaget bör uppföras med totalt 27 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till provinsialläkarväsendet m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 000 kr.

G. Mentalsjukvård m. m.

G 1. Statens mentalsjukhus: Avlöningar

1963 års riksdag (prop. 1963: 171, SU 210, rskr 403) har godkänt principavtal mellan staten och Svenska landstingsförbundet om landstingens övertagande av huvudmannaskapet för den av staten bedrivna mentalsjukvården fr. o. m. den 1 januari 1967. I nämnda proposition redovisas vissa allmänna bestämmelser, som är avsedda att ligga till grund för särskilda avtal mellan staten och de skilda landstingen om de ekonomiska villkoren för övertagandet. Förhandlingar om avtal pågår f. n. mellan statens nämnd för förhandlingar med kommuner och representanter för landstingen.

Följande anslag på driftbudgeten berörs av reformen, nämligen anslagen till statens mentalsjukhus, kostnader för mentalsjukvårdsberedningen, utbildning av mentalsjukvårdspersonal, bidrag till driften av vissa mentalsjukhus, statens skol- och yrkeshem på Salbohed, statens skol- och yrkeshem i Laxå, bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna, bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna, Vilhelmsro sjukhus samt bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.

Dessa anslag bör i riksstatsförslaget upptas med preliminärt beräknade belopp. Medel för den statliga mentalsjukvården bör därvid beräknas endast för första hälften av budgetåret 1966/67. För senare hälften av budgetåret bör beräknas ett preliminärt belopp för bidrag till landstingens mentalsjukvård. Enligt de allmänna bestämmelserna skall landstingen erhålla byggnads- och utrustningsbidrag samt ett driftkostnadsbidrag baserat på den genomsnittliga vårdavgiften vid de statliga sjukhusen jämte vissa tillägg för pensionskostnader m. m. Med ledning härav har bidraget till landstingen för nyssnämnda tid uppskattats till 360 milj. kr., vilket belopp bör uppföras preliminärt under ett nytt anslag, Bidrag till landstingens mentalsjukvård.

Statens nämnd för förhandlingar med kommuner har vidare i uppdrag att med städerna Stockholm, Göteborg och Malmö förhandla om villkoren för dessa städers huvudmannaskap för all mentalsjukvård, med iakttagande i tillämpliga delar av nyssnämnda allmänna bestämmelser. Även dessa förhandlingar pågår f. n. Jag föreslår därför att även anslaget till bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö i riksstatsförslaget uppförs med ett preliminärt beräknat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens mentalsjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 174 000 000 kr.

G 2. Statens mentalsjukhus: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens mentalsjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 46 300 000 kr.

G 3. Bidrag till landstingens mentalsjukvård

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till landstingens mentalsjukvård* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 360 000 000 kr.

G 4. Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för mentalsjukvårdsberedningen* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 3 450 000 kr.

G 5. Utrustning av nya mentalsjukhus m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 464 000	3 862 388
1965/66	3 500 000	
1966/67 (förslag)	3 800 000	

Mentalsjukvårdsberedningen föreslår, att för utrustning av mentalsjukhus anvisas 4 957 000 kr.

1. Ulleråkers sjukhus.....	400 000
2. Sundby sjukhus.....	115 000
3. Ryhovs sjukhus.....	322 000
4. S:t Lars' sjukhus.....	1 763 000
5. Restads sjukhus.....	532 000
6. Mariebergs sjukhus.....	35 000
7. Västra Marks sjukhus.....	73 000
8. Olofsfors sek. avdelning.....	110 000
9. Sidsjöns sjukhus.....	100 000
10. Frösö sjukhus.....	375 000
11. Umedalens sjukhus.....	232 000
12. Forskningsavdelningar vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus.....	900 000

4 957 000

Motiv

1. Byggnadsarbetena för nytt medicinskt centrum och vårdpaviljong MK 75 vid Ulleråkers sjukhus beräknas vara slutförda under september 1967 och anläggningen inflyttningsklar i november samma år. För påbörjande av utrustningen av nämnda byggnader har preliminärt anvisats 400 000 kr. För nästa budgetår bör beräknas ytterligare 400 000 kr. för bl. a. ny telefonväxel, telesignalanläggning, laboratorieinredning, belysningsarmatur m. m.

2. För utrustning av vårdpaviljong K 15 vid Sundby sjukhus efter en planerad renovering beräknar beredningen preliminärt högst 115 000 kr.

3. Vårdpaviljongen K 1 vid Ryhovs sjukhus kommer efter renovering, som beräknas vara slutförd under år 1966, att inrymma 196 platser. För förnyelse av inventarier bör preliminärt högst 300 000 kr. anvisas.

Vid sjukhuset kommer vidare bostadshus B 4 att efter renovering omfatta 12 enkelrum jämte vissa biutrymmen. Arbetena kommer att bli slutförda senast vid utgången av budgetåret 1965/66. För nya möbler bör anvisas 22 000 kr.

4. Vid S:t Lars sjukhus beräknas byggnadsarbeten avseende medicinskt centrum och vårdpaviljong MK 1 vara slutförda under januari 1967 och anläggningen inflyttningsklar i mars samma år. För påbörjande av utrustningen av nämnda centrum (utom forskningsavdelningen) samt vårdpaviljong MK 1 har ett preliminärt belopp av 400 000 kr. anvisats.

Ett inom beredningen i samråd med sjukhusdirektionen utarbetat förslag uppgår till 2 163 000 kr., varav 986 756 kr. för utrustning av medicinskt centrum, 479 879 kr. för vårdpaviljong MK 1 och ca 700 000 kr. för telesignalanläggning m. m. Vårdpaviljong MK 1 omfattar 6 avdelningar om tillsammans 154 platser. Utrustningen omfattar helt nya möbler och sängar samt övrig utrustning för 4 avdelningar.

För utrustning av medicinskt centrum samt vårdpaviljong MK 1 vid S:t Lars sjukhus erfordras sålunda ytterligare 1 763 000 kr.

5. Byggnadsarbeten avseende medicinskt centrum vid Restads sjukhus beräknas vara slutförda våren 1966 och byggnaden inflyttningsklar hösten samma år. För budgetåret 1964/65 anvisades 576 000 kr. för utrustning av byggnaden. Av denna kostnad beräknades 210 000 kr. för anskaffning av röntgenutrustning. För komplettering av röntgenutrustningen och vissa elektriska arbeten m. m. bör anvisas ytterligare 75 000 kr.

För utrustning av en ny paviljong vid sjukhuset, MK 1 anvisades 105 000 kr. för innevarande budgetår. Beredningen föreslår att ytterligare 210 000 kr. anvisas för ändamålet.

Vid sjukhuset kommer vidare vårdpaviljong K 8 med 3 vårdavdelningar om 114 vårdplatser att renoveras. Byggnadsarbetena beräknas vara slutförda under juni 1966. För utrustning föreslår beredningen, att 165 000 kr. anvisas.

Vid sjukhuset kommer därjämte bostadshus B 5 inrymmande 59 enkelrum att renoveras. Byggnadsarbetena beräknas vara avslutade i juni 1966. För nyutrustning av bostadshuset bör anvisas 82 000 kr.

6. Vid Mariebergs sjukhus bör för utrustning av gymnastiksal med omklädningsrum samt garagebyggnad anvisas 35 000 kr.

7. Vid Västra Marks sjukhus har vissa renoveringsarbeten påbörjats vid vårdavdelningarna C och D. Beredningen föreslår, att 73 000 kr. anvisas för utrustning vid avdelningarna.

8. För utrustning av en nybyggnad för arbetsterapilokaler vid Olofsfors sekundäravdelning föreslår beredningen en medelsanvisning av 110 000 kr.

9. Vid Sidsjöns sjukhus kommer vårdpaviljong K 2 att renoveras. Byggnadsarbetena beräknas slutförda i juni 1966. Beredningen föreslår 100 000 kr. för förnyelse av möbel- och sängbestånd m. m.

10. För utrustning av ny vårdavdelning MK 12 vid Frösö sjukhus föreslår beredningen, att 375 000 kr. anvisas.

11. Vid Umedalens sjukhus kommer vårdpaviljong M 7, byggnad E 11 (samlingshall och 2 sällskapsrum), bostadshusen B 10, B 18 och E 11 (48 bostadsrum för ogift personal) samt panncentralen och verkstadsbyggnad E 13 att renoveras. Byggnadsarbetena beräknas vara slutförda under nästa budgetår. För utrustning av nämnda byggnader föreslår beredningen, att sammanlagt 232 000 kr. anvisas.

12. För utrustning av forskningsavdelningarna vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus har hittills anvisats 580 000 resp. 600 000 kr. under åttonde huvudtiteln. Verksamheten bedrivs nu i provisoriska lokaler. Nya lokaler beräknas vara färdigställda i september resp. januari 1967. Mentalsjukvårdsberedningen håller f. n. på att i samråd med lokal- och utrustningsprogramkommittéerna för Uppsala resp. Lund upprätta slutligt förslag till utrustning av de nya lokalerna. I avvaktan på att förslaget färdigställs föreslår beredningen, att för utrustning av forskningsavdelningarna vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus för nästa budgetår preliminärt anvisas 500 000 resp. 400 000 kr.

Departementschefen

För utrustning av nya och renoverade byggnader vid statliga mentalsjukhus m. m. har mentalsjukvårdsberedningen anmält ett medelsbehov av sammanlagt 4 057 000 kr. Mot beredningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag i och för sig inte någon erinran. På grund av förseningar av vissa byggnadsprojekt torde dock den faktiska medelsåtgången under nästa budgetår komma att begränsas till 3 milj. kr. och jag föreslår därför, att detta belopp anvisas för ändamålet. Samtidigt föreslår jag emellertid att erforderliga beställningar därutöver får göras inom en ram av 1 milj. kr. Kungl. Maj:t bör äga besluta om medelsanvisningens och beställningarnas fördelning på olika objekt.

För utrustning av forskningsavdelningarna vid Ulleråkers och S:t Lars sjukhus har tidigare anvisats 580 000 resp. 600 000 kr. under åttonde huvudtiteln. Mentalsjukvårdsberedningen avser att komma in med ett slutligt programförslag för utrustning av nämnda forskningsavdelningar. I avvaktan härpå föreslår jag att för ändamålet anvisas sammanlagt 800 000 kr. för nästa budgetår. Beloppet bör upptas under förevarande anslag.

Anslaget bör alltså uppföras med 3,8 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att utrustning för nya mentalsjukhus m. m. må beställas till ett värde av högst 1 000 000 kr. att betalas tidigast under budgetåret 1967/68;

b) till *Utrustning av nya mentalsjukhus m. m.* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

G 6. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 5 200 000 kr.

G 7. Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildning av mentalsjukvårdspersonal: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kr.

G 8. Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 11 500 000 kr.

G 9. Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö

Under återopande av vad jag anført under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 125 000 000 kr.

G 10. Bidrag till anordnande av psykiatriska kliniker vid lasarett

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	500 000	156 000
1965/66	500 000	
1966/67 (förslag)	400 000	

Statsbidrag utgår med vissa undantag till landsting och stad, som inte deltar i landsting, för uppförande och inrättande av psykiatriska lasarettavdelningar med högst hälften av byggnadskostnaderna, dock högst med 6 000 kr. per plats vid nybyggnad eller därmed jämförlig på- eller tillbyggnad av befintlig sjukvårdsinrättning och i regel med högst 3 000 kr. per plats vid om- eller tillbyggnad av för annat ändamål använd byggnad.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 100 000 kr.

Ingående reservation 1 juli 1965.....	1 000 600
Anslag 1965/66.....	500 000
Disponibelt 1965/66.....	1 500 600
Beräknade utbetalningar 1965/66.....	834 000
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966.....	666 600
Beräknade utbetalningar 1966/67.....	1 068 000
Beräknat anslagsbehov 1966/67, avrundat belopp.....	400 000

Under innevarande budgetår beräknas 834 000 kr. komma att utbetalas från anslaget, varav 510 000 kr. hänför sig till ett av Kungl. Maj:t tidigare beviljat statsbidrag och 324 000 kr. till en hos medicinalstyrelsen inneliggande framställning om statsbidrag till en psykiatrisk klinik i Norrköping. Vid ingången av budgetåret 1966/67 skulle således finnas en reservation av 666 600 kr. Ansökningar om statsbidrag kan väntas för psykiatriska lasarettskliniker i Uddevalla, Borås och Vänersborg. För statsbidrag till dessa kliniker, som redan tagits i bruk eller är under uppförande, torde erfordras sammanlagt 1 068 000 kr.

I enlighet härmed beräknas anslagsbehovet till avrundat 400 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 400 000 kr., vilket innebär en minskning med 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av psykiatriska kliniker vid lasarett* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

G 11. Bidrag till driften av psykiatriska kliniker vid lasarett

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 100 000	820 752
1965/66	1 000 000	
1966/67 (förslag)	1 000 000	

Statsbidrag utgår med vissa undantag till driften av psykiatriska lasarettavdelningar med 3 kr. för dag och patient, som är intagen på allmän sal eller därmed jämförligt rum.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp.

Enligt av medicinalstyrelsen hittills fattade beslut kan bidrag beräknas utgå för 1 016 vårdplatser under år 1966. Härjämte kan ansökningar väntas beträffande ytterligare 173 vårdplatser vid kliniker, som är under uppförande eller redan tagna i bruk.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av psykiatriska kliniker vid lasarett* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

G 12. Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	110 500	170 000
1965/66	1 000	
1966/67 (förslag)	1 000	

Statsbidrag utgår till landsting eller stad, som inte deltar i landsting, för anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka med i princip högst hälften av byggnadskostnaderna, dock högst med 1 500 kr. per plats vid nybyggnad, 1 000 kr. per plats vid inköp av byggnad och omändring av denna

till sjukhem samt högst med 750 kr. per plats vid omändring av i vederbörandes ägo befintliga byggnader. I de fall statligt lånestöd lämnas till uppförande av sjukhem utgår inte anordningsbidrag.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med 40 000 kr.

Ingående reservation 1 juli 1965.....	511 299
Anslag 1965/66.....	1 000
Disponibelt 1965/66.....	512 299
Beräknade utbetalningar 1965/66.....	436 930
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966.....	75 369
Beräknade utbetalningar 1966/67.....	119 000
Beräknat anslagsbehov 1966/67.....	43 631
	Avrundat 40 000

Under innevarande budgetår beräknas 436 930 kr. komma att utdelas från anslaget, varav 346 930 kr. hänför sig till av Kungl. Maj:t tidigare beviljade statsbidrag som ännu inte utbetalats, och 90 000 kr. till en hos medicinalstyrelsen inneliggande ansökan om bidrag. Under nästa budgetår kan väntas ansökningar om statsbidrag med ca 119 000 kr. Med hänsyn till beräknad medelsreservation blir anslagsbehovet därvid 43 631 kr. eller avrundat 40 000 kr.

Departementschefen

Statligt lånestöd har numera införts för byggande av sjukhem. I de fall lån beviljas för ett sjukhem, utgår inte anordningsbidrag. Det är därför ovisst om ytterligare medel erfordras under förevarande anslag. Anslaget bör uppföras med endast ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

G 13. Bidrag till driften av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	2 300 000	2 193 466
1965/66	2 400 000	
1966/67 (förslag)	2 400 000	

Statsbidrag utgår med 1:25 kr. per dag och patient till landsting eller stad, som inte deltar i landsting, för driften av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka.

Medicinalstyrelsen föreslår, att anslaget uppförs med oförändrat belopp. Enligt av medicinalstyrelsen hittills fattade beslut kan bidrag beräknas utgå för 5 190 vårdplatser under år 1966. Hos styrelsen föreligger vidare tre stats-

bidragsansökningar avseende tillhoppa 169 vårdplatser. Därjämte kan ansökningar väntas beträffande ytterligare 141 vårdplatser vid sjukhem, som är under uppförande eller redan tagits i bruk.

Departementschefen

I likhet med medicinalstyrelsen föreslår jag att anslaget uppförs med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till driften av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kr.

G 14. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 557 000 kr.

G 15. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 143 000 kr.

G 16. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 442 000 kr.

G 17. Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens skol- och yrkeshem i Laxå: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 100 000 kr.

G 18. Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	5 000 000	4 464 337
1965/66	5 000 000	
1966/67 (förslag)	6 000 000	

Statsbidrag utgår till landsting och landstingsfria städer för anordnande av sådan särskola och vårdanstalt, som avses i lagen den 4 juni 1954 om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna och som upptagits i godkänd plan, s. k. plananstalt. Statsbidrag kan även utgå till enskild, förening eller stiftelse för anordnande av plananstalt eller skola eller anstalt, som godkänts för mottagande av elever eller patienter från hela riket, s. k. riksanstalter. Statsbidrag utgår i princip med högst 12 000 kr. per godkänd internatplats vid särskola, högst 9 000 kr. för varje godkänd internatplats på vårdanstalt och med högst 9 000 kr. för varje godkänd plats vid externatskola och extern vård-, arbets- eller sysselsättningsavdelning.

I. *Skolöverstyrelsen* föreslår, att för bidrag till särskolor upptas 3 milj. kr.

II. *Medicinalstyrelsen* föreslår, att för bidrag till vårdanstalter upptas 10 milj. kr.

Anslagsberäkningen framgår av följande sammanställning.

	I Skolöverstyrelsens del	II Medicinalstyrelsens del
Ingående reservation 1 juli 1965	5 390 185	1 536 885
Anslag 1965/66	1 000 000	4 000 000
Disponibelt 1965/66	6 390 185	5 536 885
Beräknade utbetalningar 1965/66	6 390 185	5 519 290
Beräknad utgående reservation 30 juni 1966	—	17 595
Beräknad anslagsförbrukning 1966/67	3 000 000	10 107 173
Anslagsbehov 1966/67	3 000 000	10 000 000

Departementschefen

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med 6 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kr.

G 19. Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 20 300 000 kr.

G 20. Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 12 500 000 kr.

G 21. Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vilhelmsro sjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 1 873 000 kr.

G 22. Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vilhelmsro sjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 419 000 kr.

G 23. Bidrag till epileptikeranstalter

	Anslag	Nettoutgift
1964/65	1 800 000	2 105 714
1965/66	2 000 000	
1966/67 (förslag)	2 200 000	

Statsbidrag till driften av epileptikeranstalt kan utgå till landsting och stad utanför landsting samt till förening eller stiftelse ävensom efter särskilt medgivande till enskild, som driver sådan anstalt. Statsbidrag utgår dels till lönekostnaderna för rektorer och lärare och dels till övriga driftkostnader med visst belopp per plats eller elev.

I. *Medicinalstyrelsen* föreslår, att styrelsens andel av anslaget upptas med 2 milj. kr.

II. *Skolöverstyrelsen* beräknar medelsbehovet för statsbidrag till rektors- och lärarlöner vid Margarethahemmet till 253 700 kr.

Motiv

I. Enligt gällande bestämmelser utgår statsbidrag med 2 000 kr. för godkänd internatplats samt med 300 kr. för i kontrollerad familjevård utackorderad epileptiker.

Medicinalstyrelsen beräknar antalet internatplatser vid epileptikeranstalterna under nästa budgetår till ca 800 och medelsbehovet för statsbidrag till oförändrat 1,6 milj. kr. Till statsbidrag för de i kontrollerad familjevård utackorderade epileptikerna beräknas likaledes oförändrat belopp, 6 000 kr. För täckande av den vårdersättning, utöver 35 kr. per vård dag, som kan bli aktuell vid vissa anstalter, beräknas 300 000 kr.

För anlåtande av en sjukgymnast med uppgift att ge personalen vid epileptikeranstalterna handledning rörande frisk- och sjukgymnastik för patienter med rörlighetsrubbingar och i samråd med hennens läkare själv ge patienterna sjukgymnastisk behandling beräknas oförändrat 10 000 kr. För två konferenser för läkare, föreståndare och avdelningsföreståndare vid epileptikeranstalterna beräknas 3 400 kr.

Till bidrag till epileptikeranstalter bör således för budgetåret 1966/67 för medicinalstyrelsens del anvisas 1 919 400 kr. eller avrundat 2 milj. kr.

II. Statsbidraget till rektors- och lärarlöner utbetalas i efterskott, varför bidraget till Margarethahemmet skall beräknas på under läsåret 1965/66 befintliga tjänster, nämligen en rektorstjänst, fyra ordinarie och en icke-ordinarie lärartjänster i kunskapsämne — därav två i lönegrad A 21 och tre i lönegrad A (16) 18 — en ordinarie lärartjänst i slöjd, en icke-ordinarie lärartjänst i hemkunskap samt en icke-ordinarie förskollärartjänst. Med beaktande av bidrag till avgifter för allmän tilläggspension och kompen-sation för höjda folkpensionsavgifter beräknas bidraget till 253 700 kr.

Departementschefen

Med utgångspunkt i 800 internatplatser vid epileptikeranstalterna beräknas medelsbehovet för platsbidrag liksom för innevarande budgetår till ca 1,6 milj. kr. Till statsbidrag för de i kontrollerad familjevård utackorderade epileptikerna bör också upptas ett oförändrat belopp av 6 000 kr. Jag har heller ingen erinran mot medicinalstyrelsens beräkning av ett belopp av 300 000 kr. för täckande av den vårdersättning utöver 35 kr. per vård dag, som kan bli aktuell vid vissa epileptikeranstalter under nästa budgetår. Liksom för innevarande budgetår bör i anslaget inräknas 10 000 kr. för att bereda personalen vid epileptikerhemmen tillfälle till handledning av sakkunnig sjukgymnast i fråga om sjukgymnastisk behandling av patienter med rörlighetsrubbingar. Vidare tillstyrker jag att ett belopp av 1 500 kr. beräknas för en konferens för viss personal vid epileptikeranstalterna. Medicinalstyrelsens andel av anslaget bör sålunda beräknas till 1 917 500 kr.

Skolöverstyrelsens beräkning av medelsbehovet för statsbidrag till kost-
6 — *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 1 saml. Nr 1. Bil. 7*

naderna för avlöning av rektor och vissa lärare vid Margarethahemmet tillstyrker jag. För ändamålet bör således beräknas 253 700 kr.

Anslagsbehovet kan sammanlagt beräknas till avrundat 2,2 milj. kr., vilket innebär en ökning med 200 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1966/67 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

G 24. Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.

Under återopande av vad jag anfört under punkten G 1 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn m. m.* för budgetåret 1966/67 beräkna ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.